

COMMUNES

CONCLUSIONES
AD AUREAM PRAXIN
NICOLAI CALVOLI.I.C.
DIRECTÆ.

In quibus

DE DIVERSORUM
ROMANO IMPERIO TAM MEDIA-
tè quàm immediatè subjectorum Instantijs, Austre-
gis, Landsassiatu, Jure territoriali, Schrifftassiatu, Ambt-
assiatu, Jurisdictione Nobilium, Civitatum, & alijs con-
nexis juribus pertractatur,

*Adjecto locupletissimo rerum & verborum
indice.*

Auctore CASPARE ZIEGLERO J.U.D.

I 6

I 7.

Lipsiæ, Typis & Impensis HENNINGI GROSII Senioris,

*Generoso, Magnifico, Nobilissimo & Eminen-
tissimo DOMINO*

**ESAIÆ von Brandenstein/
in Oppurg / Bruna /
& Rnaw/etc.**

*SERENISSIMO ELECTORI SAXO-
nia, &c. à Consilijs Sanctioribus, & Supremis
Dicasterij, quod est Lipsia, Praefecto
splendidissimo.*

*Patrono & Mœcenati suo debito observantiæ
cultu submissè venerando.*

D*Osteaquam jam pridem in votis
haberem, Vir Generose, Magni-
fice, Nobilissime, Patrone omni ob-
servantia honorande, quicquid un-
quam mea qualiscunq; vel industria vel dili-
gentia esse possit, id omne Generositati Vestra
devovere: Commodum se nuper voti mei ob-
tulit occasio. Cum enim communes conclusio-
nes aureæ Nicolai Calvoli præteritis nundinis
autumnalibus Lipsensibus renovato typo in lu-
cem prodirent, & ad earum primam statim pa-
ginam*

P R Æ F A T I O.

ginamis, cujus impensis liber ille divulgatus, spem lectori fecisset, eodem stylo & ordine ex Jure Camerali & Saxonico quandam continuationem quasi adponere; Suasor & consultor mihi extitit Vir quidam & ICtus harum terrarum celeberrimus, ut huic labori me subijcerem, ad Calvolum continuandum me accingerem, & Instantiarum materiam secundum diversum Romano Imperio vel mediata, vel immediata subjectorum respectum illustrarem. Quamvis verò primo mox intuitu reipsa viderem, laborem ingenio meo longè superiorem, materiamq; dignitate sua exercitatissimum desiderare ICtum, quem non librorum & auctorum saltem fatigaverit lectio, sed & multorum annorū experientia prudentiorem effecerit: Tandem tamen alterius prævaluit consilium. Susceperem, stylo tremulo, manu labante, brachio suspeso: Hoc unum verò pro asylo, & quasi in subsidium mihi reservavi, ut ijs, quorum suffragia hoc meo labore emereri non possem, non meipsum, sed alios opponerem: Eos videlicet,

P R A E F A T I O.

ex quorum scripto id, quod dubium esse dicitur, hausi: Siquidē ubiq₃ ferē in informandis adser- tionibus praestantium Scriptorum usus sum au- thoritate. Hos meo loco produco, suggero substi- tuo. Cū his manus conferat, mihi qui ad stipula- ri noluerit, alienam ita litem meam non fecero.

Cæterum Generosa Nobilitati & Magni- ficentia Vestra hanc opellam meam, non erudi- tionis aut ingenij, sed assiduitatis, studij, & la- boris indefessi testem, ea, quā par est, animi sub- missione consecratam offero, ejusdemq₃ favori ac patrocinio me totum deo voveo, summis con- tendens precibus, ut Generositas Vestra opuscu- lum hoc, vile licet, benignè tamen, ac hilari susci- piat vultu, suaq₃ protegat auctoritate. Vestra ego Generosam Nobilitatē, cum tota prosapia, Filiisq₃, quos vel ipsa Iuriscientia nobilitavit, & toti Saxonia, imò & exteris celebres effecit, Divina commendo protectioni, & ut publico Provinciarū Saxonicarum commodo felicissimè & diutissimè floreat, votis omnibus exopto.

Generositatis Vestrae

Observantissimus,

CASPARUS ZIEGLERUS. D.

AD. DN. D. CASPARUM
ZIEGLERUM, NICOLAI CAL-
VOLI continuatorem.

CArmina laudantur, quidni laudetur & illud,
Ad quod laudandum carminis ardor abit?
Decantat Zieglere tuas Instantia laudes,
Quæ tota Imperij subditiōe viget.
Nil addo ulterius, parili quam fama tenore
Usq; tuas laudes sic super astra ferat.

ADAM HERRE J. V. D.

ALIUD.

FLoriferos veluti per saltus omnia grato
Purpurei veris tempore libat apis:
Sic ZIEGLERE virum depasceris aurea dicta,
Quos poluit licitis Praxis honesta modis.
Maeste! per insignem feret hæc industria laudem,
Teq; sine nullo tempore Fama mori.

THEOD. SITZMAN D. sereniss.
Elect. Sax. Scabinus.

ALIUD.

NON finis ingenij latitare talenta sub umbra,
Communi gaudes consuluisse bono.

Ardus

Arduares, fateor, multorum plena laborum,
Quos sua devincit provida sedulitas.
Conatum laudo; successus auguro letos;
Posteritas stutuet præmia digna tibi.
Non steriles tricas, sed Regis, Principis atque
Nobilis ac Urbis jura sacra doces.
Causidico monstras, ne fortè in limine primo
Erret, quis trames, quæq; tenenda via.
Tu quod cœpisti vigili modò perfice cura,
Insta, urge: ingenio fama perennis erit.

HENRICUS VOLCKMAR D.
 Scabin. Elector. assess.

ALIND.

(a) Quia
verè Mul-
ta, quia
Multum.
(b) Quia
Multum
idest Mul-
ta pauci.
C Alvolus est Longus, quia scribit MULTA: Brevis tu,
 Nam MULTUM: Ergo Tu^a Longior, ut^b Brevior.
 Hunc Ego versiculum Tibi mitto, Carminis instar,
 Hunc mihi Tu Librum, Jaspidis instar erit.

SEBASTIANUS ULRICUS
 V. J. P. ἀνολογῆς.

ALIUD.

C Rura Dicæ duo sunt: BONA causa, & ritus agē-
 In varias noscens compita ducta vias. (di,
 Ista

Ista clientela benè competit; ille patrono:

Indeq. fit, pectus ne bona caussa cadat.

Hæc à ZIEGLERO instandi compendia disce,

Pragmaticis certum figere scita modum.

Quæ sequere, infaustis qui non deludere tendis

Eventis dubij pendula vota fori.

Sic te non poterit fraus & malè lubricus error,

Aut frustratrices impedijse mora.

Convictori & amico suo hono-
rando F.

M. HENRICUS HÖPFNERUS Pro-
fess. Logicus.

ALIUD.

RECTIUS arbitriosa prima instantia cedit,
Illa statim causæ dat documenta bonæ,
Et ZIEGLERE, tibi, quia prima Instantia, primum,
Nobilis ingenij tam benè cedit opus,
Quis non conceptis hæc misceat omnia votis,
Ista diu famæ stent monumenta bonæ.

M. JOSUA STEGMAN.

Index SS.^{orum} huius libri

19.	Præsul. de Instantia in genere.	206.	S. Schriffesasby
27.	S. Austrega		et
	S. Landesasby	226.	S. Nobiles.
		336.	S. Civitas.

DE

DE INSTANTIA IN GENERE.

SUMMARIA.

1. *Instantia quid?*
2. *Instantia opponitur liti.*
3. *Vocabulum litis ambiguum.*
4. *Litis voculam hic significare causam controversiæ, seu actionem.*
5. *Instantiam perimi salvo manente jure persequendi.*
6. *Instantiam incipere à litis contestatæ tempore.*
7. *Vel ab actu litis contestationem repræsentante.*
8. *In causa Appellationis à lite contestatâ judicium initium sumit.*
9. *Ne centum quidem annis in exceptionibus dilatorijs versantibus lite nondum contestatâ instantia perimitur.*
10. *Ne lite quidem contestata emergente quæstione, de qua disputandum, instantia perit.*
11. *Instantiâ via & vehiculum totius causæ.*
12. *Instantia perempta sententia ferri nequit.*
13. *Instantia ad heredes transmittitur.*
14. *Heredes in loco judicij accepti processum continuare debent.*
15. *Heredes citati uno verbo omnia acta absque novo processu repetunt.*

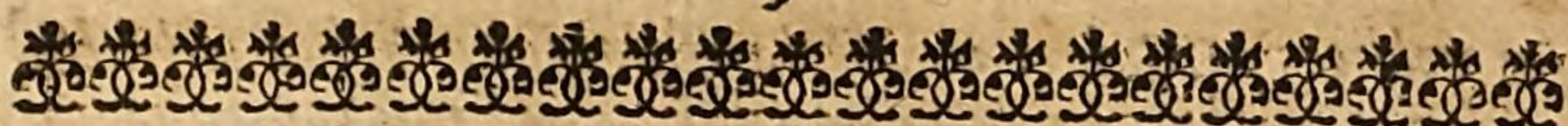
16. *Etiam heredes Clerici processum continuare tenentur.*
17. *Status causæ ex persona heredis non mutatur.*
18. *Actor defuncti heredis privilegium non sequitur.*
19. *Nonnunquam in criminalibus instantia defuncti contra heredes transit.*
20. *In causis fractæ pacis ad pœnam pecuniariam obstringuntur heredes.*
21. *Forma Pronunciandi.*
22. *In delictis quibusdam instantiam totam non extinguere per mortem rei.*
23. *Nonnunquam contra heredem singularem Instantia continuatur.*
24. *Instantia litis motæ quando ad singularem successorem transeat.*
25. *Feudo controverso ad Dominum reverso instantia cum Vasallo cœpta ad illum pertinet.*
26. *Instantia ab heredibus reassumenda, quamvis procurator adsit.*
27. *Instantiæ periculum Actoris est.*
28. *Actor ne instantia cadat providere debet.*
29. *Actor non nisi consentiente reo instantiæ renunciat.*
30. *Procurator litem contestatus litis est Dominus.*
31. *Procurator alium in sui locum rectè substituit.*
32. *Ad Procuratorem citatio dirigenda.*
33. *Procuratori Dominus adstipulare potest.*
34. *Non nisi causâ cognitâ procurator removendus.*
35. *Lucrum & damnum litis ad Dominum pertinet.*
36. *Domino acquiritur actio iudicati.*
37. *Pupillo & non Tutori acquiritur actio iudicati.*
38. *Actio iudicati absque cessione competit Domino.*
39. *Actio iudicati non datur contra Procuratorem.*
40. *Negligentia Procuratoris Domino nocet.*

44. Actore litem protelante iudex in contumaciam procedere potest.
45. Actoris renunciatio litis pro sententia absolutoria habetur.
46. Renuncians liti nullum agendi jus censetur habere.
47. Quinam instantia terminus.
48. Lites ad immortalitatem usque porrigi nefas.
49. Instantia terminus quinam in processu executivo.
50. Quinam in processibus summarijs instantia terminus.
51. Terminus instantia prolongari nequit.
52. Constitutio Poloniae, & consuetudo Hungariae de termino instantia.
53. Instantiam in criminalibus finire morte Rei, &c.
54. Absolutione ab observatione iudicij finitur Instantia.
55. Quibus in casibus potius a citatione, quam instantia absolutus intelligatur Reus.
56. Quid si actor lite contestatus sui non faciat copiam?
57. Instantia finitur per sententiam definitivam.
58. Instantia finita ex integro agi posse.
59. Instantia perempta actio manet.
60. Expensae reo ab actore solvenda in iteranda instantia.
61. Per lapsum termini instantia praefixi perit litis pendencia.
62. Absolutio ab instantia est sententia interlocutoria.
63. Sublata instantia tolli vitium litigiosi.
64. Instantia perempta Acta ad probationem spectantia non perire.
65. A litis pendencia quae dependent, instantia sublata, usurpari possunt.

- 68. *Depositiones testium retro usurpata etiam postea vim probandi obtinent.*
- 69. *Differentia inter primam, & Appellationis instantiam.*
- 70. *Causa secundae instantiae majoris est praedicti, quam prima.*
- 71. *Instantia lapsu termini extincta partium consensu restaurari potest.*
- 72. *L. Properandum. Hodie non observatur.*
- 73. *Iudices hodie facile evitare poenam l. properandum.*
- 74. *Pro diversitate territoriorum diversae instantiae sunt introductae.*
- 75. *Instantiae publicae auctoritate introductae.*
- 76. *Invitis adimi nequeunt beneficia instantiarum.*
- 77. *Favorabile esse plures habere instantias.*
- 78. *Veritas a pluribus melius investigatur.*

PRÆ-

PRÆLUDIA

DE

INSTANTIA IN

GENERE.

Instantia propriè † nihil est aliud, 1.
quàm contextus & continuatio pro-
cessus in iudicium deducti; Et eo ipso
ab actione, tanquam ipso jure perse-
quendi differt, Vel est exercitatio iudi-
cij à litis contestatione ad sententiam *Asinius. in*
prax. in procem. cap. 3. num. 7. Sichard. in l. properandum.
princ. num. 3. C. de Judic. & in l. 4. n. 4. C. de pact. Hering.
de Fidejuss. cap. 20. §. 20. num. 2. Quæ ipsi liti seu causæ
principali è diametro † opponitur, *l. & post edictum. 73. 2.*
§. circumducto. 2. ff. de judic. & manifestè litis exercitatio
appellatur à Jcto in l. Graci. 8. §. 3. ff. de fidejussor. Quæ op-
positio gnauiter notanda est ob æquivoca Litis signi-
ficata, † cum sæpiculè non ipsam causam seu actio- 3.
nem, sed instantiam jam inchoatam & iudicium cœ-
ptum significare inveniatur, ut in *c. forus. de V. S. l. unic.*
C. ut intra cert. temp. ut pluribus persequitur Joh. Gædd. ad
l. litis nomen. 36. num. 3. 5. 6. 7. 8. ff. de V. S. Hic verò sicuti
Instantiæ Lis opponitur, ita ipsam materiam † con- 4.
troversia, seu causam & actionem denotat, ut in *l. cau-*
sas vel

fas vellites 16. C. de transact. l. 2. ff. jud. solv. Sichar. ad d. l. 4. n. 9. C. de pactis. Marantap. 5. n. 1. 2. & Zinzerling. de appellor. Concl. 25. lit. 1. Asinius in prax. Jud. in praf. cap. 1. n. 12.

Nam & fieri potest, ut instantia perimatur, & nihilominus tamen † jus partis seu & facultas agendi integra maneat, & de novo inchoari possit. d. l. 73. §. 2. ff. de jud. l. sed si pupil. 11. §. pen. ff. de Inst. act. l. Boebius. 30. in fi. ff. de pact. dot. al. c. conam. ex. de Reser. c. exam. ex. de jud. Tirag. ad l. boves. 89. §. 1. n. 10. ff. de Verb. Sig. Bover. singul. 2. n. 15.

6. Exibit verò, & initium † suum sumit Instantia à tempore litis contestatæ, l. properandum. ibi. non ultra triennij metas post litem contestatam esse protrahendas, ubi Jason. num. 5. C. de judicijs. l. 25. ff. cod. l. 1. C. de lit. contest. Sigism. Scaccia. de judicijs caus. civil. lib. 2. cap. 2. num. 683. Parthen. Litigios. libr. 1. cap. 5. num. 16. & cap. 15. num. 30. Vel secundum subjectæ causæ qualitatem interdum 7. ab aliquo actu contradictorio † litis contestationem repræsentante. Asin. in prax. civil. in proæm. cap. 3. num. 38. & c. 8. n. 11. §. 17. c. 4. n. 4. Daniel. Moller. const. 11. n. 3. p. 1. Regner. Sixtin. consil. Marpur. 10. n. 12. vel. 3. Maran. p. 5. n. 4. Franc. Milan. lib. 1. decis. 20. n. 20. 24. & 31. 32. 34. D. Jacob. Schult. obs. for. 7. n. 8. 9. 10. Mant. Lucubr. Vat. l. 7. t. 21. n. 12. Ante litem enim contestatam actor non dicitur agere, sed saltem agere velle. l. amplius. ff. rem rat. haberi l. ult. C. de Except. Asinius. in §. 2. cap. 6. num. 2. Thom. Grammat. decis. 69. num. 1. Sicut & in causa appellationis † idem usu venit, ubi itidem demum à lite contestata judicium inchoatur l. ult. §. illud. C. de tempor. & reparat. Herm. Vult. lib. 2. J. R. cap. 31. num. 10. Cujus rei effectus est sanè magnus, præsertim in ijs terris, † ubi instantiæ sua cer-

ta tempora & fatalia habent, intra quæ finire debent.

Nam si vel centum annis litigantes versarentur in exceptionibus dilatorijs, alijsq; punctis emergentibus,

propterea tamen instantia illis nondum perire poterit, utpote lite nondum contestatâ. *Zanger. (post Bald.*

& Jas.) de Excep. p. 1. c. 1. n. 66. Sichard ad l. properandum in pr. num. 6. C. de Judic. Pract. papiens. tit. 13. gloss. 2. num. 2. 3.

Asinius in praxi civil. proœm. c. 3. n. 76. & in §. 1. cap. 1. n. 3.

Auctor Parthenij litigiosi. lib. 1. cap. 16. n. 30.

Quin imò & lite contestatâ si incidit quæstio emergens, de qua disputandum, non currit instantia, nisi finito illo puncto. *Maranta in spec. p. 5. lim. 10. nu. 29. Esaias*

Rosacorb. pract. forens. c. 106. n. 1. 2. Vinc. Caroc. decis. 44. n. 9.

Adeò verò instantiarum ratio habetur, † ut sint quasi *11.*

via & vehiculum causæ totius. Instantiâ enim peremptâ desinit † esse iudex, *l. 4. C. de posit. l. non potest. 23. ff. de*

judicijs. l. Iudex. ss. ff. de Re judicat VVesenb. consil. 6. n. 114.

p. 1. Sigism Scaccia. de judic. caus. civil. l. 2. c. 2. n. 705. Adeò ut

si feratur sententia, ea ipso jure sit nulla. *l. cum non 6. C.*

quando provoc. non est necess. Sebast. Vant. de Nullitat. tit. de nullit. ex defectu Jurisdict. n. 120. Rota Genuens. de Mer-

catur. decis. 13. ubi notanter n. 9. ait. Sententiam EXTRA

instantiam latam esse nullam. *Don. Gars. Mastr. decis. 70. n. 6. lib. 1. Joh. Vinc. Horded. volu. 1. consul. 24. n. 9. Asinius in*

praxi. §. 2. c. 3. n. 5. & c. 14. n. 5. Parthen. Litigios. lib. 2. c. 13. n. 5.

Et ejus pronunciati non est major auctoritas, quàm si coram Iudice incompetente latum fuisset. *Joh. Baptist. Asinius in sua praxi. §. 2. c. 14. n. 4. Regner. Sixtin. consil. Marpurg. 19. n. 15. vol. 3. Esaias Rosacorb. pract. forens. c. 74. n. 33.*

Constat ex his de causa & natura Instantiæ quam
melius

melius adhuc patebunt, si de Effectu, Termino, seu modis eam finiendi, uti & de ijs, quæ eam finitam consequuntur, paucis differuerimus.

13. I. Effectus potissimus † in transmissione conspicuus est. Nam instantia in causis civilibus cœpta non extinguitur morte litigantium, sed ad heredes eorum activè & passivè transmittitur. *l. si cum hominem. 33. ibi, iudicium in eum transferri. ff. de fidejuss. l. si operarum ff. de oper. liber. l. Lucius 78. penul. §. ff. ad SC. Trebellian. l. heres absens ff. de judic. l. sciendum. 58. ff. de O. & A. l. 17. §. 14. ff. de injur. per prolixè allegata ab Asinio §. 2. cap. 12. num. 4. & seqq. & proinde heredes in loco judi-*
14. cij accepti, ubi lis † contestata est processum continuare tenebuntur. *l. si is qui Roma. 34. ff. de Judic. Joh. Bapt. Costa. de facti scient. cent. 2. dist. 74. num. 2. Peregrin. de fidei. commiss. Artic. 53. nu. 18. Caesar Bartius decis. 36. num. 7. 8. 9. Zanger. de Except. p. 2. cap. 1. num. 126. Joach. Myns. lib. 1. obs. 85. Joh. de Castillo lib. 2. quotid. controuv. cap. 9. num. 5.*
15. Unde post mortem unius litigantium heredes † ejus ad readsumendum processum citandi, qui vel uno verbo omnia acta, & actitata judicij absque novo processu repetunt. *Bost a d. l. num. 2. Andr. Geil. 1. obs. 37. num. 9. & 1. obs. 109. num. 6. Alvar. Valasc. consult. 38. nu. 1. D. Jacob. Schultes quæst. 52. num. 25. Mynsing. d. 1. obs. 85.* Id quod extenditur. (1.) ut procedat etiam in heredi-
16. bus Clericis, † qui Reo Laico coram Judice seculari convento succedentes in Instantia eadem omninò processum continuare tenentur, nullo personæ privilegio obstante, *Geil. 1. obs. 37. num. 8.* Iniquum enim forte

foret, ut status † causæ ex persona heredum mutetur, 17.
l. 2. §. ex his. ff. de V.O. Novell. 48. in princ. Barthol. Kellen-
benz. de Renunciat. q. 33. num. 5. Aut ut actor, cui cum de-
 functo negotium fuit, conditionē & privilegium † he- 18.
 redis sequatur *l. 3. in fi. pr. ff. quib. ex caus. in posses. eatur.*
 Exempli passim obvia sunt, ut in *d. l. 3.* cum contractus
 ex persona patris descendat, non esse expectandam pu-
 pupilli pubertatem. *l. 6. ibi.* cum in privati jus succedat,
 privati jure utitur. *ff. de jur. fisc. l. 10. §. 5. ibi,* cum in pri-
 vati loco successit. *ff. de Usuris. Donell. 16. comm. 11. ubi*
D. Hillig. lit. C. Petr. Surd. decis. 110. per tot. Bernhard. Gre-
ven. lib. 1. conclus. 37. consid. 10. quicquid dicat *Mynsing.*
3. obs. 45. aut *Robert. Marant. p. 5. num. 13. adde Asinium*
in praxi. judic. §. 2. cap. 12. num. 44. & seqq. Quin imò
 (2.) evenit etiam non nunquam in criminalibus ac-
 cusationibus, ut instantia † accusati quoad quædam 19.
 transeat contra heredes. Sic enim in causis fractæ pacis
 licet quoad poenam Banni corporalem extincta sit per-
 sequutio criminis, adhuc tamen poena † pecuniaria, 20.
 & damnorum restitutio heredes tenet. *Ord. Cam. p. 2.*
t. 9. §. Wir wollen auch / etc. Esaias Rosacorb. practicar.
Forens. cap. 97 per tot. Andr. Geil. 1. de P. P. cap. 20. num. 17.
§. 23. Joach. Mynsing. 4. observ. 35. & 1. obs. 98. Et ita
 † pronunciari solet: Daß die Instantz durch tödlich 21.
 chen abgang N. von K. so viel die Acht belanget / ge-
 fallen sey / Aber daß die Partheyen der Geldpeen
 halben geschehener Einrede unverhindert an diesem
 Keyserlichen Kammergericht / wie sich vermöge der
 Ordnung gebühret / vollfahren sollen / etc. *Raph. Sei-*

- ler. p. 3. selectiss. sentent. Camer. super Annum 1572. 10. De-
 22. cembr. Pari modo etiam in alijs † quibusdam casibus
 delictorum per mortem Rei tota Instantia adeo non
 extinguitur, quos exactè persequitur *Andr. Gesl. d. c. 20.*
num. 7. 11. 12. 13. 14.
23. Non minus † etiam (3.) contra singulares suc-
 cessores quandoq; continuatur instantia, uti quatuor
 hujus rei casus refert *Anton. Peregrin. de fideic. artic. ult.*
n. 26. & seqq. Et Bartholus in l. si cum hominem. n. 4. ff. de fi-
dejuss. Quo pertinet illa Dd. vulgata Regula: Quod eo
 casu, quando res, de qua controversitur de necessitate
 † five ex causa necessaria transit ad singularem succes-
 24. sorem, Instantiâ litis motæ etiam ad eundem singula-
 rem successorem tam activè quàm passivè transeat, vel-
 uti in *l. 47. ff. famil. herc. & in l. 29. ff. de oper. libert. Joh.*
de l. Castell. libr. 2. quotid. controuv. cap. 9. num. 20. Joh. Bapt.
Asin. in prax. judic. §. 2. cap. 13. num. 36. & seqq. Ludolph.
Schrad. vol. 1. cons. 1. num. 381. Ubi id exemplificat in Do-
 25. mino, † cui ante litem finitam feudum controversum
 aperitur, Ibi enim instantia contra vasallum coepta ad
 Dominum cum feudo transit. Comprobat idem *Rut-*
ger. Ruland. in addit. ad process. Ferrar. Montan. l. 2. cap. 1. ad
§. similiter quando, & c. fol. 87. Denique (4.) hæc reassum-
 tio ab heredibus facienda est, ut maximè adsit Procu-
 26. rator † qui litem nomine defuncti contestatus & ita
 litis Dominus factus erat. Nam adhuc nova citatione
 heredem ad reassumentum opus est, ut constet an ve-
 lint litem continuare, an vero cedere, utpote litis facie
 per

permutationem personæ non mediocriter immutata. *Esaïas Rosacorb. in Resol. Imp. statuum Imp. c. 54. §. Denn er reverà Dominus litis nicht ist / etc.* Quæ sententia postea in des Churs und Fürstems Raths bedencen / distinctis vicibus, uti & per Cameralium Conclusiones confirmatorias firmata est. *Idem Rosacorb. observ. 29. fol. 87. Adde. D. Jacob. Schultes. quest. forens. 52. ubi plene tractat.*

I I. Porro & hoc ad effectum instantiarum spectare videtur, quod earum periculum ad Actorem jus 27. aliquod sibi vendicantem spectet, adeoque ejus commodo vel incommodo continetur vel præterlabatur. *Casar. Barz. decis. Bon. 30. n. 4.* Unde cautus esse debet in sollicitando & urgendo, ne vel sua culpa, vel supertugijs adversæ partis, vel mora Judicis lis proteletur. *l. 16. in fin. C. de in offic. test. l. intra 39. ff. de Minor. Auth. si appellatione. C. de appellat. quavis tali casu excusandus esse videatur. Andr. Geil. 1. obs. 91. n. 9. 10. Maranta. p. 5. n. 30. 31. 34. Petr. Costall. ad l. 18. ff. de dolo malo. Asinius in prax. §. 2. cap. 6. n. 1. & seqq. Don. Gars. Mastrill. decis. 185. nu. 1.* Ita tamen ad utilitatem Actoris pertinet, ut non sit simpliciter in arbitrio Actoris, an velit instantiæ 29. renunciare, sed Rei quoq; consensus requiratur, ut per multas distinctiones & subdistinctiones hanc rem explicat *Pract. Papiens. tit. 2. gl. 29. n. 1. 2.*

III. Non minor & hic Instantiæ effectus est, quod Procurator principalis sui nomine litem contestatus fiat instantiæ illius Dominus. *l. procurator. 11. ff. de doli Except. l. procuratoribus 22. l. seq. 23. C. de*

procurator. Franc. Cardin. Mantici. Vatic. lucubrat. libr. 7. cap. 23. num. 24.

31. Adeò, ut & ipse alium † substituendi potestatem habeat. *d. l. 23. l. nec Tutores. 11. C. eod. l. 4. in fin. ff. de Appellat. Asinius in prax. judic. § 3. cap. 14. num. 2. VVurmser. t. 5. obs. 14. Mynsing. 1. obs. 43.* Et citatio non † amplius ad Dominum, sed ad procuratorem sit dirigenda, & aliter si fiat, nullitas committatur. *d. l. 22. C. de procur. l. 1. C. de sent. & inter loc. om. judic. l. unic. C. de satisf. dat. Boer. decis. 285. num. 1. Mynsing. 2. obs. 39.* Quod tamen non planè probat *Illico Ummius disp. 5. de process. conclus. 8. num. 39. Sichard. ad d. l. 22. num. 8. C. de procur.* (quanquam hoc indubitatum est, quod Dominus
33. procuratori † etiam litem contestato adesse, & assistere possit. *l. Paulus. 69. ff. de procurat. Cardinal. Mantici. d. lib. 7. cap. 22. num. 3.*) Nam & Dominus † non nisi causa cognita postea procuratorem remove re potest, *l. post litem. 17. ff. de procurat. l. 23. C. eod.* Cujus rei variæ referuntur causæ *d. l. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. ff. de procurat. Donel. 18. com. c. 17. Sichard. d. l. 22. num. 9. C. de proc. Petr. Faber. l. 1. Semestr. cap. 3. Mantici. lucubr. Vatican. d. l. 7. num. 13. tit. 21. Mynsing. 5. obs. 44.* Ita tamen instantiæ dominium procuratori per litis contestationem ac-
35. quisitum est, ut effectus, hoc est, lucrum † & damnum litis non ad procuratorem, sed ad principalem ipsum redundet. *Anton. Faber. in Codic. lib. 4. tit. 18. diffin. 2. num. 2.* Neque enim procuratori, † sed domino datur actio judicati. *l. hoc jure. 86. ff. de solut.* (quemadmodum
- in

in persona tutoris † & pupilli idem evenire videmus. 37.
l. 2. ff. de adm. Tut. l. Tutor. 6. ff. Quando ex facto tutoris,
&c.) Id quod Ulpianus disertè effatur, *in l. in causa. 27. §.*
ult. ibi. Et licet procuratori commissa sit stipulatio, ta-
 men Domino danda erit utilis actio, directà penitus
 tollenda. *ff. de procurat. l. 28. in princ. ff. eod.* Quæ utilis
 actio ipsi Domino recta via, † absque ulla procuratoris 38.
 cessione competit *l. in omnib. 5. ff. de stipulat. prator. l. da-*
mni. 18. §. ult. ff. de damno infect. Donell. ad l. 38. §. 17. nu. 62.
ff. de V. O. Johan. Gadd. de contr. stipul. cap. 10. num. 30. Asi-
nus in praxi. §. 2 cap. 13. num. 25.

Nec adversus † ipsum procuratorem condemna- 39.
 tū judicati datur actio, sed potius contra Principalem
l. Plantius. 61. ff. d. t. l. si se non obtulit. 4. pr. ff. de re judic. nisi
 heres Principali extiterit. *l. si quis 31. pr. ff. d. t.* Ex quo &
 hoc fluxisse creditur, quod procuratoris † negligen- 40.
 tia, confessio, error, &c. Domino noceat. *l. 10. C. de Pro-*
curat. Vincent. Caroc. decis. 60. D. Berlich. lib. 1. conclus. 28.
num. 21. 22. Hartm. Pistor. lib. 1. q. 36. Joh. Baptista Costa de
facti scient. in spect. 52. Bernh. Greven. lib. 1. concl. 45. Caval-
los. q. 256. prolixè Justus Zinzerlingus. de Appellation.
conclus. 44. & 45.

IV. Denique & hic instantiæ effectus est, ut eā
 semel † coeptā, seu lite contestata Actori amplius non 41.
 sit integrum, invito Reo ab instituta actione resilire,
Anth. qui semel. C. quomodo & quando Judex. c. causam.
ex. de dolo & contumac. Rönig. p. 1. proces. sub Rubr. Man
sol niemand zwingen zu klagen. Donell. 23. com. c. 5. Un-

44. de si litem Actores † protelent, ad instantiam Reo-
rum Judex in contumaciam procedere potest. *Zobel.*
p. 4. differ. jur. civ. & Sax. cap. 24. num. 6. Matthias Coler.
decis. 129. nu 1. 2. Potest tamen Actor liti per expressum
45. † apud acta renunciare, ex quo statim tota causa pro
decisa habetur, perinde ac si sententia absolutoria lata
fuiſſet. *l. post q. 4. C. de pact. arg. l. act. 45. ff. de re jud. Don. ad*
d. l. 4. n. 2. Sichard. n. 3. Salyc. n. 4. Cybus. n. 4. C. de pact. Re-
46. nuncians enim liti videtur † fateri, se jus nullum agen-
di habere *Sichard. d. l. n. 21. & conscientia malæ causæ*
intelligitur cessiſſe. c. per tuas. de Simonia. Petr. Gilken. ad
d. l. 4. n. 37.
47. Terminus Instantiæ † in civilibus est constitu-
tus ut triennio, in criminalibus verò ut biennio finia-
tur, *l. properandum. 11. C. de judic. & ibi Sichard. num. 4.*
Zanger. d. Except. p. 1. cap. 1. num. 67. Appellationis verò
instantia biennio durat. *Auth. ei qui appellat c. de tem-*
por. & repar. Zanger. d. cap. 1. num. 68. Johan. Vincent.
Horded. volu. 1. consult. 24. n. 1. Rosacorb. pract. forens. c. 82.
num. 2.
48. Ne videlicet lites † in infinitum ad immortali-
tatem usque porrigantur *c. finem libib. ex. de dolo & con-*
zum. Don. Garſ. Maſtrill. decis. 66. num. 13. Asinius in prax.
proæm. cap. 3. num. 5. Et hoc tum quoque locum invenit,
49. quando in processu † Executivo verſamur, aut si co-
ram Judice delegato; imò & arbitro lis ventiletur.
Mynſ. 3. obs. 44. Everb. in Topic. Loc. 40. num. 15. Asinius. d. c. 3.
num. 53. & ſeq. Pract. pap. 8. 28. gl. 7. nu. 10. Sichard. in l. prope-
randum.

*vandum. num. 14. Marant. p. 5. num. 6. 7. uti in processibus
 † quoque summarijs. Vincent. Caroc. decis. 44. num. 1. A- 50.
 sinius. d. cap. 3. num. 35. 43. 45. & cap. 8. num. 12. Afflict. de-
 cis. 346. nu. 7. Caesar. Barz. decis. Bonon. 30. n. 3. & n. 5. Franc.
 Milan. decis. 20 n. 2. 3. lib. 1. Quod adeò strictè intelligunt
 interpretes, ut nec partium † consensu, ne mediante 51.
 quidem juramento prolongari possit, utpote quod in
 fraudem & contra legis prohibitionem fieret. Marant.
 p. 5. num. 23. Myns. 3. obs. 44. & 48. Vantius. tit. de nullit. ex
 defect. jurisd. ord. num. 122. Rosacorb. Pract. forens. cap. 74.
 num. 3. Andr. Geil. 1. obs. 141. num. 5. Asinius. §. 2. cap. 8. n. 1. 2.
 Marc. Anton. de Amat. decis. 83. num. 3.*

In Polonia † constitutionibus regni cautum, ut 52.
 Actor non continuans annum & sex septimanas, causa
 cadat. Et contra Pannonicis moribus inductum, ut lis
 mota non prosequuta præscribatur 32. annorum spa-
 cio. Renat. Choppin. de Doman. Gall lib. 3. tit. 29. n. 36.

Secundo finitur instantia † in criminalibus Mor- 53.
 te vel accusatoris, vel Rei. l. crimen. ff. de pœnis. l. defun-
 cto ff. de public. judic. l. aut privatim. ff. ad SC. Turpil. l. ex
 judiciorum. ff. de accusation. t. t. C. si Reus vel accusator mor-
 tuus, &c. ubi Cuiacius. VVesenb. in t. C. de Judic. num. 14.
 Julius Clar. in §. fin. quest. 51. n. 2. & n. 8. quod in quibus
 casibus fallat, tradit Gail. 1. de P. p. c. 20. per tot.

Finitur tertiò instantia per † absolutionem ab obser- 54.
 vatione judicij, Asinius. in prax. civil §. 2. c. 15. n. 15. Sigis.
 Scaccia. de jud. lib. 2. c. 2. n. 714. & seqq. & lib. 1. c. 94. n. 4. Mar.
 p. 5. n. 49. veluti si libellus ineptus præsentatus, Gilk. ad l. 3

num. 128. *C. de Edendo. Pacian. de probat. lib. 1. cap. 67. n. 63.*
Bernh. Greven. 1. Concl. 67. num 2. Daniel Moller. Constit.
Elect. 2. p. 1. num. 6. Si Actor initio & in primo statim
termino contumaciter sit absens, *l. properandum. §. 2. C.*
de judic. Coler. de process. execut. p. 3. 6. 8. num 33. Mynsin. 4.
obs. 65. Ilico Ummius disp. process. 6. nu. 8. Ord. Camer. part. 3.
t. 42. (quibus duobus casibus tamen minus propriè di-
citur Reus ab instantia absolvi, utpote cum lite non-
dum contestata instantia adhuc nulla sit inchoata, ita
ut propter circumductionem potius à Citatione,
55. † quam ab instantia absolutus intelligatur *Asinius. d.*
num. 15. & 19. Frid. Mindan. libr. 2. de Mandat. jud. cap. 20.
num. 16. 17. Maranta. p. 4. num. 49. Idem dubio procul
dicendum, si propter Exceptionem loci non tuti litis
pendentis, ineptæ cumulationis, præventionis, termi-
ni angusti, &c. Reus absolvatur) si iudex appellationis
56. super processu in prima instantia † nulliter formato
pronunciet & Reum absolvat. *gl. in c. cum dilecti. de*
57. *Empt. & Vendit. ubi Abbas Panorm.* Si Actor lite † con-
testata se absentat, *l. 73. § penult. ff. de judic. l. 13. §. 2. C. eod.*
Donell. 28. comm. cap. 3. De quo tamen videnda est *Ord.*
Cam. d. p. 3. t. 42. Ilico Umm. d. loc. num. 8. 9. 10. Andr. Kohl.
Exercit. legal. 5. num. 13. Marant. d. loc. num. 50. 51. 52. Rota
Genu. de Mercat. decis. 43. num. 1. 2. 3. 4. 5.

Finitur denique instantia per sententiam diffini-
57. tivam, † & alijs modis, quibus lis cœpta & iudicium
solvitur, quos enumeratos vide apud *Vvesenb. ad tit. C.*
de judic. in fin. Donell. 17. com. 26.

Instantiâ

Instantiâ finitâ hoc potissimum sequitur (i.) Ut ex integro † litigari possit, ita loquitur Ulpian. *in l. 73. § 9. §. pen. ff. de judic.* (Quod tamen tunc intellige verum esse, quando lapsu temporis aut per absolutionem ab observatione judicii finitur instantia *Asinius in prax. civil. §. 2. cap. 15. num. 12.*) *d. l. properandum. C. eod. ubi Sichard. in §. sin. verò. num. 2. Mynsing. 3. obs. 50. Rosacorb. observ. Camer. 96.* Ubi refert pronunciatum esse: Ist eingebrachte Klage / inmassen sie gestellt / per viam simplicis querelæ nicht angenommen / Sondern wolle appellant sein Recht / Gerechtigkeit vnd Nothdurfft per viam appellationis förmlich vnd wie sich gebührt / darthun / vnd in der Sach vollfahren / daß solches gehört werden sol / vnd darauff ergehen was recht ist. Neque enim perempta † in- 60. instantiâ statim ipsa quoque causa & actio perit, sed potest Actor de novo incipere causam, & novam fabricare instantiam *l. mater. 19. vers. penult. & ult. ff. de in offic. Testam. l. habebat. 3. pr. ff. de Instit. act. l. quod si malit. 14. ff. de Rei Vind. l. fidejussor. 32. ff. de negoc. gest. l. cum indebitum 57. ibi. actio non videtur perempta, si frustra cum procuratore lis fuerit instituta. ff. de condict. in deb. l. 1. in fin. pr. ff. si mensor. fals. mod. dix. clementi. ult. de appellation. l. 18. §. ult. ff. de vi & vi arm. l. in delictis. 4. §. ult. ff. de noxal. act. Petr. Heigius p. 2. q. 2. num. 4 5. 6. 7. 8. 9. 10.* *Asinius in prax. judic. proæm. cap. 3. num. 24.* Quæ omnia non aliter forsan admittent Rei, nisi actores † prius expensas ipsis refundant, *l. eum quem temerè 79. 61.*

ff. de judic. l. 4. C. de fructib. & lit. expens. Petr. Gilken. ad d. l. 3. num. 15. ibi Alciat. num. 114. ibid. Donell. num. 14. C. de Edendo. Marant. p. 5. num. 47. & p. 2. m. 1. num. 52. Herm. Vultei. consil. Marpurg. 29. num. 103. vol. 3. Bernh. Greven. 1. concl. 67. num. 4. Mastrill. decis. 70. num. 1. Et

62. hoc est, quod dicitur per lapsum † termini instantiæ præfixi perire litispendentiam, *Rota. Genu. decis. 13. n. 6. & absolutionem ab instantia non esse sententiam diffinitivam, † sed interlocutoriam Maranta p. 6. m. 3. num. 33. & p. 5. num. 54. Sigismund. Scaccia de Judic. lib. 1. cap. 93. num. 4. M. Anton. de Amat. decis. 66. nu. 5. Geil. 1. obs. 132. num. 5. Petr. Gilken. ad l. 3. num. 128. C. de Edendo.*

64. Et sublatâ instantiâ tolli vitium † litigiosi, nec prohiberi alienationem *Joh. Bapt. Costa de Fact. scient. Rubr. Aut sciebat, aut ignorabat. cent. 1. distinct. 93. nu. 13. De quo tamen permulti dubitant.*

- Deinde & hoc consequens deducitur, quod in-
65. stantiâ peremptâ acta † ejus non pereant, ea scilicet, quæ ad probationem spectant. Pereunt enim ea, quæ litis ordinandæ causâ facta sunt, veluti Citatio, libellus, litis contestatio, terminus probatorius, satisfactio juramentum calumniæ dilationum adsignatio. *Asinius. in prax. §. 2. cap. 15. num. 1. 2. Hering. de fidejuss. cap. 20. §. 2. num. 4. Sebast. Vant. Rubr. de nullit. ex defect. jurisdict. Ord. num. 115. Joseph. Ludovic. concl. 50. num. 13. Unde ea*
66. quæ à litis † pendentia propriè dependent, peremptâ instantiâ in totum evanescunt, *l. cum lite mota. ff. Judic. cat. sol.*

cat. solvi. Sigismund. Scaccia. de Judic. caus. civil. lib. 2. c. 2. num. 704. Esaias Rosacorb. pract. forens. c. 74. num. 33. ac proinde quoque præscriptio exinde interrupta esse nunquam dicenda erit Andr. Geil. 1. observ. 67. nu. 3.

Quæ verò ad merita † ipsa, & probationem per- 67.
tinent acta, non pereunt, sed in renovata Instantia iterum usurpari possunt. *l. ult. C. de Judic. Robert. Marant. p. 5. num. 55. And Geil. 1. obs. 103. num. 1. 2. Asin. in. prax. Florent. §. 2. cap. 15. num. 45. Zanger. de Except. p. 1. cap. 1. num. 71. Menoch. Remed. 1. recuper. num. 200. Afflict. decis. 148. num. 3. Vinc. Caroc. decis. 44. num. 4. Et sic depositiones testium † & instrumenta retrò usurpa- 68.
ta plenam adhuc probandi vim obtinent. *Mindan. lib. 2. de Mandat. cap. 20. num. 18. Mastrill. decis. 70. numero 2. 3.**

Quâ tamen in re magna diversitas est inter primam, & Appellationis instantiam. Illâ enim peremptâ † saltem acta processus pereunt: Hac verò extin- 69.
ctâ omne jus partis perimitur. *Clem. Si appellationem. de appellat. Auth. ei qui. C. de tempor. appell. Engelbrecht. ad Clem. sæpè n. 72. de V. S. Barth. in Auth. si appellati. in fin. C. de tempor. appellat. Herm. Vultei. cons. 29. n. 103. vol. 3. inter Marp. Cesar. Barz. decis. Bononiens. 32. num. 1. 2. Et ita causa † secundæ instantiæ magis est præjudicialis, 70.
quàm primæ *Matth. VVesenb. consil. 43. num. 141. p. 1. Et causæ appellationum magis certas & præfixas habent instantias Asinius in prax. proæm. c. 3. n. 29. & c. 8. n. 16. ubi rationem diversitatis explorat.**

Tertiò & hoc confectarium vulgò traditur, quòd

71. instantia lapsu sui termini extincta † consensu partium novo iterum possit re epilogari & non prorogari, sed restaurari, Si videlicet uno momento & eodem cursu, lapso jam triennio, litigantes repetant omnia acta, uno contextu. Veluti: Si dicat Actor: Libellum, quem antea porrexī, iterum tibi porrigo: Et respondeat Reus: Accipio, & Exceptiones meas denuò reproduco, litem rursus contestor, &c. *Si-
chard. ad l. properandum. num. 13. C. de judic. Marant. p. 5.
num. 45. Joachim. Myns. 3. obs. 49. in fin. Quo casu faci-
unt reviviscere instantiam, in sufflando spiritum uno
ictu, momento & instanti. Jason. in d. l. properand. n. 23.
C. de judic. Vinc. Caroc. decis. 44. n. 3. Asinius in praxi civil.
§. 2. cap. 16. num. 4.*

Finaliter ea, quæ de peremptione instantiæ per
72. lapsum temporis dicta sunt, hodiernis † moribus
prorsus nullum præstant usum, utpote cum in nul-
lis judicijs nec superioribus, nec inferioribus disposi-
tio *l. properandum* amplius observetur. (*Myns. 1. obs. 81.
Andr. Geil. 1. obs. 141. n. 7. Hartm. Hartm. tit. 19. obs. 2. nu. 4.
Engelbrecht. ad Clem. Sapè. n. 43. de V. S. Joh. Meichsu. lib. 1.
decis. Cam. 16. n. 2. Gutierrez. de jur. confir. p. 3. c. 5. n. 4. Bau-
man. de sequestr. c. 17. n. 16. 17. Zang. de except. p. 1. c. 1. n. 70.
Asinius in praxi judic. præm. c. 3. n. 22. Id quod & juri
Canonico convenire testatur Octaviā. Vesteius. in pra-
xi. lib. 8. c. 1. n. 22. & c. 4. n. 25. & Sigism. Scacc. de jud. caus.
civil. lib. 2. c. 2. n. 687. Auctor. Parthenij Litigiosi. lib. 1. c. 15.
n. 29. & seqq. & n. 27. Ac proinde iudices non ampli-
us*

us † opus habent ad evitandam legalem poenam va- 73.
rijs sese artibus expedire quod olim supremè fuit
necessarium. *Pract. Papiens. tit. 20. gloss. 9. numero*
tertio.

Cum verò pro diversitate territoriorum, Ma-
gistratum † Judicum, Subditorum, causarum- 74.
que diversæ sæpè instantiæ introductæ sint, *Asinius*
in praxi judic. proæm. d. cap. 3. num. 14. præcisè sunt ubi-
que attendendæ † non saltem quia publica autori- 75.
tate sunt constitutæ *l. privatorum. C. de jurisdict.* Sed
etiam quia sunt beneficia partium litigantium, qui-
bus invitis adimi † non possunt. *c. pervenit. 39. caus. 11. 76.*
q. 1. Auctor. der Donawertischen Information. p. 1.
fol. 125. Ordin. Saxon. Rubr. Daß niemand vners
ucht der ordentlichen Gericht / vor welche die
Sache gehörig / ohne Mittel Klage an vnsern Hoff
gelangen lasse / etc. Rosenhal. cap. 12. Conclus. 1. nu-
mer. 30. Rauchbar. p. 2. q. 11. num. 11. Herm. Vulteijs, ad
l. 1. num. 159. C. de jurisd.

Interest etenim † plures habere instantias, 77.
Mynsing. 1. obs. 88. ut si in prima jus suum fortasse
non satis deduxissent, in sequentibus non deducta
deducere, & non probata probare possint. *Menoch.*
consil. 358. num. 17. Mascard. de probat. concl. 118. Facilius
liquidem † investigatur à pluribus ventilata veritas. 78.
c. ult. in fin. distinct. 20. c. prudentiam. de offic. de legat.
Thessaur. decis. 246. num. 3. Petr. Heig. p. 1. q. 1. nume-
ro 8. 9.

Er veritas sæpius & à pluribus agitata magis
 Splendescit in lucem. *c. grave. 35. q. 9. D. Grempius. Im
 Rathschlage von der ReichsStädte Stand vnd
 Stimme / fol. 49.*

His ita de instantia in Genere præmissis dividi-
 tur ea in primam & eam quæ Appellationis dicitur.
*Matth. VVesenb. cons. 43. num. 47. & 141. Asinius in
 praxi. proæm. cap. 3. num. 29. & 6.* Ex utraque suo loco
 quasdam conclusiones cum suis interpretationibus
 ad jus Camerale, commune, Saxonicum & consue-
 tudinem hodiernam directas, in formam & conti-
 nuationem earum, quas nuper Nicolaus Cal-
 volus IC. Ulmber publicas nobis fecit, pu-
 blicare & eruditiorum iudicio sub-
 mittere liceat.

DE

DE PRIMA INSTANTIA.

Ex prima ergò Instantia non erit inutile ad præsentem Imperij Romani & immediatorum atq; mediatorum Subditorum formam respicere, ubi se offert primùm omnium privilegiata statuum Imperij coram Austregarum Judicibus exercenda Instantia: Hinc Landsassiorum subiectio in Genere: Post eos peculiaris Lansassiorū in terris Saxoniae in Schrifftassios & Ambtassios divisa conditio: Quemadmodum & Nobilium in Rusticos exerceri solita potestas & Civitatibus Municipalibus in suos cives concessa Jurisdictio. De quibus & alijs connexis juribus hac vice differere nostrum est propositum, quod, uti moris est, dubio procul mox exteriorem, mox etiam sinisteriorem patietur judicationem.

SUMMARIA.

1. *Mediatè imperio subditi tres habent instantias.*
2. *Proceres immediatè Imperio subiecti primæ instantiæ loco privilegium habent Austregarum.*
3. *Status immediatos directò in Camera stare teneri.*
4. *Qui primam instantiam in Camera meretur, pro statu Imperij habetur.*
5. *Außträge unde dicantur.*
6. *Status Imperij trium ordinum.*
7. *Certam instantiæ formam in singulis Austregis determinatam esse.*

8. *Status*

8. Status ordinis Ecclesiastici coram Austregis primam instantiam habent.
9. Principes Ecclesiastici ratione bonorum feudalium & regalium pro secularibus haberi.
10. Quomodo Ecclesiastici Principes investiantur.
11. Nomine Prælatorum Ecclesiasticos Principes comprehendendi.
12. Arnoldus Brixianus Episcopis jura regalium & dignitatum abnegans hæreseos incusatus.
13. Principes Ecclesiastici vocati ad auxilium & consilium comparere debent.
14. Statibus Imperij invito Imperatore beneficium Austregarum competit.
15. Imperator statibus Imperij in jure Austregarum præjudicare nequit.
16. Imperator legibus, quibus se statibus devinxit, tenetur.
17. Ad capitulationes cum statibus initas tenetur Princeps.
18. Carolo V. renunciationem Austregarum postulanti Imperij Principes contradixerunt.
19. Caroli V. mens ex Privilegio Norimbergensibus dato manifesta est.
20. Recitantur verba Privil. Norimbergensium.
21. Quoad primam instantiã Imperator in status nullam habet jurisdictionem.
22. Iustus Zinzerlingus Petri Heigij patrociniū suscipit.
23. Etiam in extrajudiciali gravamine à Principe subditis illato Austregis locus.
24. Appellationi in Camera locus contra eos, qui immediate Camerae subsunt.

25. *Ab extrajudiciali gravamine appellando is iudex qui aliàs per viam querelæ adeundus.*
26. *Inhibitio tali casu non decernitur in Camera.*
27. *Vi Austregarum contra Commissarios à Cæsare impetratos Promotoriales extrahuntur.*
28. *Austregis locus, etsi pactum intervenerit, quod status velit coram quovis Iudice conveniri.*
29. *Verba: Daß er für allen Gerichten solle vorgenommen werden / de quibus iudiciis accipienda.*
30. *Princeps subditos alterius Principis in censum, formamquæ censualem referens, si contra eos captis pignoribus procedat, an coram Austregis conveniatur.*
31. *Si Status Imperij alterum quoquo modo in possessione turbet, ad Austregas recurrendum.*
32. *Austregis locis etiamsi non nunquam altera tantum litigantium persona immediatè Imperio subsit.*
33. *Regula Mynsingerj; Utrumq; litigantium ut Austregis locus sit, debere immediatè Imperio esse subiectum: quousq; extendenda.*
34. *Iudices nonnunquam causas Principi referre tenerj.*
35. *Iudices Austregarum Principi suo nihil referre coguntur.*
36. *Capitulum sede quoq; vacante Austregarum beneficio fruitur.*
37. *Defuncto Episcopo omnis potestas est penes Capitulum.*
38. *Iure retentionis manet potestas apud Capitulum.*
39. *Feuda Imperij Principalem dignitatem annexam habentia ad Capitulum spectant.*
40. *Etiam Imperator si tanquam Comes aut Dux conveniatur, privilegio Austregarum uti potest.*
41. *Status solum titulum Ducatus & nihil amplius possidentes Austregis fruuntur.*

42. *Immediata Imperij subiectio non est sine territorio.*
43. *Status Imperij est dignitas personæ.*
44. *Esse statum Imperij est dignitas à persona inseparabilis.*
45. *Status nihil præter titulum possidentes ad Comitatus vocantur.*
46. *Sessionem habent perinde ut ceteri status.*
47. *Austregarum beneficium extenditur ad status Imperij sexus fæminei.*
48. *Antistitæ Abbatibus in administratione secularium æquiparantur.*
49. *Fæminæ virilia & gravia Imperij negotia sustinere possunt.*
50. *Fæminæ etiam ad Reipub. culmen sedere solitæ.*
51. *Maria Ungariæ Regina Regem se scripsit, & regni maiestatem Sigismundo nubens retinuit, n. 52.*
53. *Ferdinandus Austriacus cum Maria Angliæ reginæ matrimonium contrahere noluit.*
54. *Monumentum Philippæ Camerinæ.*
55. *Ridiculum iudicii publici ab uxore Bellisarii excerciti exemplum.*
56. *Fæminæ olim imperarunt Pontificibus.*

§. Austregæ.

CONCLUSIO PRIMA.

Status Imperij pro prima Instantia
utuntur privilegio Austrega-
rum.

D Osteaquam mediatè Imperio subditi tres
diversas Instantias† haberent, quibus ju- 1.
ra sua diversis vicibus urgere, per incuri-
am omissa, aut per injuriam rejecta ite-
rum recuperare ac deducere poterant, Res indigna
visa est, ut status Imperio immediatè subjecti, ceu
Electores, Principes, Prælati, Comites, Barones, No-
biles, in præminentiori dignitate constituti, dete-
rioris planè essent conditionis, & duabus saltem In-
stantijs se, personas, & causas suas, haud absque
periculo committerent. *Vulteius ad l. 1. num 30. C. ubi
senatores vel clarissimi, &c. Andr. Geil. libr. 1. obs. 1.
num. 17. Thomas Michael de Jurisdic. conclus. 38.*
Quamobrem placuit proceribus† Imperij consen- 2.
D 2 tiente

ciente Imperatore, ut & ipsi primæ Instantiæ loco privilegium Austregarum haberent, & Camerae iudicium quiesceret. *Rosacorb. pract. forens. cap. 3. num. 1.*

Auctor der Donawertischen Information. p. 1. fol. 120.

3. 120. 131. Cum aliâs † directo in Camera stare compellerentur. *Petr. Frid. Mindan. de proces. lib. 1. cap. 16. nu. 1. Ordin. Camer. p. 2. t. 27.* Ex quo regulariter is, qui primam † Instantiam in Camera habet, status Imperij esse probatur *Ordin. Camer. p. 2. cap. 1. Matth. Stephani de iurisd. lib. 2. p. 1. cap. 4. num. 44.*

5. Dicuntur † verò Die Außträge / quòd coram Iudicibus ita ex Ordinatione causa decidatur. Daß für ihnen die Sache rechtlich außgetragen wird. *Rosenthal. de Feud. tom. 2. cap. 10. conclus. 24. n. 4. Matth. Stephani. de Iurisd. lib. 2. p. 1. c. 3. membr. 3. n. 1. Herm. Vultei. ad d. l. 1. n. 30.*

6. Et cum status Imperij † trium sint ordinum, 1. Electores, Principes. 2. Prælati, Comites, Barones, Nobiles. 3. Civitates Imperiales, quorum omnium seriem vide apud *Tobiam Paurmeister. de Iurisdiction. lib. 2. cap. 1. num. 17. & cap. 2. num. 126. Add. Syring. de pace Religion. conclus. 38.* Singulis † ferè in Austregis certa Instantiæ forma determinata est, qua extra Cameram conveniri possint, ut patet ex *Ordin. Camer. p. 2. tit. 2. 3. & 4.* Quæ omnia prolixè persequuntur. *Frid. Mindan. lib. 1. de proces. cap. 17. & 18. Christoph. Schuanem. process. Camer. lib. 1. cap. 2. 3. Matth. Stephan. de Iurisd. d. lib. 2. p. 1. cap. 3. m. 3. per tot. Vultei. ad d. l. 1.*

d. l. 1. num 30. 31. 32. & 6. Ruding. Pandect. Camer. lib. 1. 1. 4. 6. 1. 2. 3. 4. 5. 6. & 7.

Ampliatur prædicta conclusio primò, ut procedat etiam in statibus ordinis † Ecclesiastici, ut Archiepiscopis, Episcopis, Prælati, Abbatibus, &c. Illos enim hic consideramus ut Principes politicos, cum ratione bonorum † feudalium Imperij, privilegiorum & Regalium ejusdem conditionis sint, & eadem Superioritatis jura habeant, quæ Duces, Comites, & alij in suis territoriis. *Andr. Geil. 1. obs. 30. num. 2. & obs 37. num. 10. Carol. Molin. ad consuet. Parisiens. t. 1. in pr. num. 70. 71. Petr. Heigius p. 1. q. 4. num. 53. Andr. Knich. de jur. territor. cap. 4. num. 58. Coler. de jure Imper. conclus. 49. Mod. Pistor. conclus. 49. num. 3. vol. 2. Herm. Vultei. de feud. cap. 5. num. 7. Unde & investiri † solent mit aller weltlichen Obrigkeit. Andr. Geil. de Pignorat. cap. 7. num. 1. Joach. Cluten. in Sylloger. rer. quotid. conclus. 8. lit. b. not. Andr. Knichen verb. Ducum. cap. 2. n. 6. 7. 8. 9. 10.*

Omnes verò sub nomine † Prælatorum continentur, quamvis dignitate distinguantur, *Paurmeister. de Jurisd. lib. 1. cap. 24. num. 18. & lib. 2. cap. 1. & cap. 8. Imò & principes Imperij appellantur, Peregrin. de jure fisci libro primo. titul. 2. num. 104. Cajac. lib. 3. de feud. titul. 1.*

(Adeò ut Arnoldus † Brixianus cum Anno 1139. Episcopis regalia & Principum jura congruere negaret, hæreseos inculpatus in concilio Lateranensi

condemnaretur, *Pruckman. de Regalib. cap. 4. num. 43.*)
 & instar reliquorum Principum ad Statuum imme-
 diatè Imperio subjectorum præceptis Cæsaris & Im-
 13. perij parere, & vocati † ad auxilium & consilium com-
 parere tenentur. *c. si Episcopus. dist. 18. Hieron. Schurff.
 consil. 72. num. 2. cent. 1. Andr. Geil. lib. 1. de pace public. c. 8.
 numero octavo. Ant. Coler. de Jure Imperij conclus. 49.
 Buxtorff. ad caput quintum. aureæ bull. conclusion. 69.
 lit. A.*

Ampliatur secundò, ut status Imperij etiam
 14. † invito Imperatore privilegiatâ istâ Austregarum
 instantiâ frui possint. Neque enim universalis illa &
 per Imperium diffusa jurisdictio eò se extendit, ut
 Proceribus Imperij in jure isto quæsito quid deroga-
 re valeat. *Andr. Rauchb. p. 2. q. 11. n. 11.*

15. Expresse enim Imperatoria † Majestas prote-
 stata est, se statibus in jure Austregarum præjudica-
 tum nolle. *Ordin. Camer. p. 2. t. 6. t. 8. t. 29. Auctor, Der
 nothwendigen Erinnerung/ etc. fol. 134. 136. 177. p. 1.*
 16. Adde quod I. M. † illis legibus, ad quarum obser-
 vantiam cum statibus conventionem se devinxit, te-
 neatur, nec eas pro arbitrio revocare possit. *Schra-
 der. de feud. p. 10. libro quinto. num. 185. Geil. 1. obs. 41.
 numero quarto. Mynsing. consil. 24. numer. 19. Zasius.
 cons. 10. numer. 6. Alciat. cons. 132. numero tertio. D. Go-
 tofred. Anton. in sua Disput. Apologet. de potestat Imperat.
 conclus. 15.*

Et

Et quòd ad capitulationes cum statibus initas præcisè teneatur † Princeps, concludit *Bertazz. cons. 17. crim. 420. numero decimo quinto. &c. Petra de potest. Princ. capite 10. numer. 24. prolixè Andr. Ranchb. p. 2. q. 11. numer. 5. 6. 7. Auctor der Donawertischen Information. p. 1. fol. 119. 131. Anton. Coler. de jur. Imper. German. conclus. 33. & 34. Gerlach. Buxtorff. ad Aur. Bull. conclus. 7. Bechtius de salvo conductu. conclus. 145. & 146.*

Hinc Carolus V. in Comitibus Augustanis de Anno 1548. Statibus privilegium Austregarum † non sustulit, sed saltem ejus renunciationem requisivit. Cui status non sine ratione contradixerunt. *Mindan. de processib. libro primo. capite 18. numero septimo. Thomas Michael. de jurisdict. conclus. 38. lit. C.*

Et cum hac in parte manifestariam Imperatoris Caroli V. † mentem & adæquatam privilegij primæ Instantiæ rationem habeamus, quæ ex Privilegio Civitati Norimbergensi ab ipso Carolo Anno 1540. 6. Julij. Brugis in Flandria concessio & Francofurti publicato expressim elicitur libuit ipsa verba apponere: *Wiewol auch in vnsern vnd des heiligen Reichs gemeinen Rechten vnnnd Constitutionen außdrücklich geordnet vnd zugelassen/ Daß ein jeder wieder den in erster Instanz*
ein

ein gerichtlich End Urtheil / dardurch er sich ver-
 meinet beschweret zu seyn / zu zweyen mahlen pro-
 vociren vnd appelliren, vnd also vmb eine Sache
 20. drey † Instantz gehalten / damit in der andern Ins-
 stantz dasjenige / so in der ersten / vnd dritter das /
 so in der anderer Instantz vnterlassen / einges-
 bracht / vnd vorgespochene beschwerliche Urtheil-
 len gebessert / widertrieben vnd reformiret werden
 mögen. Darauff dann durch Weyland den Al-
 lerdurchlächtigsten Fürsten / Keyser Maximilian /
 Vnsern lieben Herren vnd Ahnherrn / Hochlöblicher
 Gedächtniß / im vierzehenhundert vnd fünff vnd
 neunzigsten Jahre / vnd durch vns / auch unsere
 vnd des Reichs Churfürsten / Fürsten vnd andere
 Stände des H. Reichs in funffzehenhundert vnd
 ein vnd zwanzigsten Jahre zu Wurmbs verorda-
 net / Vorsehung gethan / vnd verabschiedet / wel-
 cher massen / vnd für wem / Churfürsten / Fürsten /
 Graffen / Freyen vnd andere / vns vnd dem H.
 Reich ohne Mittel vnterworffen / in erster Instantz
 beklaget werden / damit sie zum wenigsten zwey
 Instantz / vnd ihnen die Gutthat vnd Hülffe der
 Appellation also wol / als dem jenigen / so dem
 Reich nicht ohne Mittel vnterworffen vorbehal-
 ten vnd vnbenommen bleibe.

Ergò patet, quòd quoad primam Statuum Im-
 perij instantiam Imperatoria Majestas nihil Jurisdi-
 ctionis † habeat, nec ijs pro arbitrio derogare possit,

Henric.

Henric. Rosent. de feud. cap. 12. conclus. 1. numer. 30. 32. 35.
Andr. Rauchb. p. 2. q. 11. nu. 11. ita ut rectè dixerit Au-
tor der beständigen Information Juris & Facti von
der Danawertischen Relation, fol. 148. daß ihre Ma-
jestät in administranda justitia anders nicht proce-
diren sollen / noch können / als wie sie sich mit den
Ständen verglichen / vnd die darüber verfassete
Ordnung vermag / Nemlich / daß die Stände vor
ihren Austrägen / oder in denen in Ordinatione ex-
primirten Fällen am Kammergericht / oder in Sa-
chen Fürstenthumb / Graff- vnd Herrschafften be-
treffend obgedachter massen vor ihr Majestät /
oder dem Kammergericht beklaget werden solle /
Iustus Zingerlingus de Appellat. conclus. 67. lit. c. ubi
rectè Petri Heigij † manibus pijs patrocinator, & ad- 22.
versus vellicantem, quasi ille ab opinione hac nostra
discessisset, legitimè succurrit.

Ampliatur tertio, ut locum habeat, si subditus
 â Principe extrajudicialiter † gravetur, quo casu non 23.
 tenet Appellatio ad Cameram, sed ad Austregas re-
 currendum, aliàs prima illa instantia eluderetur. Ne-
 que enim appellationes recipiuntur in Camera
 † contra eos, adversus quos Camera non habet Ju- 24.
 risdictionem immediatam *Myns. 4. obs 43.* Et ita
 denegati fuerunt processus in causa *III. von der*
Leyen / contra Herren H. Pfaltzgraffen / 6. Februarij
Anno 73. Et in causa der Stadt Stetin / contra Du-
cem P. 21. April. Anno 63. teste Andr. Geil. 1. obs. 120.

25. *num. 3. 4.* Extrajudicialiter enim non ꝑ possum appellare nisi ad eum, quem possum aliàs adire per viam querelæ, cum talis appellatio nihil aliud sit, quàm quædam provocatio ad causam. *c. cum sit Romana. §. 26. si verò. ex. de Apppellat.* Quare nec inhibitio ꝑ in tali casu decernitur, sed omnino habetur perinde ac si per viam conventionis simplicis res ageretur. *Andr. Geil. d. obs. 120. num 5.*

Ampliatur quartò, ut ijs casibus, quibus vi
27. Austregarum ꝑ Commissarius à Cæsare impetratur, quos notat. *Matth. Stephan. de Jurisdic. lib. 2. p. 1. cap. 3. m. 3. num. 19. 30. 41. & 42.* Si is à Principio vel nolit, vel differat in causa, procedere, adhuc tamen ad instantiam istam conservandam contra eum Promotoriales in Camera vel etiam Mandatum cum clausula petantur & decernantur, ad hoc ut teneatur procedere. *Ordinat. Camer. p. 2. t. 26. §. Und nach dem sich bißhero / etc.* Ultpote cum contra tales Commissarios, qui vormöge der Aufträge in prima instantia dantur, locum habeat constitutio, de denegata vel dilatata justitia. *Ordin. Camer. p. 2. tit. 8. §. 13.* Et tales Promotoriales ad Ducem Juliacensem in causa Senatus Colonienfis contra Archiepiscopum Coloniensem decretas esse testatur *Mynsing. centent. 1. obs. 96.*

Ampliatur quintò, ut status Imperij privilegio
28. Austregarum gaudeat, ut maximè in genere ꝑ pactus sit, quòd velit coram quovis iudice conveniri. Ne-
que

que enim generalis renunciatio jus hoc privilegiatæ Instantiæ auferre potest, sed ita strictè interpretanda est, ut renuncianti in casu speciali minus noceat. *l. Emptor. §. Lucius. ff. de pactis. Tiber. Decian. cons. 44. nu. 11. libro secundo. Pulchrè Hering. de fidejuss. cap. 23. num. 20. 21. &c.*

Et in eam non veniunt talia singulare jus habentia, quando non sunt expressa. *Cravet. cons. 200. n. 10. Cephal. cons. 427. num 6. Francisc. Hottom. cons. 14. per tot. Bartol. Kellenbenz. de Renunciation. quest. 18. num. 7. 12.* Ergò verba talium † pactionum, daß er vor allen 29. Gerichten solte vorgenommen werden / saltem de competentibus Judicibus intelligenda sunt, Et ita in Camera in causa Christophori de Knoringen contra David Juden obrentum esse adnotavit. *Mynsing. cent. 1. observ. 88. Johan. Forster. de process. Camer. tit. de Judicib. Ordinat observ. 6. versic. Quinto. Roding. Pandect. Camer. libro primo. titul. 4. cap. 7. §. quinto quod prima, &c.*

Ampliatu sextò in Principe, † qui subditos suos 30. os quos alterius Principis, Prælati, Comitivè Emphyteutas, agricolas, colonos, vel censitos esse novit, ratione prædiorum censualium in suo territorio existentium pensitare, aut in censum formamq, censuale referre velit, Subditi verò contra onus pensitationis immunitatē vel præscriptionem allegent, quo tamen non obstante Princeps captis pignoribus contra

cos procedat : Hoc enim casu subditi contra Dominum non ex Constitutione Pignorationis in Camera, sed coram Austregarum Judicibus agere super turbata possessione possunt, ut is à turbatione desistat, & cautionem de non amplius turbando præstet. Aliàs privilegiatæ huic instantiæ multis modis fraus fieri posset. *Andr. Geil. de pignorat. cap. 15. n. 13. & cap. 3. in finem.*

- Ampliatur septimò, ut locum habeat, si status
31. Imperij alterum quovis modo † in possessione sua turbet, & excipiendo dicat, se adversarij rem non impedivisse, sed rei suæ incumbere, & ita nemini injuriam facere juxta *l. merito. § 1. ff. pro socio. l. 6. §. sciendum. ff. quæ in fraud. credit.* Tunc enim Actor non à præcepto executivo de Arrestis Imperij inchoare potest, sed ad Ordinarium remedium Austregarum remittendus est *Ordin. Camer. p. 2. tit. 8. Andr. Geil. de Arrest. Imper. cap. 5. num. 3.*

- Ampliatur octavò, ut quamvis non utraque
32. persona † litigantium immediatè imperio sit subiecta, sed altera earum sit mediata, adhuc tamen ad Austregas sit recurrendum : Veluti si privatus, rusticus, vel civis velit Principem in jus vocare. Quo casu privilegiata instantia ista attendenda omninò erit. *Matth. Steph. de Jurisd. lib. 2. p. 1. cap. 3. memb. 3. nu. 24. Christoph. Schwanem. lib. 1. process. Camer. cap. 1. n. 23. Andr. Geil. 1. obs. 1. num. 17.* Quo faciunt verba Ordinationis. *lib. 2, tit. 4. §. fin. ibi; Und sollen solche Aufträge der Prelaten/*

Prelaten / Graffen / Herren / Ritterschafft vnd
 Städte in alter massen / wie die obgesetzt / auch mit
 dem Bürgern / Bauern / vnd andern Unterthanen /
 gegen den Fürsten vnd Fürstnässigen Stadt haben.
 Et ita fallit Regula Mynfingeri, † quòd uterque tam 33.
 Actor quàm Reus immediati debeant esse, ad hoc ut
 Austregarum instantia locum inueniat. *Mynf. i. obs. 89.*
 Quæ tamen fallentia tunc non erit inutilis, si alij
 quàm Principes, veluti Comites, Barones à mediatis
 conveniantur, *Mindan. lib. i. cap. 18. num. 3. Geil. i.*
obs. i. num. 46. Roding. Pandect. Carner. lib. i. tit. 4. num. 12.
§ 18. Zanger. de Exception. p. 2. cap. i. nu. 356. Meichsner.
tom. 2 lib. 2. decis. i. nu. 77.

Ampliatur nonò, ut quamvis aliàs passim Judi-
 ces causam & negotium disceptatum alijs quando-
 que prudentioribus, † vel ipsi quoque Principi refer- 34.
 re opus habeant. *Speculat. tit. de Relationibus. §. quali-*
ter autem, &c. ad fin. Illud tamen non requiratur in
 iudicijs illis † Austregarum, quos ex suis consilia- 35.
 rijs Princeps deputavit. Nam hi nihil Principi refer-
 re tenentur, sed simpliciter etiam contra ipsum
 Principem pronunciare possunt. *Rutger Ruland.*
ad process. Ferrar. Mont. libro tertio. cap. i. ad §. sed &
passim.

Ampliatur decimò, ut etiam Principis Eccle-
 siastici, aut Prælati capitulum † sede vacante hoc 36.
 Austregarum privilegio fruatur. Utpote quod de-
 functo Episcopo omnem adhuc potestatem retinet,

37. † & æquè ac ipse Episcopus expedire potest *cap. 2. Ne
Prelati vic. suas. Dd. in c. sua. de offic. vicar.* Non quidem
38. jure successionis, sed potius jure † Retentionis. *c. cum
olim. de Majorit. & obedient.* Seu jure accrescendi.
Paurmeist. de Jurisdic. lib. 2. cap. 8. num. 16. Unde &
Feuda Imperij Principalem dignitatem tribuentia
39. apud capitulum † permanent, & illud ad Imperij &
Regni conventus & comitia vocatur, prout hujus
rei exempla refert. *D. Bernhard. Bertram. dissertat. de
Comitijs. num. 37.* nullumque omninò privilegium
amisit, quod prolixè confirmat *Mindanus p. 1. cap. 19.
num. 12. & seqq. contra Geil. lib. 1. obs. 30. num. 13. Covarru.
pract. quest. cap. 4. num. 4. Roding. Pandect. libr. 1. tit. 4.
num. 15.*

Ampliatur undecimò, ut ipse quoque Impe-
40. rator, si tanquam † Dux aut Comes lite pulsetur,
hoc Austregarum privilegium usurpare possit, si-
quidem eo casu non ut Imperator, sed propter Du-
catum aut comitatum convenitur, ut ita diversitas
respectum etiam diversum operetur effectum. *l. ult.
ff. de Calumn. l. sancimus. C. de donat. Arn. Clapmar. de
arcan. Rerump. lib. 5. c. 6. Vultei. ad d. l. 1. n. 9. (ubi Senator.
vid. Schuanem. observ. Camer. 20. & decis. 2. num. 32. Ga-
briel. cons. 159. per tot. libro primo. Gerlac. Buxtorff. dis-
sert. de aurea bull. conclus. 64. 77. 80. & 83. Petrus
Siringus. de pace religion. conclus. 40. lit. a. Matth. Ste-
phan. de Jurisdic. libro secundo. p. 1. capite septimo.
num. 135. & c.*

Amplia.

Ampliatur duodecimò, ut Status, licet eorum bona, Ducatus, aut Comitatus, &c. in aliam familiam & dominium † fuerint translati, & in Imperio 41. nihil amplius præter titulos, tumulosque majorum possideant, adhuc tamen privilegijs Ordinationum & Austregarum perfruantur. *Frid. Mandanus. libro primo. cap. num. 11.* Siquidem immediata Imperij subiecto sine territorio † subsistere potest. 42. *Andr. Knich. in velitat. Apolog. numero decimo quinto, &c.*

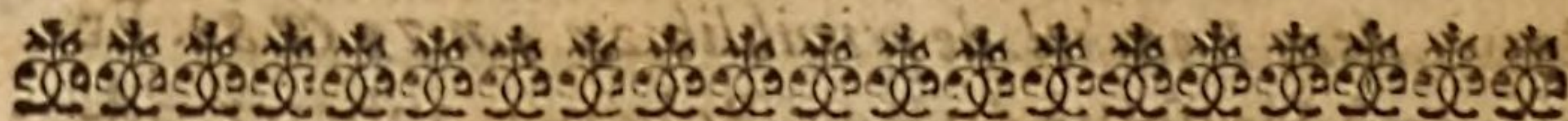
Et statum Imperij esse non est qualitas † patri- 43. monij, sed dignitas personæ. *Geil. de Arestis. cap. 6. num. 25.* *Auctor des gründlichen Berichts von der H. Reichs Stadt Friedeberg Stand/Regalien/1c. capite 2. num. 15.* & quidem † inseparabilis *Fab. de Anna. cons. 40. num. 43.* & adeò personæ tenaciter cohærens, ut per sequirem † sortem tolli non 44. possit *l. 41. C. de Decurion. l. 11. ff. de Senator. Choppin. de ll. Andium. libro 1. cap. 63. numero quarto. Matth. Stephani de Jurisdic. libro secundo. capite 6. num. 34. & capite 7. numer. 20. 21. Suanem. consil. 855. numero quarto.* Unde tales Status extorres ad Comititia † vo- 45. cantur. *Rulant. de Commissar. p. 2. libr. 5. cap. 4. num. 27.* Sessionem habent † ac subscribunt ut cæteri Status. 46. *Suanem. decis. 6. num. 10, 11. pag. 79. 80. Gilman. tom. 3. fol. 325.*

Ampliatur decimo tertiò, ut locum habeat privilegium

- vilegium Austregarum in statibus Imperij foeminei
47. † sexus, utpote cum Antistitæ Principes vigore matriculæ omnino pro statibus Imperij habeantur
Schonborn. lib. 5. polit. cap. 6. Paurmeister. de jurisd. lib. 2. cap. 10. num. 10. 11. 12.
48. Et alias Abbatibus † in administratione secularium equiparentur. *Zasius. p. 5. de Feud. num. 49. Rosenthal. cap. 4. conclus. 18. num. 1. lit. A. Paurmeister de Jurisd. lib. 2. cap. 10. num. 10. 11. 12. 13.* Unde Abbatisæ die Gefürstete Ebtissinnen / veluti zu Quedlinburg / Essen / Heruorden / Münster in Regenspurg / Rauffingen / Lindaw / Gereroda / Ganderßheim / Buchaw / Rotenmünster / Herckbach / Guttzell /
49. Beinde / etc. virilia † & magnæ importantiæ negocia Imperij sustinere, pro tribunali sedere, jus dicere, commissiones perficere, arbitri officium suscipere, legationis munus obire dicuntur, &c. *arg. c. indemnitatibus. 42. de Elect. in 6. c. delicta. de arbitr. c. cum dilecta. de confirm. util. & inutil. Myns. decad. 4. resp. 32. num. 20. Oldendorp. cons. Marp 5. num. 105. volum. 2. Rutger. Ruland. de Commissar. p. 1. lib. 1. cap. 29. num. 6. Frid. Pruckm. ad l. in multis. m. 1. art. 1. num. 4. & art. 2. num. 10. ff. de statu hom. Herm. Kirchner. tract. de legato. cap. 3. num. 37. & seqq. Camill. Borell. de Compromiss. §. 2. gl. 4. n. 6. Quemadmodum & alibi foeminas illustrissimas ad Reipublicæ gubernacula † sedisse, & virilia munera sustinuisse patet videatur *D. Joh. Gerhard. decad. 2. quest. polit. q. 4. Tiraquell. de jur. primogen. q. 15. Ren. Choppin. de Domino.**

manio lib. 3. t. 1. n. 6 7 8. 9. 10. 11. & 12. Gregor. de Rep. cap. 11.
Casus in sphaera Civ. lib. 1. c. 3. Anto. Sola. ad constit. Sabaud.
antiq. p. 1. gl. un. n. 7. Asin. in prax. exec. p. 1. c. 52. n. 23. Nicep.
lib. 8. c. 31. uti de Maria † Ludovici Regis Ungariæ filia 51.
 legimus, quæ se Ungariæ non Reginam, sed Regem in
 aurea moneta scripsit *Kirchner. de Rep. disp. 4. coroll. 1.*
 addatur. *Acac. Enekel. de privil. lib. 2. c. 4. n. 79. & 80.* Et
 ut maximè Sigismundo Regi Boiemæ nuberet, ad-
 huc tamen regni majestatem † penes se retinuit. *Bo- 52.*
din. de Rep. lib. 6. n. 738. Qualem tamen conditionem
 viro principe procul dubio indignam Ferdinandus
 † Achidux Austriæ, respectu Mariæ Reginæ Angliæ 53.
 subire noluit, postea verò Philippus Rex Hispania-
 rum lubens suscepit. *Bodin. d. loc. n. 741. Adde Matthie*
VVehneri, tractat. Von veränderung der Regimenten.
cap. 8. ubi in fine Monumentum Philippæ † Ca- 54.
merinæ, quod Ferrariæ reperitur, verbotenus refert.
Petr. Ant. de Petra. de potest. princ. c. 22. n. 27. Notabile &
 simul ridiculum Judicii publici, per uxorem † Belli- 55.
 sarij (Romæ contra Pontificem Sylverium tanquam
 Reum ad delationem & accusationem Vigilij) exe-
 cuti exemplum refert *Auctor der kurtzen Information*
von der Autonomia. cap. 11. fol. 224. ubi notanter adjicit,
daß zu derselben zeit das Frawenzimmer † vber die 56.
Bäpste das Regiment gehabt. Quo referenda sunt
 acta Pontificis Johannis XI. qui opera Theodoræ, &
 Johannis XIII. qui arte Maroriæ ad sedem Pontifica-
 lem (per vim & venenum enecatis Leone VI. &
 F. Stephano

Stephano VI.) sunt translati, teste Auctore des *Bien
nen Korbs. p. 6. c. 3.* In foeminatum locum, quoad hoc
57. super pontifices Imperium Elauitas† successisse con-
firmat Auctor des *wolgemeinten discurs, warumb
die Catholischen / etc. fol. 206.*

SUMMARIA.

1. *Austregæ in feudis Imperij locum non sortiuntur.*
2. *Regalia feuda solus Imperator confert.*
3. *De regalibus feudis solus Imperator iudicat.*
4. *Camera cum Imperatore concurrentem habet Iurisdictionem.*
5. *Frustra dubitari de concurrente Iurisdictione Camerae cum Imperiali Majestate.*
6. *In feudo Imperij immediato omnem cessare concurrentiam.*
7. *Vacante Imperio Saxo & Palatinus Electores Imperatorem repræsentant.*
8. *Vicarij Imperij de Regalibus feudis non cognoscunt.*
9. *Imperator reservavit sibi Feudorum Regalium investituram.*
10. *Imperator an exclusis reliquis Principibus & paribus Curiae de feudis cognoscat?*
11. *Ante Ordinationem Camerae jus cognoscendi ad Patres Curiae spectasse.*
12. *Ordinatio Camerae de casibus coram Camera & Austregis ventilandis concepta.*
13. *Exemplum ubi Proceribus Imperij cognitio de Feudo Imperij commissa fuit.*

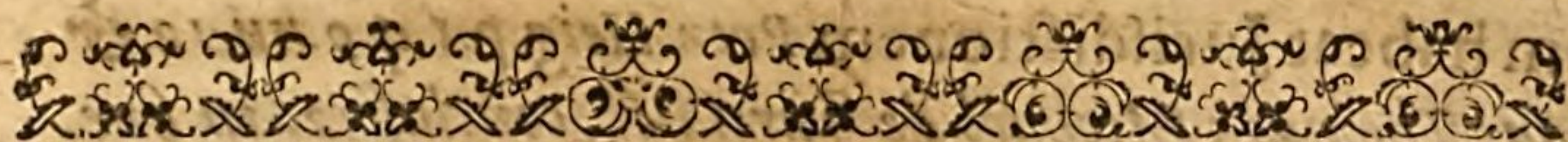
14. De feudis minoribus Camera ex præventionē potest judicare.
15. In causis fractæ pacis, pignorationis, religionis, arrestorum, litigiosæ possessionis expirat privilegium Austregarum.
16. In causis, in quibus mandata sine clausula decerni solent, Austregis non est locus.
17. Cura metus armorum summovendi ad Cameram spectat.
18. Causæ executivæ ad Iudices Austregarum non pertinent.
19. Austregæ non procedunt in possessorio summario aut momentaneo.
20. Cessante ratione cessat dispositio.
21. Austregæ cessant, quoties causa controversa in mero iudicis officio consistit.
22. Tutores dantur Impuberibus statibus in Camera, etiamsi de Ducatus jurisdictione disputetur.
23. Quoties per confessionem partis Actoris intentio probata est, in continenti Austregæ cessant.
24. In confessum nullæ sunt partes Iudicis.
25. In confessum perinde statuitur ut in condemnatum.
26. Camera confitentem solvere compellit.
27. In casu reconventionis privilegium Austregarum expirat.
28. Qui in aliquo loco agit, cogitur vicissim ibi excipere actiones.
29. Si quis Major subijcit sese jurisdictioni alterius, potest ei, & adversus eum jus dici.
30. In reconventionē non attenditur privilegium fori.
31. Reconveniens novis sumptibus in instruendo iudice fatigari non debet.

32. Status immediati alium immediatum coram Austregis convenientes ibidem reconveniuntur.
33. Consiliarij Principum ne Dominis suis suadeant, litem inferioribus inferre.
34. Status Imperij alium mediatum coram Austregia non possunt reconvenire, quando coram novem suis consiliarijs in jus vocatur.
35. Imperij status in loco rei sitæ forum sortiuntur non obstante Austregarum privilegio.
36. Clerici ratione bonorum alibi situatorum coram iudice seculari rectè conveniuntur.
37. In actione reali magis res, quàm persona in iudicium trahitur.
38. Etiam in possessorijs in loco rei sitæ conveniuntur status Imperij.
39. Possessoria in loco rei possessæ proponuntur.
40. Si immobilia, de quibus lis, sub plurimum Iurisdictione situata sint, in ipsa Camera processus decerni debent.
41. Expirat privilegium Austregarum, quando causæ continentia Camera Iurisdictionem fundat.
42. Causæ continentia non dividenda.
43. Recitatur præjudicium Camera.
44. Austregis locus non est, Wann ein Stand dem andern aus seinem Kreis ziehen wil.
45. Privilegium Austregarum non extenditur ad Civitates liberas.
46. Civitates Imperiales habent jura Imperij Regalia.
47. Imperiales Civitates forum sortiuntur statim in prima Instantia in Camera.
48. Nonnullæ civitates peculiare Austregas habent.

49. *Sive ipsæ alios Nobiles conveniant civitates, sive ab alijs conveniantur, omninò tamen cessat privilegium Austregarum.*
50. *In compromissis si à laudo reductio petatur, ad Caprovocari solet.*
51. *Instantiæ non debent multiplicari citra necessitatem.*
52. *Status Imperij renunciantes privilegio Austregarum, eo postea uti non possunt.*
53. *Extra privilegium Austregarum Status Imperij ad Cameram revocantur.*
54. *Si suâ sponte causæ cognitionem ad aulam Imperatoris aut Cameram rejecerint Status Imperij, censentur renunciasse beneficio Austregarum.*
55. *Si momentaneæ possessionis iudicio finito partes quoad actionem principalem in Iurisdictione Cameræ consentiant, non obtinere Austregarum iudicium.*
56. *Consensus litigantium solus ad prorogandam Iurisdictionem sufficit.*
57. *Iudices ordinarij Iurisdictionis prorogationem inhibere nequeunt.*
58. *Princeps nolens intra mensem unum ex quatuor Imperij Principibus à Principe acturo nominatis pro Commissario eligere, privilegio Austregarum privatur.*
59. *In casu denegatæ Iustitiæ Iurdictio Cameræ fundatur.*
60. *Princeps formam Austregarum non observans beneficio Austregarum caret.*
61. *Ob protractam Iustitiam causa ad superiorem devolvitur.*

62. Quatenus Princeps ad observationem ordinationis Camerae in nominatione Principum teneatur?
63. Princeps bannitus Austregis non fruitur.
64. Banniti pro mortuis habentur.
65. Civitatem aut subditos suos Princeps coram Camera convenire tenetur.
66. Austregas stricti esse juris.
67. Austrega tunc conceduntur, quando ipsi Principes ab alijs conveniantur.
68. Subditus mediatè Imperio subjectus Principem conventurus, unum ex octo modis Ord. p. 2. tit. 8. eligere potest.
69. Ratione personarum solum competunt Austrega.
70. Status immediati a Subditis conventi ad Cameraam revocantur.
71. Multum interesse, an Princeps, an verò alius à mediato conveniatur.
72. Prælati, Comites, &c. à civitatibus Imperialibus conventi non habent privilegium Austregarum.
73. Extraneus qui Imperio omnino non subest, principem potest convenire in Camera.
74. Actor sequitur forum rei.
75. Qui in aliquo loco contrahit, in ejusdem loci statuta consensisse videtur.
76. Litem contestatus contraxisse videtur.
77. Statuta loci judicij attendenda.
78. Quando propter servitiam aut actionem servitiorum Insolitorum agitur, ad Cameraam itur, non ad Austregas.
79. In causa exemptionis cessat Austregarum instantia.
80. Causæ fiscales celeriter expediendæ.
81. Causæ exemptionis biennio finiri debent.
82. Qui hodie Austregarum modi usurpentur?

LIMITA.

LIMITATIONES.

PRÆDICTA conclusio ita ampliata limitatur primò in causis Feuda† Im- 1.
perij spectantibus, die dem heiligen Römischen Reich ohne Mittel zu Lehen gehören / de quibus soli Imperatori facultas cognoscendi competit. *Ordinat. Cam. p. 2. t. 7. Donawertische Information. fol. 122.*

Cum enim regales dignitates † cum Regalibus 2.
Feudis in Imperio solus conferat Imperator, *cap. 1. ubi Dd. Quis dicatur Dux, Comes, Marchio, &c. Rosenthal. de Feudis cap. 12. conclus. 1. num 30. Andr. Knichen. de jur. Saxon. priv. verb. Ducum. cap. 1. Zasius de Feudis. p. 5. nu. 1. Menoch. cons. 37. num. 9.* Non iniquè etiam de talibus feudis ipse solus † cognoscit. *Schrad. de feud. p. 10. sect. 5. num. 39. Vultei. de feud. cap. 2. num. 9. libr. 2. Bernh. Greven. p. 1. conclus. 29. num 9. Arnold. Engelbrech. de Jurisd. Imper. conclus. 110. Pax. Scala. de conclus. Sap. lib. 1. cap. 20. D. Arum. discurs. Academ. 11. Schonborn. libr. 5. polit. cap. 14. Ant. Coler. de jure Imperij. conclus. 23. Besoldus de Jurisd. Imper. cap. 13.* 3.

Ampliatur hæc limitatio † primùm, ut quamvis 4.
aliàs Camera cum Imperiali Majestate concurren-
tem

tem habeat Jurisdictionem Petr. Heig. p. 1. q. 9. num. 12. & seqq. Thomas Michael de Jurisdic. conclus. 32. in fine. Paurmeister de Jurisdic. libr. 2. cap. 5. num. 30. & seqq. & capite 7. num. 318. Arum. Juriis publici discurs. 13. q. 4. Schvvaneman. observat. Camer. cap. 4. num. 3. & seq.

5. (De quo forsan in vanum † hodie disputabunt dissentientes, Auctor. des gründlichen vnterrichts von der seidhero vnerledigten Frage. Andr. Geil. 1. obs. 29. num. 29. num. 3. Thomas Michael de Jurisdic. conclus. 35. a. b. Arn. Engelbrecht. de Jurisdic. Imper. conclus. 105. & 114. Bartol. Muscul. de success. anom. class. 1. membr. 2. conclus. 5. num. 192. Reusner. lib. 4. decis. 21. D. Hammerle. in voto Antivvacker num. 41. Auctor. Parth. litigios. p. 1. cap. 16. num. 22. Petr. Siring. de pace Religion. conclus. 54. per tot. Meichsner. decis. 6. tom. 2 libr. 1. num. 8. Gilman. Simphor. tom. 6. cap. 8. & lib. 2. decis. 54. num. 37.)
6. hoc tamen casu, ubi de Feudo Imperij immediato causa cognoscenda est, concurrentia † omnis cesset, Petr. Heig. p. 1. q. 9. n. 40. Geil. d. obs. 29. Petr. Frider. Mind. de proces. extr. lib. 1. cap. 19. n. 18. Schrad. de feud. cap. 12. numer. 28. Paurmeist. de Jurisdic. libr. 2. cap. 6. numer. 300. 310.

- Ampliatur secundò, ut licet aliàs vacante Imperio † Electores Saxo & Palatinus Imperatoris personam repræsentent, & omnimodam Jurisdictionem exerceant: attamen de feudis Imperij † talibus cognitionem non habeant, ut pote cum imperator sibi

sibi soli reservaverit non saltem talium Feudorum Investituram, † *Ordin. Camer. libr. 2. t. 7.* Sed etiam cognitionem, seu judicationem: *Rec. Imper. de Anno 1521. Rubr. Rechtlich fürnehmen / §. Zum vierdten. & §. vnd behalten vns / etc. Anton. Peregrin. cons. 2. nu. 13. libr. 3. Sixtin. de Regal. libr. 1. cap. 3. num. 40. & c. Gothofr. Anton. disput. feudal. 14. th. 1. lit. b. per ea quæ prolixè tradit. Buxtorff. ad caput 5. Aur. Bullæ. conclus. 62. lit. e. & d.*

Hoc tamen quod ex *Ordin. Camer. p. 2. t. 7.* de Imperatoris cognitione super Feudis Imperij dictum est, an de sola Imperatoria Majestate, exclusis † reliquis Principibus & Paribus Curia intelligendum sit, dubitatur. Pro Negativa enim allegatur.

1. Quod ante † Ordinationem **das Fürsten** 10. **Recht** coram paribus Curia, Imperij Principibus fuerit exercitum, in ordinatione verò nominatim nulla cassatio, exclusio vel derogatio adjecta.

2. Quod ordinatio Camera saltem de illis casibus, † qui coram Camera & Austregis sunt ventiliandi, loquatur. Ita ut cætera specialia retro usurpata magis tacitè in suo robore sint reservata. II.

3. Extat exemplum recens litis Hassiacæ † super **Carzenellnbogen** / quam nec Carolus V. nec Ferdinandus suæ decisioni reservarunt, sed procerum cognitioni commiserunt, id quod nunquam factum fuisset, si ex Legibus Imperij Imperatores soli hanc cognoscendi facultatem habuissent. 12. Videtur

Auctor der Donawertischen Information. fol. 144. & seq. part. 1. Qui sub n. 16. 17. 18. 19. 20. &c. fol. 252. &c. aliquot præjudicia refert, uti ibi videre est. Addatur Besold. de Jurisd. Imper. cap. 13.

Limitatur secundò, ut etiam in Feudis Imperij

13. Minoribus † privilegium Austregarum non obtineat, sed adhuc coram solo Imperatore lis isthac sit disceptanda. *Paurmeist. de Jurisd. lib. 2. cap. 5. num. 87. &c. Schrader. de Feud. p. 10. sect. 5. num. 39. D. Arum. de jur. public. discurs. 13. q. 6. vel etiam secundum quosdam † in Camera ex præventionem Geil. libro primo. observ. 29. num. 3. 4. Hartm. Hartm. 2. observ. tit. 54. observ. 42. num. 2. Thom. Michael. de Jurisd. conclus. 30.*
14. Limitatur tertio in certis † causis in quibus etiam

15. ipsi Imperij Principibus immediatis in prima Instantia Judicium Camerae competens est, veluti in causis fractæ pacis, pignorationis, religionis, arrestorum, litigiosæ possessionis. *Ordin. Camer. p. 2. tit. 9. § 2. Et. 21. 22. R. I. August. de Ann. 55. Item de Ann. 1595. & 1548. Arn. Engelbr. de Jurisd. Imp. concl. 104. Andr. Geil. lib. 1. obs. cap. 1. per tot. & cap. 3. num. 1. & de P. P. lib. 1. c. 11. num. 1. &c. & de Pigner. obs. 21. n. 1. & de Arrestis. cap. 11. num. 1.*

Limitatur quartò in omnibus causis, in quibus

16. Mandata † sine clausula decernuntur, ut super facto, quod nullo jure potest justificari. Ibi enim statim Camerae jurisdictio fundata est. *Ordin. Camer. p. 2. t. 23.*

Donawertische Information. p.1. fol. 112. Andr. Geil. lib.1. obs. 13. num. 3. veluti si periculum est in mora, aut subest timor armorum, vel si casus concernat publicam utilitatem, aut damnum irreparabile, publicumve scandalum concernat, ubi non iniquè à Regulis communibus receditur. *l. Tutor. §. si de pont. ff. de administ. tut. l. si quis filio. §. Hi autem. ff. de injust. rupt. & licitum sit, quòd aliàs illicitum foret l. 2. ff. ad l. Rhod. de jactu. Rol. à Vall. cons. 1. num. 69. 70. vol. 2. Joh. Gedd. ad cap. 2. de sequestr. poss. num. 18.* Unde in genere ut armorum † metus summoveatur, cura ad Came- 17. ram pertinere dicitur. *p. 2. Ordin. Camer. t. 21. §. 1. & §. final.* Et facit huc illa ratio quod tales causæ quandam speciem executionis † habeant, quales ad Judi- 18. ces Austregarum non spectant, sed ad Cameram, *p. 2. Ordin. Camer. t. 8. §. Und so das Urtheil / & §. seq.*

Limitatur quintò, ut privilegiata hæc Instantia non procedat in possessorio † summario aut Mo- 19. mentaneo. Indubito enim ad Cameram hæc cognitio spectat propter verba ordinationis *p. 2. t. 7. ibi: So einem theile gänglich vnd endlich abgesprochen werden sollen / etc.* Qua constitutionis ratione hic cessante † non immerito tota cessabit constitutio. 20. *c. quod pro medio i. q. 7. Tiraquell. in tract. Cessante causa. p. 1. n. 53. Vincent. Honded. p. 1. cons. 14. n. 15.* Ita Auctor Dubior. Cameral. sub Rubr. Aufträge. §. si tamen ad momentaneam, &c.

Limitatur sextò , ut Austregæ locum non habeant , quando res , de qua controvertitur , non jure
 21. † actionis , sed mero officio Judicis consistit , ut sunt , ordinatio & confirmatio Tutorum & Curatorum , causæ alimentorum. *Thom. Michael. de Jurisdic. conclus. 37. lit. f. Andr. Geil. 1. obs. 1. n. 47.*

Quæ limitatio extenditur , ut procedat etiam
 22. in † Ducatibus immediatis de Jurisdictione inter se certantibus : Durante enim lite , ne impuberes indefensi relinquantur , Camera interim Tutores adsignat. *Rosacorb. in dubijs Adfessorum Camer. cap. 7.*

Limitatur septimò , quando per confessionem
 23. partis Actoris † intentio est probata in continenti , quia tunc à præcepto condemnatorio & Mandato sine clausula ad injungendam solutionem inchoari potest. *Auctor. Dub. Camer. d. loc. §. Austræge non habent locum.* Neque enim ullo hic opus est processu
 24. vel peculiari judice , † cum in confessum nullæ sint partes judicis. *l. 25. §. 1 ff. ad l. Aquil. & in eum perinde*
 25. statuatur ac in condemnatum ex † causa judicati. *l. 6. §. ult. ff. de Confessis.* Quare hoc casu Camera nullo alio
 26. judicio constituto confitentem † solvere jubebit , argumento eorum quæ tradit *Hugo Donell. lib. 28. com. cap. 1. lit. H. I.*

Limitatur octavò in † casu Reconventionis ,
 27. sicubi Princeps aliusve status Imperij alium inferiorem in Camera , vel alio Judice inferiore convenerit. Nam tunc ibidem reconventus omninò respondere
 tenetur,

tenetur, neque ad Judicium Austregarum provocare excipiendo poterit. Regula enim juris communis & hic tenet, quod qui non cogitur † in aliquo loco 28. judicium pati, si ipse ibi agat, cogatur vicissim excipere actiones, & ad eundem judicem mitti. *l. qui non cogitur. 22. ff. de judic. l. 2. §. sed et si agant. l. cum Papinianus. & Auth. seq. verb. eundem Judicem. C. de de sentent. & interlocut. Novell. 96. §. illud sancimus. c. dispendia §. Reus quoq. de Episc. lib. 6. Bernh. Ursin. de Reconvent. c. 27. num. 9. Treut. vol. 1. disp. 25. §. 13. in fin.*

AEquissimum † siquidem est, ut si quis major 29. subijciat sed jurisdictioni alterius, possit ei, & adversus eum jus dici. *l. receptum. 14. ff. de jurisdict. l. ille a quo 13. §. tempestivum. ff. ad S. C. Trebell. Maranta. p. 4. dist. 6. num. 23. Zasius. cons. 22. num. 14.* Neque ulla fori exceptio † aut privilegium attendatur. *Jul. Pac. in Auth. 30. habita. cap. 9. num. 15. C. ne filius pro patre. Alex. Trenta. cinq. p. 2. pract. resolut. tit. de mutuis petit. resol. 1. num. 32. & c. Petr. Mollignat. de Recon v. q. 32. Bernh. Greven. lib. 1. conclus. 36. consid. 7.* † Et hic maximè reconvenientis in- 31. teresse versatur, ne novis impensis, novoque labore, quem in novo Judice instruendo absumere debeat, fatigetur. *c. fin. de Rescript. Ita Icti Friburgenses in consilio Brunovicensi, quod post D. Hammerlini consilium Antivvackerianum reperitur fol. 100. §. Tertium. & c.*

Declaratur hæc limitatio primò, ut etiam ij status & personæ, quæ aliàs beneficio Austregarum non fruuntur, si alium † immediatum coram Austre- 32.

gis conveniunt, ibidem quoque reconveniri possint, exceptis tribus casibus, in Ordinatione nominatim expressis. *Ord. p. 2. tit. 4. §. Dieselben neun Râthe. & §. So dann die Partheyen/Schuaneman. in process. Camer. lib. 1. cap. 2. nu. 10. 24. & 26. Mindan. de process. lib. 1. cap. 17. num. 14. Denais. de jur. Camer. tit. 158. num. 4. & 21.*

33. Declaratur secundo, ut insignis cautio † sit Consiliarijs Ducum, Comitum, aliorumve statuum Imperij, ne facile auctores sint Dominis suis ut litem aliquam alijs inferioribus, præsertim mediatè imperio subjectis, in ferant, sed curiosè prius expendant, num etiam adversa pars actionem aliquam in vim reconventionis movere, & ita Dominum alienæ inferiorum Judicum Jurisdictioni subijcere possit. *Bernh. Ursin. de Reconvent. cap. 27. num. 28.*

34. Declaratur tertio prædicta limitatio, ut status Imperij alium mediatum coram judicio Austregarum reconvenire † non possit in casu, quando coram novem suis consiliarijs in jus vocatur. *p. 2. Ord. tit. 4. §. Dieselben. in princ.*

35. Limitatur nonò, ut status Imperij actione Realium in loco rei † situatæ conventus privilegio Austregarum non fruatur. *Roding. Pandect. Camer. lib. 1. tit. 4. n. 5. Geil. 1. obs. 1. n. 38. Schuan. ad process. Cam. p. 1. c. 6. n. 7.* Sed simpliciter ibi, ubi res invenitur, respondere tenatur. *l. 3. C. ubi in rem act. l. unic. C. ubi heredes, & c. l. 38. in fin.*

*in fin. ff. de judic. Zanger. de Except. p. 2. cap. 1. num. 118. Herm. Vultei. ad l. 1. num. 20. C. ubi in rem actio. & consil. Marpurg. 19. num. 1. 2. 3. 4. vol. 3. D. Jacob. Schultes. quasi forens. 38. per tot. Unde & Clerici ratione bonorum † alibi situatorum coram iudice seculari con-
 36
 venire poterunt Mynsing. cent. 1. obs. 22. Schvvarzen-
 thal. prax. judic. lib. 1. cap. 6. num. 28. & c. Geil. 1. obs. 37. nu-
 mer. 4. frustra contradicente D. Martha de jurisdict.
 p. 4. casu 125. Tunc enim res ipsa † quasi in iudicium
 37
 trahi dicitur & Rei partes sustinet magis quam ipsa
 persona conventi. l. 19. ibi: Quoniam Res, non perso-
 na convenitur. ff. de jure fisci. l. 7. ibi: ipsa prædia, non
 personas conveniri. ff. de publicanis. l. sed & loci. 4. §. si
 aliter, ibi: Magis fundo quam personis adjudicari fi-
 nes intelliguntur. ff. fin. regund. l. qui aliena. §. fin. ibi:
 sententia prædio datur. ff. de negot. gestis. Lyclama. lib. 4.
 membran. cap. 7. 8. Herm. Vultei. ad §. 1. num. 50. Instit. de
 action. Anton. Faber. lib. 20. conject. cap. 9. Andr. Geil. 1.
 obs. 37. num. 4. & c.*

Declaratur hæc limitatio primò ut procedat
 etiam in possessorijs, † Maynard. decis. 28. libro primo. 38.
 Guid. Pap. q. 1. Geil. 1. obs. 37. num. 5. Nam & Possessoria
 in loco † ubi existit ipsa res possessa, proponuntur
 39.
 l. unic. C. ubi de posses. ubi Cujac. & Azo. Ilico Um-
 mius ad process. disp. 4. numero decimo quarto. Herm. Vult.
 lib. 2. I. R. cap. 21. nu. 16. Paurmeister de Jurisd. lib. 2. cap. 4.
 num. 107.

Declara-

Declaratur secundò, si immobilia, ob quæ actio
 40. instituenda † in pluribus locis & sub plurium Juris-
 dictione situata est, ita ut magna litis protractio me-
 tuenda foret: Tunc enim ad abbreviandum proces-
 sum non in aliquo loco Rerum sitarum, sed in ipsa
 Camera processus impetrandi sunt. *Esaias Rosacorb. in*
Dubijs Cameralibus per status Imperij discussis. titul. 8. §.
wann in des Klägers Election, &c.

Limitatur decimò ut privilegium Austrega-
 41. rum cesser, quando † causæ continentia Camera Ju-
 risdictionem fundat. *R. I. Anno 1600. §. vnserm Keyser-
 lichen/etc. ubi sancitum, si plures immediatè impe-
 rio subjecti, una actione conveniantur, & ex narratis*
*non videatur locus esse posse Delegatis ex Ordina-
 tione, quin causæ continentia dividatur, processus in*
*Camera decernendos esse. Schvvanem. lib. 1. process. Ca-
 meral. cap. 6. num. 5. Petr. Frid. Mindan. lib. 3. de conti-
 nent. caus. cap. 4. num. 6. Geil. 1. obs. 32. num. 2.* Nunquam
 42. enim concedendum, ut causæ continentia † & con-
 nexitas dividatur, quod tam legibus civilibus, quàm
 Canonicis decretis cautum reperitur. *l. 3. l. nulli. 10. C.*
de judic. l. 1. C. de Offic. Reſtor. Provinc. l. quod evitandi. C.
*de condict. ob turp. caus. l. 1. l. 3. C. de ordin. judic. cap. 1. de se-
 questr. poss. c. penult. de in integr. restit. c. de prudentia. de*
Donat. inter Vir. & Uxor. Jacob. Menoch. de arbitr. li-
bro 2. casu. 371. num. 10. 11. Bernh. Greven. lib. 1. conclus. 37.
confid. 3. num. 1. 2. 3. VVesenbec. conf. 6. nu. 33. libr. 1. Zanger.
p. 2. c. 1. n. 369.

Et huc pertinet præjudicium illud Camera, ubi Comes de Hohenloh / † cujusq, Præfectus una actio- 43.
ne conventi, non obstante, quod Comes immediatus Imperij Status esset: nam processus contra eos in Camera sunt decreti. *Gilman. decis. 43. num. 66. 67. 68. Roding. Pandect. Camer. lib. 1. tit. 4. num. 6. 7. 8. Addatur Esaias Rosacorb. in Resolutionibus. Cameral. Statutum Imper. tit. 5. § wann einer / etc.*

Limitatur undecimò in casu, Wann ein Stand den andern † ausser seinen Kreysß ziehen / vnd vnter 44.
würffig machen wolle / Tunc enim Camera Jurisdictio statim fundatur, ex Recessu Imperij, *de Anno 1548. §. Vnd nach dem. Et ita ex hoc capite decreti sunt processus in causa des Franckischen Kreysß Stände / contra P. L. Pfalzgraffen am Rhein / die Graffschafft Heydeck betreffend / 23. Novembris Anno 1591. ut notavit Auctor. decisionum Cameralium. in Rubr. Aufträge. §. Camera jurisdictio fundata est, &c. Adde Schuvanman observ. Camer. 21. n. 2.*

Limitatur duodecimò, si civitates † Imperiales 45.
liberæ conveniantur. Quamvis enim non sit dubium, eas quoque tanquam Imperio immediatè subjectas inter Status referri oportere, Habent enim † jura Imperij Regalia. *Peregrin. de jur. fisci. tit. 2. nu. 44. 46. lib. 1. Rutger. Rulant. de commissar. p. 2. lib. 5. cap. 4. nu. 4. Scipio Gentil. de jurisdict. lib. 3. cap. 22. Thom. Michael. de jurisdict. conclus. 44. Habent Archiva. Rulant. d. cap. 4. num. 21. 22. Reperiuntur in matricula Geil. 1. obs. 21.*

- num. 2. *Meibſier. tom. 3. Voto. 6. num. 27.* Vocantur ad Comitia, earum legati una cum Principum legatis admittuntur, habent jura territorialia, *Vultei. de feud. cap. 5. num. 7. Casper. Klock. differtat. de Contribut. conclus. 10. Videatur Petrus Syringus de pace Religion. conclus. 39. not. lit. B. D. B. Bertram de Comitijs. num. 48. & 46.* Eadem cum reliquis statibus incommoda ferunt *Georg. Obrecht. de Jurisdic. cap. 6. numer. 77. Matth. Stephan. de Jurisdic. libro secundo. p. 1. cap. 4. num. 35.* adeo ut etiam Reges ab aliquibus nuncupentur, *Roland. à Vall. cons. 91. num. 3. & 4. lib. 2. Regner. Sixtin. de Regal. lib. 1. cap. 4. num. 73. 82. VVaremund. de Erenberg. lib. 2. de fœderib. cap. 1. num. 39.* Attamen eo non obstante non habent privilegiatam Austregarum Instantiam, sed statim † in Camera forum sortiuntur. *Regner. Sixtin. de Regalib. libro primo. capite octavo. num. 65. Mindan. libro primo. cap. 19. num. 21. Herm. Vultei. ad l. 1. num. 47. C. ubi Senator. vel Clariss. Geil. 1. obs. 1. num. 21.*

48. Declaratur hæc limitatio, nisi civitates peculiares † Austregas habeant, quales multis in vim privilegij competere palam est, ut sunt **Eslingen / Dünckelspiel / Nürnberg / Regenspurg / Reutling / Schweinfurth / Straßburg.** *Schvvanem. libro primo. process. Cameral. cap. 7. num. 3. Matth. Stephani. libro 2. p. 1. cap. 3. membr. 3. num. 37. & seqq.*

Ampliatur limitatio ut in civitatibus cessent
Austregæ,

Austregæ, five † ipsæ alios nobiles conveniant, five 49.
 â Comite aut nobile conveniantur. *Author. dubior.*
Camer. in verb. Mandata cum clausula. vers. sexto fal-
lit, &c.

Limitatur tertio decimò † in compromif- 50.
 sis si à laudo reductio petatur. Tunc enim non ad
 Judices Austregarum, sed ad Cameram provocatur,
 monente Geilio. *libro primo. obs. 1. num. 49. Mynsing. 4.*
obs. 68. Reding. Pandect. Cameral. lib. 1. tit. 4. num. 22. 23.
 & 24. ubi inutile † foret & abundans, instantias citra 51.
 necessitatem multiplicari.

Limitatur decimo quatò, si Princeps, Dux, Co-
 mes, &c. huic privilegiatæ instantiæ in specie † re- 52.
 nunciaverit, id quod fieri posse extra controversiam
 est *l. penult. C. de pact. Geil. 1. obs. 40. num. 1. 2. Meichsner.*
tom. 2. libro secundo. decis. 1. num. 86. Acac. Enekel. de
privileg. l. 3. cap. 16. per tot. Ubi directò Camerae jurisdic-
tiō aperitur, Matth. Steph. d. membr. 3. num. 6. Schvva-
nem. lib. 1. process. Camer. cap. 6. num. 1. & observat. pract.
cap. 15. num. 1. Myns. 1. obs. 88.

Quod forsan tantò magis toleratur, quantò
 certius, quod extra hoc privilegium † omnes status 53.
 ad Camerae Jurisdictionem pertineant. *Mindan.*
libro primo. cap. 16. num. 1. Et aliàs quælibet res facilimè
 ad suam primævam naturam revertatur. *l. 2. C. si*
contr. jus vel utilitat. public. l. 2. C. si advers. rem
judic.

Extenditur hæc limitatio, ut obtineat, si status
 54. sua † sponte Jurisdictionem Imperatoris aulae, aut Camerae Imperialis prorogaverint, & alterutri causae cognitionem subjecerint. Id quod non raro factum esse testatur *Auctor der Donawertischen Information. p. 1. fol. 176.*

Limitatur decimo quintò, si judicium momentaneae † possessionis in Camera inchoatum & finitum sit, & partes quoad actionem principalem in Jurisdictionem Camerae per prorogationem consentiant. Hoc modo enim judicium Austregarum cessat. *Andr. Geil. 1. obs. 6. num. 7.*

Et Jurisdictio Camerae per consensum fundata est. *l. 1. ff. de judicijs.* quanquam aliàs ad Austregas res pertineret. *Mindan. lib. 3. cap. 5. num. 61.* Sufficit
 56. enim solus litigantium † consensus, nec ordinario- rum judicum scientia requiritur. *l. 2. §. 1. ff. d. t. Bocer. de jurisdict. cap. 7. num. 37.* Utpote qui etiam volentes,
 57. tamen prorogationem inhibere † non possent. *Herm. Vultei. ad l. 1. n. 66. C. de jurisd. Matth. Stephan. de jurisdict. lib. 1. c. 25. n. 46.*

Limitatur decimo sextò, si Princeps à Principe
 58. acturo † requisitus, ut se judicio submitteret, cum ei quatuor Principes Imperij nominarentur, nolit intra quatuor septimanas unum ex his eligere, & pro Commissario agnoscere. Hic enim eo ipso, quòd Ordinationi non paret, privilegio suo renunciasse censetur.

setur, & tunc Princeps actor in Camera citationem aliosque processus impetrare potest, privilegio Austregarum cessante. *Ordin. Camer. p. 2. tit. 2. §. ultim.* Idque ob denegatam iustitiam, quo † casu semper 59. ferè jurisdictio Camerae fundatur. *Bernh. Greven. lib. 1. concl. 28. consid. 2. Matth. Stephan. de jurisd. lib. 2. p. 1. c. 3. m. 3. num. 14.*

Limitatur decimo septimò, si princeps aut Comes requisitus quovis modo formam Austregarum non † observaverit, veluti si Reus ex nominatis 60. Principibus unum quidem eligat, in quem tamen acturus non consentiat, vel tempus menstruum præterlabi patiatur, aut aliàs iudicium protrahat aut denegat, quarum rerum aliquot exempla ex Ordinatione refert *Roding. Pandect. Camer. lib. 1. tit. 4. cap. 7. §. sed sine appellatione. & §. §. §. seqq. Rosacorb. cap. 19. Practicar. Forens. Schuvvanem lib. 1. cap. 6. num. 3. Geil. 1. obs. 1. num. 35. Rosenthal. de feud. cap. 12. num. 4. Herm. Vultei. ad l. 1. num. 33. & num. 46. C. ubi Senatores & Clariss. Min. dan. de proc. lib. 1. cap. 19. num. 8. 9. 10.*

Id enim & juris communis dispositio evincit, quòd ob protractam iustitiam † causæ competentis 61. ad superiorem perveniat. *c. ex transmissa. c. ex parte. ex. de foro compet. Novell. 17. cap. 3. Auth. Statuimus. C. de Episcopis & Cleric. Schrad. de feudis p. 10. sect. 4. nu. 119. Herm. Vultei. de feud. lib. 2. cap. 2. num. 20. Rosbach. process. tit. 3. num. 64. Gotbofr. Anton. disp. feud. 14. conclus. 5.*

- Geil. 1. obs. 28. per tot. Jacob. Menoch. remed. 3. retia. n. 414. Thom. Michaël. de jurisd. concl. 135. lit. a. An vero & quatenus Princeps à nobili aut privato in ius*
 62. *vocatus teneatur † in nominatione principum ordinationem præcisè observare, disputat Roding. Pandect. Camer. lib. 1. tit. 4. cap. 3. §. sed quæsitum &c. & inter ambiguitates Camerales refert Esai. Rosacorb. in Resolut. Statuum Imperij. tit. 6. §. Wann ein Fürst vermög der Auftråg/ etc.*

- Limitatur decimo octavò, quando Princeps, Comes, vel alius, qui privilegium primæ instantiæ
 63. *habet, bannitur † vel suis Regaliis privatur. Tunc enim & hoc privilegium amittit, nec potest dare aut ordinare iudices Austregarum. Myns. 1. obs. 90. Geil. 1. obs. 1. num. 37. Roding. Pandect. Camer. lib. 1. tit. 4. num. 25. Regner. Sixtin. de Regal. lib. 1. cap. 6. num. 55. &c. Mindan. lib. 1. process. cap. 20. num. 1. Bannitorum enim persona juris fictione habetur*
 64. *pro † mortua, & omnibus privilegiis exuitur. l. 1. §. quidam filium ff. de bon. poss. cont. tabb. Bertazol. consil. criminal. 510. num. 12. lib. 2. Joh. Vincent. Hondet. vol. 2. cons. 74. num. 34. Prolixè Bechius de salvo conductu conclus. 110. & seqq. Et privilegia omnia aliàs per delictum extinguuntur. Acac. Enenkel. de privil. lib. 1. cap. 17. per tot.*

- Limitatur decimo nonò, si Princeps Imperii
 65. *suam civitatem † municipalem, aliosvé suos subditos convenire velit. Id enim non coram suis con-*

siliariis ex Austregis, sed in Camera faciendum. *Roding. Pandect. Cameral. p. 1. t. 4. num. 16.* Utpote cum hic casus in ordinatione Camerae non sit expressus, adeoque juri communi relictus. Austregae verò sunt strictissimi † juris, nec possunt extendi de casu expresso ad casum non expressum. *Gilman. lib. 2. rer. judic. Camer. Imper. decis. 42. n. 67. Thom. Mich. de jurisd. concl. 36. not. lit. B. Mindan. d. lib. 1. c. 17. num. 13. Ioach. Mynsing. s. obs. 1. ubi refert praejudicia inter Archiepiscopum Moguntinum, contra Erffurdt/ Item Ducem Brunsvicensensem contra Brunsvigam, Item Ducem Megapolitanum contra Rostock etc. Ratio alia, non inpertinens, reddi potest, quod privilegium hoc Austregarum Statibus immediatis tunc datum est, quando ab aliis † conveniuntur, non verò quando alios actione pulsant. *Ursinus de Reconvent. cap. 27. num. 26.**

66.

67.

Limitatur viccimo, si Princeps à suis subditis, aut aliis privatis non immediatè Imperio subjectis conveniatur, ubi non præcisè ex Austregarum uno capitulo coram suis Consiliariis desuper deputatis actione pulsandus est, sed electio † Actori competit, unum ex octo modis in *Ordinat. p. 2 t. 8.* proponendi. *Donawertische Informatton pag. 1. fol. 117. & fol. seq. Myns. lib. 5. obs. 1. ubi decisum esse tradit, principem teneri probare, se hoc jus ex consuetudine vel usu habere, quod tali casu coram suis consiliariis solummodo conveniri debeat. Forsterus de process. Camer. obs. 5. §. Heinquam octo illa vie &c.*

68.

Nam

Nam contra se habet Princeps generalia Ordinationis verba. *titul. 4. §. fin. p. 2. ibi*: Auch mit den Bürgern/Bawren / vnd andern Vnterthanen gegen dem Fürsten / vnd Fürstnâssigen. Quæ ita generaliter à plerisque intelliguntur. *Geil. 1. obs. 1. numer. 19. Schvvanem. libro primo. process. Camer. cap. 2. numer. 27. Herm. Vultei. ad l. unic. num. 43. C. Ubi Senatores vel clarissimi. Matth. Stephani d. cap. 3. m. 3. numer. 25.*

Limitatur vigesimo primò, ut privilegia Austregarum saltem ratione personarum non verò ratione † bonorum competant. Unde Si mediatu status ratione bonorum immediatorum conveniatur, citatio directo in Camera impetranda est. *Auctor dubior. Camer. verb. Außträge. quomodo mediatis.*

Limitatur vigesimo secundò, si Comites, Barones, Nobiles immediati † à suis subditis conveniantur, quo casu non austregarum, sed Cameræ jurisdictione fundatur. *Mindan. libro primo. cap. 18. num. 3. Geil. 1. observ. 1. num. 46. Vultei. ad l. unic. num. 46. vers. casus tertius. C. ubi Senator. Joban. Forster. in process. Camer. sub. tit. De Judicibus Ordinationis. obs. 6. num. 2. & ita multum differt, an Princeps, † an verò Prælatu Comes, Baro, Nobilis, à mediato conveniatur, ut in limitat. 20. dictum.*

Rationem diversitatis quidam in præeinentia Principis præ alijs statibus ponunt. *Geil. 1. observ. 1. num. 17.*

num 17. Regner. Sixtin. de Regal. lib. 1. c. ult. num. 69. quidam in casu omisso, & legis expressione cessante Thomas Michael. de jurisd. concl. 38.

Limitatur vicesimo tertio, si Prælati, Comes, Baro vel Nobiles immediati à civitate Imperij ⁊ libera 72. ra conveniantur. Quo casu Camera Imperialis jurisdictionem habet ordinariam. *arg. tit. 5. p. 2. Ordin.* Et ita in causa Pullendorff contra Fürstenberg / *Anno 89. 26 Maij.* processus decretos esse testatur *Auctor. dubior. Camer. verb. Außträge. §. Civitates contra nobiles. Forster. d. obs. 6. n. 3. Herm. Vultei. ad l. 1. n. 46. C. ubi senatores.*

Limitatur vicesimo quarto, si ⁊ extraneus, qui 73. nec immediatè nec mediatè sub Imperio Romano constitutus Principem convenire velit, quo casu Austregis locum non esse ait *Vultejus. d. l. 1. num. 44.* utpote cum extraneus ordinatione illa Imperij non teneatur, & ordinationes illæ per se sint stricti juris, nec ultra nominatos casus extendantur. Adeoq, tunc vel coram Camera Imperiali, ut vult. *Matth. Stephani. lib. 2. p. 1. cap. 3. m. 3. num. 26.* vel coram ipso Imperatore, juxta *Vultei. d. loc.* fundabitur instantia. Contrarium sentit, *Petr. Frid. Mindan. de process. Camer. p. 1. cap. 17. num. 11.* qui omninò coram Austregis principem conveniendum esse existimat: ob hanc forsitan rationem, quia semper Actor forum Rei sequi- 40. tur, *l. 2. l. 5. C. de Jurisdic. l. ult. C. ubi in rem act. l. 3. C. ubi caus. status. c. si Clericus. ex. de foro compet.* Hic enim est

solidus ordo legum *l. 6. §. 4. C. de his qui ad Eccles. & nunquam convertendus l. 2. C. de jurisdict. neque enim jurisdictionis forma propter alterius personam in alia provincia degentis debet immutari. l. 1.*

C. ubi in rem actio.

- Deinde & hoc stringere viderut, quòd is, qui in
75. alio loco † contrahit, (contrahere autem & is dicitur qui alibi aliquem convenit, & litem contestatur,
76. † *l. 3. §. 11. ff. de pecul. l. 9. C. de Obl. & Act. l. 19. ff. de novat l. 83. §. 1. ff. de verb. oblig. l. omnem. 20 ff. de judic. Joh. Gædd. ad l. 36. num. 22. ff. de Verb. Sign.*) secundum illius loci statuta, jura & consuetudines judicari velle præsumatur *l. 6. ff. de Evict. l. 17. §. rectè. ff. de aq. plu. arc. l. 1. §. fin. ff. de Vent. inspic. l. 31. §. qui assidua. 30. ff. de edil. edict.* id quòd maximè procedit informando processu, ubi semper statuta loci judicij † attendenda *Joh. Petr. Surd. decis. 197. per tot.* Sed vix erit, ut hæc subsistant, cum semper casum hunc in ordinatione omisum extraneus replicare possit.
- 77.

- Limitatur vicesimo quintò quando ratione
78. sævitiae † ac insolitorum servitiorum contra statum agendum est. Ibi enim non ad iudices Austregarum, sed Cameram immediatè fit recessus. Ita post *Mynsing. Geil. & Joh. Calvinum* tradit *Bernh. Greven. libro primo. conclus. 17. num. 13.*

- Limitatur vicesimo sextò, ut Austregarum In-
79. stantia locum non inveniat, si causa exemptionis † disceptanda est, seu ubi status Imperij immediatus, ab
immedia.

immediata illa subjectione per alium vult avelli, & in alienam (eximentis) jurisdictionem & imperium redigi. (de quo *Andr. Geil. l. obs. 21. Andr. Knichen. in Epopsi num. 142. Rodin. lib. 1. Pandect. Camer. tit. 8. §. 16. &c.*) Hoc enim casu non ad Austregas sed ad Cameram litigium hoc pertinet. *R. A. Zu Augspurg. de Anno 1548. §. Vnd sol vnser/etc. ibi: Vnd sol vnser Kammergericht in sachen/ob ein Stand billich oder vnbillich außgezogen sey / zu erkennen vnd endlich außzusprechen haben/Et in §. Wo aber. ibi: So sol dieser Streit hiemit an vnser Keyserlich Kammergericht remittiret, vnd gewiesen seyn/vnd daran procediret, vnd vollfahren werden/wie sichs gebühret.*

Item *R. A. de Anno 76. §. Zum andern / Symphor. tom. 3. fol. 53. Tilem. de Benign. synt. 2. dec. 4. Vol. 1. num. 4. 5. Ruding. Pandect. Camer. libro tertio. cap. 43. Causæ enim † fiscales, qualis & hæc est, celerrimam expeditionem desiderant. Denais. titul. 142. §. 12. R. absch. de Anno 76. §. Anfenglich / ibi: Die ExceptionSachen an vnserm Kammergericht durch vnsern Procurator, Fiscall / favore Imperij zu befördern/etc. & ibi: Ein solcher schleuniger richtiger Proceß zu förderlicher erledigung derselben ExemptionSachen/etc. Sixtin. de Regal. libr. 2. c. 14. n. 165. &c. Mindan. lib. 2. process. capite 67. §. 2.*

Et hæc summaria instantia biennio † finiri debet. *R. A. Anno 48. §. Etliche andern aber / etc.*

Quam rem summam ita comprehendit *Denaissius in verb. Contributiones Turcica. §. 11.* Actione in exemptos intentata, eximentes ut interveniant, citantur: Camera summam & de plano cognoscito, litem intra biennium finito.

§ 2. Limitatur vicesimo septimò, quod hodiernis moribus † in ordinatione nominati Austregarum modi quoad secundi & tertij ordinis personas non omnes amplius usurpentur, sed potissimum saltem hi duo, videlicet, de tribus à Reo Principibus nominandis, & de Impetrando per Actorem Cæsareo Commissario. *Forsterus ad process. Camer. tit. Von den Außträgen. Rubr. de secundi ordinis, &c. §. illud etiam addendum. D. Arum. de jure public.*

discurs. 13. q. 15. circa finem.

SUMMA-

SUMMARIA.

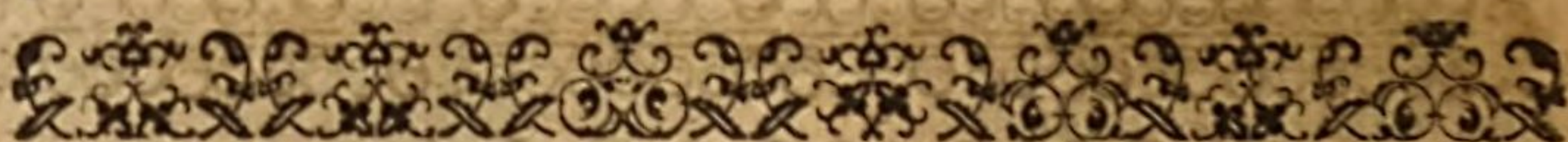
1. *Privilegium Austregarum in quibusvis causis concessum.*
2. *Generalis ordinatio generaliter intelligenda.*
3. *Ordinatio Cameralis p.2. t.4. emphaticè loquitur.*
4. *Ex geminatis animus deliberatus præsumitur.*
5. *Ordinatio Cameralis p.2. t.2. etiam spiritualium causarum facit mentionem.*
6. *Pontificij matrimonium rem merè spiritualement asserunt.*
7. *Causas matrimoniales Pontifij sibi vendicant.*
8. *Contractus matrimoniales ratione formæ et substantiæ esse seculares.*
9. *Recitantur verba Lutheri hac de re.*
10. *Cognitio rerum matrimonialium Canonistis jure est adempta.*
11. *Ordinatio de privilegio Austregarum lata post pacificationem de religione promulgatam.*
12. *Principes Germaniæ jura Episcopalia habent ex transactione Passaviensi.*
13. *Principes Germaniæ duplicem sustinent personam.*
14. *Iurisdictio Pontificiorum in terris Protestantium nulla.*
15. *An Iurisdictio ulla Clericis aut Episcopis competere possit, dubitatur.*

* (:) *

*

I 3

CON-

CONCLUSIO SECUNDA.

Status Imperij privilegio Austregarum gaudent etiam in causis Matrimonialibus.

ID quòd *Herman. Vultei. ad l. 1. num. 49. C. ubi Senatores, &c.* in illustri quadam causa disputatum, & viris expertis placuisse asserit, quòd hac in parte Austregarum Ordinationi locus esse possit *Mindan. p. 1. capite decimo numero quarto.*

Declaratur hoc primò, quoniam in Ordinat. Camer. p. 2 tit. 4. hoc privilegium primæ instantiæ
 1. statibus immediatis in genere † in quibusvis causis absque ullo discrimine conceditur, in verbis: *Erstlich/so Prælaten/Grassen/Herren/die vom Adel oder Städte einen Churfürsten/Fürsten/oder Fürstnæssigen/Geistlich oder Weltlich/mit recht wolten beklagen/worumb oder was Ursach das were/* Cum ergò Ordinatio generaliter loquatur, dubio

dubio procul † generaliter erit intelligenda. *l. de pre-* 2.
cio. §. ibi: nihil exprimitur. ff. de publicana. l. ultim. ibi:
nomen generale sit omnium, &c. C. de hered. vel act.
vendit. Generalis enim dispositio generaliter intelli-
 genda, & tantum operatur in speciebus, quantum
 specialis expressio singulorum *l. 1. §. cum Urbem. ff. de*
offic. Praefect. Urb. l. Julianus. ff. de legat. 3. Herm. Vultei.
cons. Marpurg. 35. num. num. 134. vol. 3.

Et generalis locutio singulas species, quæ gene-
 ri insunt, comprehendit, non aliter ac si omnes no-
 minatim fuissent enumeratae atque expressae. *l. si duo.*
ff. de administ. tut. nec ulla species excepta videtur; ni-
 si nominatim adiiciatur. *l. non aliter. ff. de legat. 3. l. 1. §.*
generaliter. ff. de legat. prast. Bart. Kellenbenz. de Renun-
ciat. quest. 1. num. 9.

Declaratur secundò, quando quidem geminata
 illa verba: **Warumb oder was Ursachen das were/**
 singularem quandam † generalitatis emphasin ha- 3.
 bere intelligantur. Geminata enim simplicibus
 semper sunt fortiora *l. si mulier. 22. C. ad S.C. Velleian.*
VVesenbec. cons. 4. num. 30. & habet geminatio vim
 clausulae derogatoriae, omnibus alijs contrarijs dero-
 gans *Camill. Borell. cons. 1. num. 172.* Exinde enim ani-
 mus † omninò deliberatus & destinatus elicirur. *l.* 4.
cum ostendimus. 4. ff. de fidejuss. tut. Tiper. Decian. 4.
respon. 57. numero 41. vol. 1. & respon. 2. numero 44.
vol. 2.

Declara-

Declaratur tertio, quia in Ordin. titul. 2. p. 2. in
 5. princ. manifestario etiam ꝑ causarum Spiritualium fit
 mentio : ibi. Mit Rechtfertigung Churfürsten/
 Fürsten/oder Fürstmässigen/ geistlicher oder welt-
 licher Umtspruch vnd Forderung / die ihrer einer
 zum andern hette/oder gewünne/ sol es also gehal-
 ten werden/etc. Posito ergò, quòd matrimoniales
 causæ sint spirituales, adhuc tamen ex expressa ordi-
 nationis decisione coram Austregis ventilandæ
 erunt.

Declaratur quarto, ut locum habeat, licet Pon-
 6. tificij ꝑ magno conatu matrimonium rem merè spi-
 ritualem adserant, cujus causa coram Iudice secula-
 ri non possit tractari. c. multorum 35. q. 6. c. accedentibus
 ex. de Excess. Cleric. c. causam. 16. de offic. delegat. cap. 2. &
 cap. 3. ex. de judic. cap. 1. de consang. & affin. Covarr. tom. 1.
 p. 2. §. 12. num. 2. Vid. Siring. de P. R. thes. 29. Petra de pote-
 state Princ. c. 13. n. 38.

Unde illi soli causas ꝑ matrimoniales ad sese
 7. trahunt, procul dubio ideò, quia matrimonium in
 Sacramentorum numerum referunt. c. gaudemus. 8.
 ex de Divort. c. fin. de condit. appos. c. omne 27. q. 2. (non
 obstante, quòd aliàs carnalis impuritas & prophana-
 tio hinc inde ab iisdem indigitetur, & ob id Sacer-
 dotibus prohibeatur, pulchrè Auctor des Bienen-
 forbs. p. 3. c. 2.) Cum tamen matrimoniales contra-
 8. ctus ꝑ quoad formam & substantiam sint seculares.
 Franc. Hottoman. consil. 108. num. 2. Mindan. p. 1. cap. 10.
 num. 3.

num. 3. *Alberic. Gentil. de Nuptiis lib. 1. cap. 18. & 19.*
Beza de divortio. pag. 245. Bucer. 2. de regno Christi.
cap. 15. Basil. Monner. de clandestin. conjug. pag. 20.
 Quo facit B. Lutheri † effatum illud: Wann Wir 9.
 beginnen Richter in Ehesachen zu werden/ so
 hat vns das Kamprad bey einem Ermel er-
 griffen/ vnd wird vns fort weisen/ dasz wir
 müssen vber die straffe richten/ so müssen wir
 auch vber Leib vnd Gut richten/ da sind wir
 dann vnter dem Rade/ vnd ersoffen im Was-
 ser des Weldlichen Handels/ *Cypra. de Sponsal.*
cap. ult. §. 29. num. 9. Donawerdische Informati-
on. pag. 2. fol. 334. Et propterea istorum cognitio
 † hodie in terris protestantium non injuria canoni- 10.
 stis est ademptra, prout tria hujus rei præjudicia re-
 fert *Heinricus Bruningus in dissertat. de Variis Univer-*
sitatum speciebus. conclusion. 20. lit. B. Joachim. Clu-
ten in Sylloge rerum quotidian. conclus. 5. in fin. & con-
clusion. 8. per tot. Thom. Michaël. de Jurisdic. con-
clusiones.

Declaratur quintò, quia hæc Ordinatio de
 Privilegio Austregarum sub Imperatore Ferdinan-
 do † Anno 1555. edita, confirmata, & authori- 11.
 tate juris publici donata est: quo tempore jam an-
 tè, Anno 1552. pacificatio de Religione promul-
 gata ac communi consensu Imperii postea appro-
 bata erat. Ubi indubitatò omnium Ecclesiasti-
 corum actuum Jurisdictio & cognitio in reforma-

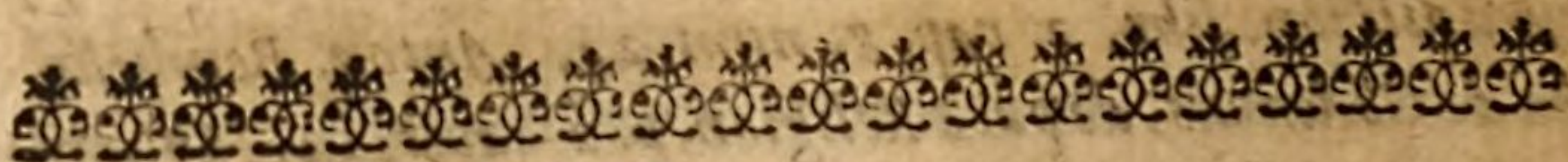
ris Ecclesiis ad Principes jure Superioritatis sunt devolutæ. Auctor des Furtzen vnd gegründeten bedenkens / ob im D. Römischen Reich die Dohe Ertz vnd andere Stifftē. etc. pag. 1. num. 2. *Andr. Knichen. de sublimit. jur. territor.*

12. *cap. 3. num. 51.* Et hinc Principes † Germaniæ ex fiducia illo contractu & tractatione Passaviensi habent jura Episcopalia. *Matth. Stephan. de jurisdict. lib. 3. p. 1. capit. 15. num. 6. Andr. Knichen. in Encycloped. cap. 13.* & Duplicem personam † Secularem & Ecclesiasticam, hoc est, Principis & Episcopi sustinent, adeoque etiam in causis matrimonialibus cognitionem, imò & de gradibus dispensationem habent, *Ioach. Steph. lib. 2. Institut. Jur. Canon. cap. 3. num. 135. Paurm. de Jurisdict. libr. 2. cap. 7. num. 25.*
13. Rectè ergò vi illius pacificationis Jurisdictio Pontificiorum in terris Protestantium † penitus explosa est. *Iustus Springer. de pac. relig. cap. 6. D. Arum. discurs. Academico. 13. q. 20. & discurs. 24. q. 1. Petrus Siringus. de pace religion. conclus. 29. lit. a. & d.*

- Stante itaq; hac hypothefi, quòd Status Imperii Seculares vi hujus pacificationis religiosæ Jurisdictionis Ecclesiasticæ (quæ tamen vocula an causarum judicationi & juris dicendi potestati propriè & appositè conveniat, aut Clericis † & Episcopis, quatenus tales, competat, ego non judicavero. *Matth. Stephan. de jurisd. lib. 3. pag. 1. cap. 1. num. 20. Bechtius de salvo conductu. num. 105. Paurmeist. de*
- juris-*

jurisdiction. libr. 2. cap. 8. num. 24. Anton. Bembellona de Godentis, de pace Religion. p. 2. capit. 14. Quam rem novissimè in suo tractatu de Republ. Ecclesiastica libr. 10. tractaturus est Marc. Anton. de Dominis. Archi-Episcopus Spalatensis in causis suæ abitionis ex Italia. Laurent. Olim de jure Episcop. conclus. 16.) legitimi sint possessores, adeoq; causarum Ecclesiasticarum in suis territoriis cognitionem habeant, nihil obstabit, quo minus aliqua spiritualitate resistente etiam coram Austregis Matrimonialia cognoscantur & judicentur.

SUMMARI A.

1. *Ordinatio Cameralis de quibusvis causis generaliter loquitur.*
2. *Omnium causarum jurisdictione concessâ etiam causarum criminalium cognitio concessa intelligitur.*
3. *Causa criminalis qualibet civili gravior.*
4. *In criminalibus judiciis de vi & fama disceptari.*
5. *Status in magni momenti causis non debere esse deterioris conditionis.*
6. *Maximè statuum in criminalibus interest, plures habere instantias.*
7. *Veritas multorum judiciis ventilata clarior evadit.*
8. *Vocabulum LITIS ac NEGOTII etiam causas criminales comprehendit.*
9. *In criminalibus ad Cameram appellari nequit.*
10. *Iurisdictio Iudicis in loco delicti tolli non potest.*
11. *Austregæ etiam de rebus ad Cameram non pertinentibus cognoscere possunt.*
12. *Etiam ante ordinationem Camerae causæ criminales coram Paribus Curiae ex personis Principum Imperij transsumtis disceptari solitæ*

* (:) *

CON-

CONCLUSIO TERTIA.

Status Imperij jure & privilegio Austregarum etiam in causis criminalibus fruuntur.

D quod *Vultei*. d. l. 1. num. 48. C. ubi Senatores. dubitanter videtur adseverare: post eum verò securius affirmavit *Barthol. Wolffg. Eberus* in sua peculiari hujus quæstionis discussione.

Declaratur primò, quod Ordinatio, uti retrò dictum, generaliter de omnibus causis occurrentibus qualescunque † illæ sint loquatur. Per verba autem generalia censetur de omnibus cogitatum. *l. qui jure. ff. de jur. milit. Alex. cons. 42 num. 15. lib. 1.* Dicuntur enim & illa expressa, quæ in generali verborum importantia hærent. *Jacob. Thoming. deciss. 1. num. 26. & seqq. Iohan. Dauth. ad c. quamvis. num. 157. de pactis. in 6.* Et omnium causarum † jurisdictione concessa 1.
etiam causarum criminalium cognitio concessa 2.
K. 3. intelligi-

intelligitur. *Paurmeist. de Jurisdic. libr. secund. cap. 9. num. 23.*

- Declaratur secundo, quod in hoc passu multo
3. † major ratio subfit, ut statibus Instantia hæc indulgeatur, ut pote cum quælibet causa criminalis, quantumvis ex circumstantia aliqua levis videatur, quacunque tamen civili gravior, & magis ardua censeatur *l. in servorum. ff. de pænis. Jacob. Menoch. de arbitr. libro secundo. cas. 464. numero tertio.* Utpote cum ubi non de stillicidijs aut alia re levi, sed de † vita & fama disceptetur. *l. addictos. 29. C. de appellat.* Ubi profecto Sol occidere, sed non redire potest & cum semel occidit brevis lux, nox perpetuò una dormienda est. *Novella Leon. 66. vers. Quum enim.* Iniquum verò & absolum † foret Status deterioris conditionis esse in gravioribus, ubi magis necessarium esset auxilium. Cum ipsorum maximè interfit, in re tam ardua plures habere instantias, & hoc ipso fine † quoque Austregarum privilegium fuerit introductum. *Geil. 1. observ. 1. num. 17.*
 - 4.
 - 5.
 - 6.

7. In pluribus siquidem repetitionibus cognitionum, multorum consilijs & judicijs ventilata † veritas clarior evadit, & quod à pluribus quæritur, facilius invenitur. *c. de quibus. distinct. 20. c. prudentiam. de offic. delegat. l. ult. C. de fidei comm. Thesaur. decis. 246. num. 4.* Nunquam ergo credendum, tam eximios status Imperij inferioribus & mediatis hominibus postpositos,

positos, ut una saltem instantia se in criminalibus iudicari patiantur. Id quod pluribus persequitur *Ev-
rus d. discuss. per tot.*

Declaratur tertio, quia litis ac negotij (*Sprich
und Förderung* / quæ voculæ in Ordinatione inve-
niuntur) nomine † etiam causæ criminales conti- 8.
nentur. *l. judiciorum. ff. de accusat. l. in criminalib.
C. de Iurisdic. Cujac. 9. observ. 21. & 24. observ. capite de-
cimo sexto.*

Declaratur quarto, quod licet in causis crimi-
nalibus ad Cameram † non fiat appellatio, utpote 9.
quæ nominatim prohibita est. *Ordinat. Cam. p. 2. t. 28.
§. Nach dem auch / & tit. 10. §. fin. Matth. Stephan.
p. 1. libr. secund. cap. 3. num. 208. Andr. Geil. 1. observ. 1.
num. 27. Myns. 4. observ. 41.* (quod licet varijs modis
impugnetur ac limitetur à Mindano *libro primo. pro-
cess. Camer. cap. 9.* abundè tamen ei satisfactum &
responsum est, *D. Arum. de Iur. public. discurs. 13. q. 7.*)
exinde tamen ad eliminandam & eludendam pri-
mam instantiam ejusque beneficium nihil inferri
possit: Tùm quia hac ratione etiam Jurisdictio judi-
cis in loco † delicti tolleretur, id quod absurdum 10.
est. Tùm quia iudices Austregarum etiam † de alijs, 11.
quàm in quibus ad Cameram appellari potest, causis
cognoscant. *Ordinat. Camer. p. 2. tit. 2. §. Dar-
auff / etc.*

Decla-

Declaratur quintò, quòd multis retrò seculis
ante ordinationis promulgationem illæ causæ, da
es vmb eines Fürsten Recht/Ehre/Leib vnd Lehn-
schafft zuthun gewesen/non ad aulam Imperatoris,
12. neque ad solum Imperatorem, sed ad Pares † Curiae
ex personis Principum Imperij transumptos, specta-
verint, id quod latè per exempla aliquot deducit *Au-*
ctor der Donawertischen Information p. 1. fol. 142. &c.
Besoldus de Iurisd. Imper. cap. 13. adeoque non tam faci-
lè credendum, quòd hoc tempore deterioris sint
conditionis Imperij Status, aut quòd
aliquo casu juri suo renun-
ciaverint.

SUMMA-

SUMMARIA.

1. *Austregarum beneficium cessat in criminalibus, si status delinquens in loco delicti fuerit deprehensus.*
2. *Ex delicto quis forum sortitur.*
3. *In delictis non attenditur, unde quis oriundus.*
4. *Exempla Principum in loco delicti punitorum non obstante ulla aut dignitate, aut privilegio.*
5. *Dictam conclusionem magna laborare difficultate.*

LIMITATIONES.

Imitatur conclusio primò, ut non valeat, si Status criminis Reus in loco delicti † deprehendatur. Hic enim ejus, qui in eo territorio jus dicit, mox jurisdictio fundata est l. 7. §. pen l. fin. ff. de accusat. l. non est dubium. 11. ff. de custod. reor. l. 3. ff. de offic. præsid. l. 3. in pr. ff. de re milit. Vid. Matth. Stephan. lib. 2 p. 2. cap. 2. num. 105. Delictum enim tribuit ei jurisdictionem, qui aliàs Rei judex † non erat. c. licet ratione. ex. de foro compet. Covarru. præct. quest. 11. num. 3. c. si peccaverit. 2. q. 1. Bidenbach. question. nobil. 1.

L

num. 27.

3. *numer. 27. nullo habito respectu, unde † criminofus iste sit oriundus l. 3. in f. ff. de prasid. offic. Herm. Vultei. add. l. 1. nu. 48. C. ubi Senatores. aut cujus sit ordinis & dignitatis l. raptores. C. de Episc. & Cleric. l. 4. §. adulterij. ff. de re milit. l. quedam. 14. ff. de pœnis. Tiraq. de pœnis. caus. 31. Matth. Stephan. de Jurisdic. libr. 1. cap. 30. num. 32. 33.*

4. Quo argumento Elisabetha † Angliæ Regina Henrici III. Legato Bellicuræo, cum Mariam Scotiam ejusque delictum ad Elisabethæ jurisdictionem non pertinere assereret, bellè respondit, & aliorum Regum exemplo firmavit, nulla Dignitatis aut Privilegij ratione habita, delinquentem in alterius territorio, ibidem judicari & puniri posse. *Meteran. libr. 13. Histor. Belgica.*

Sic Constantinus Imperij consortes Licinum & Maxim. propter excitas turbas & intentatum parricidium morte multavit. Uti & Henricus VI. Imperator Robertum, Sicilia Regem, Carolus Andegavus Conradum Sueviæ Ducem. *Vid. IC. VVestph. de Jure principatus. conclus. 49. lit. B. Bidenbach q. 1. numer. 27.* Notabilem & non huic dissimilem speciem refert *Petr. Anton. de Petra de potestate princip. capite decimo tertio. numero 11.*

Limitatur secundò, quod ista tota conclusio

clusio hisce & alijs rationibus quidem ita firmari
 ac roborari possit, sed tamen ingenti difficultate
 † non carcat, ut videre est apud *Petr. Heigium. p. 1. 5.*
q. 9. num. 42. usque ad finem. VVehner. observ. pract.
verb. Stand des Reichs / in fine. Buxtorff. in dissert.
ad Aur. Bull. conclus. 82. & 83. Andr. Geil. de Pignorat.
cap. 3. numer. II. & cap. 14. numero tertio. & quarto.
Johan. Bidenbach. question. nobil. q. 1. num. 26.
& 27. Paurmeist. de Jurisdicte,
libr. 6. cap. 6. nume-
ro 266.

L 2

SUM-

S U M M A R I A.

1. Principes primum ab Imperatore creatos.
2. Principum, Ducum, &c. nomina olim saltem administrationis titulos fuisse.
3. Hodie eadem nomina patrimonialia esse effecta.
4. Seculares status jus suum ad heredes transferunt.
5. Principes Ecclesiastici saltem dispensatores iurium sibi concessorum.
6. Iura territorialia quando primum Principibus fuerint concessa.
7. Quem in finem eadem à Carolo Magno data Principibus.
8. Landes Obrigkeit / sive Hohe Obrigkeit quo respectu dicatur.
9. Ius territoriale non semper concedi sub nomine & qualitate der Landesfürstlichen Obrigkeit.
10. Ius Principum die Landesfürstliche Obrigkeit / à jure der Landen Ober vnd Herrlichkeit distinguendum.
11. Quo respectu Principes dicantur suos habere Landsassios.
12. Landsassij unde dicantur.
13. Landsaß & Landes Obrigkeit respicere sese mutuò tanquam activum & passivum.
14. Landsassius quis?
15. Landsassiatum facile definiri non posse.
16. Principes jus superioritatis in inferiores transferre nequeunt.
17. Inferiores iurium superioritatis incapaces.
18. Solus Imperator jura regia & dignitates confert.
19. Iura.

19. Iura Regia apud Principes resident tanquam scabellum pedum eorum.
20. Inferiores iura Superioritatis sibi vendicantes crimen læsæ majestatis incurrunt.
21. Princeps Vasallo concedens jus Feudi id excepisse intelligitur, quod ipsi tanquam Principi competebat.
22. Habentes jus territorij jurisdictionem in omnes causas habere censentur.
23. Omnia, quæ intra territorij limites sunt, præsumuntur in fide & patrocínio illius Domini.
24. Jurisdictionem alicujus loci sibi adscribens eam probare tenetur.
25. Ius territoriale etiam ad fines territorij quoad omnem Jurisdictionis speciem spectat.
26. Ius superioritatis ad eum pertinet, cujus territorium limites attingunt.
27. Ius territorij non competit in eum, qui speciali modo à Jurisdictione ejus se exemit.
28. Princeps sæpè in villas territorio suo subiectas Jurisdictionem non habet.
29. Aliud est, esse in territorio, aliud de territorio Principis.
30. Per specialem exemptionem Jurisdictionem universalem suspendi posse.
31. Nonnunquam idem esse exemptum à Jurisdictione, & esse extra Jurisdictionem alicujus.
32. Concessione castri loca exempta non veniunt.
33. Differentiam istam inter hæc duo: In eines Fürsten Land vnd Obrigkeit; Vnd vnter eines Churf. Land vnd Obrigkeit/in Landsassiorum personis non attendi.
34. Multas civitates in finibus Principum sitas esse, nec tamen Landsassiatas jure haberi.
35. Iure territorij ad Principem pertinent loca deserta & inculta intra limites illius.

36. Privatus occupans loca deserta ea sua non facit.
37. Civitates jure regali destitutæ bona vacantia occupare non possunt.
38. Dominis territorii juramentum subjectionis præstandū.
39. Juramentum subjectionis respectu personæ præstatur, & revera efficit subditum.
40. Probatio subjectionis per hoc juramentum fieri potest.
41. Multas esse species homagiorum.
42. Formula juramenti subjectionis.
43. Civitas immunis præstando juramentum subjectionis amittit privilegium immunitatis.
44. Ius Superioritatis etiam ad subditos sub alio Principe bona Feudalia possidentes extenditur n. 45.
46. Formula juramenti fidelitatis.
47. Qualitas Vasallatica subditos non efficit.
48. Feudi concessio subditum per se non reddit.
49. Differt juramentum Subjectionis à fidelitatis juramento.
50. Rationes diversitatis ubi extent.
51. Juramentum subjectionis fortius quàm fidelitatis.
52. Papa vel Imperator potest alterius inferioris vasallus esse.
53. Electores seculares officia sua ab Episcopo Bambergensi in feudum accipiunt.
54. Unde Episcopus Bambergensis privilegia sua acceperit.
55. Principes Imperii ab inferioribus feuda recognoscunt.
56. Carolus V. Pontifici Romano juramento fidelitatis fuit obstrictus ob regnum Siciliæ.
57. Cur nimis religiosè observaverit Pontificem Carolus V.
58. Par imparem non habet Imperium.
59. Dominus feudi de rebus ad feudum spectantibus saltem habet Iurisdictionem. n. 60.
60. Feudales terminos in exercitio Iurisdictionis Dominus feudi excedere nequit.

62. Dominus feudi causarum ex delicto, contractu, &c. descendendum cognitionem non habet.
63. Ius Superioritatis ex feudi recognitione non imminuitur.
64. Subiectio est relatio personae.
67. Vasallus nonnunquam Domini sui dicitur subditus, sed abusive n. 68.
69. Ratione servitiorum & fidelitatis vasallus potest dici subditus.
70. Dominum nonnunquam vocari eum, qui Dominus territorii non est.
71. Ratione feudi vasallus forum sortitur coram Domino.
72. Forum sortiri & subditum esse non equiparari.
73. Obligatio vasallatica cur non inducat subiectionem.
74. Iure territoriali non derogatur per id, quod nonnulla castra, &c. jure quodam ad alios Principes spectent.
75. Una provincia plurium dominatui subijci potest.
76. Iura non facile extendenda.
77. Quantum possessum, tantum praescriptum.
78. Exercitium possessionis & subsequens praescriptio ad actus diversos perperam extenditur.
79. Ex diversorum jurium speciebus super aliquam provinciam jus territoriale non evanescit, cujus rei exempla n. 80.
81. Protectio juri territoriali non praepjudicat.
82. Submissione in protectionem jus solum defendendi transfertur.
83. Qui sub protectione alicujus sunt, non statim dicuntur subditi.
84. Clientes vocantur Schutzwandten.
85. In praepjudicium Principis subditi alterius protectioni se subijcere nequeunt.
86. Ius protectionis est Jurisdictionis principium.
87. Obedientia veri Domini minui non debet.

88. Totius territorij defensio spectat ad officium Principis.
89. Dominus subditis in tutelam alterius se conferre volentibus ex Aurea Bulla contradicere potest.
90. Subditos alterius tutelæ se committentes Princeps iniuriarum convenire potest.
91. Dominus subditos invitos alienare non potest.
92. Stipendio pro Advocatia numerando subditorum opes exhauriri.
93. Subditi alicujus Principis clientelæ Imperatoris sese tutò committunt.
94. Supremæ Majestatis quodnam officium.
95. Protectio nullius Iurisdictioni derogat.
96. Protectio interdum nullum clienti suppeditat commodum.
97. Ex textu c. 8. & c. 18. extr. de Privilegiis generale axioma elici non posse.
98. Si Dominus territorij subditos tueri vel noli, vel non possit, subditi alterius Patrocinium implorare non prohibentur.
99. Omnis ratio salutis expediendæ honesta est.
100. Necessitas ex illicito facit licitum.
101. Subditi auxilio Magistratus destituti, cujuslibet extranei opem rectè implorant.
102. In protectione imploranda cautè agendum.
103. Incommoda quæ ex aliorum tutela accersita provenerunt.
104. Extraneorum auxilium cum periculo conjunctum.
105. Si jus recipiendi Protectores à subditis præscriptum, impunè aliorum Principum patrocinio utuntur.
106. Civitatibus Imperialibus laxior suarum rerum est potestas.
107. Subditis crudeliter habitis alterius auxilium convocare licitum.

108. Principes in suo territorio tantundem possunt, quantum Imperator in Imperio.
109. Principes Imperii habent jura Majestatis.
110. Ea quæ summæ sunt Majestatis etiam membris, quoad eorum provincias communicata videntur.
111. Principes in suis territoriis dicuntur Imperatores.
112. Respectu successionis plus juris habent Principes in territoriis suis, quàm Imperator in Imperio.
113. Imperator regnum ad heredes non transfert.
114. Vulgare axioma: Principes in principatu tantundem posse, quantum Imperator in Imperio: quatenus procedat.
116. In dicto axioma nimis generaliter locutos esse Dd.
117. Majestas à persona Imperatoris inseparabilis.
118. Principes Regalia habent ex concessione Imperatoris.
119. Dictum axioma Principibus Germaniæ etiam applicari potest.
120. Quædam Imperatoris reservata aliis communicari dicuntur.
121. Princeps principatum suum transmittens ad heredem tantam habet in eo potestatem, quantam in Imperio Imperator.
122. Principes legibus territoriorum suorum non obligantur.
123. Utuntur plenitudine potestatis, nec non clausula illa:
Bon Gottes gnaden. n. 124.
125. Princeps in suo territorio jura communia tollere potest.
126. Ex justa & legitima causa rem suam alicui auferre.
127. Delicta capitalia remittere.
128. Salvum conductum præstare.
129. Monetam cudere.
130. Differunt esse Imperatorem, & in suo territorio haberi loco Imperatoris.
131. Principes in territoriis suis Regalia rectè exercent,

132. Regalia sub principatu tacite continentur.
133. Regalia jus superioritatis non complectuntur.
134. Jus superioritatis & Regalia sæpè confunduntur.
135. Principes jura provincialia condere possunt.
136. Item jura communia novis in eorum locum surrogatis tollere.
137. Camera nonnunquam juxta constitutiones provinciales pronunciare cogitur.
138. Iudex superior juxta inferioris statuta judicare debet.
139. Principes habent potestatem convocandi Comitia Provincialia.
140. Ex comparitione vss Landtâgen/ probatur subjeçtio.
141. Solacitatio ad comparendum in comitiis Provincialibus subjeçtionem non probat.
142. Principes per fines territorii edicla publica affigere possunt.
143. Principes in provinciis suis omnia, quæ ad Justitiæ administrationem spectant, expedire queunt.
144. Cognitionem causarum Principibus nemo rectè interrumpit.
145. Landsassii comparere tenentur in Tribunali.
146. Dubia inter subditos judicio superioris definiri decet.
147. Landsassii etiam inviti comparere coguntur.
148. Gens una potest jura alterius assumere absq; submissione.
149. Ad mulctæ persolutionem subditi ex causa cogi possunt.
150. Landsassii ad collectas, census, &c. Dominis sunt obligati.
151. Collectæ duplices.
152. Collectæ rebus possessorum imponi possunt ; etiamsi personæ Domino non sint subjeçtæ.
153. De extraordinariis contributionibus hic esse sermonem.
154. Contributiones extraordinariæ, à consentientibus subditis exiguntur,

- 155. Contributiones blandè ac benignè exigendas.
- 156. Rogationes principum in effectu sunt præcepta.
- 157. Ex solutione collectarum probatur subiectio.
- 158. Collectæ ex speciali causa debitæ subiectionem non inferunt.
- 159. Annuus census ob protectionis ius solutus subiectionem non inducit.
- 160. Principes in provinciis suis habent ius conducendi vias publicas.
- 161. Ad ius Principis pertinet viarum securitas.
- 162. Ad explorandas vias Principes debent habere latrunculos.
- 163. Soluta pedagio Princeps ad damni in suo territorio illati refusionem tenetur.
- 164. Principibus competit facultas convocandi ad arma &c.
- 165. Item intrada solennis.
- 166. Apertura castrorum tempore belli.
- 167. Insignia in locis territorij depicta.
- 168. Solus Imperator bellum indicit.
- 169. Principes Germaniæ etiam milites conscribere possunt.
- 170. Princeps alio auxilio destitutus propriis armis vim propulsare potest.
- 171. Hodie Imperator & Ordines Imperii conjunctim de bello statuere solent.
- 172. Imperator se absq; Ordinum consensu bellum non moturum jurare cogitur.
- 173. Ad Principes appellari & provocari solet.
- 174. Appellatio semper in majus tribunal fieri debet.
- 175. Ad Dominum territorii non appellatur, quoties consuetudine aliud introductum.
- 176. In Boemia olim ad judicia extra regnum appellari solitum.

178. Status Imperii in suo territorio habet jus constituendi Magistratum.
179. Ius constituendorum Magistratum à nonnullis ad Regalia majora referri.
180. Statibus Imperii reformatis Ecclesiastica etiam competit Iurisdictio.
181. Per transactionem Passaviensem Iurisdictio Ecclesiastica cum jure territorii est unita.
182. Status Imperii habent potestatem mutandi exercitium Religionis.
183. Iurisdictio super personis Ecclesiasticis etiam iisdem est concessa.
184. Cognoscere quoque possunt de causis spiritualibus.
185. De causis Excommunicationum.
186. Et suæ tantum religionis personas ad dignitates evehere.
187. Habent jura Episcopalia.
188. Quæ ad Episcopalem ordinem pertinent, per Theologos expediri convenit.
189. Etiam soli Laici Consistoriis præesse possunt.
190. Jura Episcopalia quædam magis superveniente consuetudine, quam Pacificatione Passaviensi quæsitæ.
191. Principes habent jus mittendorum Legatorum.
192. Ius mittendi legati supremæ Majestatis proprium.
193. Idem jus tributum Principibus Imperii.
194. Ordines Belgici utuntur jure mittendorum Legatorum.
195. Principes voce prætoria Unsere liebe Gerrewen compellare solere subditos.
196. Nominationem Unserm gnedigen Herren non arguere subjectionem.
197. Gens libera per erroneam confessionem ad fortunam deteriore trahi non debet.
198. Confessionem nudam nullam dominij immutati suppeditare titulum.

199. *Nominatio uxoris matrimonium non probat.*
200. *Verba reverentialia non tam obligatoria, quam adulatoria censentur.*
201. *Germanos in verbis reverentialibus modum excedere.*
202. *Vocula: Liebe Getrewen/unserrn gnädigsten Herren/ etc. inter Clientes & Patronos etiam usurpari solita.*
203. *Civitates Imperiales jus territoriale etiam in suis civitatibus habent.*
204. *Civitates Imperiales immediatè Imperio subsunt.*
205. *Civitates Imperiales in Matriculam Imperij sunt re-latae.*
206. *In suo districtu obtinent locum Principis.*
207. *Tantum possunt in suo populo, quantum imperator in Imperio.*
208. *Dicuntur nobilia Imperij membra.*
209. *Habent jura Regalia & Fiscalia.*
210. *Ius Archivi.*
211. *Iura Majestatica.*
212. *Ius Legatorum.*
213. *Ad exteros Reges una cum aliis statuum Legatis mittunt suos Legatos.*
214. *Sessionem & votum in Comitij Imperialibus tenent.*
215. *Liberum habent Religionis exercitium.*
216. *Ius territoriale simplex à jure Principatus distinguendum est.*
217. *Civitates Imperiales eadem in suo genere habere jura, quae Principes in principatibus.*
218. *Vocula: Städtlich: quid denoret.*
219. *Civitates non habent die Landesfürstliche Obrigkeit.*
220. *Iure superioritatis hactenus usas esse civitates.*
221. *Usus longævus equiparatur conventioni.*

- 222. Iura territorialia etiam competunt den Landesfürsten.
- 223. In Silesia reperiri Principes Landesfürsten.
- 224. Principes Silesiæ subesse Regi Boemiæ.
- 225. Principibus Silesiæ etiam competunt jura territorialia.
- 226. Ius territoriale non ad solos immediatos Imperij status pertinet.
- 227. Iure communi in alienum iudicium consentire permis-
sum.
- 228. Iurisdictio per privatos dari nequit.
- 229. Hodie iurisdictio patrimonialis est effecta.
- 230. Facultas prorogandæ iurisditionis hodie abolita est.
- 231. Invito Domino alterius iurisditioni se subijcere illi-
citurum.
- 232. Principem in casu prorogata iurisditionis causas ad
se advocare posse, idq; ubiq; observari. num. 233.
- 234. Mandata pœnalia decerni non raro in prorogata Iu-
risditione.
- 235. Privatorum consensu Dominos emolumento juridicia-
li fraudari æquum non esse.
- 236. In causis feudalibus proagationi Iurisditionis nullus
est locus.
- 237. Principes subditos suos testimonij dicendi causâ ad su-
um tribunal jure territorij evocare posse.
- 238. Imperator ex qualibet Provincia subditos etiam me-
diatos evocare potest.

* (:) *

*

LAND-

S. LANDSASSII.

CONCLUSIO PRIMA.

Principes & reliqui Status Imperij
respectu Landsassiorum, & sub-
ditorum ac super eorum perso-
nis & bonis, vigore juris Terri-
torij, Der Landsfürstlichen
oder Lands Obrigkeit / der
Lands Herrlichkeit / habent in sua
ditione jura superioritatis Juris-
dictionalia, & ijs connexa.

ON equidem negandum, ab initio
cum prima Imperij Romano Germa-
nici fundamenta jacerentur, illos de-
mum † Principes, Duces, Comites, I.
&c. extitisse, quos Cæsar tales fecit
Schonb. s. polit. c. 15. Gravet. cons. 982 n. 11.

Et ista

2. Et ista nomina saltem administrationis † titulos fuisse, imò in vim publici muneris precario possessa, *Petr. Heig. p.1. q.2. num.5.* Postea verò vertente
3. seculo hæc omnia nomina † patrimonij facta sunt, & jurisdictio ipsa patrimonialis reddita est. *arg. cap.1. §. & quia videmus. de his qui feud. dare poss. c. unic. in fin. de alienat. feud. c. unic. pr. de feud. March. Matth Coler. de process. execut. p.2. cap.1. n.164. Matth. Steph. de Jurisdiction. libr. secund. p.1. cap.4. num.7. Andr. Knichen. de pact. vestit. p.2. cap.5. num.126. &c. Cluten in Sylloge Rev. quotidian. conclus.26. lit. A. Ioach. Stephan. libr.1. de Jurisdiction. cap.38. num.40.*
4. Quamvis inter Status Ecclesiasticos † & Seculares hac in parte magna sit differentia, utpote cum hi saltem, non verò illi hoc jus suum tanquam patrimoniale ad masculam progeniem, &c. transferre possint: Ecclesiastici verò nudi saltem sint dispensatores † ac Usufructuarij *Cheppin. de Doman. lib.3. titul.13. numer.7. Cravetta consil.404. numero decimo quarto, &c. tom.3. Raudens. respons.3. num.107. &c. libro secundo. Matth. Stephan. de Jurisdiction. libr. secund. p.1. cap.4. num.70. Andr. Knichen. de Iure Territor. cap.1. num.34. & libr. secund. de vestit. pact. cap.1. num.129. Matth. VVehner. obs. pract. verb. Stand des Reichs. Esaias. Rosacorb. pract. Forens. cap.107. numer.7.* Secularibus autem Principibus jura hæc
6. territorialia, quando † cum ista qualitate sint

sint concessa, in dubium vocatur, alijs Ottoni III. *Krantz. libr. 2. Sax. cap. 29. libr. 4. cap. 16. Auctor. des* ersten außführlichen Rathschlags des *H. Reichs* Erbaren / Freyen / vnd ReichsStädten Session, Stand vnd Stimme betreffend *in princ. potiori-* bus verò Carolo Magno id attribuentibus, qui Duci- bus certas maluit dare † provincias, ut eos sibi magis 7. devinciret, & devotiores redderet, quàm ut omnia retinendo semper de summa Imperij periclitaretur. *Herm. Vultei. prefat. lib. de Jurisdic. Cuiac. libr. 1. de feud. tit. 1. Car. Tapia. in Rubr. ff. de Constit. Princ. cap. 4. num. 21. Ferrar. Montan. in usib. feud. cap. 1. vers. cate-* rum. *libr. 1. Choppin. lib. 2. de Doman. titul. 14. num. 7. 12. 13. 14.* Paratos enim hac ratione haberet, qui legiti- ma causa belli extante promiscuè pro ipso sangui- nem funderent, vel haurirent, & vel perderent vel perirent. *Conn. lib. 2. com. 6. 9. n. 5. Duar. lib. 2. de benef. e. 3.* *Auctor des gründlichen Berichts von des H. Reichs* Stadt Friedebergk Regalien / *cap. 2. num. 4. 5. 6. 7. 8. & seqq.*

Dicitur autem die Landes Obrigkeit / sive Hohe Obrigkeit / † potestas, protectio, & defensio 8. ratione jurisdictionis territorialis, & quidem Uni- versalis *Thom. Michael. de Jurisdiction. conclus. 44. lit. D. cum omnigeno Imperio & terrendi jure.* *Andr. Knich. de jur. territor. capite primo. nume-* ro 26.

Conceditur enim plerumque † sublimi & uni- 9. versali

versali jurisdictionis lege. Non tamen semper sub nomine & qualitate der **Landesfürstlichen Obrigkeit** / quod voluit *Andr. Knichen. d. cap. 1. num. 160. Et de Jur. Saxon. verb. Ducum. cap. 4. num. 60. 61. 62. Item Knichen. in velitat. Apologet. num. 15. 16. 17. 18. &c.* Quid enim si exterius aliquis in numerum Statuum Imperij cooptetur; Ubi profecto per ipsam cooptionem tacite etiam jus Territoriale die **Landes Ober und Herrligkeit** una cum Regalijs accipit: text. de pace Constant. §. nos Romanorum. vers. Volumus: Licet nomen & jus Principis non habeat: alias enim Nomen Status inane foret. *Matth. Stephan. de Jurisdiction. libr. secund. p. 1. cap. 7. num. 186. & seqq.* Distinguendum verò est exactè **JUS** Principum die **Landesfürstliche + Obrigkeit** / quod ipsis saltem personis Principum cohæret: Et **JUS** der **Landes / Ober / und Herrligkeit** / quod una cum territorio etiam sine speciali titulo conceditur. *Cluten. in Syllog. Rex. quotid. conclus. 27. Bidenbach. question. nobil. 1. num. 10. D. Bern. Betr. de Comit. num. 48. Casspar. Glock. de Contribution. conclus. 10. Bruning. de univers. conclus. 19. Paurmeister. de Jurisdiction. libr. 1. cap. 26. num. 13.*

Quo respectu tales Principes & Status habent
 II. ihre **Landsassen / + und Unterthanen** / seu Territorium districtum & ditionem, vel terræ spacium Jurisdictione & supremo Imperio armatum, ubi ter-
 rendi

rendi potestas ipsis competit. *Meichsner. tom. 3. decis. Camer. decis. 33. num. 69. Boer. decis. 227. num. 7. &c.* & jurisdictio ferme majestatica exercetur. *Schrader. de feud. p. 10. sect. 1. num. 33. cum ibi allegatis. Marpurgenf. cons. 30. num. 94. vol. 2.* Quare Landsassen † & 12. Landsasserey ad jus Territorij der Lands Obrigkeit correspondivè se habent & à Landes sitzen derivationem accipiunt. *Meichsner. tom. 2. p. 2. decis. 8. numero quarto. Andr. Knichen. in Encycloped. capite tertio.* Imò Landsaß vñnd Landes Obrigkeit tanquam activum † & passivum se mutuo respiciunt. 13. *Schvvanem decis. Camer. 1. numer. 6. & post eum Paul. Vebner. pract. observ. verb. Landsasserey / Geil. 1. observ. 21. num. 1. Joh. Bidenbach. quaestio. nobil. 1. num. 5.*

Quo intuitu Landsaß † nihil aliud est quàm 14. homo Jurisdictionalis, cui in omnibus mandari, & præcipi potest. *Gilman. libr. 1. decis. Camer. 46. numer. 32. Rutger. Rulant. in Voto. 8. num. 34. post tractatum Valasci de Iur. Emphyt.*

Quamvis non sit negandum, periculosam esse † definitionem der Landsasserey / utpote quæ 15. multis Imperij conventibus sollicitè & curiosè fuit quæsitæ, nondum tamen inventa. *VVa-rem. de Erenb. de fæder. libro secundo. capite primo. num. 40.*

Ampliatur prædicta conclusio primò, ut Principes & Duces, alijs Status Imperij tale jus su-

- perioritatis habentes in Inferiorem illud transferre
 16. † aut transfundere nequeant, utpote quod ossibus
 illorum adhæret, nec avelli potest, adeò ut inferio-
 17. res talium jurium prorsus † sint incapaces. *Petra. de fideicom. q. 13. num. 575. Lucas de Penna ad l. 2. num. 3. C. de jur. Reipubl. Carol. Tapia in Rubr. ff. de constit. Princ. cap. 4. num. 16.* A solo enim Imperatore jura
 18. Regia † & dignitates istæ conferuntur, à quo veluti à fonte in alios Principes derivantur. *l. 1. ff. ad l. Jul. de ambitu. l. sacril. C. de divers. re-script.*

Et absque ejus concessione atque investitura ad nullum transeunt. *Molinaus ad Consuetud. Parisiens. titul. 1. §. 2. gl. 4. num. 8. Menoch. cons. 612. num. 4.*

19. Rectè ergo apud Principes † residere tanquam scabellum pedum eorum dicuntur. *Carol. Tapia. Rubr. de constit. Princ. cap. 4. num. 6. & quos allegat. Knichen. verb. Ducum. cap. 1. num. 4. Rol. à Valle cons. 80. num. 2. vol. 2.*

- Idque hac prægnantissima ratione firmatur, quia Princeps tale territorium, in quo ista jura exer-
 20. centur, constituere non potest, & ipsi quoque † inferiores, si tali perioritate de facto & per se utantur, jus Imperatoris tangunt, & crimen læsæ Majestatis committunt. *per trad. Andr. Knichen. de sublim. & Reg. territ. jur. cap. 1. numer. 122. & seqq. & de Iur. Saxon. prov. verb. Ducum cap. 7. numero decimo quarto, Matth. Stephan. de jurisdiction. p. 1. libr. 2. cap. 7. num. 23. & seqq.*
 Quod

Quòd si itaq; Princeps Vasallo concedat omne jus,
 † quod super hoc aut illo fundo aut feudo habet, 21.
 non censetur transtulisse id, quod ei tanquam Prin-
 cipi competebar. *Sola ad const. antiq. Sabaud. pro-*
œm. gl. 3. num. 37. Peregrin. de jure fisci. lib. 1. tit. 3.
num. 76. Schrad. de feud. pag. 5. cap. 2. num. 52. &c.
Andr. Rauchb. pag. 2. q. 11. num. 33.

Ampliatur secundò, ut ii, qui ita territorium
 universale habent, in omni Superioritatis & Juris-
 dictionis jure † fundatam habeant intentionem, in 22.
 omnes Landsassios & Subditos, & in omnes in suo
 territorio exortas causarum species, Civiles & Cri-
 minales, Reales & Personales, judicii tam petitorii
 quàm possessorii. *l. 1. ff. de offic. Præf. Urb. Valasc.*
de jure Emphyt. q. 8. n. 21. &c. And. Knich. in Encyclo-
ped. cap. 1. Iacob. Thoming. pag. 1. cons. 24. q. 2. num. 9.
 & seqq. Et quæcunq; intra territorii septa † conti- 23.
 nentur, ea in fide & patrocínio Domini illius esse
 præsumuntur. *c. omnes Basilica. 17. q. 1. Menoch. lib. 3.*
presumpt. 100. Schurff. vol. 1. cons. 26. num. 1. Meichsner.
tom. 3. decis. 23. num. 20. Matth. Wesenbec. cons. 42.
num. 3. Mynsing. cons. 16. num. 35. Anton. de Amat. de-
cis. 116. num. 23. Hieron. de Monr. tract. fin. regund.
cap. 30. num. 9. 10. Valasc. d. q. 8. num. 38. & per tot. ubi
 nominatim hunc passum pertractat *Matth. Steph.*
lib. 2. p. 2. cap. 7. n. 76.

Unde si quis inibi jurisdictionem sibi compete-
 re † asserit, ei onus probandi incumbit, ut etiam ti- 24.

tulum asserti juris edere cogatur, nec sufficiat possessionis emolumentum allegasse, utpote cum ipsis jus commune & generalis præsumptio resistat. *l. vis ejus. 15. C. de probation. cap. 1. de præscript. in 6. Proluxè Matth. Steph. d. loc. n. 79. 80. Andr. Knichen. verb. Ducum. cap. ult. num. 27. Gilm. Symphor. t. 1. p. 1. t. 2. vot. 1. num. 135. Anton. Faber. in C. lib. 3. tit. 12. diffin. 17. Thom. Michael. de jurisdict. concl. 62. Car. Tapia. in Rubr. ff. de constit. Princ. cap. 4. n. 10. 11. 12.*

- Ampliatur tertiò, ut Principes vigore juris territorialis etiam † in finibus territorii habeant fundamentam intentionem, quoad omnem Jurisdictionis speciem, siquidem potestatis jura ad eum spectare censentur, cui fines magis adjacent. *Hieron. de Mont. tractat. fin. reg. cap. 30. num. 9. 10.*

- Et jus superioritatis ad eum pertinere putatur, cujus † territorium limites attingunt. *l. si fines. C. de Eviction. l. fundi. in princip. l. fines. ff. de action. emt. cap. 2. de Restitut. spoliat. in 6. Socin. consil. 86. num. 6. volum. 2. Matth. VVesenbec. consil. 33. num. 40. volum. 1. Andr. Geil. libr. 2. obs. 62. num. 9. & de Pignerat. cap. 8. num. 7. Menech. libr. 3. præsumpt. 99. Valasc. de jure Emphyt. quest. 8. num. 21. &c. Mynsing. resp. 16. num. 25. Andr. Knich. de jur. territor. cap. 3. num. 35. 36. Mascard. de probat. concl. 217. n. 10. Thom. Mich. de jurisd. concl. 59.*

Declaratur hæc & præcedens ampliatio, ut
non

non procedant, quando possessor alicujus fundi intra territorium Principis situati speciali aliquo modo se à jurisdictione ejus † exemit, & in libertatem vindicavit. 27.

cap. dilectus. de capell. Monach. Gilman. Symphor. tom. 5. relation. 9. VVesenbec. consil. 37. num. 10. Bidenbach. question. 1. numer. 14. Paurmeist. de jurisdiction. libr. 2. capit. 4. num. 26. &c. Quetta consil. 10. num. 2.

Undè non pauci Comites, Barones, Nobiles in alicujus Principis † districtu castra & villas habent, quæ tamen quoad jurisdictionem illi subjecta non sunt. 28.

Mynsing. d. Resp. 16. num. 45. Matth. Steph. d. cap. 7. num. 64. Thom. Michael. de Jurisdiction. conclusion. 60.

Et hoc respectu locus aliquis potest esse † quidem 29.

IN territorio non verò DE territorio Principis. *cap. si propter. de Rescript. Anchar. consil. 437. numer. 3. Iohan. Petr. Surd. decision. 129. num. 17.*

Utpote quia per specialem exemptionem Universalis Jurisdictionis † effectus in suspenso hæsitat. 30.

Et tunc in effectu paria sunt Locum esse † exemptum, vel esse extra territorium. 31.

cap. cum Episcopus de offic. Ordin. in 6. Iason. in l. ult. num. 5. ff. de Jurisdiction. VVesenbec. consil. 33. num. 20.

Schrader. de feud. libr. 2. p. 9. sect. 4. num. 157. Rol. à Vall. consil. 33. num. 35. volum. 3. Natta consil. 301.

num. 2. Meichsner. tom. 2. lib. 1. decis. 8. numer. 42. Paurmeist. de Jurisdiction. lib. 2. cap. 9. num. 72.

Ita ut concessione castri † loca exempta non veniant. 32.

Camill.

33. *Camill. Borell. cons. 70. n. 39.* Eodem modo & in lingua nostra differunt, *IN* eines Fürsten Land vnd Obrigkeit / vnd / *VNTER* eines Fürsten Land vnd Obrigkeit sitzen / quanquam in Landsassii ista differentia non observetur, sed utraq; formula simul concurrat *Ioh. Biddennach. quest. nobil. 1. num. 16.* quod non de aliis Immediatis dici potest. *Bidenbach. d. loc. num. 8. Ruding. lib. 3. observ. 10.* Cujus rei Exemplum multa hinc inde etiam in Imperio habentur. Quot enim nobiles, quot Prælatuæ, quot civitates undiq; finibus Principum quasi circumsepiuntur, 34. salvâ tamen & semper libertate, ut Landsassii nunquam habeantur. *Paurmeist. de Iurisd. lib. 2. cap. 8. num. 27. Meichsn. tom. 2. lib. 1. decis. 6 num. 51. & tom. 3. decis. 6. num. 64. And. Knichen. de pact. vestit. p. 2. cap. 5. num. 145.*

- Ampliatum quartò, ut jure territorii ad Principem pertineant etiam & loca deserta, nunquam culta & vacantia, intra territorii limites reperta. 35. *cap. 1. quæ sunt Regal. l. 1. C. de bonis vacantibus. lib. 10. t. 1. C. de omni agro deserto. Mascard. de probation. conclus. 1189. num. 34. Matth. Stephan. de Iurisd. lib. 2. p. 1. cap. 7. num. 447.* Undè si quis talia loca & occupaverit, non poterit ea sua facere. *Valasc. de jur. Emphyt. cap. 8. num. 37.* Et ex eadem ratione à Civitatibus jure Regali destitutis bona & vacantia ab illis occupata vindicantur & repetuntur. *l. 4. C. de bon. vacant. Marc. Anton. Peregrinus de jure fisci. lib. 4. tit. 3. num. 19. 20. Rosenthal. de feud. c. 5. concl. 52. n. 2.*

Ampli.

Ampliatur quintò, ut Dominus territorialibus per Landsassios & alios subiectos iuramentum † adsecurationis & subiectionis **Die Erb vnd Landhuldigung** sit præstandum. *Andr. Knich. de jure territor. c. 3. num. 155. Maul. de Homagio tit. 1. n. 26. &c.* Id quod non propter res possessas, sed respectu personæ † præstatur, & quod revera subditum efficit. *Coler. de process. execut. p. 2. cap. 1. num. 23. Geil. de pignorat. cap. 15. num. 7. & lib. 2. obs. 35. num. 2. Et post eos Matth. Stephan. d. cap. 7. num. 215. Molin. super Consuetud. Parisiens. tit. 1. gl. 2. §. 3. num. 6. Gilm. lib. 1. decis. 46. num. 34.* Et hoc est, quod prima † agnitio & probatio subiectionis per hoc iuramentum fieri traditur. *Thom. Mich. de jurisd. concl. 57. Asin. in prax. tit. de Execut. §. 9. cap. 5. num. 2. Andr. Knich. in Encyclop. cap. 3. Meichsner. tom. 2. lib. 2. decis. 4. num. 122. Cotman. consil. 47. num. 38. vol. 1.*

Et cum multæ sint † species iuramentorum vel homagiorum: Utpote aliud præstatur à Vasallis, aliud à domesticis, aliud à confœderatis, aliisvè, pro natura contractuum & obligationum. *Vultei. lib. 1. de feud. cap. 6. num. 4. Rosenthal. de Feud. cap. 5. concl. 85. & seq. Matt. Steph. d. cap. 7. num. 211. & seqq. & num. 240. &c. Fachin. consil. 58. num. 25. volum. 1.* Hæc jurandi forma copotissimum termino circumscribitur † **Unterthenig / gehorsamb / hold / gestrew vnd gewertigt zu seyn.** Item, **Was ein gestreuer Landsasse vnd Unterthan seinen rechten**

Erbberrn vnd Landesfürsten zu thun schuldig ist/ etc. *Matth. VVehner. in observ. verb. Landsfürstliche Obrigkeit/ Matth. Steph. d. cap. 7. num. 225. Gilman. lib. 2. decis. In causa M. contra Bischoff zu W. num. 8. fol. 725. Andr. Knichen. in Encycloped. cap. 3. Auctor Des gründlichen Berichts von der Reichs Stadt Friedebergk Stand / etc. capit. 6. num. 12. & cap. 5. per tot. Quod iuramentum si præ-*

43. stet + civitas alicui Principi, cum retrò immunis esset, amittit privilegium, & fit subiecta. *Carol. Tapia. ad l. fin. p. 2. capit. 2. numer. 9. 10. ff. de constitut. Princip.*

Ampliatur sextò ut locum habeat ius Superio-

44. ritatis super + Landsassios & alios subditos, licet alii
45. Principi aut Comiti ratione bonorum + feudalium præstiterint iuramentum fidelitatis seu Vassallaticum, Die Lehenspflicht/ quod saltem ratione beneficii exigat Dominus à Vassallo. *cap. 1. de nova form. fidelit. cap. 1. qualiter vassallus. cuius forma est, getrew/ + gewertig/ vnd diensthaftig zu seyn. And. Geil. de Arrestis. cap. 7. num. 11. Qualitas enim Vassallatica + ex non subdito subditum non efficit, Biedenbach. quest. nobil. 2. num. 13. Rosenthal. de feud. cap. 11. conclus. 14. Andr. Geil. de Pignorat. capit. 15. num. 3. Ruding. centur. 3. observ. 30. Et feudi concessio nunquam + per se subditum reddit, nec Vassallus Domini feudi subditus est, nec feudum potest subjectionem dare. D. Marta de Iurisd. p. 4. cap. 133. num.*

num. 13. Choppin de Morib. Paris. tit. 2. num. 2. Paur-
meister de Iurisdic. cap. 8. num. 42. Tiber. Decian. conf.
18. num. 340. vol. 3. Matth. VVesenbec. consil. 1. n. 57.
Andr. Knich. in Eposi Dauth. num. 141. Joh. Vinc.
Honded. vol. 2. conf. 6. num. 3. Dissert. de jure Princip.
concl. 92. lit. c. Et sic longis inter se parasangis invi-
cem distant † juramentum Subjectionis & Feudale 49.
Bocer. de investitur. feud. cap. 4. num. 7. Rosenth. cap. 6.
concl. 85. Ludolph. Schrad. de feud. p. 6. cap. 4. n. 6. & c.
Peil. de Arrest. cap. 7. num. 9. 10. 11. 12. Maulius de Ho-
mag. tit. 1. n. 5. 6. Anton. Fab. lib. 7. Cod. diffin. 5. & 6.
Rationes diversitatis prolixius † persequitur Matth. 50.
Steph. lib. 2. p. 1. cap. 7. num. 226. & multis seqq. Forti-
us tamen ligat jurantem juramentum subjectionis,
† quam fidelitatis, sive Clientelare. Andr. Knich de 51.
jur. territor. cap. 3. num. 163. Cujac. libr. 2. F. tit. 7.
Cravetta conf. 517. num. 3. Rol. à Vall. conf. 1. num. 30.
volum. 3. Stante hac diversitate facile apparet, nul-
lam inconvenientiam esse, ut Major, † veluti Papa 52.
& Cæsar possit alterius Minoris Vassallus esse, Franc.
Hottom. illustr. quest. 35. Herm. Vultei. lib. 1. Feud. cap.
4. num. 4. Zasius p. 5. F. numer. 73. Rosenth. capit. 3.
conclus. 5. lit. c. Gerlach. Buxtorff. in disert. ad Aur.
Bull. conclus. 77. lit. B. & 83. lit. A. & conclus. 64. in fin.

Quo respectu & Electores † seculares of- 53.
 ficia Pincernæ, Dapiferi, Mareschalli, Camera-
 rii ab Episcopo Bambergensi in feudum recipiunt.

54. *Andr. Knich. verb. Ducum. cap. 6. num. 6.* (De huius rei † origine videatur *Marquardus Freher. in addit. ad Petr. de Andlo. de Rom. Imper. libr. 2. cap. 15. verb. Subcamerarius &c.* ubi testatur, Henricum II. seu Claudum, cum Comitatum Bambergensem in Episcopatum erexisset, & summis privilegiis dotasset, pro maxima in eum locum affectione sanxisse, ut quatuor Electores officia sua Imperialia, non verò ipsa Feuda Electoratus, ab Episcopatu isto acciperent)
55. Imò receptissimum est in Imperio, † quod Principes aliisve Status ab Abbatibus aut aliis inferioribus feuda recognoscunt. *Paurmeist. de Jurisdic. lib. 2. cap. 9. num. 9.* Quemadmodum & Carolus V. ob
56. regnum † Siciliae Pontifici Romano, à quod id recognovit, auctiori fide, quam ceteri Principes Imperii fuit obstrictus. Qua ratione cum, si forsan religiose nimis Pontificem † veneratus est, excusaverunt
57. Politici nostri, *Anton. Bembellona. de Pac. Religion. lib. 2. cap. 15. Andr. Geil. de Arrest. cap. 6. num. 15. 16.* non obstante, quod aliàs dicitur, parem † vel Minorem in parem aut Majorem non habere imperium,
58. *l. 13. §. tempestivum. 4. ff. ad SC. Trebell. l. 4. ff. de recept. arb. Andr. Knich. verb. Ducum. cap. 6. n. 16.*

Declaratur hæc ampliatio primò, ut saltem in materia & causis feudalibus † locum inveniat, in quibus Dominus feudi super Vasallum etiam Majorem & illustriorem personam cognitionem & Jurisdictionem habet. *Renat. Choppin lib. 2. de ll. Andium.*

tit.1. num. 4. & quidem in ijs saltem rebus, † quæ ad 60.
 feudi constitutionem, conservationem aut privatio-
 nem spectant. *Marta. de Iurisdiction. p. 4. cent. 1. cas. 16.*
num. 12. 20. Mynsing. 1. observ. 99. Schrad. de feud. p. 10.
sect. 6. num. 31. & num. 109. Rosenth. cap. 12. conclus. 12. nu-
mer. 111. & num. 90. Meichsner. tom. 2. lib. 2. decis. 1. Et
 hosce feudales terminos in exercitio † jurisdictionis 61.
 excedere non potest. *Scip. Gentil. de Iurisdiction. lib. 3.*
cap. 23. Paurmeist. de Iurisdiction. lib. 2. cap. 8. num. 41.
& cap. 9. num. 84. Acacius Erenkel. libr. 2. de privileg.
milit. cap. 5. num. 17. In reliquis verò actionibus perso-
 nalibus † ex contractu, delicto, alijsve causarum figu- 62.
 ris descendentes exulat omnis potestas ejus. *Clem.*
Pastoralis. ex. de sent. & re judic. Pruckman. cons. 16. nu. 4.
vol. 1. VVesenbec. cons. 1. num. 87. Curt. de feud. p. 7. q. 5.
Paurmeist. d. cap. 8. num. 47. Matth. Stephan. de Jurisdi-
ction. libr. 2. p. 1. cap. 7. num. 182. Renat. Choppin. lib. 1. de
Morib. Paris titul. 2. num. 51.

Quare & jus superioritatis † ex feudali hac re- 63.
 cognitione non leditur, sed Domino territorij sem-
 per illibatum reservatur. *Regner. Sixtin. de Regal. lib. 1.*
cap. 4. num. 59. 67. Et ut scitè *Choppin. d. t. 2. num. 2.* ait:
 Recognitio feudi est † qualitas patrimonij. Subje- 64.
 ctio verò est Relatio personæ. *Paurmeist. d. cap. 8. nu-*
mer. 48.

Declaratur secundò, quod licet nonnunquam
 usu loquendi à nonnullis recepto Vasallus † dicatur 65.
 O. 3; sui.

fui Domini subditus, *Cravetta. cons. 201. num. 17. Paurmeist. de Jurisdiction. libr. 2. cap. 9. num. 49.* id tamen
 68. non verè & pleno cum effectu, sed abusivè † intelligendum sit. *Mynsing. cons. 7. num. 8. decad. 11.* Ista enim
 69. catachresis ratione cognitionis † feudalis, servitorum & fidelitatis irrepsit, & non ratione subjectionis. *Mindan. lib. 1. proc. cap. 32. num. 2. Paurmeist. de jurisdiction. libr. 2. cap. 8. num. 40. Renat. Choppin. de morib. Paris. tit. 2. num. 51.*

Et novum non est, ut aliquis appelletur Dominus, † qui tamen Dominus territorij non est, sed certo aliquo saltem respectu. *Capic. decis. 26. num. 31. Autor des gründlichen Berichts von der Stadt Friedberg etc. cap. 3. num. 12.* Et ut maximè vasallus
 70. forum sortiatur, † respectu feudi coram Domino: c. ceterum. de Jud. attramen non est ejus subditus. *Andr. Geil. de Pignerat. cap. 15. num. 3. Et lib. 2. de Pac. Public. c. 13. num. 20. VVesenbec. p. 1. cons. 1. num. 57.* Siquidem forum
 71. sorti, & subditum † esse non æquiparantur. *Petr. Heig. p. 1. q. 18. nn. 5. Herm Kirchner. de Rep. disp. 2. coroll. 6. Matth. Stephani de jurisdiction. lib. 2. p. 1. cap. 4. num. 63. Andr. Geil d. c. 15. n. 6. Knick. verb. Ducum. c. 4. n. 62. prolixè Paurmeist. d. l. 2. c. 9. n. 51. 52. 53. &c.* Nec ulla necessitas
 72. est ex obligatione vasallatica † statim subjectionem inferre. Oneris enim satis est, quod Vasallus Domino periclitanti succurrere, equo & armis pro eo pugnare teneatur, & c. l. qui cum uno testiculo 4. §. gravius. 10. ff. de Re milit. *Barnabas Brissonus in Basilic. libr. 6. tit. 13.*

CONCLUSIO PRIMA.

III

titul. 13. Choppin. libr. 2. de l. l. Andr. p. 1. capite primo. titul. 3.

Ampliatur septimò, ut juri superioritatis Territoriali nihil derogetur, aut officiat, ut maximè quædam Castra, aut Villæ illius Principis etiam quoad alia, quàm Vasallatica jura † alij Domino subja- 74. ceant. *c. recepimus. 8. de Privileg.* Nec enim novum est, ut una Provincia plurium Dominatu fatigetur, † alio 75. summum Imperium, alio Jurisdictionem Simpli- cem, alio jus gladij, alio alia jura sibi vindicante. *Gilman. tit. 1. p. 1. tit. 3. v. 2. num. 15. Maul. de Homag. tit. 1. num. 17. Rosenthal. de feud. cap. 6. conclus. 85. num. 10.* Id quod non infrequens est, quod Zwey / Drey oder Vierherrige provinciæ reperiantur, ubi unus habet die Landesfürstliche Obrigkeit / alius die Landes- Hoheit / tertius die Wildbahn / quartus die Forstliche Obrigkeit / quinquatus die Hohe Kreyß vnd Centh. sextus die Vogtey vnd Erbgerichte / etc. *Casper. Leipold. de concurrent. Jurisdiction. q. 12. Meichsner. tom. 2. lib. 2. decis. 4. num. 20. & 27. Et lib. 3. decis. 33. num. 33. 34. Hieron. de Mont. fin. regund. cap. 78. n. 14. Rosenth. de feud. c. 6. concl. 85. n. 10. Maul. de Homag. t. 1. num. 17. Sixtinus de Regalib. c. 4. num. 82. Syring. de Pace Relig. conclus. 44. lit. A.*

Et hoc maximè usu venit tùm in juribus ijs, quæ acquiruntur conventionibus, ubi quod dictum non est, non debet intelligi, ne extensioni † de re ad 76. rem locus fiat. *l. fundi. ff. de act. empt. l. 2. princ. ff. de*

*ff. de naudic. fœnor. Franc. Mantie. lucubrat. Vatican. li-
bro 3. titul. 1. num. 4.* Tum etiam in præscriptionibus,
ubi certè præscribens hoc saltem & tantum adquisi-
77. vit, quantum † possedit. *l. 18. §. fin. ff. de adquir. posses-
s. c. auditis. c. olim de præscr. Cravett. de antiq. temp. p. 4. §.
transco. num. 58. Zasius. cons. 19. num. 36. lib. 2.* Et exer-
citium possessionis ac subsequens præscriptio ad
78. actus separatos † & jus diversum non extenditur *Hie-
ron. de Mont. tract. fin. regund. cap. 78. num. 15. Balb. de
præscr. p. 2. princ. num. 11. & c. Andr. Geil. de pignerat.
cap. 24. num. 4.*

Ut ut ergo detur, qui speciem aliquam diver-
forum jurium super provinciam alicujus territorij
79. adquisiverit: exinde tamen † ipsum jus territoriale
simul evanuisse nemo dicet. *Regner. Sixtin. de Regal.
lib. 1. cap. 4. num. 82. Andr. Knichen. in Velitat. Apo-
loget. n. 213. Gilman. t. 1. p. 1. tit. 3. v. 12.* Cujus rei exempla
refert. *Meichsner. decis. 6. & 8. tom. 2. libro primo. Acta
Brunovicens. cons. 6. num. 24.* Et ea notoria sunt in Ar-
80. chiepiscopo Colonienſi † respectu civitatis Colonien-
sis, Episcopo Argentoratensi, respectu Argentorati,
Episcopo Spirenſi quoad illam civitatem, Marchio-
ne Brandenburgensi quoad Burggraviatum Nori-
cum, Duce Julicensi quoad Aquisgranum, Landgra-
fio Thuringiæ, quoad civitatem Northufanam, Co-
mite von Hohenstein in illa civitate. *Auſtor des
gründlichen Berichts von des H. Reichs Stadt
Friedebergk Regalien / cap. 2. num. 56. Matth. V. Veh-
nerus.*

*nerus in observat. Pract. verb. Voigtey. §. zu Magdes-
burgk / & §. §. §. §. seqq.*

Ampliatur octavò, ut procedat licet forsan
subditi ex iusta aliqua causa alterius protectioni † & ^{81.}
Clientelæ sese subiecerint. Protectio enim juri terri-
toriali & Jurisdictioni ordinariæ nihil adimit. *c. rece-
pimus. 8. & c. ex parte. 18. de privileg. l. non dubito. ff. de
captiv. & postlim. Johan. Vinc. Hond. vol. 1. consult. 13.
num. 57. Andr. Geil. libr. 2. observ. 54. num. 1. & 4.
Schonborn. 4. polit. cap. 6. Mindan. libr. secund. de
Mandat. Judic. cap. 14. num. 8. Duaren. de S. S. Eccles.
ministr. libr. 5. cap. 4. Sixtin. cons. Marpurgens. 8. nu. 106.
vol. 3.*

Nec submissione in protectionem transfertur
ullum † aliud jus quàm defendendi. *Modest. Pistor. 82.
cons. 43. num. 79. & c. vol. 1. Herm. Vultei. cons. Marpurg. 19.
num. 146. vol. 3. Franc. Mandic. de tacit. convent. titul. 7.
numero decimo tertio. Meichsner. tom. 2. libr. secund. de-
cis. 4. num. 176. Auctor der Donawertischen Infor-
mation. p. 1. fol. 48. Auctor des gründlichen Berichts
von des H. Reichs Stadt Friedebergk Regalien/
cap. 4. num. 50. 51. 52. 53. 54. VVarem. de Erenberg. Me-
dit. pro fæder. libr. primo cap. 4. num. 13. 14. Nec positi
sub protectione alicujus dicuntur † ejus subditi Gil. ^{83.}
*man. libr. secund. decis. Cameral. decis. 14. num. 2. & in
Symphor. suppl. tom. 1. p. 1. tit. 6. Unde Clientes non di-
cuntur Schutz Unterthanen / † sondern Schutzver-
wandten / Geil. d. observ. 54. num. 1. Maul. de Homag.**

convenire possit. *arg. l. 1. §. 2. ff. de inju. Mind. d. c. 14. n. 11.*
 Tum quia etiam e converso Dominus subditos † in-91.
 vitos alienare non potest. *Hottoman illust. quæst. 1. Petr.*
Heig p. 1. q. 9. Thom. Michael. de Jurisd. concl. 138. Mantic.
in lucubration. Vatican. libr. 13. tit. 17. n. 17. Hartm. Pistor.
p. 3. q. 22. Acac. Enenkel. lib. 2. de Privileg. c. 5. n. 67. Moli-
neus ad consuetud. Paris. t. 1. gl. 4. §. 3. num. 17. Musculus de
confratern. concl. 20. 21. Tum quia stipendio, quod pro
 † Advocatia traditur, subditorum opes exhauriun-92.
 tur. *Bocer. de Jurisdic. cap. 8. num. 97.*

Limitatur hæc ampliatio primò, ut non pro-
 cedat, quando Subditi in Universalis & Supremi
 † Protectoris veluti Imperatoris clientelam sese93.
 committant. Hoc enim casu, cum Imperator antea
 generalem potestatem super omnes habeat *l. 9. ff. de*
l. Rhod. de jactu. l. 3. C. de quadr. præsc. l. 14. pr. C. de judic.
Franc. Zoannet. de Rom. Imper. num. 149. & num. 251. Pe-
regrinus de jure fisci lib. 1. tit. 2. num. 40. Bechtius. de secu-
rit. concl. 38. 39. 42. nemini præjudicatur Panorm. in c. ex
tenor. Thom. Maul. de Homag. cap. 11. num. 6. Et hoc
 est supremæ Majestatis proprium † officium, partes94.
 suas interponere, & injuriam passo opem ferre, quan-
 do inferiores Magnates in auxilio reddendo negli-
 gentiores existunt. *Garsia de Expens. cap. 12. n. 56. Parla-*
dor. lib. 2. rer. quotidian. cap. 1. num. 26. Neque illud
 est infrequens, Daß einer † sich / seine Kinder vnd95.
 Güter in der Keyserlichen Majestät vund des
 heiligen Reichs Schutz vund Schirm begiebet.

Andr. Gail. lib. 2. obs. 54. n. 7. Matth. V. V. ehner. obs. pract. verb. Schirmbrieff. Quod cum nullius jurisdictioni aut alij competenti juri deroget, (Neque enim protectio cum Jurisdictione aliquid commune habet, Gründlicher Bericht von des 3. Reichs Stadt Friedbergk Regalien/cap. 1. num. 42.) nec patrono peculiaris auxilij necessitatem imponat, vix ullum Clienti † suppeditabit commodum. Panorm. in c. recepimus. num. 4. de Privileg. Anchoran. cons. 87. num. 2.

96. *Natta cons. 237. num. 2. Cumque textus † in d. c. recepimus. 8. c. ex parte. 18. de Privileg. in specie de ijs, qui se Romano Pontificis tanquam supremi Protectoris Ecclesiarum (liceat ex subjecta materia papizare videatur Anton. Benbellona. de Pace Religion. p. 2. cap. 15.) clientelæ subjecerunt, sint concepti, non debent aliquem movere, ut contrarium exinde faciat generale axioma. Maul. d. c. 11. nu. 6. Mindan. lib. 2. c. 14. nu. 9. 10. Ubi ad alios quoq; textus ampliationi nostræ contradicentes respondet, quos pro se citavit Gail. d. observ. 54. numer. 3.*

Limitatur secundò, ut non procedat, quoties;

98. *subditi ob justam & † necessariam causam alterius patrocinium implorare coguntur, quod fit, quando Dominus territorij ordinarius illos vel propter negligentiam tutari nolit, vel propter absentiam, impotentiam, &c. non possit. Gig. de les. majest. lib. 1. q. 56. Matth. Steph. lib. 2. p. 2. c. 2. n. 128. Thoming. cons. 44. n. 43. lib. 1. Mindan. d. c. 14. n. 22. Coler. ad c. cum non liceat. n. 9. 10. 11. de prescription.*

Et hoc:

Et hoc rationabile est, Siquidem omnis † ratio salutis expediendæ honesta est, & casus necessi- 99.
tatis de non licito † licitum facit. *Ioh. Vincent. Hon-* 100.
ded. vol. 1. consult. 18. num. 26. Suiq; ipsius defensio-
nem omittere non culpa sit, sed dolus. *Bald. cons. 4.*
num. 111. Alberic. Gentil. de Iure Belli. c. 15. Et aliàs
ubi subditi vim & injuriam patiuntur, Ordinarii ve-
rò Magistratus auxilio destituuntur, cujuslibet † ex- 101.
tranei patrociniū admittere non prohibentur.
Bald. in cap. 1. num. 9. extr. de Iudic. Thom. Maul. de
Homag. tit. 11. num. 8. Thoming. d. cons. 13. n. 43 & c.
Buxtorff. ad Aur. Bull. concl. 99. lit. F. Clariss. D. Cer-
hard. inter discurs. D. Arum. de Iur. Public. discurs. 31.
q. 8. Quā tamen in re cautè agendum esse, clarissi-
marum † Urbium, veluti Cameraci, Tulli, Verdu- 102.
ni, fata, & ab Imperio sub Defensionis Clientelaris
fuo factæ avulsiones monent. *Choppin. lib. 2. de Do-*
manio. tit. 8. num. 8. Ne videlicet novus Patronus
magis hoste noceat, & ne sanius sit, Milvi bella pa-
tis quàm sine Marte mori. *Heinric. Bruning. de var.*
univ. spec. concl. 16. in fin. Syring. de Pace Religion. concl.
44. in fin. Id quod cum Alenzonio ferè experti
sunt Belgæ, † teste *Lipsio, & Meterano de Anno 1583.* 103.
Experti idem Rex Ungariæ Johannes cum Isabella,
qui Ferdinando se opposcentes & Solimanni prote-
ctionem implorantes sibi & toti Ungariæ malum
influxerunt. Experti Borussi, qui aliam proteccio-
nem quærentes totum ferè ordinem Theutonicum

excusserunt. Experti omnes ferè populi, Romanorum patrociniū convocantes, & hac occasione ab iisdem in omnimodam subjectionem abrepti.

104. *Matth. VVehner. in tractat. Von verenderung der Regimenten/ cap. 18. per tot.* Rectè ergò Elector Coloniensis dixit: Daß frembder Monarchen vnd mechtiger Stände † hülffleistung gefehrlich/ vnd nur zu vnterdrückung vnd bezwingung deren/ die solche vermeinete Hülff vberkommen/ gemeinet sey. *Auctor des wolmeinenden discursß / warumb die Catholischen etc. fol. 187.*

Limitatur tertio, nisi subditi jus recipiendi
105. protectores adversus Dominos † præscripserint, *Maul. d. t. 11. num. 9.* Id quod in Imperii Recessibus de Anno 1555. §. *Es soll auch ic. ibi.* Daß hiemit den jenigen / so hiebevör von alters / Schutz vnd Schirm Herren anzunehmen gehabt / nichts benommen seyn soll. nominatim confirmatur. Et potissimum in liberis Imperii civitatibus obtinet,
106. quibus tanquam Statibus immediatis laxior † rerum suarum potestas est, & ob id minore dubietate aliorum Patrociniū & Advocatiæ se submittere poterunt. *arg. l. 2. ff. de his qui sui vel alieni iur. l. 23. ff. Quod met. caus. l. 2. ff. si quis à par. manum. Symphorem. tom. 2. p. 3. tit. 3. suppl. 23. fol. 93. Simon. Pistor. cons. 19. num. 18. Herm. Vultei. vol. 3. cons. Marpurg. 19. num. 145.*

Limitatur quartò secundum quosdam, si Subditi à Domino suo Ordinario minus quàm par est,
& ad.

& adversus jura legitimè quæsitâ crudeliter † ac mi-
 ferè nimis tractentur. Hoc enim casu si propria au-
 ctoritate ei resistere poterunt. *l. prohibitum. s. ibi:*
 Licere universis objicere his, qui ad capiendâ bona
 alicujus venerint. *Item ibi:* Ut etiam si officiales ausi
 fuerint à tenore datæ legis desistere, ipsis privatis re-
 sistentibus à faciendâ injuria arceantur. *C. de Iur. fi-*
sci. l. 7. ff. ad l. Iul. de vi publ. l. liceat. C. ad l. Cornel. de
Sicar. l. 33. C. de Decurion. Clem. pastoralis. §. cæterum.
de sent. & re judic. Obrecht. tractat. de defens. c. 6. n. 6.
& 38. Modest. Pistor cons. 60. n. 36. p. 1. Gravett. cons.
697. n. 9. p. 4. Auëtor des Gründlichen Berichts von
der H. Reichs Stadt Friedebergk Stand etc. cap. 6.
n. 19. 20. 21. 22. 23. & multis seqq. Bodin. de Rep lib. 2.
c. 5. Vasquius lib. 1. controvers cap. 8 n. 33. Myrsing. s.
obs. 18. Zoanet. de defens. p. 3. num. 20. & num. 95. 96.
& seqq. Iul. Clar. §. fin. q. 29. num. 2. Bechtius de salvo
conductu concl. 170. & 171. Cyn. ad l. ab executione. C.
quando app. non est nec. c. subjectus 7. distinct. 95 Ro-
senth. de feud. c. 10. conclus. 22. Dissertat. de Iure Prin-
cipatus concl. 94. Anton. Coler. de Iure Imper. Germ. con-
clus 72 Multò magis etiam alterius patrociniâ & au-
 xilia convocare non prohibebuntur. *Dn. Hortleder.*
in discurs. D. Arum. 26. concl. 33. & 36. Sixtin. cons. Mar-
purg. 8. n. 110. & seq. vol. 3. Sed manum de tabula:
Videatur Becht. de salvo conductu. concl. 144. 145. 146.
& 147. Dissert. de Iure Principat. concl. 36. 61. 62. 63. 67.
68. & 69. Buxtorff. ad Aur. Bull. loncl. 98. lit. G.

Ampliatur decimo prædictâ conclusio, ut tales

Princi-

Principes potestate Der Landsfürstlichen Obrigkeit in suo territorio, & super Landsassii tantum-
 108. dem possint, quantum Imperator in Imperio. *Daniel. Moller. ad Constit. Elect. Saxon. 2. p. 2. num. 8. ubi D. Reinh. Rosa. in addit. lit. c. Paurmeist. de Iurisdic. lib. 2. cap. 4. num. 42. & seqq. Zasius cons. 1. num. 21. lib. 1. Henning. Gaden. cons. 1. num. 4. Schurff. cons. 18. num. 2. cent. 3. Scipio Gentil. lib. 3. de Iurisdic. c. 18. Andr. Rauchb. p. 2. quest. 11. num. 82. Anton. Sol. ad Constit. Sabaud. antiq. in proem. gl. 3. num. 9. Pancirol. cons. 9. num. 2. Andr. Geil. lib. 1. de P. P. c. 6. n. 10. Ludolph. Schrader. de feud. lib. 2. p. 9. p. princip. sect. 10. num. 36. & p. 10. sect. 1. num. 33. ubi plures hoc generaliter adferentes adducit. Et hoc est, quod Carolus V. dicere solitus est, se in aliis regnis mancipiis & servis, in Germania verò Regibus imperitare. Et Guil. Brussius Scotus in Consilio de Bello adversus Turcam gerendo, ait, se in Italia palatia & antiquitatum monumenta, in Gallia milites, in Hispania Præsules, in Anglia Agricolas, in Polonia Nobiles, in Germania Principes omni laude & admiratione dignos invenisse. *Cluten. in syllog. rer. quotidian. conclus. 26. lit. a.* Coruscant etenim nostri Principes præeminentiis & Privilegiis Imperatori indultis.
 109. *Andr. Knichen. de jur. territor. cap. 1. num. 176. Borckhold. de feud. cap. 5. num. 37. etiam quoad Regalia, Jura Majestatis, & Fiscalia. Andr. Rauchb. d. q. 11. num. 12. Peregrin. de jur. fisc. lib. 1. t. 2. num. 53. &c.**

Schra-

Schrader. de Feud. p. 10. sect. 1. num. 33. tom. 2. Siquidem ea, quæ aliàs summæ sunt Majestatis, etiam
 † membris, quoad eorum provincias communica- 110.
 ta intelliguntur. Quo intuitu Principes in suis ter-
 ritoriis dicuntur † Imperatores. *Vvesenbec. cons. III.*
27. num. 29. Andr. Knichen. in verb. Ducum. cap. 1.
num. 39. Decian. respons. 5. num. 17. vol. 4. Anton.
Coler. de jur. Imper. Germ. conclus. 39. Imò respectu
 successionis plus juris in suis dignitatibus habent,
 † quàm Cæsar in Imperio. *Dauth. ad l. final. num. 16. 112.*
C. de pact. Pruckman. de Regal. cap. 4. num. 20. Zin-
zerling. de Appellat. concl. 60. Cum Principes trans-
 mittant Regnum ad Heredes, Imperator † verò neu- 113.
 tiquam, *cap. licet. 6. de voto & voti redempt. Alber.*
Brun. de Statut. femin. exclus. art. 13. num. 16. Vultei.
1. F. cap. 5. num. 7. Melchior Goldast. in suo Seniore lib.
3. c. 14. 15. 16. 17. & seqq.

Declaratur hæc conclusio, ut procedat salvâ
 † majestate, & reservatis Imperatoris ohne schmeh- 114.
 lerung der Keyserlichen Hoheit vnd reservaten.
R. J. Anno 1576. §. Dadurch dann. Arniseus de Iure
Majestat. lib. 1. cap. 5. num. 20. Carl. Tapia. ad Rubr. ff.
de Constit. Princ. c. 4. n. 16.

Nam in formanda & extendenda ista Theori-
 ca † Doctores nostri aliquid humani passi nimisq; 115.
 generaliter locuti videntur. *Forster. de success. ab int.*
lib. 6. cap. 34. num. 32. Et ob id opinio communis est
 periculosa. *Regner. Sixtin. de Regal. lib. 1. c. 5. n. 122.*

Q

non

non absq; interveniente errore introducta. *Borchold. de Feud. cap. 5. num. 37.* & per pompam ac respective concepta. *Casspar. Klock de contribution. conclus. 8. lit. A.* Et civiliter de habilibus terminis intelligenda & ad eos restringenda, *Iohan. Dauth. de Testament. sub Rubr. Efficiens Testam. num. 36.* Nescilicet ad suprema jura majestatis & summa Regalia transeat. *Paurmeist. lib. 2. de Jurisdic. cap. 1. num. 38.* *Parlador. lib. 2. rer. quotidian. cap. 1. num. 16. 17.* Ista siquidem superioritas est quasi innatus character

117. personæ Imperatoris † inherens, ab ea inseparabilis & incommunicabilis *Andr. Rauchb. p. 2. quest. 11. num. 31.* *Renat. Choppin. lib. 2. de Doman. tit. 9. num. 1.* *Et de Legib. Audium. cap. 3. num. 14.* *Arniseus de jure Majestatis. libr. 2. cap. 2.* *Petra de jur. quasit. cap. 21. num. 29. 36.* *Carol. Molin. ad Consuetud. Parisiens. tit. 1. §. 1. gl. 5. num. 54.* *Dissertat. de Jure Principat. concl. 89. lit. B.* *Rosacorb. Pract. Forens. cap. 57. num. 16.*

Unde cætera Regalia, quæ habent Principes, Duces, Comites, &c. per † infeudationem ab Imperatore habent, & auspiciis ejusdem exercent *Menoch. cons. 37. num. 66.* eumque ceu membra caput recognoscunt, *Alß des H. Römischen Reichs Oberhaupt / des Reichs wachendes Haupt.* *Aur. Bull. tit. 2. R. 2. Anno 66. §. Demnach / Et Anno 76. §. Was dann den Ersten.* *Thuan. in prefation. lib. 2. Histor.* *Anton. de Guevar. in Horolog. Princip. lib. 1. cap. 36.*

Non

Non tamen exinde inferendum, quasi conclusio prædicta nullo † modo Principibus Germaniæ applicari possit, sed solummodò aliis extra fines Imperii Ducibus, Imperatorem pro superiore non recognoscentibus, veluti Venetis Genventibus, Florentinis, Civitati Lucanæ, Astensi, &c. id quod quibusdam placuisse video *Sichard. ad Rubr. C. qui admitti ad bon. possess. num. 36. & seqq. VVaremund. de Erenb. de Regni subsid. & oner. subdit. cap. 2. num. 19. Paurmeister. de Iurisdic. lib. 2. cap. 4. num. 72. Andr. Knichen. in Velitat. Apologet. num. 31. &c.* Sunt enim quædam Imperatori reservata, quæ ab ipsius maiestate aliis † communicantur. *Dauth. de Testam. num. 36. vers. Neq. etiam illorum. Anton. Coler. de Iur. Imper. concl. 14.* Cujus rei exempla hinc inde non pauca in Principibus, Ducibus & reperiuntur. *Rosenth. de Feud. capit. 5. conclusion. 2. num. 4. conclusion. 3. num. 2. conclusion. 10. 11. 12. 13. & 14. Sixtin. de Regalib. libr. 1. capit. 2. num. 8. 9. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 21. 22. 34. 38. 40. &c. Petr. Anton. de Petra de potest. Principis. cap. 3. quest. 4. num. 45. & 63. & 75.* (ubi ait, Principes principatum suum de hærede in hæredem transmittentes † tantam habere potestatem in territoriis suis, quantam Imperator in suo Imperio.) Quare nec obligantur legibus † in suis territoriis. *Pacianus consil. 60. num. 14.* Utuntur plenitudine † potestatis *Ludolph. Rodolphin. tract. de suprem. seu absolut. potest. cap. 2. num. 3. & 10.*

- Natta cons. 179. num. 14. Surdus decis. 1. num. 3. Usur-*
 124. *pant in Mandatis & Rescriptis suis † clausulam: Wir-*
von Gottes gnaden. Matth. Stephani. de Iurisdic. t.
p. 2. lib. 2. cap. 7. num. 41. Thom. Michael. de Iurisdic. t.
 125. *concl. 45. lit. E. Possunt jura communia, † incon-*
sulto Imperatore, tollere. Knich. de jur. territ. cap. 1.
num. 8. Rauchb. p. 2. quest. 11. num. 119. Petra de jur.
quest. non tollend. cap. 6. p. 2. num. 74. Uti & ex justâ
& legitimâ causâ utilitatem publicam concernen-
 126. *te, rem † alteri auferre. Schrader. 2. p. 9. part. princ.*
sentent. 11. num. 27. tom. 1. Andr. Knich. de jure territ.
cap. 1. num. 177. Indulgere † criminosis, & delicta
 127. *capitalia illis remittere. Rol. à Vall. cons. 4. num. 4.*
lib. 3. Sphort. Odd. de Restitut. in integr. lib. 2. q. 92. art.
2. num. 13. & art. 9. num. 59. Farinac. Pract. Criminal.
lib. 1. t. 1. q. 6. num. 7. Schonb. libr. 5. politic. cap. 24.
 128. *Concedere † securitatem & saluum conductum*
Bannitis. Farinac. d. libr. num. 110. Menoch. lib. 2.
de arbitr. casu. 336. num. 27. Matth. Stephani de Iu-
 129. *risdiction. lib. 2. p. 1. cap. 7. num. 419. Cudere † mo-*
netam Anton. Hanfman. in Resolut. de Re Monetaria.
conclus. 10. VVarem. de Erenb. de fæder. lib. 2. cap. 1.
num. 37. Quæ omnia fufius persequitur Ant. Coler.
de Iur. Imper. concl. 40. Musculus de confratern. concl. 23.
 Et ne quis hac in parte membrorum præcapite Emi-
 103. *nentiam, & exinde profluentem inconvenientiam*
arguat; distingvenda sunt hæc duo: Esse Impe-
ratorem, † &, In proprio territorio haberi
 loco

loco Imperatoris. *Joh. Georg. Bechtius de Salvo conductu conclus. 158. Petra de potest. Princip. cap. tertio. q. 4. num. 50. 51.*

Ampliatur undecimò ut Principes in suo territorio vi potestatis territorialis Regalia † exercere possint. *Matth. Stephan. libr. 2. p. 2. cap. 7. num. 201.* Nam Regalia sub Principatu, Ducatu, &c. tacitè † continentur. *cap. 1. pr. de feud. March Peregrin. de Jure fisci. lib. 1. tit. 2. num. 76. Paurmeist. de Jurisdiction. lib. 2. cap. 4. num. 43. Herm. Vultejus de Feud. libr. 1. numer. 7. Rosenth. de feud. cap. 5. conclus. 13. 14.* Non verò contra sub Regalibus Jus Superioritatis comprehenditur. *Borchold. ad cap. 1. num. 20. Quæ sint Regal. Thom. Mich. conclus. 68.* Ob similitudinem tamen & cognationem non rarò inter se permiscuntur. *Thom. Mich. de Jurisdiction. concl. 46. Matth. Steph. de Jurisd. d. cap. 7. numer. 203. Sixtin. de Regalib. lib. 1. cap. 1. n. 19. 20. 21. Paurmeist. d. c. 4. n. 44.*

Ampliatur duodecimò ut territoriales isti Domini in suis Dicasterijs possint facere jura † Provincialia & Constitutiones, Landes Ordnungen / *Andr. Geil. de Arrest. cap. 7. num. 14. Bidenbach. nobil. quest. q. 1. num. 4. Matth. VVehner. Pract. observ. verbo. Landsassen / Meichsner. tom. 2. libr. 1. decis. 8. num. 47. Knichen. in Encyclop. cap. 5.* Et jura communia † tollere, novaque in eorum locum subrogare *Schrader. de feud. p. 10. sect. 8. num. 28. Matth. Stephan. de Jurisdiction. lib. 2. p. 2. cap. 7. num. 327.* Adcò ut & Camera † Imperialis.

perialis istorum Principum subditos, sicubi casu emergente ad illam causæ devolvantur, juxta peculiare istas constitutiones judicare teneatur. *Ordin. Cameral. p. 1. t. 57. Andr. Knichen. de Jure Territor. cap. 1. num. 180.* Ita enim juris est & moris, ut Judex Superior

138. secundum statuta Judicis † inferioris judicare sit obstrictus. *Guid. Pap. de appellat. quest. 52. Petr. Heig. p. 1. q. 4. num. 40. Rauchb. p. 1. q. 1. num. 27.*

Ampliatur decimo tertio, ut Principes jure

139. Territorij habeant potestatem convocandi † Comitia Provincialia, *Landtäge* / ubi & ipsis Landsassijs parendi necessitas incumbit. *Geil. de Arrestis. cap. 7. num. 14. Andr. Knichen. in Encyclop. cap. 4. & de Jure Territor. cap. 3. num. 181.* Ubi ait, quod comparitio auff
140. *Landtagen* / † probet subjectionem. *Cetman. cons. 47. num. 33. p. 1. Meichsner. tom. 2. decis. 2. Et tom. 3. decis. 6. num. 52. Gielman. tom. 2. p. 1. vol. 5. num. 14.* Sola verò
141. citatio † & præceptum ad comparendum non subsequuta reali comparitione in dubio nullam subjectionem probat. *Afflict. decis. 265. n. 9. Mascard. concl. 947. num. 4.*

Ampliatur decimo quarto, ut possint procla-

142. mationes † & edicta publica per fines totius territorij affigere, & in ijs ea, quæ publicam utilitatem, vel etiam proprium eorum interesse concernunt, subditis intimare, poenam in transgressores constituere, & commissam ab ijs exigere. *Matth. Stephan. de Jurisdiction p. 2. lib. 2. cap. 7. num. 350. & seqq. Andr. Knich. de Ju-*

de Jure Territorij cap. 3. num. 193. Thom. Mich. de Jurisd. concl. 52. lit. B. Petr. Anton. de Petra de Iur. Princip. cap. 10. per totum.

Ampliatur decimo quintò; ut in Genere ea omnia, quæ ad Justitiæ † Bancum & administratio- 143 nem spectant, in territorio expedire valeant, Roman. consil. 271. num. 2. Petra de Fideicom. q. 12. numer. 158. Thom. Mich. de Jurisdiction. conclus. 52. lit. A. Andr. Knichen. d. cap. 3. num. 183. & seqq. & cap. 5. numer. 60. & seqq. Neque in cognitione, † dum in causa 144 procedunt, alius illis inhibere potest. Petr. de Iur. princip. cap. 6. p. 2. num. 167.

Unde hoc consequens elicitur, ut (1.) Landsassij & cæteri subditi teneantur comparere † in 145 Tribunali, müssen bey ihren Landsfürsten Recht nehmen / rām in personalibus, quām Realibus, activè & passivè, sive immediatè in aula, sive in Curia provinciali causa disceptetur. Hoc enim annexum der Landesfürstlichen Hoheit / daß ein Landesfürst vber Landsachen vnter den Landsassen richte / Matth. Vvehner. verb. Landsassen. Seu, ut id, quod inter subditos in dubium venit, Superioris † judicio definiatur, ut loquitur Pontifex in c. 146 licet. 6. in fin. ex. de Election. Menoch. consil. 21. num. 10. Andr. Knichen. in Encycloped. cap. 6. Meichsner. tom. 2. lib. 2. decis. 3. num. 6. 7. Et decis. 4. num. 108. 109. 110. 114. 115.

- Uti (2.) pareant Legibus, monitis, & statutis
 147. † etiam inviti. *Pacian. de probation. libr. 2. cap. 35.*
Marta. de Iurisdiction. p. 4. cent. 2. cas. 137. numer. 10.
Herm. Vult. Cons. Marpurg. 19. num. 7. vol. 3. Quamvis
 148. non raro una gens, alterius † Jura ultro, absque tamen
 subjectionis onere, adsumat. §. *¶ populus itaque. Inst.*
de jur. natur. gent. & civil. Cujac. in parat. ff. ad l. Rhod.
de jact. Bodin. libr. 11. de Rep. cap. 9. num. 102. Bartol.
Muscul. de success. anom. clas. 1. membr. 1. n. 170.

- Uti (3.) mulctam † persolvant, & poenam luant.
 149. *Sixtin. 2. de Regal. cap. 8. Gædd. ad l. 131. §. 1. num. 6. ff. de*
V. S. Bocerius de Regalib. cap. 3. num. 8. Id quod in illis
 etiam mulctis percipiendis usu venit, quæ imponun-
 tur, ne quis sine licentia militet, exteris suos in auxi-
 lium mittat, ne quis frumentum, vinum, lupu-
 lum, victualia, ingruente annonæ caritate, alijs
 vendat. *Andr. Knichen. verb. Ducum. capite septimo.*
num. 31.

- Ampliatur decimo sexto, quod Landsassij &
 150. reliqui subditi ratione subjectionis † collectas, cen-
 sus, Landbeede / Landstewer / Ungeld / Trancstewer /
 Bierstewer / BierRecht / etc. ferre & agnoscere
 teneantur, cum talia onera in recognitionem Supe-
 rioritatis pendantur. *c. magnum. 11. q. 1. l. competit. C.*
de præscript. 30. vel 40. an. Schurff. cons. 59. num. 26. cent. 1.
Matth. VVehner. verb. Schatzung / Andr. Knichen. de
jure territ. cap. 3. num. 223. Modest. Fister. cons. 9. num. 19.
vol. 2. Matth. VVesenbec. cons. 27. num. 20. & seqq. Hieron.
a Mont.

à Mont. de fin. regund cap. 52. n. 7. & c. V Vesenbec. cons. 62. num. 12. Andr. Knichen. Encycloped. cap. 10. Rosacorb pract. forens. cap. 75. num. 12. & ob id ad subjectionis referam referantur. l. rescript. 6. §. fin. ff. de Muner. & Honor. Bodin. de Repub. lib. 1. cap. 10. n. 169.

Et cum duplices † sint collectæ, quarum quædam Reales & Patrimoniales sunt, veluti Indictio, Tributum, Stewer / quæ ad nervum Reipublicæ conservandum spectant. l. sunt munera. ff. de vacat. muner. l. 1. §. in causa ff. de question. & propriè ipsis possessionibus ac rebus imponuntur, & non personis, sed rebus indicuntur l. ult. C. de prædijs navicul. lib. 11. ut maximè personæ possessorum † non sint subjectæ 152. Domino exactori. Decian. cons. 55. num. 4. vol. 1. Quo respectu personæ aliàs exemptæ, si fundos in territorio collectantis possideant, nullo modo vocationem habent. l. 1. ibi: nulla igitur domus, etiam si privilegium aliquod habere doceatur, ab hac necessitate sejuncta sit. & c. C. de indiction. lib. 10. l. 10. ibi: obistere commodis publicis & statutis necessitatibus non possunt privilegia dignitatum C. de Annonis & tributis. l. 2. C. de muner. patrim. l. fin. C. de exact. tribut. l. omnes. C. sine censu, vel reliq. Proluxè Paris. consil. 25. numero sexto, & c. vol. 1. Rosacorb. Pract. forens. cap. 75. num. 19. Carol. Tapia. ad Rubr. ff. de constit. Princip. cap. 4. num. 36. & seqq. V Vebner. in verb. Schatzbung. §. est & alia differentia. & c. De quo videndus est Geil. 2. observ. 52. num. 15. 16. 17. Maullius de jurib. int.

Dom. & subd. tit. 9. num. 53. & seqq. Caspar Glock. de contribut. conclus. 34.

153. Hic autem potissimum de extraordinarijs contributionibus sermo est, quæ ipsi subditorum personis contemplatione rerum secundum casum necessitatis aut evidentis utilitatis Reipublicæ indicuntur. *l. rescripto. 6. §. fin. ff. de Miner. l. in honorib. §. qui vacationum. 3. ff. de vacation. l. unic. C. eod. l. fin. C. de Excusat. muner. lib. 10. Mindan. libro secundo. process. Camer. cap. 44. num. 6.* quando Principis marsupium excussum non sufficit. *Munoz. de Escobar. de ratiocin. admin. c. 25. nu. 23. & c. Maul. d. tract. t. 9. n. 37.* (quod tamen in collectis Imperij cogendis aliter se habere constat ex R. I. de Anno 1495. 1500. 1512. 1518. 1522. 1524. 1544. 1557.) Et per Principes plerumque à Subditis contentientibus † in conventu Provinciali exiguntur. *Maulius d. loc. num. 122. Knichen. de jur. territor. cap. 3. num. 222. Anton. Coler. de jur. Imper. German. conclus. 27.* (id quod in Austria per Archiduces ita fieri testatur Nicol. Bellus. in dissert. Polit. tom 1. discurs. 31. §. omnes Archiducem.) &
155. quidem blandè ac benignè per rogationes, † suasiones, *Andr. Knichen verb. Ducum. cap. 5. numer. 293.*
156. quæ tamen in effectum magis præcepta sunt, † quàm rogationes. *(Matth. V. Vesenbec. cons. 45. numer. 11. p. 1. Glock. de contribut. conclus. 7. lit. C. Auctor. der Donawertischen Information. p. 1. fol. 167.)*

Patet itaque quod per solutionem † collecta-
rum & contributionum probetur subjectionis qua-
litas, per quam jus Territorij fundatur. *c. recepimus*
de privil. c. si tributum. 11. q. 1. c. illud 10. q. 3. c. tribut.
23. q. 8. c. 1. c. quanto. de casibus. l. nulli. 28. §. quod si in
vico. 4. C. de Episcop. & Cleric. Andr. Geil. de Arrestis. c. 7.
numero decimo quarto. Petrus Heig. p. 1. q. 18. VVe-
senbec. consil. 78. numero decimo. Schonborn. libro quar-
to. polit. cap. 20. Rosenthal. de feud. capite quinto. nu-
mer. 73. & seqq. Panciroll. consil. 119. num. 64. Mar-
tin. Monter. à Cueva decis. 13. Meichsner. tom 2. libro
primo. decis. 9. Tomat. de collect. capite quarto. numero
decimo nono. Thomas Michael. de Jurisdiction. conclus.
48 & 53. Gründlicher Bericht von des heiligen
Reichs Stadt Friedeberg Regalien / capite primo.
num. 14. 15.

Limitatur hæc ampliatio, ut non procedat,
quando † non jure territorij, sed ex speciali qua-
dam conventionem aut privilegio expresso vel tacito
jus collectandi alicui competit, ut prolixè tradit Ti-
ber. Decian. cons. 41. volum. 1. Matth. Steph. de Jurisdic.
lib. 2. p. 1. cap. 7. num. 461.

Quare nec patronus, ut maximè annu-
um censum ob jus protectionis percipiat, super
clientes suos jus superioritatis habere aut extra
† ordinem colligere posse intelligitur Andr. Geil. 159.

lib. 2. observ. 54. num. 5. Maulius de Homag. tit. 11. nu. 10. & num. 13.

Ampliatur decimo septimò, ut Princeps & reliqui status in suis territorijs habeant jus conducendi & vias publicas, seu potestatem per vias publicas sui territorij euntes & redeuntes tempore nundinarum per milites Stationarios, durch Glaits Leute / comitandi: *Bechtius de Securitat. cap. 12. in princ. Mindanus tract. de Interdictis. tit. 3. num. 70. 71. Matth. VVehner. pract. obser. verb. Glaidt. Die Glaidliche Obrigkeit. Reichsabschied zu Augspurg / Anno 1548. §. Ferner zu noch mehrer. Joach. Myns. 5. obs. 7. Andr. Geil. 2. obs. 64. n. 2. & 11.*

161. Ad jus principis etenim pertinet viarum & securitas, ut sua iter facientibus præstetur adsecuratio. *l. præses. 3. l. congruit. 13. ff. de Offic. præsid. l. ne quid. ff. de incend. ruin. & naufr. l. 1. §. cura carnis ff. de Offic. præfect. Urb. l. in nomine. §. pro limitaneis. C. de offic. præfect. Prætor. Surd. cons. 12. num. 29. Petr. Anton. de Petra de Jure Princip. cap. 10. num. 38. Bernhard. Græveus. lib. 2. concl. 64. num. 14.*

Sic enim & constitutionibus Imperij fancitum est, ut magistratus locorum omnia sub se itinera suo sumptu secura præstent, vim & latrocinia prohibeant, grassatores persequantur, ut Circuli, quoties opus, ad pacandas & explorandas vias & latrunculatores suos paratos habeant.

habcant. *Reichs Abschied de Anno 1548. §. Ferner Landfried / ejusd. Anni. Reichs Abschied de Anno 1555. §. Nach dem aber & de Anno 1566.* Quo nomine etiam iter facientes † aut merces suas per al- 163.
terius territorium transvehentes gabellam ac pedagium solvere tenentur, quo præstito, damnum, quod postea perpeffi fuerunt, à Principe refarciri sibi jure petere possunt. *Matth. Coler. de process. Execut. p. 1. cap. 2. num. 335. & seqq. & decis. 189. Iohan. Köppen. decis. 37. num. 4. Sixtin. de Regal. lib. 2. cap. 2. num. 35. Beust. in Rubric. de jurejurand. num. 168. & quos citat Rosenthal. de feud. cap. 5. concl. 22. lit. A. & Matth. Steph. de Iurisd. lib. 2. pag. 1. c. 7. n. 405. Petrus d. c. 10. n. 40.*

Ampliatur decimo octavò, ut jure Potestatis Territorialis Principibus, aliisq; Statibus competat facultas convocandi ad arma, † habere delectum 164.
& lustrationem militum *Auffmahnen / Mustern / Reiß vnd folge / Andr. Knichen. verb. Ducum. cap. 5. num. 512. Et de jure territ. cap. 3. num. 239. Matth. Steph. de Iurisdic. lib. 2. p. 1. cap. 7. num. 470. Renat. Choppin. de Legib. Andegau. libr. 2. cap. 1. tit. 4. num. 3.* Adstringuntur enim subditi tempore justæ guerræ Dominum adjuvare, & persona & patrimonio. *l. ult. §. 1. ff. de muner. & honor.* Et talem istorum juri-
um usurpationem Superioritatis indicinam esse tradit *Andr. Knichen. in Encycloped. cap. 11. Maullus de Homagio tit. 5. per tot. Meichsner. tom. 2. lib. 1. de-*
R. 3. *cis.*

- cis. 6. num. 64. Gilman. tom. 4. p. 1. voto. 30. num. 37. VVehner. observ. verb. Folge. Renat. Choppin. de Do-
man. Gall. lib. 3. tit. 26. num. 19. Pruckman. consil. 27.
num. 32. lib. 1. Rulant. de Commissar. p. 4. lib. 2. cap. 2.
165. & 3. Cui non ablimilis est Intrada † solennis, Der
Eintritt / Schurff. consil. 35. num. 13. cent. 1. Knichen.
in Encycloped. cap. 15. Thom. Michael de Iurisdict. con-
clus. 53. lit. D. ubi Subditi tenentur suo Principi ob-
viam ire in felici suo adventu, & cum processionali-
ter recipere Francisc. Marc. in Decis. Parlam. Delphin.
p. 2. decision. 36. Petra de potestat. Princip. cap. 13. num.
166. 19. Uti & apertura castrorum tempore † belli.
VVesenbec. consil. 2. num. 78. p. 1. Thom. Michael d. con-
167. clus. 53. lit. B. Nec non insignia † in locis territorii
depicta, Hieronym. de Mont. tractat. fin. regund. cap. 75.
num. 5. Valasc. de jure Emphyt. quest. 9. num. 28. Kni-
chen. in Encycloped. cap. 14. Auctor Des gründlichen
Berichts von des H. Reichs Stadt Friedbergē Re-
galien / cap. 2. num. 125. & cap. 4. num. 153. Et licet
168. solus Imperator jure Majestatis habeat jus † belli in-
dicendi l. 3. ff. ad l. Jul. Majestat. l. hostes. 24. ff. de
captiv. & postlimin. revers. l. 3. C. ut armor. usus. l.
neminem. 17. C. de remilitari. capit. quod culpatur. 23.
quest. 1. Bodin. de Republ. libr. 1. capit. 10. numer. 155.
Anton. Coler. de jur. Imper. German. cap. 28. Peregrin.
de Iur. fisci. libr. 1. capit. 1. numero 15. Gigas de crimin.
lese Majestat. lib. 1. quest. 31. & quest. 53. R. A. Augs-
spurg. de Anno 1555. S. Wo sich aber / Andr. Geil.

CONCLUSIO PRIMA.

155

de Pace Puyl. libr. 2. cap. 4. numero 4. Denaisius in jur. Camer. titul. 190. num. 17. Autamen Imperii legibus non est contrarium dicere Principibus Germaniæ † jus conscribendorum militum competere, 169. si formam à Recessibus de Anno 1555. 1570. 1576. 1582. 1594. 1598. determinatam observant. *D. Barthol. Musculus de Confraternitat. conclusion. 25. Tobias Paurmeister. de Iurisdiction. lib. 1. cap. 8. num. 7.* Pariter quoq, si Imperatoris copia haberi non possit, † aut Princeps auxilio omni destituatur, quis 170. dubitet, propriis armis hostem repelli jure posse. *VVarem. de Erenberg. de fæder. libr. 2. cap. 2. num. 56. Mantic. Lucubrat. Vatican libr. 27. titul. 7. numero 7. Petr. Gregor. de Republ. libr. 11. capit. 1. Sixtin. de Regal. libr. 2. capit. 1. numero 19. 20. Peregrin. de jure fisci. libr. 1. titulo 1. num. 15. Retra de jure Princ. cap. 13. num. 26. Gæd. cons. 130. num. 26. Matth. Steph. de Iurisd. lib. 2. p. 1. cap. 2. memb. 2. num. 54. & seqq.*

Quo facit quod hodie † de bello inferendo 171. non amplius solus Imperator, sed & Ordines ac Status Imperii jus statuendi habeant. *Petrus Heig. p. 1. quest. 12. num. 29. Petr. Syring. de pac. Relig. conclusion. 14.* Ita enim Capitulatio per Imperatores † mediante juramento stabiliri solita in specie 172. sic habet: *Es wolle von wegen des Reichs Sachen / ohne bewilligung aller Stände / vnd sonderlich der Churfürsten / keinen Krieg / inner / oder außerhalb des Reichs anfangen //*
misp
vnd

vnd kein Außländisch Kriegsvolck in Deudsche
land führen/ ohne Ihre/ der Churfürsten bewillig
ung / etc. *Auctor* des wolmeinenden *Discurs*,
warumb die Römischen Catholischen etc. fol. 172.

Ampliat^{ur} decimo nono, ut ad Principes jure

173. Territorii, & Superioritatis, Appellationes † & Pro-
vocationes deferantur. *cap. placuit. 2. q. 6. cap. si duo-*
bus. §. deniq. de Appellat. l. à Procons. l. praecepimus.
C. de Appellat. Francisc. Marc. Decis. Parlam. Delphin.
quest. 366. num. 24. p. 1. VVesenbec. conf. 43. num. 70.
lib. 1. Meichsner. lib. 2. tom. 2. decis. 4. in causa Ingel-
heim contra Mainz num. 135. 136. Bodin. de Republ.
lib. 1. cap. 10 num. 160. Carol. Molin. ad Consuetud. Pa-
ris. tit. 1. gl. 5. num. 49. Andr. Geil. de Arrestis. cap. 7.
num. 14. Joh. Petr. Surd. conf. 210. num. 49. Covar-
ru. pract. quest. 4. num. 9. Matth. Steph. de Iurisd. lib.
2 p. 1. cap. 7. num. 356. & seqq. Bidenbach. quest. 7.
174. fol. 52. Cum enim appellatio † non teneat, nisi in ma-
jus tribunal adscendat, *Novell. 23. cap. 4. Besold. de*
appellat. cap. 4. num. 1. 2. indubitato consequitur,
quod ex parte Judicis, ad quem Superioritatis præ-
175. existentia † sit præsupponenda. *Marta de Iurisdic.*
p. 1. cap. 43. Zanger. de Except. p. 2. cap. 1. num. 430.
Andr. Knich. in Encycloped. cap. 6. Bernh. Græven. p. 1.
conclus. 119. num. 6. Syring. de Pace Religion. concl. 14.
Anton. Faber. lib. 3. Cod. tit. 12. diffin. 17.

Limitatur hæc ampliatio, ut locum non habeat,

176. quoties † consuetudine receptum est, ut ad alium,
quàm

quàm Dominum territorii appelletur, id quod fieri posse palàm est. *cap. Romana. §. debet. de Appellat. in 6. Marantap. 6. de Appellat. num. 374. Renat. Choppin. de ll. Andium. cap. 65. & 66.* Exempla passim notantur per Doctores. *Hilliger. ad Donell. 28. com. 7. A. not. Rulant. de Commissar. p. 4. lib. 2. cap. 3. num. 18. &c. Parthen. litigios. lib. 2. cap. 2. num. 19. Cottman. consil. 5. num. 2. volum. 1. Thom. Michael. de Jurisdic. concl. 54. lit. B.* Sic olim in Bojemia causarum appellationes ad † judicia extra Regnum factæ fuerunt, 177. nempe ad Curiam Magdeburgensem, & Lipsiensem. *Nicol. Bellus dissertat. politic. tom. 1. discurs. 31.*

Ampliatur vigesimò, ut Status Imperii in suis Territoriis jus & potestatem constituendorum † Ma- 178. gistratuum habeant. *l. unic. ff. ad l. Iul. de ambit. l. quidam. ff. de re judic. Matth. Coler. de process. execut. p. 2. cap. 1. num. 127. Meichsner. tom. 2. libr. 2. de- cision. 4. in causâ Jungelheim / contra Pfalz. num. 120. &c. Mascard. de probat. volum. 2. concl. 946. num. 2. Menoch. 3. præsumpt. 97. num. 3. Knichen. in hypotyp. Dauth. sect. 5. §. quartum. &c. Syring. de pac. Relig. conclus. 14. Bodin. de Republic. libr. 1. cap. 10. num. 158. Thomas Michael de Jurisdic. conclus. 52. Heinric. Brun- ning. de variis univers. spec. conclus. 27. Maulius de Homag. tit. 12. num. 11.* Quanquam sint nonnulli, qui hoc jus ad Regalia † majora referant. *Zasius de 179. feud. p. 5. num. 14. Vultei. de feudis. cap. 5. num. 7. Re- gner. Sixtin. de Regalib. lib. 1. cap. 2. num. 34. & lib. 2.*

cap. 15. num. 10. Alii ab jura Majestatis. Bodin. 1. de Republ. cap. ult. Gilm. lib. 2. decis. 54. num. 32. Castald. de Imperio. quest. 110. num. 76. quibus responderet Ioachim Cluten. in fasciculo Paradox. conclus. 12.

- Ampliatur vigesimo primò, ut Statibus Imperii reformatis in suis territoriis Krafft der Landes
180. Obrigkeit/ etiam Ecclesiastica † competat Jurisdictio Andr. Knich in Encycl. c. 13. Auctor Des Kurtzen gründlichen bedenkens/ ob im H. Röm. Reich die Hohe/ Erz vnd andere Stifftē/ p. 1. fol. 5. Quamvis enim illa retrò & antè Passaviensem transactionem à Jure territorii omninò separata fuerit, ita ut Domini territoriales ab ea penitus fuerint exclusi. Tilem. de Benign. in obs. suppl. c. 2. Matth. Steph. de Jurisd. lib. 3. p. 1. c. 14. n. 14. & 15. & lib. 2. p. 1. c. 7. n. 471. Reichwein. voto Camer. c. 2. n. 29. & 30. Paurmeist. de Jurisd. lib. 2. cap. 4. num. 30. Per dictam tamen pacificationem & subsequentes in publicis Comitibus & Recessibus factas confirmationes de Annis 1552. 1555. 157. 1559. jurisdictio Ecclesiastica cum jure territorii † coaluit, ita ut Domini territoriales utriusque exercitia sibi hodie vindicent Rosacorb. Pract. forens. c. 30. n. 23. Rutg. Rulant. decis. Camer. 20. Andr. Knich. de jure territorii. c. 3. n. 232. Dauth. de test. n. 93. Anton. Benbellon. in suscitab. p. 2. c. 15. Becht. de salvo conductu. conclus. 105. Unde & religionis exercitium
182. mutare † poterunt. Thom. Michael. de Jurisd. conclus. 49. Dissertat. de iur. Principatus. conclus. 28.

Waremund. de Erenb. Verosimil. capit. 2. numero 17.
 Habent jurisdictionem super † personis Ecclesia- 183.
 sticis. *Petrus Syring. de Pac. Religion. conclusion. 29.*
lit. E. (quod jus an & absq; hac pacificatione illis
 competere † debuerit, vide *D. Arumeum discurs. A-* 183.
cadem. 30. cap. 3. num. 39. Covarru. practic. quest. 31.
num. 2. Munnoz. de Escob. de ratiocinat. cap. 7 nume-
ro 33. lib. 1. D. Bartolom. Musculus de success. anomal.
clas. 1. membr. 2. numer. 177. Auctor der Information
von der Antonomia cap. 12. §. Zum Andern.) Co-
 gnitionem † de causis Spiritualibus, *Mindan. lib. 184.*
3. de contin. caus. capite 19. numero 35. Thom. Michael
de Jurisdiction. conclusion. 39. uti & in specie de Ex-
 communicationibus decernendis † earumque cau- 185.
 sis, an sufficientes sint, nec ne? ne videlicet Eccle-
 siastici ea nimis abutantur, aut poenam ultra disci-
 plinam Ecclesiasticam extendant. *Arum. discurs.*
Academ. 30. cap. 3. conclusion. 38. Habent potesta-
 tem constituendi Statuta, quibus suæ tantum re-
 ligionis personæ ad dignitates † sub juramenti præ- 186.
 statione admittantur. *R. I. Anno 1555. §. Damit*
solcher Friede etc. Syring. conclusion. 27. liter. a. Au-
ctor der Donawertischen Information, p. 2. fol. 300.
 Id quod in Archiepiscopatu Magdeburgensi, Bre-
 mensi, Halberstadenſi per injuriam fieri conque-
 ritur. *Auctor Papistici discursus. de perturbato Imperij*
Statu. §. Invaserunt enim &c.
 Et reliqua quæ ad jura Episcopalia † pertinent, de 187.
 quibus *Laurent. Obem. de jur. Episcop. conclus. 16. & 17.*

- ita tamen ne exercitia talium jurium Episcopaliū
 188. confusè fiant, sed ut ea, quæ præcipuè ad Ordinem Episcopalem pertinent, per Superintendentes & alios Theologos; ea verò quæ sunt Legis Diæcesanæ & Jurisdictionis, per Consistoriales expediantur, quemadmodum distingvit *Laur. Ohem. d. loc. conclus. 16. in fin.* & pulcris rationibus confirmat *Matth. Steph. de Jurisdic. lib. 3. p. 1. cap. 1. num. 16. & seqq.* Nec verò præcisè opus est, ut Consistoriis unà cum
 189. Laicis etiam Clerici præficiantur, quod quidam volunt, *Cypræus de Nuptiis. cap. 14. §. ult. num. 9.* Quid enim si soli Laici adsint, an non & hi personam Episcopi æquè ex delegatione repræsentare poterunt? Id quod rectè adserit *D. Bernh. Bertr. de P. R. concl. 69.* Nec dissentire videtur *A. C. Auctor des kurtzen gründlichen bedencens / ob im H. Röm. Reich die Erzh. Hohe vnd andere Stifft etc. p. 1. fol. 8. num. 5.*
 190. Quanquam fatendum omninò sit, non omnia † jura ista Episcopalia expressâ pacificationis literâ Statibus nostris concessa esse, sed ex pòst facto per supervenientem consuetudinem accessisse, ut solide tradit *Syring. de pace Relig. concl. 29. lit. D. ubi not.*

Ampliatur vigesimo secundò, ut Principes &

191. Status Imperii etiam jus mittendorum † Legatorum, seu Ambassatorum habeant, si non primariò aut adæquatè loquendo: tamen ad minimum secundariò & per interpretationem. Quamvis enim jus
 192. mittendi legati ad jus † Majestatis supremum refe-

rant

rant Politici, *Besold. cl. 1. disp. 3. th. 32.* Ex ratione tamen Reipublicæ & eminentia Statuum Imperij etiam nostris Principibus † tribuitur *D. Arum. discurs. A. 193. cad. 29. conclus. 5.* Utpote cum & hi respectu territoriorum suorum jura Majestatis habeant. *Matth. Boetius de Legation. conclus. 8. Cluten. in Syllog. rer. quotid. conclus. 26. lit. A.* Ita enim & in Recessibus Imperij hinc inde videmus voculam hanc, **Der Stände Gesandten vnd Botschafften** / *R. Agusta: de Anno 1500. sub Rubr. Wie man mit etlichen Ständen des Reichs.*

Et subinde in singulis fermè comitijs formula ista reperitur. **Mit Churfürsten / Fürsten / vnd gemeinen Ständen / auch der Abwesenden Râthen / Botschafften vnd Gesandten / etc.** *R. A. Augspurg. Anno 1555. §. Damit aber. & §. Wiewol wir nun. & §. In solcher. Matth. V. Vehner. observ. verb. Gesandten.* Non verò dubium est, quin hæc vocula, **Gesandten**. Legatis propriè ita dictis, seu Ambassatoribus ab *außerordentlich* ita appellatis competat. *Kirchner. tract. de Legat. lib. 1. cap. 1. Arnif. de jure Majest. lib. 2. cap. 5. Stephan. Farcatul. in Neciom. Dial. 1. num. 4. Anton. Hering. de fidejuss. capite septimo. numer. 585. & mult. seqq.*

Quo jure etiam novissimè Ordines Belgici, posteaquam † à Rege Hispaniarum sese exemerunt, 194. & in libertatem ab eo sunt proclamati, utuntur, admittentibus Rege Angliæ, Galliæ, Imperatore Tur-

cico, Duce Veneto, & alijs, nec quicquam contradicente Paulo V. & Hispanis. *Eman. Meteranus de Anno 1610.*

Ampliatur vigesimo tertio, ut Principes Landsassios literis, mandatis, edictis, &c. Voce Prætoria *vnserer* † *liebe Getrewen* compellent, hique vicissim ipsis voce humiliore *vnserer gnädigen Herren* respondeant. *Matth. Stephan. de Jurisdict. lib. 2. p. 1. cap. 7. num. 247. Andr. Geil de Arrestis. cap. 7. num. 13. Tileman. de Benign. syntag. 4. decis. 2. voto 5. numer. 17. 29. Cotman. cons. 57. n. 45. vol. 2.*

Limitatur ampliatio ut hæc nominatio per se nullam † subjectionem necessitet, ubi alia urgentiora non concurrunt. *Heinric. Bruning. de Varijs univers. Conclus. 35.* Neque enim gens aliàs libera per solam confessionem † erroneam ad fortunam deterioremm trahenda est. *l. cum scimus 22. C. de Agricol. & Censit.* Nec nuda confessio potest suppeditare titulum, † quo dominiij causa mutetur, *Andr. Knichen. in Epopsi. num. 171.* Quo spectat illud *Martialis, libr. 1. Epigrammat.*

Cum te non nossem, Dominum Regemq; vocabam:

Cum bene te novi jam mihi Priscus eris.

199. Nec sola nominatio † Uxoris in causis matrimonialibus matrimonium probabit. *Cypræus de sponsalibus. cap. 9. §. 24. num. 1. 2. 3.* Verba enim reverentialia, verba honoris & curialitatis, † magis intelliguntur adula-

adulatoria quàm obligatoria. *Franc. Mandic. lib. 2. de tacit. & ambig. conv. libr. 2. tit. 4. num. 48. Parlador. lib. 2. rer. quotid. cap. 3. num. 45. Gilman. titul. 4. p. 1. vol. 3. numer. 183.*

Et serviunt de Vento, *Boër. decis. 153. num. 37. & ad favorem loquentis sunt interpretanda, Anton. de Amat. decis. 53. num. 19. Marpurg. consil. 23. nu. 3. vol. 2. secundum illud: Tittel Kosten kein Geld: in quo † Germanos modum excedere tradit. Rulant. de Com. 201. miss p. 1. libr. 5. cap. 1. ad lit. K. Juvat quod vocula illæ Liebe Getrewen / unsern gnädigsten Herren / etc. etiam inter † Clientes & Patronos, item Dominum 202. Feudi & Vasallum usurpentur, adeoque in subjectionis probatione per se parum inferant. *VVarem. de Erenb. Meditam. pro fæder. libro primo. capite quarto. numero decimo quinto. Herm. Vultei. 1. Feud. cap. quarto. num. 14.**

Ampliatur vigesimo quarto, ut etiam Liberae Imperij † civitates, *Die Freye / vnd Reichs Städte /* 203. pari modo, jure territorij in suis civitatibus, earundemque pertinentijs ista *der Landes Herrligkeit vnd Landes Obrigkeit* jura exercere possint. *Matth. Stephan. de Jurisdiction. libr. p. 2. cap. 1. num. 63. Caspar. Glock. de contribut. conclus. 10. Bruning. de Varijs Univers. speciebus. conclus. 19. Rutger. Rulant de Commissar. p. 2. lib. 1. capite quarto. numero quarto. Scipio Gentil. de Jurisdic. lib. 3. cap. 22.*

Nam

Nam & ipsæ immediatè Imperatori & Imperio
 204 subjacent, † sunt Status Imperij. *Matth. Stephan. de Jurisdiction. lib. 2. p. 1. cap. 4. num. 35. Joach. Mynsing. cons. 13. decad. 3. Geil. 1. obser. 1. num. 19.* Sunt in matr-
 205. culam † Imperij de Anno 1521. confectam relata, quam veram Status immediati notam esse certum est, ut patet ex Decreto Comitiorum Ratisbon. Anno 1576. §. Wann auch zu Francffurt. & de Anno 1548. §. Wiewol auch in der Regierungshandlung bedacht/etc. *Geil. 1. obser. 21. num. 4. Andr. Knichen. in Encyclop. cap. 10.* Obtenant vicem † Principis in suo districtu, adeoque jure Principali utuntur *l. 3. § plane. 4. ibi: Si à Principe, vel ab eo, cui Princeps hoc jus concedendi dederit, idem erit, &c. ff. Quod vi aut clam. Gilman. in Symphorem. p. 1. tit. 3. vol. 9. num. 2. &*
 207. *d. t. 3. supplic. 1. num. 46.* Et tantum possunt † in suo populo, quantum Imperator in Imperio *Bernh. Ursin. de Reconvent. cap. 27. num. 5. Andr. Geil. libr. 2. obser. 47. num. 7. & de Arrest Imperij. cap. 9. num. 1. Thom. Michael. de jurisdiction. conclus. 44. lit. G. Matth. Stephan. de Jurisdiction. lib. 2. p. 1. cap. 7. num. 14.* Ab ipsis Imperatori-
 208. bus dicuntur † nobilia Imperij membra. *Sixtin. de Regal. lib. 1. cap. 4. num. 79. Paurmeist. de jurisdic. lib. 2. cap. 2. num. 45.*

209. Habent † jura Regalia & fiscalia. *Peregrin. de Jur. fisci. lib. 1. cap. 2. num. 44. &c. Sixtin. de Regalib. lib. 1. cap. 4. num. 82. Vultei. lib. 1. de feud. cap. 5. nu. 7. Auctor. Des gründlichen Berichts der Reichs Stadt Friedeberg*

debergt Regalien. etc. *cap. 2. num. 15. & cap. 1. num. 203.*
 (Ubi in specie Regalia civitatis Friedbergensis enu-
 merat: ibi: Daß sie mit der Reichsbehd begnadet/
 ihre Kriege zu bestellen / die Landstrassen mit dem
 Kleid zu versehen / Zoll / Mablgeld / Weggeld/
 Brückengeld / Marckgeld / Hülffgeld zuerheben/
 Ordnung vnd Satzung zumachen / Zu straffen / die
 Regimenten vnd Ampter zu bestellen / Rath vnd
 Gericht zu halten / Privilegia vnd Immunitates zu
 geben.) Habent jus Archivi, † *Rutger. Rulant. de Com-* 210.
missar. p. 2. lib. 5. cap. 4. num. 21. 22. Habent plurima ju-
 ra majestatica, curam & jus commerciorum, † jus 211.
monetæ, mutuæ defensionis, collectandi. VVarem. de
Erenb. lib. 2. de fæder. cap. 1. num. 36. Scipio Gentil. de Ju-
risdict. lib. 3. cap. 22. Habent jus Legationum † *Bortius* 212.
de Legation. conclus. 8. lit. A. & earum Legati una cum
reliquorum Electorum & Principum Legatis ad ex-
teros † Reges in causis Imperij mittuntur. Cluten. in 213.
Sylleg. rer. quotidian. conclus. 27. lit. B. Habent scssio-
 nem, suffragium, & votum in Comitij Imperiali- 214.
bus. Cluten. d. conclus. 27. Sixtin. de Regal. lib. 1. cap. 4.
num. 79. Schonborn. lib. 5. polit. cap. 41. Bruning. de var.
univers. speciebus. conclus. 18.

Quod tamen maximè hodie controvertitur,
 ut videre est ex traditis. *Siring. de pac. Relig. concl. 39.*
lit. B. Bernhard. Bertr. de Comitij. num. 46. Nicol. Bellus
dissert. politic. tom. 1. discurs. 31. Habent jus Præsidis 215.
 T sacrorum

215. sacrorum *Ioh. Dauth. in Hypotyp. sect. 5.* hoc est, publicum & liberum religionis utriusq; exercitium
Recess. Imper. Anno 1555. §. Und damit keinen Stand des Reichs/ etc. Engelbrecht. de Iurisdic. Imp. conclus. 134. Paurmeister. de Iurisdic. lib. 7. cap. ult. numero 45. & seqq. Bruning. d. loc. concl. 20. lit. a. b. Ubi conclus. seqq. plura superioritatis & Regalium jura civitatibus Imperii competentia ordine refert. Unde hac in parte vix adsentendum Andr. Knich. qui pluribus in locis jura hæc territorialia civitatibus illis denegat, de jur. territor. cap. 1. num. 116. Et de jur. Saxon. verb. Ducum. cap. 4. num. 60. & seqq. Et in velitation. Apologet. num. 15. 16. 17.

Non incongruè enim jus superioritatis simplex;
 216. | territorio inhærens † à jure *Der Landsfürstlichen Obrigkeit/* seu à jure Principatus separandum est, ita ut Territorialis potestas civitatibus omninò sit relinquenda. *Paurmeister. de Jurisdic. lib. 1. cap. 8. num. 6. Glock. de contribution. conclus. 10. lit. A. Bernhard Bertr. de Comitibus num. 48.*

217. Civitates enim Imperii IN SUO † GENERE eadem habent jura, quæ PRINCIPES in principatibus. Et quod summum Imperium in Principe est *Landsfürstlich/* in Comite *Gräfllich/* Id in civitatibus †
 218. est *Städtlich/* *Meichsner. tom. 2. libr. 1. decis. 8. numero 2. & 3. Bidenbach. nobil. quest. 1. num. 10. Dauth. in Hypotypos. sect. 5.*

Habent

Habent itaq; civitates istæ jura territorialia,
Die Lands Obrigkeit/ sed non † habēt Die Lands 220.
fürstliche Obrigkeit. Cluten. in syllog. rer. quotid. con-
clus. 27.

Et tali Superioritatis jure in suis territoriis ha-
 tenus continuâ consuetudine, † adeoq; Summo 221.
 Principe connivente, non contradicente, sed poti-
 us tacitè concedente, usæ sunt civitates Imperiales.
 Qui usus longævus æquiparatur titulo & expressæ
 concessioni. *l. 1. §. fin. l. in summa. 2. §. Cassius 3. ff.*
de aqua. plu. arcen. l. hoc jure. 3. §. ductus. 4. ff. de a-
qua quotid. & estiv. Zasius consil. 16. num. 14. &c.
volum. 2. Ita in terminis scribit *Petra de potestat.*
Princip. cap. 3. quæst. 4. num. 83.

Et diuturnitas temporis efficere potest, ut id,
 quod aliàs etiam pernicioso more & exemplo inve-
 teravit, potentius ipsa lege dominetur, uti loquitur
Bodinus de Repub. lib. 1. c. 10. n. 170.

Ampliatur vigesimo quintò, ut dubio procul
 procedat etiam in aliis Principibus, qui Status † Im- 222.
 perii non sunt, sed simpliciter *Ladesfürsten/* (non
 verò *Reichsfürsten/*) Ita enim sibi opponuntur in
 jure Saxonie. *Landrecht/ lib. 3. art. 58.* Quales in
 Silesia reperiuntur Principes in tres † divisi familias 223.
Legnicensem, Theschnensem, & Monsterbergen-
sem. Paurmeister. de Jurisdiction. libr. 2. capite 9.
numero 9.

Qui ut maximè non sint status Imperij im-
 224. mediati, sed à Rege † Boiemix sua feuda & pro-
 vincias recognoscant: Quia tamen nobilitatem
 Principalem ab Imperatore habent, non erit ambi-
 225. gendum, eos in suos † Landsassios jura Territoria-
 lia habere. *Matth. Stephan. lib. 2. p. 1. cap. 6. num. 47. &*
seqq.

226. Neque enim jus territoriale † præcisè ad Sta-
 tum immediatum est restrictum, *Andr. Knichen. Ve-*
litas. Apologet. num. 13. sed diversa sunt hæc & sepa-
 rata jura, ita ut territorialia etiam alijs quam
 statibus immediatis competere ex concessione
 possint.

Ampliatur vicesimo sextò, licet de jure com-
 227. muni † cuilibet permissum pro arbitrio alterius Ju-
 risdictioni se submittere, in alienum Judicem con-
 sentire. *l. 1. ff. de judic. l. 1. Ubi Herman. Vultei. num. 78. C.*
de Jurisdiction. l. inter. 28. ff. ad Municip. l. de quare.
74. §. 1. ff. de judic. Et re seu facto, omissa fori præscri-
 ptione, judicis incompetentis audientiam subire,
l. fin. C. de Except. l. 52. ff. de judic. l. peremptorias. C. sen-
sent. rescind. non posse. Mynsing. 4. obs. 27. Ilico Ulm-
us. disput. ad process. 4. conclus. 17. 18. Jacob. Menoch.
lib. 2. præsumpt. 19. Speckhain. cent. 1. q. 89. Fern. Vasquius
lib. 2. contr. c. 14. per tot. Paurmeist. de Jurisdiction. lib. 1.
cap. 27. num. 3. 4. 5.

Quo ipso non datur alieno judici Jurisdictio.
 Id

Id enim per privatos fieri non potest, (quamvis abusive dari dicatur *l. 2. pr. ff. de Iurisdic.*) sed illa Jurisdictio, quæ antea Judici in alios compete-
 bat, in ipsos consentientes † quasi extenditur, & ejus cogni- 228.
 tioni causa, aliàs ipsius respectu aliena, submittitur.
cap. P. & G. de offic. delegat. Zasius in l. 5. ff. de Iurisd. Sichard. ad l. 1. num. 9. C. eod. Matth. Steph. de Iurisd. lib. 1. cap. 21. num. 18. 19. Quia tamen hodiernis
 moribus Jurisdictio † patrimonialis facta est, & Sta- 229.
 tibus Imperii, Principibus, Ducibus, Comitibus,
 Civitatibus &c. jure proprio exercetur. Ideò illa
 facultas † prorogandi abolita est, nec Subditi ampli- 230.
 us invito Domino suo se alterius jurisdictioni † sub- 231.
 jicere poterunt. *Paurmeist. d. libr. 1. cap. 27. num. 43. Acacius Enenckel. de privileg. libr. 3. cap. 16. num. 30. Thessaur. decis. 266. num. Surd. cons. 47. rum. 25. Osasc. decis. 78. num. 12. Matth. Stephan. libr. 1. cap. 25. num. 50. Bocer. de Iurisdic. cap. 7. num. 49. Lancelot. de At- tentat. p. 2. cap. 20. num. 9. Covarru. lib. 1. resolut. cap. 4. num. 8.* Adeò ut si contra fiat, causas & personas
 iterum ad se avocare † Principes possint. *Petrus Co. 232. stal. ad l. 1. ff. de judic. Thom. Mich. de Iurisd. concl. 149. Vultei. ad l. 1. num. 168. C. de jurisdic. Andr. Geil. 1. observ. 40. num. 3. Et ibidem Bernh. Græven. Petrá de Iur. quesit. cap. 11. num. 8. Asinius prax. §. 9. cap. 17. num. 1. Muscatell. in prax. civil. p. 2. num. 47.* Id quod
 ubiq; fermè servatur. † *Schwanem. observ. Cameral. 233. l. num. 13. 14. Cachéran. decis. 78. num. 13. Sola ad Con-*

stit. Sabaud. Rubr. de for. compet. verb. Subditos nostros. gloss. 1. num. 9. Quo nomine mandatis poenalis libus subditi solent † retrahi, Renatus Choppin. de Legib. Andium lib. 1 cap. 65. num. 7. (ubi addit rationem: † Ne ex nudo privatorum consensu perperam fraudentur Domini emolumento juridicali.) Mandos. de Inhibit. cap. 123. num. 5. Prolixè Schrader. de feud. p. 10. sect. 1. num. 136. &c. Bernhard. Greven. lib. 1. conclusion. 40. per tot. Eodem sensu nec Vasallus in causis & controversiis feudalibus in præjudicium Domini prorogare † Jurisdictionem potest. Marant. p. 4. dist. 12. num. 25. D. Berlich. 1. conclusion. 5. num. 7. Menoch. remed. 3. retinen. possess. num. 493. Tilemannus de Benignis. Syntag. 1. decis. 2. vot. 5. num. 17. Bernhard. Greven. d. conclus. 4. confid. 1. num. 2.

Ampliatur vicesimo septimò, ut Principes, aliiq; Status suos Subditos testimonii † dicendi causa ad suum Tribunal jure territorii directò absq; literis requisitorialibus ex locis Provincialibus evocare & citare possint. l. sed etsi. 26. §. fin. ff. Ex quib. caus. majores. l. consensisse. §. legatis. 3. ff. de iudic. l. non alius 24. princip. ff. eod. VVesenbec. consil. 97. num. 2. Andr. Rauchb. p. 1. quest. 13. num. 11. 12. utpote cum illæ preces & literæ mutui compassus tum demum, ubi deficit Jurisdictio citantis, adhiberi soleant. l. 3. in fi. ff. de test. l. 12. §. fin. ff. d. accusat. Andr. Rauchb. d. q. 13. n. 16. Matth. Coler. de process. Executiv. p. 3. c. 7. in fin.

in fin. Matth. Steph. de Iurisdic. p. 1. libr. 2. c. 7. n. 381. Bechtius de salvo conduct. conclus. 204. Quemadmodum & Imperator † ex qualibet provincia evocare 238. etiam mediatos potest subditos, utpote in quos indubitata ipsius hac in parte est iurisdic. Andr. Geil. 1. obser. 93 n. 16. & obs. 98. n. 2. Petr. Frider. Mindan. lib. 3. c. 5. n. 11.

SUMMARI A.

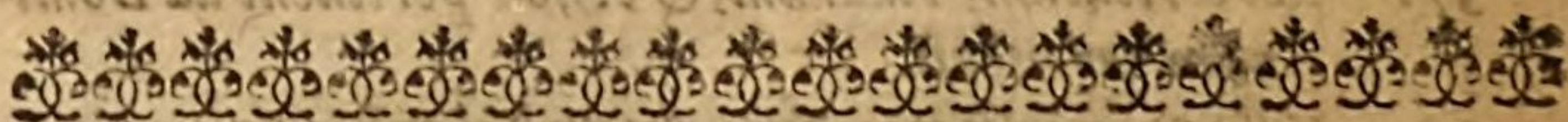
1. Imperatore præsente potestas & Iurisdic. Statuum quiescit.
2. Supremus Princeps Oceano comparatur.
3. Imperatori urbi appropinquanti offeruntur claves portarum.
4. Princeps in Academia, cujus Patronus est, commorans supra Rectorem in sessione locatur.
5. Hodie etiam Imperatore præsente Statibus sua manet potestas.
6. Princeps Imperii iurisdictionem intra sua tantum territoria exercere potest.
7. Quilibet magistratus extra suam provinciam pro privato habetur.
8. Magistratus etiam minimus in suo territorio quolibet etiam maximo magistratui extraneo maior est.
9. Status Imperii in alterius status territorio ex delicto vel contractu forum sortitur.
10. Affectans iurisdictionem in alterius territorio dicitur ipsum territorium violare.
11. Status Imperii in alterius territorio bona possidens non tamen ejus est Landsassius.

12. Sola bonorum possessio subditum non efficit.
13. Ob solam possessionis causam publici iuris auctoritas muneribus subjugari non sinit.
14. Sæpè quis in eo loco, ubi bona possidet, neq. Originarius est, neq. incola.
15. Status Imperii ob dignitatem alteri non potest subijci ex sola bonorum possessione.
16. Potentius ad se trahit infirmius.
17. Status rei non mutat conditionem personæ.
18. Mutatione personæ mutatur conditio bonorum.
19. Personæ digniores sunt rebus.
20. Consuetudine induci potest, ut propter bona possessa Status alterius Landsassius esse queat.
21. Consuetudo est origo & causa Iurisdictionis.
22. Consuetudo nonnunquam tribuit iurisdictionem, qui eam retrò non habuit.
23. Comites nonnulli licet alibi habitent, coram Curia tamen provinciali Saxonica stare tenentur.
24. Status Imperii immediatus domicilium figens in alterius territorio ipsius Landsassius non efficitur.
25. Per domicilii constitutionem fundatur subiectio.
26. Statum Imperii esse maximum est dignitatis culmen.
27. Status Imperii non dijudicatur ex patrimonii & habitationis qualitate.
28. Publicè interest, Ordinum dignitatem salvam esse.
29. Personæ privilegiatæ, ut Studiosi &c. alicubi habitantes subiecti non fiunt.
30. Iuri territoriali non subijcitur is, qui per vim aut metum subiectionis iuramentum præstare coactus est.
31. Antiquior Dominus non amittit possessionem subditorum, si ab alio inviti detenti sunt.
32. Iuramentum vi exactum ne quidem accedente Principis confirmatione subiectionem operatur.

33. Status

33. Status à villis provincialibus de proventibus annuis non possunt rationem exigere.
34. Dominorationibus talibus aliquem adhibenti impunè non parent Universitates.
35. Alienarum rerum administratores ad rationes reddendas tenentur.
36. Rationes reddendæ Domino rerum administratarum.
37. Res civitatum, villarum, &c. non pertinent ad Dominum territorii.
38. Villæ Universitates, &c. arcam habent communem, & proventus proprios.
39. Liberè sibi administratores constituunt Provinciales.
40. Si tamen consuetudine aliud introductum, rationes omninò sunt reddendæ.
41. Princeps ex urgente causa Visitatorem ratiociniis civitatum præficere potest.
42. Princeps commodum Reipublicæ procurare, damna verò præcavere debet.
43. Evidentissima debent adesse indicia malæ administrationis.
44. Nobiles immediatè Imperio subiecti hodiè non habentur pro Statibus Imperii.
45. Status Imperii qui sint?
46. Petest quis esse immediatè Imperio subiectus, qui tamen Imperii status non est.
47. Differunt: Esse statum Imperii, & Imperio immediatè subiectum esse.
48. Nobiles Status Imperii esse desierunt.
49. In concessione castri non venit jus territoriale.
50. Infirma consequentia à castro ad territorium.
51. Ius territoriale non in infinitum extendendam.
52. Comitibus &c. eorumq. libertati crebræ struuntur insidiæ.

53. Querela ordinis Equestris apud Imperatorem An. 1592.
 54. Dissidiorum Germaniae primum & præcipuum.
 55. Iura territorialia Principum ex recentioribus consue-
 tudinibus & Imperii constitutionibus determinanda.
 56. Hodie alia Reipublice forma ac olim.
 57. Multum interest inter id quod fuit, & id, quod nunc est.

LIMITATIONES.

CONclusio ita ampliata limita-
 tur primò, ut Statuum Imperii pote-
 stas & Jurisdictio, ipso Imperatore
 † præsentē, & in eo territorio com-
 morante, suspensa esse, & quiescere
 intelligatur. *l. iudicium. 58. ff. de Iudiciis. l. 5. C. de of-
 ficio Rector. Provinc. Bodin. libr. 1. de Repub. cap. 10.
 numero 163. & libr. 3. cap. 1. Scipio Gentilis lib. 2. de Ju-
 risdict. cap. 28. Inwelch Land der Keyser kômmt/
 da ist ihm das Gericht daselbst ledig/ daß er alle
 Klagen richten mag/ die vor ihn kommen/ Landt
 recht. lib. 3. art. 60.*

2. Est enim Supremus Princeps, † Oceani instar,
 à quo fluit, & apud quem semper commoratur Ju-
 risdictio *Paurmeister de Jurisdict. lib. 2. cap. 4. nu-
 mero 20. 21. 22. & apud quem residet Jurisdictio tan-
 quam scabellum pedum suorum. Molin. consue-*

tud.

tud. Paris. §. 2. gl. 4. num. 9. Iohan. Parlador. lib. 2. re-
rum quotidian. cap. 1. num. 7. Ex quo ortum forsan,
 quod Imperatore fines alicujus civitatis † appropin- 3.
 quante claves portarum ipsi offerri soleant. Ubi e-
 nim Leo pedem figit, ibi cætera animalia quiescunt.
Rein. Corset de privat. reconvent. cap. 7. §. 22. Capic.
decis. 27. num. 35. Et tacere debet inferior, ubi loqui-
 tur superior. *Matth. Steph. de Jurisdic. libr. 2. p. 2.*
cap. 2. num. 91. Sic & Carolus V. subditis Electoris
 Mauritii adventum suum intimavit, mandato ad-
 jecto, ut cum commeatu pro exercitu parati existe-
 rent, *Sleidanus super Annum 1547.* (Cui non absi-
 mile est, quod Princeps aliquis in Academia, † cu- 4.
 jus Patronus est, commorans debeat & soleat illic
 in sessione supra Rectorem locari *Matth. Stephan.*
de Jurisdic. libr. 2. p. 1. cap. 7. num. 136.) Sed tamen 5.
 hæc hodie forsan aliter erunt observanda. *Rosen-*
thal. de feud. cap. 5. conclus. 5. num. 4. Bocer. de Juris-
dic. cap. 8. num. 78. Paurmeist. de Jurisdic. libr. 2.
cap. 4. num. 78. Hieron. de Mont. fin. regund. cap. 7. nu-
mero 2. Petra de fideicommiss. q. 13. num. 569. VVesen-
bec. con. 95. num. 18. & seqq. Bidenbach. quest. nobil. 8.
num. 15. Utpote cum hodiernis moribus Domini
 Juridici & territoriales non amplius temporanea,
 sed perpetua jurisdictione & jure hæreditario & trās-
 missibili sint investiti, adeoq; nec amplius per supe-
 riorem possint impediri, id quod pluribus illustrat
Matth. Coler. de process. execut. p. 2. c. 1. n. 162. 163. 164.
& seqq. Thom. Mich. de Jurisd. conclus. 134.

Limitatur secundo, ut Principes & Status

6. Imperii intra sua † tantum territoria potestatem illam exercere possint. Sin verò in alterius sint districtu, prædictorum jurium exercitia cessabunt, nec de loco ad locum extendentur. *l. fin. ff. de Iurisdict. l. 239. §. territorium. ff. de V. S. cap. 13. X. de Iudic. clement. quamvis de foro compet.*
7. Nam & alias quilibet Magistratus extra † suam Provinciam pro privato habetur *l. fin. ff. de offic. Præfect. Præsid. l. 1. ff. de offic. urb. l. 3. ff. de offic. Proconsulis.* Et quilibet Magistratunculus quantumcunq; minimus major † in sua Provinciola est quolibet maiore extraneo. *ita post Felin. loquitur Coler. de process. Executiv. p. 3. cap. 7. num. 33.* Imò unus Status in alterius Status territorio, accedente habili causa, veluti Contractu, aut delicto, reliquorum † privatorum instar forum sortitur. *Pistor. consil. 19. num. 29. volum. 1. Anton. Coler. de Iure Imper. conclus. 63. Acac. Enenkel. de privil. p. 3. cap. 19. num. 8.* Et affectans jurisdictionem in alterius territorio,
10. † dicitur ipsum territorium violare. *Geil. de P. P. cap. 16. num. 27. & c. lib. 1. & variis ipsi occurritur remediis. Thomas Michael de Iurisd. conclus. penult. & ult. VVesembec. II. ff. de Iurisd. num. 13. & de Injuriis. numero 6.*

Limitatur tertio, ut Status Imperii unus licet

11. in alterius Status territorio bona possideat, † non tamen propterea ejus Landsassius esse aut dici possit.
12. Sola etenim bonorum † possessio subditum

non.

non efficit. *l. libertus. 17. §. sola. 13. ff. ad Municipialem.*
 Et ob solam domus vel possessionis † causam publici 13.
 juris auctoritas muneribus subjugari vos non sinet,
 inquiunt Impp. in *l. 4. C. de incolis. libr. 10. Cuiacius 14.*
observ. 12. & 24. observ. 33. Idem Cuiac. consult. 3. Meichs-
ner. tom. 2. libr. 1. decis. 6. numero 58. Herman. Vultei.
lib. 1. de feud. cap. 6. num. 5. Tilen. de Benign. synt. 2. de-
cis. 1. vol. 1. num. 61. Unde sapissimè accidit, ut quis in
 loco, ubi bona possidet, † neque Originalis sit, neque 14.
 Incola *l. 4. C. de Incolis. Cujac. 14. obs. 12. Hartm. Hartm.*
lib. 2. tit. 52.

Quare Status Imperij ob suam dignitatem ex
 ista rerum † possessione non potest alteri subijci, sed 15.
 in eo magis lumen obfuscat minus, illudque quasi
 ad se trahit. *c. quod in dubijs. de consecrat. Eccles. c. unic.*
eod. in 6. Acac. Enenckel. lib. 2. de Privileg. cap. 5. num. 20.
 Et potentius ad se trahit minus potens, † eique com- 16.
 municat suam dignitatem & privilegia. *l. queritur. ff.*
de statu. hom. Joh. Baptist. Costa. de quota & rata. q. 94.
num. 3. Andr. Geil. de Arrest. cap. 6. num. 6. 7. 8. Impof-
 sibile itaque videtur, ut status † rei mutet conditio- 17.
 nem personæ. *l. unic. C. de impon. lucrat. descr.* Quam-
 vis è contrario verum sit, quod mutatione personæ
 mutetur qualitas & conditio † bonorum *l. per procu- 18.*
ratorem. 90. in fin. ibi: quia castrensia esse mutatione
 personæ defierint *ff. de acquir. heredit. Anton. Faber.*
in Codic. suo. lib. 5. tit. 9. diffin. 12. num. 4. Marta de Ju-
risdiction. part. 4. cent. 1. cas. 11. num. 29. & cas. 125. nu. 19.

19. Semper verò personæ sunt digniores † rebus ipsīs.
*l. in pecudum. ff. de Usuris. Hieron. de Mont. tractat. fin.
 regund. cap. 71. num. 1. Ruland. de Commiss. p. 2. lib. 5. cap. 4.
 num. 31.*

Sublimitatur hæc limitatio, ut locum non in-
 20. veniat, quoties † consuetudine aliter observatur,
 aut aliud inductum est. Cum enim consuetudo
 21. sit Origo & causa † Jurisdictionis, aliorumque juri-
 um, *l. more majorum. ff. de jurisdiction. l. penult. C. de jur.
 fisci. l. fin. C. de Emancipat. lib. Andr. Knichen. de Jure
 Saxon. verb. Ducum, cap. 1. num. 42. Matth. Stephan. de
 Jurisdiction. libr. 2. p. 1. cap. 7. num. 139. Andr. Geil. 2.
 observ. 52. num. 17.*

- Et multis sæpe casibus tribuat jurisdictionem
 22. † ei, qui aliàs eam non possideat, *Zoannett. de Empt.
 Vendit. num. 175. habeatque vim derogativam, inter-
 pretativam, & limitativam Panorm. cons. 26. in fin. lib. 2.
 & æquivalet Veritati, Bald. cons. 439. vol. 4. meritò illi
 insistendum erit. l. toties. ff. de pollicitat. Maulius de
 Homag. tit. 12. num. 45. Paurmeist. de Jurisdiction. lib. 2.
 cap. 11. num. 23.*

- Et ita in Judicijs Curialibus Saxonie receptum
 23. esse traditur, † ut Illustres Comites Schvartzbur-
 geneses, Stolbergenses, Mansfeldenses, &c. uti & Ba-
 rones, qui tamen extra ditionem Territorij Saxonici
 domicilia habent, si feudum ab illustrissimo Electro-
 re recognoscant, possint etiam in personalibus con-

VENIRI

veniri, & in curijs respondere teneatur. *Henning. Gaden. cons. 39. de Jurisdiction. num. 7. 8. D. Berlich. lib. 1. conclus. 3. num. 10. Dan. Moller. ad Constit. Elector. p. 1. cap. 3. num. 1. Paurmeister. de Jurisdiction. lib. 2. cap. 9. numer. 65. D. Osvald. Hülliger ad Donell. lib. 17. com. 9. lit. I. not.*

Limitatur quartò, ut licet Status Imperij immediatus in alterius † status Territorio & municipi- 24.
pio penates fixerit, domiciliumque contraxerit, non tamen propterea ejusdem Subditus aut Landsassius factus dici possit (secundum multos.) Quamvis enim negari non possit quod per domicilij constitutionem † & inhabitationem subjectio fundetur. l. 25.
domicilium 20 ff. ad Municipalem. l. si in patria. 5. ibi: Si domicilium defixisti, incolatus jure te ultro ejusdem civitatis muneribus obligasti. C. de Incolis lib. 10. l. cives. 7. C. eod. l. 2. C. de Jurisdiction. c. cum sit generale. de foro Compet. Coler. de process. Execut. p. 2. cap. 1. num. 22. Iohan. Vincen. Honded. vol. 2. consult. 6. num. 17. Andreas Knichen. in Encycloped. cap. 3. num. 29. &c. Meichsner tom. 2. lib. 1. decis. 6. num. 129.

Quia tamen statum Imperij esse, est personæ † celsitudo, & maximum dignitatis culmen, sum- 26.
mumque Principis præmium ac privilegium:
Ita ut Status ubique locorum suam digni-
tatem

tatem retineat, & ista qualitas personam, sicut umbra corpus, comitetur. *Andr. Geil. de Arrest. Imper. cap. 6. num. 7.*

27. Et nulla adhibeatur patrimonij † aut habitationis qualitas. *Mindan. libr. 1. cap. 19. num. 23. Tilem. de Benign. syntag. 4. decis. 2. voto. 6.* Et publicè interfit
28. istorum statuum & Ordinum † dignitatem salvam esse. *l. 1. §. penult. ff. de Ventre inspic. D. Ludovic. Grempius im Rechtlichen Bedencken vnd Rathschlag von der Erbaren Reichs Städte session, Stand vnd Stimme / fol. 37.* Vix erit dicendum, contra illustres Imperij animas subjectionem per inhabitationem & domicilium fundari *Rosenthal. cap. 5. Feud. conclus. 78. nu. 10. Schvvanem. decis. Cameral. pag. 97. Thom. Mich. de Jurisdiction. conclus. 58. Petr. Wesenbec. consil. 49. Tileman. de Benign. Syntag. 4. decis. 2. vol. 6.* Præsertim cum & aliæ privilegiatæ personæ domicilium
29. alicubi constituentes, † veluti Studiosi, Clerici, Ganerben / Equites Rhodij, & c. subiecti tamen propterea non fiant. *Paurmeist. lib. 2. cap. 9. nu. 72. 74. 88. 89. 96. & c.* Quæ tamen opinio *Gallium de Arrest. cap. 6. num. 16.* & alios habet contradictores. *Paurmeist. d. lib. 2. cap. 9. num. 69. §. Si igitur Nobilis.*

- Limitatur quintò, ut juri territoriali non subijciatur is, qui per violentiam & metum subjectionis
30. † juramentum præstare est coactus. Per talem enim meticulosam exactionem subiectio non acquiritur. *Petra de fideicom. q. 12. num. 242. Andr. Knichen. de Jure Territor.*

Territor. cap. 3. num. 171. Et antiquus Dominus non amittit possessionem subditorum, si ab alio † inviti 31.
sint detenti, & de eorum contraria voluntate appa-
reat, *arg. l. 1. §. per servum, qui in fuga ff. de adquir. pos-
sess. Andr. Geil. de Arrest. cap. 1. num. 22, 23. Thom.
Mich. de Jurisdiction. conclus. 66. Maullius de Homag.
rit. 1. num. 19. Matth. Stephan. lib. 2. de Jurisd. p. 1. cap. 7.
num. 22.*

Quare & violenta occupatio civitatis & civi-
um ad jurandum illegitima compulsio adeò non
† operatur subjectionem, ut etiam non purgetur 32.
hoc vitium, licet Principis confirmatio accedat. *l. au-
thoritatem. 3. C. unde vi. Andr. Geil. lib. 2. obs. 54. nu. 8. per
ibi allegata.*

Limitatur sextò, ut Duces, Comites, alijque
Status jure territoriali non possint cogere Univer-
sitates aut villas provinciales ac Municipales ad
reddenda † sibi in suo conspectu & in sua præsenti- 33.
tia de proventibus annuis ratiocinia. *Henning.
Gaden. in consil. de jur. Civit. 30. num. 8. & cons. 2. num. 8. Matth. Stephani, de i-
Cravett. consil. 238. libro secundo. numer. secund. adeò, 34. dict. lib. 2. part.
ut Domino rationibus talibus aliquem adhibere vo-
lenti obsequi non † teneantur. Thom. Michael de Iuris-
dict. concl. 37. lit. G.*

Quamvis enim verum sit, quod quilibet rei
alienæ & communis administrator ad rationes ge-
stionis & administrationis † teneatur, siue causa fue- 35.
rit privata, siue publica, *l. 2. §. 1. de adm. rer. ad civit.*

pertin. l. 6. C. de jur. fisci. l. 6. ff. de admin. tutel. VVesenb. cons. 3. num. 47. & cons. 47. num. 1. 2. & per totum. Rota Genuens. decis. 136. & c. Petr. Heig. p. 1. quest. 20. num. 1. & c. Munnoz. de Escobar. de ratiocin. admin. cap. 3. 36. Attamen ratiocinia † non sunt reddenda extraneo, sed potius Domino rerum administratarum l. 1. §. officio. ff. de tutel. & rat. distr. l. quicquid. C. arbitr. tutel. Matth. Stephan. de Jurisdiction. libr. 2. p. 2 cap. 2. num. 164.

Et semper certum est, quod res civitatum, vil-
37. larum, pagorum † jure proprietatis ad illas Universi-
tates, non verò ad Dominum territorij pertineant.
l. in tantum 6. §. Universitatis. 1. ff. de rer. divi. l. 2. ff. de
adquir. poss. l. 1. §. 2. ff. quod cujusq. Univers. Job. Berach.
de Gabellis. p. 1. col. 4. num. 20. Gaden. d. cons. 30. nu-
mer. 3. 4. 5.

Nam & arcam communem & proventus ha-
38. bent † proprios d. l. 1. §. 1. Quod cujusque Univers.
Scharff. cons. 83. num. 2. cent. 2. Thom. Michael. de Ju-
risdict. conclus. 137. lit. F. Possunt sibi liberè admini-
39. stratores † absq; licentia Domini constituere. Thom.
Maulius de Homag. tit. 12. per tot. Matth. Steph. d. cap. 2.
num. 167.

Quare iniquum fore concludunt Doctores, si
Domini territoriales illis civitatum ratiocinijs se
immiscere velint. Petr. Heig. d. question. 20. numero
decimo tertio. Thom. Maul. de Homag. tit. 13. per tot.
Matth.

Matth. Stephan. d. capite secundo. num. 17. 2. Nicol. Everhard. cons. 1. num. 185. & mult. seqq. vol. 2. Paurmeist. de Jurisd. lib. 2. c. ult. num. 72. Engelbrecht. de Jurisd. Imp. concl. 160. lit. C.

Declaratur tamen hæc limitatio, ut non procedat primo, si † inter Principem & Civitatem aliud ^{40.} sit conventum, aliter longo tempore observatum, & is rerò tacito Civitatum ad sensu fuerit admissus. *Matth. Stephani de Jurisdiction. d. cap. 2. num. 179.* Consuetudo enim derogat juri, extinguit jura, & nova prioribus contraria introducit. *c. cum olim. ex. de in Clericor. conjug. l. ultim. C. de emancip. liber. c. cum dilectus. ex de Constit. cap. 2. de in integr. restit. l. penul. C. de Jur. fisci. Andr. Knich. de jure Sax. verb. Jus. cap. 5. num. 147. 48.*

Declaratur secundò, ut Princeps ex justa & urgente † causa Visitatorem Ratiocinijs civitatum ^{41.} præficere possit. *Petr. Heig. d. q. 20. num. 14.* Veluti si fama & relevans adsit suspicio de mala administratione, de qua conquerantur oppidani. Si ex civium contributionibus collecta pecunia in alienos & indebitos convertatur usus, &c. Hoc enim casu æquissimum est, Principem, ceu patrem patriæ, commodum † Reipublicæ procurare, & damna ^{42.} præcavere. *l. 16. §. 1. ff. de Usu. & habit. l. 13. §. 3. ff. de Usufr.* Utpote cum sit loco parentis *l. 2. in fine C. de debit. Civitat. Novell. 85.*

cap. 3. Heigius d. q. 20. num. 10. Matth. Stephan. d. loc. numer. 179. 180.

43. Quod tamen absque evidentissimis indicijs, diffamationibus, † querelis, aut denunciationibus prævijs fieri non debere monet *Maul. de Homag. tit. 13. num. 15.*

44. Limitatur conclusio septimò, ut ea, quæ de statibus Imperij, quatenus talibus, dicta sunt, locum non habeant in Nobilibus Imperio † immediate subjectis. Quanquam enim dubium non sit, sed manifestò ex Aurea Bulla, & permultis rescriptis Imperatorum alijsque antiquis monumentis appareat, quòd olim Nobiles isti æquè ac Principes, Duces, &c. ad Status Imperij fuerint relati.

45. Hodie tamen longè diversa eorum est conditio, Utpote (1.) qui nec in Matricula Imperij reperiuntur, nec (2.) ad Comitìa Imperialia vocantur, nec (3.) sessionem aliquam aut jus suffragij habent: Ita ut inutile prorsus sit disputare, An ad Status Imperij sint referendi? Propriè enim Status † dicuntur qui cum Imperatore, Als ein Christlich Corpus vnd **Versammlung** / statuendi de Rep. vel sessuræ ac dicendæ sententiæ jus habent in Comitijs alijsque Imperij conventibus. *R. A. zu Cölln / Anno 1512. Paurmeist. libr. 2. cap. 8. num. 3.* Quod de nobilibus nunquam prædicatur. *Sixtin. de Regalib. lib. 1. cap. 4. num. 94. Buxtorff. ad Aur. Bull. conclus.*

Neque:

Néque hac in parte immediata Imperij † sub-^{46.}
 jectio aliquid urget, quod adhuc die freye Ritter-
 schafft zu Francken / Schwaben / vnd Reinland
 immediatè Imperio parent, vnd keinem Churfür-
 sten oder anderer Obrigkeit vnterworffen / R. A.
 zu Regenspurg de Anno 1557. §. Wir wollen / R.
 A. Augspurg. de Anno 1500. Tit. Wie man mit der
 Ritterschafft zu Francken / Schwaben / etc. Qua
 sola ratione VVehnerus nobiles illos immediatos
 Imperij Status esse dixit. *in verb Ritterschafft.* Nam
 diversa hæc sunt. † Esse statum Imperij, & Imperio
 immediate subiectum esse. *Joach. Cluten. in syllog. rer.*
quotid. concl. 26. lit. K. not.

Unde verò originem † hoc trahat, quòd No-^{48.}
 biles illi Status esse desierint, de eo D. Ludov. Gren-
 pins, & Hieron. Zum Lamb / in dem Rathschlag
 von der Erbaren Reichs Städte Stand vnd
 Stimm / etc. duas adducunt rationes, fol 52. §. Aber
 nach dem / etc. *ibi:* (1.) Als der Adel zum theil
 der Chur- vnd Fürsten Landsassen worden /
 als in Sachsen / Beyern / Dessen / vnd (2.) die
 vbrigen so noch ohne mittel dem D. Reich vn-
 terworffen / als in Schwaben / Francken /
 Elsass / vnd Reinstrohm aller Beschwerden
 frey / vnd der Anlagen gantz vnd gar privilegi-
 ret seyn wollen / da ist den Adel hinfurder auff
 die Reichstage zu beschreiben / oder je zuerschei-
 nen von nöthen gewesen / etc.

Limitatur octavò in simplici concessione &
 49. possessione † alicujus castri; cui non statim Jus Ter-
 ritoriale & Superioritatis accedit. Siquidem
 castrum potest pertinere ad unum, & tamen supre-
 ma potestas ad alium *Carol. Molin. ad consuetud. Pa-*
ris. titul. 1. § 1. gl. 5. num. 55. &c. Carol. Tapia. ad l. fin.
p. 1. cap. 2. num. 33. Anson. Peregrin. de Jur. fisci. lib. 1.
titul. 2.

Non ergo sequitur: Habet castrum, † Ergo
 50. etiam Territorium vel Jurisdictionem. *Andr.*
Knichen. de Jur. Saxon. verb. Ducum. capite quarto.
num. 63. Hieron. de Mont. de fin. regund. cap 78. nu-
mero decimo quarto. Bidenbach. quest. nobil. 1. num. 22.
& 23. Franc. Mantic. in Lucubrat. Vatican lib. 27. tit. 7.
num. 17.

Limitatur nonò, ne id quod de subjectione
 Landsassiorum & jure Principum Territoriali di-
 ctum est, debito plus † extendatur. Notissimum
 51. enim est, quod permultis Comitibus, Baronibus
 ac Liberis Nobilibus, uti & civitatibus, eorum-
 que libertati, castris ac fortunis subinde fiant infi-
 52. diae, quæ ad Landsassiatum † reduci possint: de
 quo summopere conqueritur. *Auctor. der Do-*
nawertischen Informaton. p. 1. fol. 165. Bechtius. de sal-
vo conductu. concl. 160, 161. Auctor. Parthenij Litigiosi.
lib. 1. cap. 6. n. 31.

Unde

Unde apud Imperatorem conquestus † est 53.
 ordo Equestris. Der Fräntisch / Schwäbisch /
 Rheinisch / vnd Wetterawischer Adel / daß
 man sie vnter dem Schein der Landsfürstli-
 chen Obrigkeit wolle vmb die Freyheit brin-
 gen / vnd zu Landsassen machen / 22. Novembr.
 Anno 1592. Auctor. Dubior. Cameral. in verb. Nobilitas.
 §. penult.

Et inter tria quæ Germania fovit dissidia
 † hoc primum esse dicitur inter Principes & liberas 54.
 Civitates, quod illorum conatus eò tendat,
 ut dominantur, & harum, ne sub jugum mit-
 tantur, præter fines Jurisdictionis inter utros-
 que. Nicol. Bellus. libro primo. polit. Dissert. di-
 scurs. II.

Limitatur conclusio decimò, ut Jus Princi-
 pum & Statuum quoad Jurisdictionalia & terri-
 torialia jura † non ex corpore juris, non ex mo- 55.
 ribus aut instituto Gentium, non ex Bartolo,
 aut Baldo, sed ex recentioribus consuetudinibus
 & Imperij constitutionibus, Capitulationibus, Re-
 cessibus sit determinandum. Donawertische Infor-
 mation. p. 1. fol. 123. Paurmeister. de Jurisdiction. libro
 secundo. capite sexto. num. 31. D. Bernh. Bertram. de
 Comitij conclus. 48. Videatur pluribus hac de re Besoldus.
 de Jurisd. Imper. cap. 10. per tot.

Longè enim alia est Reipublic. conditio hodiè
 § 6. ac olim. † Et quod olim Roma fuit secundum for-
 mam legibus Romanis descriptam, id hodiè Status
 — Imperij sunt ex Ordinationibus Imperialibus. *Hanf-*
man. de re Monetaria. conclus. 11. lit. D. Unde non o-
 mnes juris privati Regulæ locum habent in jure pu-
 blico. *VVaremund. de Erenberg. de fæderib. libro primo.*
cap. 1. num. 204.

Et sic multum interest inter id quod fuit, &
 § 7. id † quod nunc est. *l. qui res. 98. §. arcam. 8. ff. de*
Solution. Hering. de fidejussor. cap. 11.
numer. 65.

S U M M A R I A.

1. *Differentiam Nobilium mediatorum, & immediatorum usu invaluisse.*
2. *Ambtsassij qui?*
3. *Schrifftassij qui?*
4. *Origo differentiae inter Schrifftassios & Ambtsassios unde manarit.*
5. *Cuilibet liberum est bona sua qualitati feudali subiicere.*
6. *Domicilium in aliquo loco constituens illius loci legibus obstringitur.*
7. *Iurisdictio personae Ius dicentis activè, loco subiecto passivè inherere dicitur.*
8. *Iurisdictio à territorio separari nequit.*
9. *Quo respectu iurisdictio servitutibus annumeretur.*
10. *Nobiles prædia rustica acquirentes Iurisditioni Praefectorum se subiiciunt.*
11. *Originem differentiae inter Schrifftassios & Ambtsassios unde deducat Knichen.*

* (:) *

Y

S. SCHRIFT-

§. SCHRIFT- SASSII & AMBT SASSII.

- V** S U in Electoratu & reliquis Saxoniae Ducatibus differentia Nobilium Mediatorum & Immediatorum invaluit. Illos † Ambtsassen: Hos verò *Schrifftassen* seu *Cantzeyassen* vocitare consuevimus *Joach Cluten. Dissert. rer. quotid. conclus. 26. lit. K.* Ambtsassios eos dicimus,
1. † Die vnter Amptern sitzen / qui Toparchis & Praefectis den Ampeschöffern subijciuntur. *Schrifft-*
 2. *sassios* verò, † quibus Princeps aut ejus Cancellaria (â qua *Cantzeyassen* denominantur.) imperitat. *Gotofred. Anton. disput. Feud. 7. conclus. 4. lit. a. Andr. Knichen. de Jur. Saxon. verb. Ducum. cap. 6. numer. 23.*

Origo † hujus differentiae in bivio est : Non- 4.
nullis existimantibus exinde diversitatem irrepsisse,
quod quidam nobiles praedia Rustica sub Praefectis
sita adquisierint , ac postea qualitati feudali subjece-
rint , id quod cuivis † liberum esse extra controver-
siam positum est. *Marta de Jurisdiction. p. 1. cap. 29.* 5.
numer. 7. 8. Rosenth. capite secundo. de feud. conclus. 24.
Panciroli. conclus. 63. num. 25. Cephal. cons. 168. nu. 51. vol. 2.
Geil. 2. obs. 158. num. 1.

Quia verò praedia ista Jurisdictione mediata
ab initio tincta fuerunt , postea nulla alia hac in
parte immutatio subsequuta fuit , necessariò Nobi-
les isti ratione domicilij sub Jurisdictione mediata
Praefectorum remanserunt. *arg. eorum quae tradit Petr.*
Anton. de Petra de Potestat. Princip. capite decimo nono.
num. 7.

Ea enim vis est constituti domicilij , † ut con- 6.
stituentem foro ac legibus illius loci obstringat,
& omnium ibidem receptorum jurium participem
faciat. *l. si cives. C. de Incolis. libro decimo. l. domi-*
cilium ff. ad Municipalem l. Juris ordinem. C. de Ju-
risdiction. om. judic. c. cum sit generale. ex. de foro com-
pet. Paurmeister. de Jurisdiction. libro secundo. cap. 9.
numer. 31.

Accedit & hoc , quod Jurisdictio , quem-
admodum in persona jus dicentis activè , ita
in loco subiecto passivè † inherere vulgò dica- 7.
tur.

tur. Hieron. de Mont. tractat. fin. regund. capite 11. numero 15. Marta de Jurisdiction. p. 1. cap. 47. num. 5. Matth. Stephan. de Jurisdiction. lib. 1. cap. 33. num. 2. & num. 6. Obrecht de Jurisdiction. cap. 12. num. 1. Et Jurisdictione adeò implantata est suo territorio, ut separari
8. † facile nequeat. Hieron. de Mont. d. tract. cap. 77. numer. 1. Andr. Kaichen. de Jure Saxon. verb. Ducum. cap. 4. num. 65.

Et ita materialiter ac passivè dicitur hæere super territorio, sicut nebula super palude. Cardinal. Mant. lucubr. Vatic. libr. 22. tit. 20. num. 6. Meichsner. tom. 3. Decis. Camer. 33. num. 82.

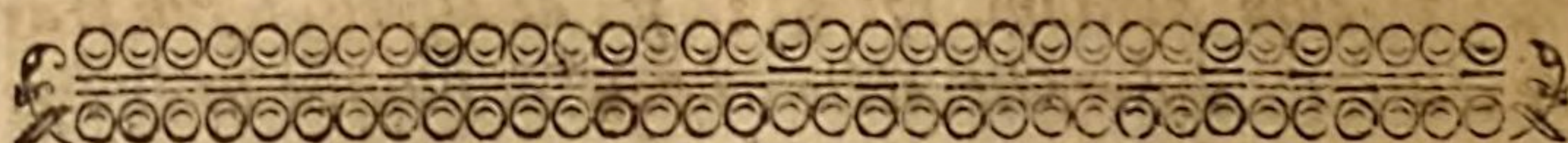
Quo respectu permulti Jurisdictionem passivè
9. loquendo inter † servitutes referunt ita ut nemo fundum jurisdictioni alterius subiectum acquirere possit nisi cum qualitate subjectionis. Francisc. Zoan-nettus ad l. 2. num. 207. C. de pact. int. emtor. & vend. Dum itaque Nobiles prædia Rustica adquisiverunt;
10. non potuerunt non Jurisdictioni Præfectorum † se submittere, per ea quæ tradit. Modestin. Pistor. cons. 9. num. 48. vol. 2. Menoch. cons. 444. num. 22. libr. 5. Petr. Surd. cons. 262. num. 3. Cravett. cons. 642. num. 4. Jacobin. de S. Georg. Rubr. de Homag. num. 17. Neque eo casu potuerunt aliquod privilegium peculiare ex persona sua allegare: Utpote cum in locum Rusticorum & non privilegiatorum successerint, & ita meritò alio jure uti debuerint, l. fiscus. 6. ff. de jure
fisci.

*fisci. l. cum quidam. 17. §. 2. ff. de Usuris. l. sub præ-
textu 4. C. de heredit. action. l. 7. C. de his que ut indig.
Acac. Enenkel. de privileg. libr. tertio. capit. decimo nono.
numer. 7.*

Aliam hujus rei causam & originem deducit,
Andr. Knichen, qui putat, pristino ævo † belli occa- II.
sione obtigisse, & necessitatis ratione exigente fa-
ctum esse, quod Principes Præfectorum opera
Nobiles suos ad operas militares evocarint.

*Knichen. de pactis vestitur. libro se-
cundo. capite quinto.
num. 6.*

SUMMARIA.

1. *Ambtsassiorum à Schriffsassij's differentia specifica quæ?*
2. *Ambtsassij in prima instantia coram Curia conventi, fori declinatoria uti possunt.*
3. *In aula Dresdensi causæ ad mediatos Iudices spectantes non recipiuntur.*
4. *Iustitiæ ordinem confundi, nî sua cuiq; relinquatur jurisdictio. num. 5.*
6. *Inhibitiones ex Curia adversus Ambtsassios obtineri nequeunt.*
7. *Mandatorum inhibitoriorum impetrationes sunt quasi extrajudiciales provocationes.*
8. *Ordinarius iudex quando adeundus.*
9. *Inhibitio non nisi contra eum, qui primam instantiam in Curia meretur, impetrari debet.*
10. *In Camera adversus mediatè subiectos mandata cum clausula non decernuntur.*

* (:) *

*

MUS

Y

PRIMA

CONCLUSIO PRIMA.

Ambtsassij coram suis Præfectis,
non verò in Curijs, in Hoffge-
richten primam merentur in-
stantiam.

In hoc etenim consistit forma-
lis & specifica Nobilium ita separa-
torum differentia, daß die Edelleu-
te (wie nichts weniger auch die
Bürger und Barvern) so vnter den
Ambtern geseßen / zuvor bey ihren Ambtleuten vnd
Ambtschössern sollen belanget vnd gehalten wer-
den. *Matthias Vehnerus in observ. practic. verb.*
Ambtsassen. Churfürstliche Oberhoffgerichts Orda-
nung / sub Rubr. Wer vor das Oberhoffgericht mag
geladen werden.

Ampliatur hæc conclusio, ut procedat, licet A-
ctor aliquis Ambtsassios istos in Curia, quoad primā
instantiam, convenire tentet, illi nihilominus † per
exceptionem fori declinatoriam privilegium primæ
instantiæ

instantiæ allegare, & ad judicem suum se remitti petere jure possint *Appellation GerichtsOrdnung.*

Rubr. Wer vor vnsern Appellation Gericht geladen/ etc. in princ. Quemadmodum nec in aula Dresden-

3. si tales causæ, † quæ ad Judices mediatos aliàs spectant, facile recipiuntur. *LandesOrdnung. sub Rubr.*

Daß niemands vnersuchet der ordentlichen Gericht/ vor welche die Sache gehörig/ ohne Mittel

Klage/ an vnsern Hoff gelangen lasse/ *in verbis:* Da

sich vnersucht der ordentlichen Gerichtshaber jemand an vnserm Hoff zu Klagen vnterstehen wür-

de/ so sol desselben Supplication nicht angenommen/ sondern er sol damit an gebührliche Ort erstlich

4. geweist werden. Id quod † æquissimum esse patet ex *arg. l. Imperatores. 21. pr. ff. de appellat. l. Curiales. 25. C. de Decurion. l. ad Principem. 22. ff. de appellat.*

5. Justitiæ namque ordo † confunditur, ubi Jurisdictio sua cuique non relinquitur. *c. pervenit. 11. q. 1.* Si verò cum

te Præsidem non adierit, (*ait Iustinianus,*) venire ad hanc Regiam præsumserit civitatem (*Actor.*) & re-

mitteremus eum cum omni correctione & respon-

sus non dabimus. *Novell. 17. cap. 3. D. Ulric. in observat. Curie Lips. q. 10.* Id quod tota die practi-

6. catur. Ampliatur secundò, ut nec † inhibitiones ex Curia adversus ejusmodi Nobiles aliosve mediatos

subditos, Ambtsassios decerni, aut effectutenus obtineri possint. Tales enim mandatorum impetra-

tiones

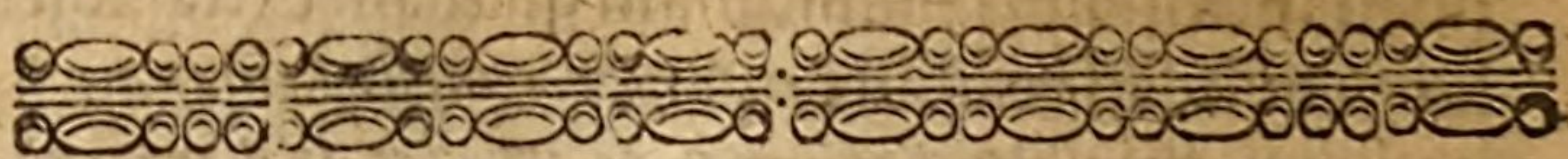
tiones nihil aliud † sunt, quàm quædam extrajudicia- 7.
 les provocationes ad causam. *c. cum sit Romana. s. §. si*
verò. de Appellat. gl. in cap. 8. de appellat. in 6. quo casu
 non Appellationis, sed Ordinarius † judex adeundus. 8.
Innocent. in c. cum super. num. 5. de sentent. & re judic.
 Ut ita inhibitiō, & mandatum cum clausula † non 9.
 possit decerni in Curia nisi adversus eum, qui ibi-
 dem in prima Instantia convenitur. arg. eor. quæ tra-
 dit, *Geil. 1. observ. 120. num. 4.* Ita enim nec in Came-
 ra nisi adversus immediatè subiectos Mandata
 † cum clausula decernuntur, *Geil. 1.* 10.

observ. 19. numero
primo.

Z

SUM.

SUMMARIA.

1. *Iudice mediato Iustitiam denegante Amptsassius in Curia convenitur.*
2. *Inferiore iudice Iustitiam non administrante ad superiorem causa devolvitur.*
3. *Si per inferiorem Iustitia denegata fuerit, Iurisdictioni Camerae locus.*
4. *Exemplum causae in denegatae iustitiae casu ad aulam Imperatoriam devolvenda.*
5. *Iustitiam denegatam quomodo probare teneatur Aclor.*
6. *Iuris communis cum Saxonico in casu nostro congruentia.*
7. *Quo casu denegatae iustitiae probationem evitare quis valeat.*
8. *Quando causa in meritis justificanda in Curia retineatur.*
9. *Formula pronunciandi, si Magistratus offerat se ad Iustitiae administrationem.*
10. *In casu quoque iustitiae nimis protractae ad Curiam recurritur.*
11. *Eundem esse effectum protractae qui denegatae Iustitiae.*
12. *Utroque casu ad superiorem relabi Iurisdictionem.*
13. *Quoties litigantes consultò litem protelent, recursus fit ad Curiam.*
14. *Per viam quoque Appellationis causae ad Curiam deferuntur.*
15. *In casu reconventionis locus Iurisdictioni Curiae.*
16. *Per satisfactionem quis ad sistendum sese in reconventionem compellitur.*

17. *Ambtsas-*

17. *Ambtassius si una actione cum Schriftassio pulsetur, cogitur in prima statim instantia iudicium Curiae subire.*
18. *Ambtassius factus Schriftassius coram Curia recte convenitur.*

LIMITATIONES.

onclusio ita ampliata limitatur
primò, ut actor Ambtassium in Cu-
ria convenire possit, † si Judex me-
diatus ipsi Iustitiam denegaverit.

1.

*HoffgerichtsOrdnung zu Leipzig/
in Rubr. Wer vor das Oberhoffgericht mag gelas-
den werden/in verb. Es were dann / daß von ihm
Rechts geweigert würde. Id quod iustissimum esse
cum indignatione testatur Justinianus. Scito nam-
que, inquit, si quis veniat, & aditionem nobis faciat,
& à nobis interrogatus, si prius te adiit, deinde te di-
cat adiisse, & quod iustum est, non impetrasse, &
hoc verum inveniamus, in te indignationem con-
vertemus *Novell. 17. cap. 3.* Imò hæc est communis
via, † ut inferiore Judice iustitiæ complementum
non exhibente ad superiorem causa devolvatur.
*c. licet. 10. in pr. c. extenore. 11. de foro compet. Matth.
Stephan. de Jurisdiction. lib. 2. p. 1. cap. 7. membr. 2. n. 149.
Renat. Choppin. de l. l. Audium lib. 2. p. 3. cap. 2. num. 3.**

2.

- Andr. Krüchen. de pact. vestit. p. 2. cap. 1. num. 24. Herm. Vultei. de Feud. cap. 2. numer. 20. Zanger. de Except. p. 2. capite primo. numer. 302. Thom. Mich. de Jurisdic. conclus. 135. Et ita quoque Camera Jurisdic. fundatur, si per inferiores Judices justitia denegata proponitur. Ordin. Cameral. p. 2. titul. 1. §. fin. & titul. 27.*
- 3.

4. Sic enim olim quoque de Anno 1353. Carolus IV. Divus Imperator pronunciavit, ut Ruperti Palatini Landsassius Comes, von Sponheim non aliter in Aula Imperatoria stare cogendus esset, nisi prius in anteriore Instantia sui Principis justitia ipsi denegata proponeretur. Were auch / inquit, ob der ehelich genante Hertzog dem obegenanten Voigt von Huldstein nicht Rechts hülffe / vnd dem dict genanten von Sponheim / vnd der Voigt das berichtet / so sollen wir ihn dann vor vnserm Hoffgericht richten / etc. Sententiæ copiam integram tradit *Auctor der Donawertischen Information. p. 1. fol. 246. sub. num. 13.*

5. Declaratur hæc limitatio, ut Actor ob justitiam denegatam Ambtsassium ad Curiam trahere volens, teneatur † vel sufficienter probare, vel juramenti religione adseverare, sibi revera denegatam esse justitiam. Der sol zu vorn vor dem Hoffgerichts Schreiber eydlich erhalten / oder genüßlich beweisen / daß ime durch den Ambtman od Richter / vnter deme derselbige / den er für zu laden lassen gemeinet / get,

net / gefessen / Rechts geweigert / verba sunt der
 Oberhoff Gerichtsordnung zu Leipzig / d. Rubri-
 ca: Wer vor das Oberhoff Gericht könne geladen
 werden / *D. Ulric. observ. Curial. cap. 86. Berlich. libr. 1.
 conclus. 3. num. 8. Idem & juri communi convenire
 † testatur Mascard. de probat. conclus. 953. num. 9. & 6.
 conclus. 960. numer. primo. Marcell. Cal. de modo articu-
 landi. gl. unic. §. 2. num. 841. Rota Rom. decis. 42.
 Et in Camera observari ait Mynsing. 3. obser-
 vat. 58.*

Hæc tamen declaratio fallit, & cautelæ loco
 † traditur, ut Actor Magistratum ob denegatam 7.
 justitiam principaliter in suprema Curia conveniat,
 & simul agat contra suum adversarium (Curia me-
 diatè subjectum) Hoc enim casu juramento isto non
 oneratur, sed principaliter justitiam sibi denegatam
 conqueritur, cujus probatione tam ipsum magistra-
 tum, quam Reum quoque quoad libelli contenta
 convincit. *D. Ulric. d. cap. 86.* Et ita tota die practi-
 catur. Et hoc casu vel tota † causa in meritis justifi- 8.
 ficanda in Curia retinetur. *Dan. Moller. 2. semestr. 30.
 num. 1.* Vel si Magistratus † se offert ad justitiæ admi- 9.
 nistrationem, pronunciatur, Daß Kläger vor seine
 Obrigkeit billich geweiset werde / der N. ist ihm
 aber zwischen hier vnd dem künfftigen Hoffges-
 richt gebührliches Recht zu erstatten schuldig. *D.
 Ulric. d. cap. 86.*

Limitatur conclusio secundò, ut etiam pro-

10. pterprotractam, † dilatam ac extensam nimis iustiti-
am Curiae Jurisdictio fundetur: Ita enim verba Or-
dinationis Curialis id inferre videntur: ibi: *Es were*
dann das von ihme Rechts geweigert / oder die
Klägere unziemlich vorzogen würden. Et in ver-
bis finalibus: Daß ihme durch den Amptman oder
Richter / vnter dem derselbe / den er für laden zu laß-
sen gemeinet / gefessen / Rechts geweigert / oder ges-
fährlich vorzogen / etc. Idemque effectus est pro-
11. tractæ † & dilatæ, qui est denegatæ iustitiæ, quoad fo-
ri competentiam ad superiorem devolvendam c.
ex transmissa. ibi: Si ipse malitiosè distulerit, tu ei debi-
tum finem imponas. de for. compet. Petr. Anton. de Petra
de potestat. Princip. cap. 15. num. 28. Bernhard. Greven.
libr. 1. conclus. 28. consid. 2. num. 3.

12. Utroque enim casu relabitur † Jurisdictio ad
Dominum Superioritatis jure *Lucas de Penna ad l. 2.*
num. 2. C. de lucris Advocat. lib. 12. Anton. Peregrin.
cons. 1. num. 4. Rosacorb. Practic. forens. capite decimo nono.
num. 1. 2.

- Limitatur tertio, ut Ambtsassij etiam ad Cu-
riam remittantur, quando ipsæ partes litigantes † va-
13. rijs artibus litis finem protelent. Wann sich die
Partheyen des verzugs vnd verlengerung beflleiß-
sen / alsdann sollen die Amptleute dieselbige Sa-
chen für das Oberhofgericht in Rechte zu entschei-
den weisen. Oberhoffgerichts Ordnung d. loc. in §.
Wo auch einige Parth / etc, *Moller. 2. Semest. 30.*

Limitatur

Limitatur quartò, si causa contra Ambtsassium coram præfecto capta per viam † Appellationis 14. ad Curiam devolvatur *OberhofgerichtsOrdnung/ sub Rubr. Von Appellation/* so an das Oberhoffgericht geschehen.

Limitatur quintò, si Ambtsassius Schriftassium in judicio Curiali convenerat, & ab eodem † ibidem 15. reconveniat.

Quo casu ad inferiorem instantiam redire non potest, sed judicem semel agnitum, ejusque jurisdictionem pati cogitur. *Bernh. Greven. libr. 1. conclus. 36. consid. 7. Vid. sup. in §. Austrega. Conclus. 1. limit. 8.* Et in eum finem per † satisfactionem plerumque cohi- 16. bentur ad sese ibidem in Reconventionem sistendum. *Moller. ad conslit. 5. num. 14. p. 1.*

Limitatur sextò si Ambtsassius una cum Schriftassio † una & eadem actione pulsetur. Hoc 17. enim casu in curia propter causarum connexitatem non dividendam omninò respondere tenetur, nulla incompetentiæ exceptione locum habente. *Andr. Geil. 1. obs. cap. 1. num. 22. & cap. 32. per tot. Roding. Pandect. lib. 1. tit. 4. nam. 19. Vide supra §. Austrega. concl. 1. limit. 10.*

Limitatur septimò si Ambtsassius Ambtsassia- 18. tus † qualitatem exuit, & Schriftassiatum acquisivit. Id quod fit vel gratiosa Principis concessione ac privilegio. *arg. l. 1. C. de his qui à Princip. vac. l. 2. l. 11. l. 12. C. de excus. mun. Maullius de Homag.*

*Homag. titul. 9. num. 78. Quetta cons. 26. numero primo.
Peregrin. de fisci. libr. 6. cap. 5. num. 22. Maul. de Ho-
mag. titul. 9. num. 69. 77.*

Vel præscriptione si Ambtsassius à præfecto ci-
tatus aut requisitus ei contradicat, & se ceu imme-
diatè subditum agat, idque toties, quoties occasio
eveniat, legitimè, continet, veluti, triginta
annorum circulo. *Knichen. de pact.*

vestit. p. 2. capite quinto.

num. 12.

SUM.

SUMMARIA.

1. *Duplex Ambtsassiorum præ Schriffsassijs prærogativa.*
2. *Ambtsassij conventuri Schriffsassium satisfactionem præstare coguntur.*
3. *Schriffsassios nulla satisfactione onerari.*
4. *Schriffsassius nonnunquam in aula Principis primanz subire instantiam necesse habet.*
5. *Princeps cum Curia concurrentem habet jurisdictionem.*
6. *Ut Imperator Cameram : ita Elector Curiam prævenire potest.*
7. *Curie jurisdictio cessat, si rectè consensu litigantium causa ad aulicum Iudicium perveniat.*
8. *Beneficio Instantiæ renunciari potest.*
9. *De non comparendo in Curia privilegium habens, Jurisdictioni Curie non subijcitur.*
10. *Privilegium legi communi derogat, ac ultra illud quid operatur. num. 11.*
12. *Liberi quoq; Schriffsassiorum Curie iudicium agnoscere coguntur.*

:

*

A a

CON-

p. 1. num. 14. *Andr. Knich. de pact. vestit. p. 2. cap. 5. numero 13.* Quod secus est in Schrifftfassijs, † qui nulla satisfactione arctantur. *D. Jacob. Schult. obser. 22. num. 2. D. Berlich. lib. 1. conclus. 13. nu. 5. D. Ulric. obs. Curial. cap. 9. Matth. V. Vebner. d. loc. in fine.* 3.

Limitatur hæc conclusio, ut locum non habeat, si Schrifftfassius immediatè † in Aula Dresdensi conveniatur, & ibidem à Principe vel Consiliarijs causa recipiatur, ac citatio decernatur, quo casu nulla fori Exceptio admittitur. Ita enim Illustrissimus Princeps rescribit: So sollen auch unsere Unterthanen / ob sie gleich uns ohne Mittel unterworffen / wider ihren willen / in erster Instantz nicht ohne unterscheid vor das AppellationGericht gezogen werden / sondern es sol bey uns / oder unserer zur Regierung verordneter Râthe ermässigung stehen / welche Sachen sie in erster Instantz an unserm Hofe behalten / vnd ins AppellationGericht weisen wollen / etc. *Appellation Ordnung. Rubr. Wer vor unser AppellationGericht geladen / etc. §. desgleichen.* Neque hoc injuria, cum constet, quod Curijs † quidem sua sit Jurisdictio indubitata: ita tamen ut Principi semper concurrens sit reservata *Paurmeister. de Jurisdiction. libr. 2. cap. 6. numer. 30. & seqq. D. Berlich. libr. 1. conclus. 3. in fin. Petr. Syring. de pace Religion. concl. 54. Adde supra in §. Austrege conclus. 1. ampliat. 1.* Sicut ergo in Imperio locus est præventioni † ad excludendum Camerae judiciū, id quod hodiernis moribus per rationes prægnantissimas quidē (sed 6.

vereor, ne invanum) disputatur; ita etiam in Electoratu penes Electorem est, causas per libellum supplicem ad se devolutas in aula sua retinere, & ne ad Curiam perveniant impedire: per ea, quæ tradit *Carol. Tapia. ad Rubr. ff. de constitut. Princ. cap. 4. n. 8. & n. 19. Ludovicus Pegvera decis. 36. n. 1.*

- Limitatur secundò prædicta conclusio, ut non procedat, quoties † *Schrifftsassij* litigantes, cum coram Curia admittendi forent, sponte sua Aulico Iudicio causam cognoscendam subiiciunt, *Do Partheyen wâren / inquit Elector, die vor vnser vntergericht gehört / vnd sich in erster Instantz vor uns ihre sachen rechtlich außzuführen bewilligten / Appellation Gerichts Ordnung. Rubr. Wer vor vnser Appellation Gericht geladen. §. Vnd mögen demnach etc.* Quilibet enim beneficio Instantiæ † pro se introducto renunciare potest. *c. signific. de foro compet. l. Si convenerit. ff. de Juris dict. Paurmeist. de Jurisd. lib. 1. cap. 27. num. 42. Roding. Pandect. Camer. l. 1. tit. 4. num. 31.*

- Limitatur tertio, si quis singulare privilegium de non † comparendo in Curia adquisiverit (quale dicitur habere. *Senatus Schneebergensis: cuius rei duo præjudicia adnotavit D. Ulric. quæst. 44.*) Tale enim privilegium sicut est lex † quasi privatorum. *c. Privilegia. dist. 3. l. 2. ff. de testam. l. pen. C. de precib. Imp. offer. l. 9. C. de testam.* Ita legem communem in casu Privilegiato privat *Celer, de process. executiv. p. 1. cap. 4. num. 31.*

num. 3. & aliquid diversum à jure communi † inducit, atque ultra illud quid operatur l. ult. C. de inoffic. Test. l. Divus. ff. de usu & habit. Herm. Vult. Consil. Marpurg. 35. num. 75. vol. 3. Acac. Enenkel. tract. de Privileg. lib. 1. cap. 3. num. 1. 2. 3. & per tot.

Ampliatur prædicta Conclusio, ut non saltem ipsi Schrifftassii in Curia conveniantur, sed etiam ipsorum liberi † ut maximè ipsi Parentes in loco ubi habitant, jure proprio exercent jurisdictionem, de quo videndus *Modest. Pistor. q. 169. & Matth.*

Stephani de Jurisdiction. lib. 1. cap. 1. num. 73. & seqq.

SUMMARIA.

1. Non uno eodemq; modo concedi Nobilibus castra, vicos, pagos, &c.
2. Rustici Nobilibus ad iuramentum fidelitatis præstandum sunt obstricti.
3. Quilibet Iurisdictione perpetua armatus iuramentum fidelitatis exigere potest.
4. Quem in finem præstetur iuramentum à subditis.
5. Detrectans jurare de fidelitate rebellionis suspicionem incurrit.
6. Iuramentum non est præstandum, si in contrarium sit consuetudo.
7. In præstando homagio forma antiqua observanda venit.
8. Princeps absq; causa Nobili Iurisdictionem in rusticos auferre nequit.
9. Imò nec actum ullum Iurisdictionis voluntarie exercere.
10. Subditi mei subditus meus non est subditus.
11. Homo hominis mei meus homo non est.
12. Superior nec collecta revasalli sui subditos potest.
13. Nec onus aliquod imponere.
14. Iurdictio censetur privative concessa.
15. Dominium utile iurisdictionis ratione exercitiij prævalet directo.
16. Quibus in casibus principis iurdictio ad subditos Nobilium extendatur.
17. Nobiles rusticos suos coram suis officialibus, Præfectis, &c. convenire queunt.
18. Subditos in causa dominorū judicare plenum suspicionem.
19. De

19. De consuetudine Acta ad consilium iterum mitti solere.
20. Iudices de jure communi Iurisperitos consulere necesse non habent.
21. Sublato impedimento ipsum jus impediens cessat.
22. Nobiles bona vacantia occupare posse,
23. Si videlicet Iurisdictionem criminalem habeant.
24. Ius occupandi bona vacantia etiam ad utensilia extenditur.
25. Cur Gerada ad eum, cui iurisdictionis criminalis competit, devolvatur.
26. Utensilia, Nobilium successore nullo extante, ad fiscum Principis deferuntur.
27. Utensilia tunc cedunt Nobilibus, quando cognata defuncta eo in loco degit, ubi utensilia extraneis denegari solent.
28. Paria sunt, omnino non extare heredem, vel, extare quidem, sed tamen incapacem esse successionis.
29. Nudum heredis nomen sequentibus successoribus non nocet.
30. In loco statuti acquirere prohibitus dicitur incapax vel inhabilis.
31. Utensilia non lucratur Magistratus, si defuncta cognata ibi habitaverit, ubi ius retortionis receptum non est.
32. Ius retortionis contra eum locum usurpatur, in quo non retrò in usu est.
33. Rustici bona sua censitica, &c, absque consensu Nobilium alienare nequeunt.
34. Nemo sibi ipsi ius reddere potest.
35. Imperator in causa propria Iurisdictionem exercet.
36. Magistratus injurias sibi illatas ipsi possunt vindicare.

37. Index offensus non se sed Magistratum vindicare videtur.
38. Si cum Nobilibus iudicis contrahatur alteri superiori pignoris insinuatio facienda non est.
39. Consensus Magistratus pro confirmatione pignoris requiritur.
40. Hypothecarum clancularia multiplicatione creditor alterum decipi non debet.
41. Nobiles coram proprijs Scabinis testamenta facere possunt.
42. Ultimarum voluntatum insinuationes ad jurisdictionem voluntariam spectant.
43. Donatio Magistri militum militibus facta seipso autore valet.
44. Apud seipsum servum suum Dominus manumittere potest.
45. Filius familiæ Consul apud seipsum emancipari & adoptari potest.
46. Magistratus filios apud se rectè emancipat.
47. Imperator liberos suos naturales apud se rectè legitimat.
48. Actus voluntariæ Jurisdictionis à contentiosæ differunt.
49. In actibus voluntariæ Jurisdictionis sui ipsius quis potest esse Iudex.
50. Rustici Nobilibus operas præstare coguntur.
51. Operæ pro fructu jurisdictionis habentur.
52. Origo operarum à Rusticis præstandarum unde manarit?
53. Extra consensum promittentis nullæ debentur operæ.
54. Operæ vi Jurisdictionis non debentur.
55. Operæ dividuntur in Bagendienste & Handdienste respectu modi præstationis.

56. Dividuntur

56. Dividuntur etiam in determinatas & in indeterminatas à quantitate.
57. Nobilibus etiam nullum titulum allegantibus operæ exhibendæ.
58. Allegatur Landrecht/lib. 1. art. 24.
59. In possessoris causa possessionis non attenditur.
60. Sed naturalis insistentia.
61. Possessio per unicum etiam actum acquiritur.
62. In possessoris ultimus actus inspicitur.
63. Recitatur constitutio Imperij
64. Ad acquirendam quasi-possessionem operarum scientia & Rusticorum patientia desideratur.
65. Contra personas jurisdictione munitas violentia præsumptio militat.
66. Rustici ad nova servitia coacti provocare possunt.
67. Tacita etiam Rusticorum murmuratio præscriptioni officit.
68. Animus lis declaratus in similibus durare putatur.
69. Servitiorum quasi-possessione quamdiu manutenenda?
70. Actus intra annum non retractatus facienti tribuit quasi-possessionem.
71. In quasi-possessionis per aliquot annos continuatæ non præsumitur violentia.
72. Rustici de operis exactis non querentes pro debitis eas agnoscunt.
73. Nisi vi aut metu coacti tacuerint.
74. Rustici servitia per aliquot annos præstita jure servitutis præstitisse putantur.
75. In dubio pro possessore pronuntiatur.
76. Actus familiaritatis gratia facti non necessitant.
77. Necessitate urgente per vicini fundum iter faciens nihil juris sibi acquirit.

78. An jus familiaritatis an servitutis in actibus exhibitis præsumatur.
79. Præstationes operarum ad jus servitutis pertinere.
80. Et citra servitutis coniecturam non exerceri.
81. Servitia aliquoties præstita præsumuntur ex debito.
82. Nobilis de Iurisdictione investitus unico actu quasi possessionem sibi acquirit.
83. In fundi possessione vel unicam partem introire sufficit.
84. Ne centum quidem annorum spacio exactioni servitorum præscribi.
85. Rustici quasi possessionem libertatis non adquirunt, nisi requisiti contradicant.
86. Si Dominus servitijs opus non habeat, nulla contra eum currit præscriptio.
87. Rustici minora servitia præstantes contra majora jus libertatis non præscribant.
88. Privilegia non utendo quando amittantur.
89. Opera etiam à pauperibus exigì queunt.
90. Pro operis Nobiles possunt exigere pecuniam.
91. Urgente nempe necessitate.
92. Consentientibus subditis omnino operæ in pecunias verti possunt.
93. In dubio pro indeterminatis præsumitur.
94. Nobiles cum indeterminatis servitijs investiiri solent.
95. Proprio sumptu Rustici præstare coguntur operas.
96. Instrumenta ad operas necessaria suo sumptu comparant Rustici.
97. Inopi subdito Dominus alimenta suppeditare debet.
98. Tempora ad curanda corporis necessaria Rusticis relinquenda.
99. Gratuiti-

99. *Gratuitas operas præstantibus alimenta debentur.*
 100. *Si consuetudine alimenta suppeditanda, omnino denegari nequeunt.*
 101. *Sententia Vittebergensium.*
 102. *Nobiles operas debitas alijs locare & delegare possunt.*
 103. *Nisi tyranno fiat delegatio.*
 104. *Nobiles refractarios manu prætoria ad servitia compellere queunt.*
 105. *Rustici ad custodienda Dominorum castra periculo imminente tenentur.*
 106. *Nobilibus ad extructionem castrorum obstricti sunt Rustici.*
 107. *Insolita & nova servitia à Rusticis non exigenda.*
 108. *Quousq; extendatur Nobilium in Rusticos potestas.*
 109. *Pastor propter gregem, non grex propter pastorem.*
 110. *Principem Visitatores debere constituere, qui explorent, quomodo Nobiles tractent suos subditos.*
 111. *Ubi novæ imponuntur operæ lex deteriora suspicatur.*
 112. *Nimirum servitia vi esse extorta.*
 113. *Etsi subditi aliquandiu servitia præstiterint.*
 114. *Insolita servitia imponenti resisti potest.*
 115. *Adversus impressionem officium Iudicis implorandum.*
 116. *Fendatarius indebita servitia exigens feudo privari potest.*
 117. *Exempla illicitarum exactionum.*
 118. *Nobiles determinatis servitijs debent esse contenti.*
 119. *Unius servitij expressio, aliorum est exclusio.*
 120. *Servitia indeterminata non nimis aggravanda.*

121. In exactione servitorum consider .. la subditorum conditio.
122. Dominus subditos tractet ut filios.
123. Servitutibus civiliter utendum.
124. Indeterminata servitia ex more vel consuetudine moderationem suscipiunt.
125. Rustici operas uno anno omissas altero supplere non tenentur.
126. Adversa valetudine impeditus à servitijs excusatur.
127. Operæ si non fuerint postulatae, non supplendæ.
128. Operæ antè non cadunt quàm indictæ.
129. Servitia certa die præstanda citra interpellationem, vel requisitionem debet Vasallus.
130. Dies nonnunquam pro homine interpellat.
131. Vasalli in mora constituti ad supplementum tenentur.
132. Nobilis bona paganica emens tenetur ad servitia.
133. Servitia sunt onera realia.
134. Res transit cum onere.
135. Onus ex facto Nobilium duplicari non debet.
136. Onus multis commune paucis non imponendum.
137. Ecclesia rem emens oneribus subjectam ab ea non est immunis.
138. Immunitas ita concedenda, ne alteri onus adcreseat.
139. Portio oneris immunitatem concedendi detrahatur.
140. Onus exempti in eximentem redundat.
141. Extra territorium Rustici ad præstanda servitia non obstringuntur.
142. Quæstio, An Rustici etiam extra territorium servire teneantur, viri boni arbitrio decidenda.
143. Si consuetudine introductum, ut Rustici etiam extra castrum serviant, tenentur.

144. Rustico,

144. Rustico ad operas obstricto pluribus liberis relictis mortuo sufficit, si unus omnium nomine serviat.
145. Quare constituendus sit Procurator, Ein Lehnräger.
146. Servitia dividua à singulis proportionem hereditaria præstari possunt.
147. Si unus reliquorum nomine servitia præstiterit, à reliquis compensationem accipere debet.
148. Unius præstatione ceteri liberantur.
149. Heredes plus ferre non oportet, quam defunctus tulisset.
150. Heredes non nisi proportionem hereditaria defunctum repræsentant.
151. Rustici solum ad diurna officia obligantur.
152. Hostium incursum ingruente, etiam ad nocturna tenentur.
153. Rustici, qui pro servitijs triginta & unius annorum spatio pecuniam præstiterunt, jure præscriptionis à servitijs sunt immunes.
154. Diversum obtinet extra juris Saxonici dispositionem.
155. Si Dominus promissum officium non præstat, Rustici ad servitia non obstringuntur.
156. Qui fidem contractus non adimplet, facit, ut adversa pars liberetur.
157. In pactionibus juratis non censetur quis fidem frangere si adversarius promissioni primò contravenit.
158. Sic nec subditus fidem violare videtur, magistratu promissa ex suis partibus non servante.
159. Domino feudi fidem non servante liberatur vassallus à juramento fidelitatis.

160. Nobiles in casu necessitatis rusticis possunt inhibere extractiones bladum.
161. Quilibet suarum rerum moderator est & arbiter.
162. Publicum commodum facit, ut nonnunquam quic liberam suarum rerum administrationem non habeat.
163. Subditi nonnunquam merces alias non venales cogi possunt ut vendant.
164. Subditis bona auferri non possunt, nisi ex causa publicae utilitatis, refuso prius precio.
165. Rustici quidem tempore charistiae intra castrum frumenta sua ut vendant cogi possunt, non tamen nisi justo ac vero precio.
166. Nobiles Rusticos ociosos ad faciendam aliquam artem, vel honestum exercitium cogere queunt.
167. Otium multorum vitiorum mater.
168. Nobiles subditis prohibere possunt, ne extraneum absque dominorum consensu ad se recipiant.
169. Extraneas semel apud aliquos existens sine causa expelli nequit.
170. Rustici cogi possunt in suis domicilijs commorari & habitare, non verò alibi divagari.
171. Rustici si alibi operentur, revocari queunt.
172. Ut subditorum Dominos, ita & Dominorum interest subditos habere praesentes.
173. Nobiles jus habent Rusticos leviter castigandi.
174. Nonnullae personae potestatem Iurisdictione minorem habentes, levis castigationis facultatem exercere queunt.
175. Patronus libertam
176. Praeceptor discipulum
177. Sic frater senior fratrem juniorem.

178. Abbas

178. Abbas suum Monachum.
179. Maritus suam uxorem.
180. Castigatio Rusticorum Nobilibus permissa etiam ad baculū, fustes, &c. pro delicti qualitate extenditur.
181. Rustici Nobilibus Gallos & Gallinas.
182. Nonnunquam aliquot modios frumenti, certamve pecunie summam annuatim dare coguntur.
183. Quam ob causam gallinæ in recognitionem superioritatis dari soleant.
184. Fundos ex quibus Capones solvuntur haberi per Erb-
Zins lehen.
185. Nobiles Rusticos suos pro libitu eicere an possint?
186. In provincijs Saxonis Nobiles in bona Rusticorum se intromittere prohibentur.
187. Bonorum censiticorum Dominium tam directum, quam utile rusticorum esse.
188. Census solvitur de re nostra.
189. Contractus censualis quis dicatur.
190. Nobiles Rusticos ex bonis censiticis, etiam non soluto censu, expellere nequeunt.
191. Bonorum Emphyteuticorum Dominium utile esse penes Rusticos.
192. Cum utile rei Dominio omne emolumentum transit.
193. Quoad commoda Dominum utile potentius directo.
194. Emphyteuta in re in emphyteusin data multa facere possunt etiam inconsulto Domino.
195. Emphyteutæ absq; causa non possunt à Nobilibus ex fundis expelli.
196. Licet Dominus ob evidentem necessitatis causam fundis istis opus habeat.
197. Iuxta multorum locorum consuetudinem liberi Rusticorū alijs servire absq; consensu Nobiliū prohibetur.
198. Quibusdam in locis Rustici in subditos accepti solvere coguntur auffnahm Geld/diecessuri verò absand/etc.

199. Nobi-

199. Nobiles publicis Rusticorum pasculationibus uti posse.
200. Iuxtamodum tamen à Rusticis usurpatum.
201. Nobilibus in Rusticos nonnunquam & alia jura, quaedam servitutis speciem referentia, competere.
202. Supradicta jura Nobilibus non aliter, nisi præscriptione aut concessione, &c. acquisita sint, competere.
203. Rustici & Emphyteutæ mutatâ Vasalli personâ tenentur ad Relevium seu Laudemium.
204. Laudemium præstatur pro nova Investitura.
205. Quantitas Laudemij de jure Civili.
206. Moribus Saxonie quinq; de centenis pro laudemio solvi debent.
207. Laudemij solutio ex necessitatis vinculo præstanda est.
208. Laudemij solutio est quoddam honoris genus, præstaturq; ex natura contractus.
209. Ex dispositione legis.
210. Et ratione æquitatis.
211. Lucrum laudemij habetur pro fructu fundi respectu Domini directi.
212. Commodum laudemij non ad nudum proprietarium, sed ad Usufructuarium pertinet.
213. Onus laudemij incumbit emptori non venditori.
214. Interdum pro parte precij repetitur.
215. Is qui laudemium præstitit, contractu ob pactum redemptionis revocato, id, quod laudemij loco solvit, repetit.

216. Non

- 216. *Nonnunquam inter contrahentes exprimi, ad quem onus laudemij spectare debeat.*
- 217. *Laudemij solutio exigitur etiam in donatione.*
- 218. *Etiam tunc, quando pater filio suo in vivis donat Emphyteusin.*
- 219. *Filius, cui donat pater Emphyteusin, ingreditur eam ex nova causa, novaq; acquisitione.*
- 220. *Quoties donatio demum post mortem donantis effectum sortitur, laudemium ad idem tempus limitatur.*
- 221. *Ex contractu permutationis solvitur quoq; laudemium.*
- 222. *Mutatio personæ possessoris sufficit ad laudemij præstationem.*
- 223. *L. fin. C. de jur. Emphyt. de quavis alienatione accipienda est.*
- 224. *Permutatio vicina est emptioni venditioni.*
- 225. *Uterq; permutantium quilibet suo domino tenetur ad laudemium.*
- 226. *Licet fundus permutatus ad unum Dominum spectet.*
- 227. *Distinctio juris Saxonici in hac questione.*
- 228. *Ex causa transactionis præstatur laudemium.*
- 229. *Nisi res saltem in vim transactionis ab anteriore possessore retineatur.*
- 230. *In datione in solutum locus est præstationi laudemij.*
- 231. *Datio in solutum dicitur venditio.*
- 232. *Onus laudemij locum quoq; habet post subhastationem fundo in solutum alicui creditorum concesso.*
- 233. *Id quod fit à iudice subhastante, &c. censetur fieri ab ipso debitore.*

234. Paria sunt, alienare, & aliquid facere, propter quod sequatur alienatio.
235. Laudemium in locatione ad longum tempus facta etiam locum sortitur.
236. Per conductionem ad longum tempus utile secundum quosdam transferri dominium.
237. Contrariam sententiam, quod in locatione ad longum tempus utile dominium non transeat veriore.
238. Locatio ad longum tempus non inducit contractum Emphyteuticum.
239. Differentiam inter locationem ad breve, & ab longum tempus juri Civili ex sententia Arii Pinelli incognitam.
240. Dolo, ne Dominus laudemium consequatur, commissio, res emphyteutica in commissum cadit.
241. Nobilibus jus exigendi laudemij manet integrum: etiamsi in alienationem fundi emphyteutici consenserint.
242. Impetrare consensum Domini ad alienandum, & impetrare investituram à Domino diversa sunt.
243. Laudemium datur pro investitura & traditione possessionis.
244. Etiam iis casibus, ubi alienatio invito Domino fieri potest, laudemium præstandum.
245. Laudemij præstatio quoque necessaria est, quoties quis pro se, heredibus, & quibuscunque successoribus investitus est.
246. Dominus nulla mentione laudemij investiens integram habet ejus persecutionem.
247. Laudemium est debitum legale.
248. Privatio alicujus juris est pœna.
249. Laudemium nondum exactum connumeratur fructibus pendentibus.

250. In testamentarijs quoq; acquisitionibus obtinet laudemij onus.
251. In venditione cum pacto de retrovendendo inita laudemium solvendum est.
252. Ex venditione facta cum pacto de retrovendendo transfertur dominium.
253. Ex venditione cum pacto retrovenditionis nascitur actio personalis.
254. Laudemium etiam tunc præstandum, quando agnatus contractum inter alios factum revocat.
255. Laudemium mutatâ Domini persona exigere non potest.
256. Investitura nova non est opus quoties persona Domini immutatur.
258. Laudemij præstatio intelligitur in casu mutatæ manus servientis.
258. Consuetudine aut præscriptione induci potest, ut & mutato Domino laudemium sit solvendum.
259. Laudemij præstatio cessat, si ipse Dominus directus fundum Emphyteuticum emat.
260. Si unus ex pluribus Condominis emat rem Emphyteuticam, tenetur cæteris condominiumis ad præstandum pro ratâ laudemium.
261. Cessat exactio laudemij, si emphyteusis per successionem ad filios devolvatur.
262. Filij Emphyteusin antea adquisitam continuant.
263. Filij in investitura parentis comprehenduntur.
264. Consuetudo pronunciandi de Laudemio in Saxonia solvendo.

265. *Emphyteutico fundo in remotiorem translato, licet in investitura sit comprehensus, laudemium debetur.*
266. *Emphyteutæ defuncti vidua & liberi in communione manentes à præstatione Laudemij sunt immunes.*
267. *Si fundi Emphyteutici inter liberos dividantur, liberi onere laudemij gravari non debent.*
268. *Divisionem esse alienationem necessariam.*
269. *Per divisionem dividantibus novum dominium non acquiritur.*
270. *De jure Saxonico liberi dividentes laudemiumolvere non tenentur.*
271. *Quando unus liberorum partem reliquorum emit, laudemium est præstandum.*
272. *Si inæqualis facta est divisio, dividentes aliud negotium divisioni immiscere voluisse censentur.*
273. *Licet plures filij fundum emphyteuticum uni assignent, non tamen locus exactioni laudemij.*
274. *Natura divisionis est, ut non existentibus rebus mobilibus unus hæredum totum fundum retineat, cæterisq; satisfaciatur.*
275. *Iis casibus, in quibus locus est juri ad crescendi, laudemium nullum solvitur.*
276. *In venditionibus cum pacto de retrovendendo nullum præstatur laudemium secundum quosdam.*
277. *Revenditio non tam est novus contractus, quam restitutio ex priore orta.*
279. *Revenditio est alienatio necessaria ex priore obligatione causata.*

280. *Novum:*

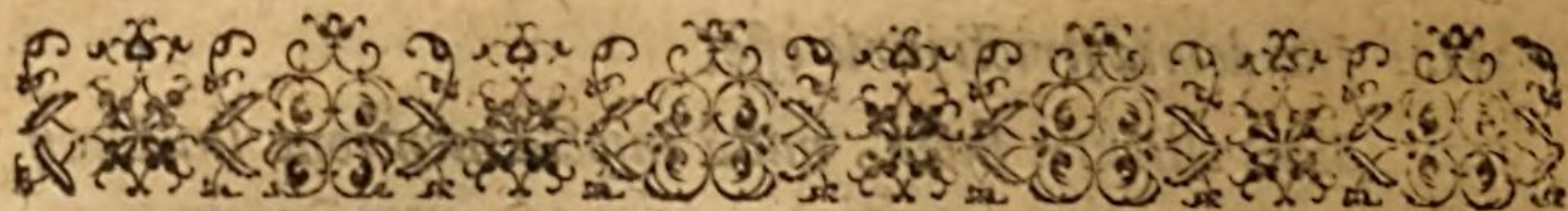
280. *Novum emptorem ex retrovenditione teneri ad laudemium.*
281. *Ex secunda emptione nova etiam adquisitio generatur.*
282. *In emptione cum pacto revendendi duo distincti & separati sunt contractus, distinctas actiones producentes.*
283. *Venditor intercedente pacto retrovenditionis vendens oblato à se precio contra emptorem habet actionem ex empto.*
284. *Sententia statuentium ex pacto revendendi nasci actionem realem falsa est.*
285. *Per retrovenditionem prior contractus non rescinditur.*
286. *Alienationes necessariae, quae ex causa voluntaria retro proficiscuntur, necessariae alienationis naturam non merentur.*
287. *Quoties alienatio necessitatur ex contractu voluntario, ibi laudemij praestatio necessaria est.*
288. *Ex causa dotis datae non debetur laudemium.*
289. *Pater filiam ex dispositione legis necessario dotare cogitur.*
290. *Causa necessaria est illa, quae ex dispositione legis aut statuti oritur.*
291. *Etiam si dos aestimata tradatur, non tamen debetur laudemium.*
292. *Contrahentibus licitum est consensu contrario ab emptione mutuam poenitentiam recedere.*
293. *Laudemium non est praestandum, quando investitura nulla facienda.*
294. *Ex contractu, qui non sortitur effectum, laudemium non exigitur.*

295. *Paria sunt, ab initio omnino non existere, vel, existere quidem, sed non habere effectum.*
296. *Res tunc dicitur esse integra, quando traditio nondum subsecuta est.*
297. *Laudemium non debetur ex contractu, ipso jure nullo.*
298. *Domino directo in fundo emphyteutico ratione laudemij tacita hypotheca non competit.*
299. *Tacita hypotheca non censetur inducta, nisi expresse lege id cautum inveniatur.*
300. *Pro laudemij obligatione nulla lex tacitam hypothecam introduxit.*
301. *Concurrentibus pluribus casibus petendæ investituræ laudemium non est multiplicandum.*
302. *In revenditione ex utraq; alienatione debetur laudemium.*
303. *Si proximior successor emphyteuticus jure successionis acquirat feudum, & donet remotiori, duplex solvendum est laudemium.*
304. *Si legatarius fundum emphyteuticum legatum cedat alicui jus suum, cui postea ab herede fundus tradatur, duplici laudemio Dominus locupletatur.*
305. *Si à contractu consummato iterum recedant contra-hentes, non minus duplex debetur laudemium.*
306. *Per moram non soluto laudemio non privatur quis jure emphyteutico.*
307. *In dubio bona potius censentur censitica quàm Emphyteutica.*
308. *Laudemium saltem debetur ex bonis emphyteuticis.*
309. *In feudis tunc demum, si id ipsum consuetudine receptum.*
310. *A consuetudine tota laudemiorum materia dependet.*

311. *Laudemia stricti juris esse.*
312. *Si investitura facta, nullâ injectâ mentione laudemij
& continuos triginta annos canonem Dominus re-
ceperit, laudemij præscriptio inducitur.*
313. *Si Universitas Emphyteusin adquirat, & de super in-
vestiatur, semel saltem ab initio præstatur Laude-
mium.*
314. *Civitas & Universitas nunquam moritur.*
315. *Si ab aliquo tertio subditi molestantur, Nobiles pro suo
interesse contra illum tertium agere possunt.*
316. *Imò & ex actione negatoria experiri.*
317. *Non pro solis servitutibus, sed & pro alijs juribus
vindicanis confessoria & negatoria dantur.*

§. NOBILES

§. NOBILES.

ROXIMUM est Rusticorum coram suis Nobilibus competentem Instantiam, Nobilium super Rusticos jurisdictionem, & alia connexa jura perpendere: Hoc tamen præmonito, quod ea quæ in sequentibus conclusionis ampliationibus proponuntur, non semper neque solis Nobilibus, sed nonnunquam etiam alijs personis, varijs ex concessionibus, præscriptionibus, & reliquis acquisitionum speciebus competere soleant. Quemadmodum & hoc non est inficiandum, quod Rustici ac cæteri subditi interdum arctiore vinculo suis Dominis obstringantur, interdum verò pluribus libertatis juribus fruuntur, vel etiam ad libertatis potiores gradus sese vindicent. Cum verò hæc omnia in facto consistant, factorumque infinitas certis axiomatis circumscribi per rerum naturam non possit, Liccat interim potissima Nobilium jura perstringere.

CON-

CONCLUSIO PRIMA.

Nobilibus in Rusticos plerumq; cō-
petit Jurisdictio, & alia connexa
jura: Et Rustici plerumq; coram
illis in prima conveniuntur In-
stantia.

Otius est, quàm ut otiosè doce-
atur, Nobilibus castra, pagos, vicos,
& alias id genus terras à Principibus
plerumq; † cum adhærentiis, perti-
nentiis, jurisdictione & aliis emolu-
mentis concedi, & quidem variis
cum clausulis, quæ sæpè superiorem, sæpè inferio-
rem important jurisdictionem, de quibus disserunt
*Carol. Tapia. ad Rubr. ff. de Constitut. Princip. cap. 4. &
ad l. final. p. 1. cap. 2. eod. Jacob. Menoch. de præsumpt.
lib. 3. cap. 97. 98. Andr. Knichen. de pact. vestit. p. 2.
cap. 1. &c. Rosenthal. de Feud. cap. 5. conclus. 8. Johan.
Kæppen. decis. 48. Covarr. præct. quæst. cap. 1. Thom.
Michael. de Jurisdict. conclus. 61. & seqq. & 69. Lu-*

dolph. Schrader. de feud. p. 3. cap. 4. Anton. Gothofred. disputat. feudal. 3. conclus. 4. Petr. Anton. de Petra de potest. Princip. cap. 11. & cap. 22. Paurmeister. de Jurisdictione lib. 2. cap. 9. per tot.

- Ampliatur proposita conclusio, ut Rustici Nobilibus, tanquam Magistratui suo juramentum † fidelitatis & subjectionis præstare teneantur, non solum quia mansum suum ab iis recognoscunt, sed ideo quoque quod domicilium sub eorum jurisdictione constituerunt. *cap. 1. ubi Ifern. Alvarot. & Dd. Qualit. deb. jur. vassall. &c. Jacobin. de S. Georg. de Homagio. num. 32. Husan. de liber. hom. cap. 6. num. 36. 37. Schenk. Baro in d. cap. 1. num. 7. Videatur supr. §. Landsassu. conclus. 1. ampliatur. 5.* In genere enim omnem Jurisdictionem † perpetuam habentes possunt compellere subditos suos ad fidelitatis juramentum præstandum. *Surd. cons. 47. num. 39. Petr. Anton. de Petra de potestat. Princip. cap. 10. num. 38.* Quod juramentum ideo præstandum à subditis, ut
2. per † hoc & purgetur & tollatur suspicio seditionis & rebellionis. Unde qui detrectat jurare in maxi-
 3. mam † rebellionis incidit suspicionem, & publicatione bonorum, aliisque coercetur poenis, ut prolixè allegat *Ludolph. Schrader. vol. 2. cons. 23. num. 168. & multis seqq. Thomas Maull de Homag. tit. 1. n. 24. 25. 26.* ubi tradit remedia, quibus subditi ad homagia compelluntur.

- Declaratur verò hæc ampliatio, ut non procedat, quoties † consuetudine inductum est, ut Rustici
- cī.

ci loco juramenti per solam porrectionem manusâ Nobilibus in Jurisdictionem ac potestatem accipiantur *Matth. Steph. de Jurisdic. lib. 2. p. 1. c. 2. memb. 2. n. 188.* Semper enim in præstando homagio forma antiquitus † usurpata, servanda est, nec ex illa quidquam in præjudicium ejus cui jus exinde quæsitum est, immutare licet. *Auctor Des gründlichen Berichts von des H. Reichs Stadt Friedebergk Stand etc. cap. 5. n. 151. & n. 152. Ludolph. Schrader. consil. 21. num. 182. & seqq.*

Ampliatur secundo, ut Nobilibus in suos Rusticos adeò illibata sit servanda Jurisdictio semel per infeudationem concessa, ut nec Superiori integrum sit, † absq; legitima causa manus ad jura ista eorum, seu Vasallorum, ponere, aut se in jurisdictionem intromittere. (ita loquuntur Dd.) *Petr. Ant. de Petra. de potest. Princ. c. 3. quest. 4. n. 58. Andr. Knichen. de pact. vestit. p. 2. c. 1. n. 19.* ita ut nec actus † voluntariæ jurisdictionis exercere, veluti Tutores dare, legitimare, &c. illic jure possit. *Petra d. tract. c. 10. n. 34.* Nam subditi & vasalli mei subditus & vasallus, † meus subditus & vasallus non est. *l. Modestinus. 106. ubi Ioh. Gadd. ff. de Verb. Sign. l. consilij. 47. §. socij. ff. de Reg. Jur.* Et homo † hominis mei homo meus non est. *Ludol. Schrader. de feud. p. 19. sect. 2. n. 42. Andr. Rauch. p. 1. q. 13. n. 25.* Unde nec collectare † Superior Vasalli sui subditos (nisi evidens necessitatis casus emergat, ut pluribus persequitur *Jacobin. de S. Georg.*

13. *Rubr. de Homagionum. 36.*) nec illis immediatè præcipere, onus imponere, jurisdictionemvè † in causis cognoscendis exercere poterit, prolixè *Vvesenbec. consil. 43. num. 50. 51. 52. 53. p. 1.* Semper enim Principes alicui, quamvis subdito, Jurisdictionem concedentes intelliguntur † privativè concessisse, nec sibi quicquam præter jus Superioritatis reservasse. *Schurff. cons. 26. n. 2. 3. cent. 1. Vvesenb. cons. 95. n. 27. 28. 29.* & longè potentius est Dominum jurisdictionis utile † in exercitio, quàm Directum. *Knichen. de pact. vestit. p. 2. cap. 1. num. 31. & 32. Ioh. Petr. Surdus cons. 210. n. 1. vol. 2.*

16. Quod tamen † declaratur (1.) in causis Appellationum, in casu (2.) negligentia, aut (3.) ubi Dominus jurisdictionalis Mediatus in dolo delictique particeps est, Vel (4.) si publica utilitas aliud exigat, In puncto (5.) criminis læsæ majestatis, (9.) falsæ monetæ, si (7.) pauper à potente opprimatur, si (8.) Dominus subditis nimis sit atrox aut crudelis, &c. *ita Petra de potest. Princ. c. 22. n. 4. 5. & c. 3. q. 4. n. 58. per ibi allegata.*

17. Ampliatur tertiò, ut Nobiles suos Rusticos & subditos coram † propriis Officialibus, Prætoribus, Scabinis & Præfectis judicio pulsare, & in proprio interesse possint ibi conveire, ut maximè personæ istæ judicium & jurisdictionem non suam, sed ipsorum Nobilium exerceant. *Brun. cons. 146. vol. 2. post eum Petra d. loc. capit. 15. num. 46. & cap. 21. numero 5.*

18. Quamvis enim suspicione † non careat, quod illi
Scabi.

Scabini tanquam jurati subditi in causa suorum Dominorum jura reddere debeant. *c. insinuante extr. de offic. judic. dtleg. c. accedens extr. ut lite non contestata. Lancellot. de offic. Prator. in causa civil. lib. 1. c. 9. §. 2. num. 8.* Quia tamen de † consuetudine & stylo judiciorum Acta ad consilium JCtorum transmitti solent, *Pax Scala de consil. sapient. lib. 1. cap. 21. Zasius in l. qui jurisdictioni, num. 13. ff. de Jurisdiction. ubi testatur hanc generalem in Romano Imperio consuetudinem extare, (ad quod regulariter Judices de jure † communi non erant obstricti Ludolph. Schrad. volum. 1. cons. 2. num. 1. per prolixè ibi allegata.)* Utiq; jam omni suspicionis causa ita remota fundatum erit Nobilium contra subditos judicium: Utpote sublato impedimento, juri alicui causam dante ipsum quoq; jus impediens † cessare debet. *Carol Tapia. ad l. fin. p. 2. c. 4. n. 2. 3. 4. ff. de constit. Princ.*

Ampliatur quartò ut Nobiles jurisdictionem & juris dicendi potestatem habentes bona vacantia † & absq; successore jacentia, *Erblöse Güter* / suo lucro arripere possint. *l. 1. C. de bon. vacant. l. penul. C. de prepos. sacr. cubicul. l. ult. C. de petit. bon. sublat. lib. 10. Anton. Peregrin. de jure fisci. lib. 4. tit. 3. num. 1. & per tot. glos. latin. Landrecht lib. 3. art. 28. Weichbild art. 19.* Id quod saltem de iis qui † Merum Imperium, seu Jurisdictionem criminalem habent, intelligitur. *Sixtin. de Regal. libr. 2. capit. 9. num. 60.* Nam illa verba juris Saxonici (*Ob ein Erbe Erbs*

loß stirbet/ da sich niemand zuzeiget binnen Jahr
vnd Tag/ das fället an die Königliche Gewalt.)
ita interpretatur glossa, Daß bey der Königlichen
Gewalt nicht allein zu vernehmen / der König /
Sondern auch alle die/ denen das Schwert befohl
en ist/ damit zurechten/ vnd das vnrecht zu kren
cken/ *D. Andr. Goldbecc. de Success. Gerade in 3. or
din. succed. num. 7. & seq. Andr. Knichen. de pact. ve
stit. p. 2. cap. 1. num. 146. Rotschitz sub tit. von der
Gerade/ art. 15. num. 3. D. Reinhard. Rosa in addit.
ad Moller. part. 3. constitut. 38. num. 9. Ambros. Schu
rer. de success. ab intestat. tit. 17. Reg. 6. ubi per multas
ampliationes & limitationes progreditur.*

- Ampliatur quintò, ut idem jus lucrandi bona va
cantia, nobilibus competens etiam in bonis† Utens
silibus locum inueniat *D. Andr. Goldbecc. d. loc. An
dreas Rauchb. p. 2. quest. 19. num. 2. Gerade/ wenn sie
Erbloß stirbet/ gehört sie in die Königliche Ge
walt/ Landrecht lib. 1. art. 28. live ei, Dem die
Obergerichte zustehen/ Vnd von solchen Gefällen
muß er die Gerichte/ Stöcke/ Pranger/ Galgen/
oder Fehmstadt erhalten/ vnd mögen die Erbrich
ter oder Erbgerichte aus angezeigeter Ursachen
sich dessen mit bestande nicht wol anmassen/ gloss.
Landrecht d. lib. 1. art. 28. & gloss. Weichbild art.
59. numero 4. Rotschitz/ Von der Gerade/ art. 15.
numero 7. Daniel Moller. ad constitut. 11. p. 4. nume
ros. in fin. in verbis: Sicut capit Geradam ut inde
paribulum, vias, & alia onera teneat.*

Extendi.

Extenditur hæc ampliatio primò, ut quemadmodum nobiles suorum subditorum utensilia vacantia sibi vendicant, ita eodem modo Principes Utensilia † nobilium, successore habili deficiente, 26.
in fiscum trahant. *Andr. Knich. lib. 2. de pact. vestit. c. 1. n. 154.*

Extenditur secundò, ut Gerada illis Nobilibus, uti & reliquis magistratibus lucro cedat, si defuncta relinquat unam saltem cognatam, † quæ tamen alibi degat, ubi utensilia cognatis extra locum denegari solent. Hoc enim casu concurrit Jus retortionis cum jure succedendi in bonis vacantibus. Jus retortionis ideò cognatam rejicit, quia Gerada cognatis illi loci habitantibus, ubi eandem aliò transferri non patiuntur, denegatur. *Constit. Elect. 38. p. 3. §. non igitur iniquum. D. Andr. Goldbecc. in tractatu nondum typis excuso, de Gerada cap. 9. in tertio modo amittendi Geradam. Thoming. decis. 26. n. 8. 9. D. Berlich. p. 3. conclus. 51. n. 13.* Et alia persona non existit, cui Utensilia ex edicto successorio deferantur, ita ut necessario Magistratui locus fiat. Paria quippe sunt, † non extare heredem, vel, extare quidem nomine, 28.
sed incapacem, ad quem in effectu successio non spectet, *l. etsi ex modica. 6. §. 2. ff. de bon. libert.* Cum nudum nomen heredis † non noceat sequentibus 29.
successionis gradibus. *l. 2. §. 8. ff. ad S. C. Tertullian. Anton. Peregrin de iur. fisci. libr. 3. titul. 1. numero 2.*

- Forensis verò si ex forma statuti prohibeatur in loco
 30. adquirere, dicitur † incapax & inhabilis. *Peregrin. d. loc. num. 7.* Et hoc importat etiam *Constitut. Elector. Saxon. part. 3. c. 38. §. final.*

- Limitatur ampliatio, ut locum non habeat, si defuncta cognatam alibi locorum habitantem reliquerit, ubi † non formale Jus Retortionis receptum est, sed saltem Geradæ, ab hereditariis rebus diversa ratio nulla habetur. Hic enim, si cognata illa simul existat defunctæ heres in rebus hereditariis, unà cum hereditate etiam Utensilia (exclusis cæteris cognatis remotioribus, & ita quoq; Magistratu) lucrabitur. Siquidem iniquum foret Jus Retortionis
 32. contra † eum locum usurpare, ex quo non retrò usurparetur. Et injustum esset ab universitate hereditatis Geradam excludere contra illam civitatem, ex qua unà cum hereditate Gerada in Saxoniam trāsserri conceditur. Ita VVitebergenses pronūciarunt, teste *Andr. Rauchb. p. 2. q. 19. n. 7. 8.* Ita in sententiis concipiendis observari, antequam fatis concessit, post se reliquit *D. Andr. Goldbecc. in loc. jam allegato.* In contrarium eunt *Andr. Knichen. de pact. vestit. p. 2. cap. 1. num. 156. &c.* *D. Reinhard. Rosa in addit. ad Moller. p. 3. Constitut. 38. num. 20.* ubi ait, in casu non absimili pronūciatum fuisse in contrarium. *D. Berlich. p. 3. concl. 51. num. 17. & multis seqq.* De quo tamen aliàs.

- Ampliatur sextò, ut Rustici sua Emphyteutica
 33. & censitica bona, absq; † consensu Nobilium, vendere,

dere, aut hypothecare alteri non possint. *Constitut. Saxon. tom. 23. §. Wann auch. p. 2. ubi Daniel Moller. num. 33. & seqq. Andr. Rauchb. p. 2. quest. 22. num. 19. 20. & p. 1. quest. 24. num. 34. 35. Andr. Knichen. de pact. vestit. p. 2. cap. 1. num. 43. Verba constitutionis arctius ponderat Moller. ad cap. 25. num. 17. 18. 19. p. 2. D. Berlich. p. 2. concl. 29. n. 4.*

Ampliatur septimò, quod licet aliàs indubitatum sit, neminem (excepto solo Imperatore *l. 41. ff. de hered. instit. l. 3. ff. de his quæ in testam. del. §. ult. Instit. de vulg. substit. Carol. Tapia. ad Rubr. de Constit. Princ. cap. 1. num. 33. Pacian. de probation. lib. 2. cap. 45. num. 94. Geil. 1. obs. 1. num. 18. Surd. cons. 59. n. 9.*) in causa propria jurisdictionem + exercere, & sibi-
 ipsi jus reddere posse. *l. qui jurisdiction. 10. ff. de Jurisdiction. l. ille à quo 13. §. pen. & ult. ff. ad SC. Trebell. l. fin. §. penult. C. ubi senator. l. unic. C. Ne quis in sua causa judicet.* (Excepta sola Imperiali + Majestate, *Paurmeister. lib. 2. de Jurisdiction. cap. 5. num. 81. Gotofr. Anton. in Disput. Apolog. de potestat. Imper. conclus. 46.*)
 Hoc tamen non obstante Nobiles, aliq; Magistratus injurias + sibi ratione officii, & tanquam judici-
 bus à subditis illatas ipsi possunt vindicare, & absq;
 alterius judicis cognitione de illa cognoscere. *l. item apud Labeonem 15. §. idem ait. 39. ff. de injuriis. c. Salonitana. 24. dist. 63. cap. 1. de pænis. in 6. Petr. Gilken. ad l. 1. num. 3. C. Ne quis in sua causa judicet. Tiber. Decian. tract. crim. lib. 4. cap. 42. num. 1. Martin.*

- Mont. à Cueva. decis. 14. num. 32. Schrader. de feud. p. 10. sect. 1. num. 110. Bernhard. Greven. lib. 1. conclus. 39. per tot. & ibid. Andr. Geil. Andr. Rauchb. p. 1. quest. 50. num. 1. ubi num. 4. 5. 6. evidentes adsignat rationes, quia Judex † ut Judex offensus non tam se ulciscitur, quàm ipsum Magistratum, ejusq; contemptum vindicare creditur, Rutger. Rulant. de Commissar. lib. 3. cap. 15. p. 1. Ingolstadiens. inter consil. German. consil. 1. vol. 1. n. 46. &c.*
- 37.

- Ampliatur octavò, ut in casibus ubi insinuatio pignoris contracti judicialiter facienda est, & contractus cum ipsis Nobilibus Juridicis, aliisvè Magistratibus celebratur, ibi sufficiat ipsorum † consensus, nec alterius Superioris adensus desuper sit requirendus. Quod prolixè bonis rationibus tuetur. *Andreas Rauchb. p. 1. quest. 24. numero 16. 17. & seqq.* Nam ille Magistratus consensus non pro auctoritatis aliqua † solennitate, sed saltem pro pignoris confirmatione desideratur, ut videlicet Magistratui loci qualitas immobilium illibata conservetur, quibus ratione servitiorum, censuum, operarum, pensitationum, &c. causâ, tacitè sunt obligata. *l. 1. C. si propter public. pensitat.*
- 38.
- 39.

- Et ne hypothecarum clancularia multiplicatione † alter Creditorum alterum circumveniat. *Petr. Frideric. Mindanus libr. 2. de Mandat. capit. 66. numero 6. D. Berlichius. libr. 2. conclusion. 29. numero 7. 12.*
- 40.

Amplia-

Ampliatur nonò, ut porrò proprio interesse non obstante, possint Nobiles & reliqui Magistratus coram † suis propriis Scabinis aliisvè personis, quos 41. iudicio, nomine suo, exercendo præficere solent, testamenta facere, vel etiam testamenta in scripturam redacta suis Notariis ad iudicium iuratis insinuanda præsentare. *Hartm. Pistor. p. 3. q. 2. n. 19.* Id quod tanto fortius affirmandum, cum constet, quod insinuationes † ultimarum voluntatum ad Jurisdictionem voluntariam spectent 42. *Matth. Steph. de Jurisd. lib. 1. cap. 13. num. 20.* cujus actus iudex apud seipsum expedire potest. Nam & Donatio à Magistro militum suis militibus seipso † auctore facta valida est. 43. *l. si quis pro redemptione. §. fin. C. de Donat.* Et apud seipsum Dominus jurisdictionem exercens servum † suum manumittere potest. *l. an apud se. §. ff. de manum. vindict.* si consul vel præses filiusfamiliâs sit, posse eum † apud seipsum vel emancipari, vel in adoptionem dari constat. *l. 3. ff. de adoptione.* (Per quem textum evincere licet, quod Testamentum coram iudicio factum, in quo ipse Dominus Juridicus heres institutus est, valeat.) Et Magistratus apud quem Legis actio est, & emancipare, † filios suos & in adoptionem dare APUD SE potest. *l. 4. ff. d. tit.* Et Imperator liberos suos naturales † ipse 47. apud se legitimare potest. *Bocerus de Regalibus capite 2. numero 103.* Multum igitur distant actus † vo- 48.

luntariæ Jurisdictionis à contentiosa. *Hart. Pistor. d. q. 9. num. 20. Matth. Stephan. de Jurisdic. lib. 1. cap. 34. num. 45. Matth. Coler. de process. exec. p. 1. cap. 10. num. 201. Andr. Rauchb. p. 1. q. 24. num. 6.*

49. Et regula stat † generalis, quòd in actibus voluntariæ jurisdictionis aliquis in propria causa Judex esse possit. *Obrecht. de Jurisdic. cap. 12. num. 18. Matth. Stephan. d. num. 45. Bocer. de Regul. d. num. 103.*

DE OPERIS RUSTICORUM.

Ampliatur decimò, ut Rustici ratione & contemplatione fundorum suorum, quos in vim beneficii à suis Nobilibus recognoscunt, cogantur operas † præstare. *Husan. in tractat. de Servis. quest. 4. princip. membr. 1. num. 89. Matth. Stephan. de Jurisd. lib. 2. p. 1. cap. 2. membr. 2. num. 192.* Quæ operæ quidem à nonnullis pro † fructu quodam Jurisdictionis habentur. *Vultej. cons. Marpurg. 30. num. 208. volum. 2. Andr. Geil. de Arrestis. cap. 10. in princip. & num. 2.* Quibus tamen vix adsentendum, cum potius vel ex conventionem, vel ex præscriptione, *Thomas Maull. de Homag. tit. 4. num. 2. 3. 4.* vel ex concessione Principis unà cum servitiis istis investientis, quàm ex natura jurisdictionis exoriantur. *Moller. lib. 2. Semestr. cap. 32. num. 1. Petr. Anton. de Petra de potestat. Princip. c. 6. p. 2. num. 30. 31. Andr. Knichen. de pact. vestit. p. 2. cap. 3. num. 1.* Et revera

50. origo harum operarum † incepit initio ex conventionem

51.

52.

tione

stone, quando censitus aut agricola accepto manso
se obligavit ad hæc vel illa servitia. *Weichbild art.*
3. §. In einer auflösung Jacobin. de S. Georg. Rubr. de
Rhoydis. & operis. num. 5. Matth. Coler. de process. exe-
cut. p. 1. cap. 9. num. 66. & 67.

Quod pactionibus fieri posse, ut quis illis suam
libertatem graver ac restringat, extra controversiam
est, ut pluribus deducit *Balthasar Gomez. de potestate*
in seipsum. lib. 2. cap. 17. num. 30. & c. Idq; tantò ma-
gis dicendum, quòd extra † proprium promittentis 53.
consensum vix ullæ operæ deberi possint. *l. plane.*
34. §. fin. l. videndum. 95. ff. de legat. 1. l. cerdonem. 42.
ff. de operis libert. l. 2. l. mater. 5. C. eod. fuse Colerus d.
cap. 9. num. 14. & multis seqq. Vix ergò vi Jurisdi-
ctionis † eas deberi adferendum: aliàs enim innu- 54.
mera inconvenientia adseveranda forent, prout pa-
ter consideranti.

Duplex verò istarum operarum vulgo circum-
fertur Divisio? Primùm enim quo ad modum ex-
ercendi & præstandi dividuntur in † *Wagendienste* 55.
& *Handdienste*/ Illi siquidem rustici qui tantum
agrorum possident, ut Equos vel boves aratorios,
Zugviehe/ *Pferd* oder *Ochsen*/ alere possint, illis
suis jumentis operas rurales præstant, quos *Huba-*
rios, *Züßner*/ *Anspanner*/ *Pferdner*/ &c. indigi-
tant. Pauperiores autem, qui non habent integrum
mansum vel hubam, saltem ad manuaras operas te-
nentur, veluti mit *Handfrohen*/ *Getreyd* ab

Schneiden/ Zermachen/ &c. quos Zindersiedler/
Rötener/ Rottfassen appellitant. *Husan. de Ho-*
min. propr. capite 6. numero 66. Andr. Knichen. d. ca-
pite 3. numero 31. Matth. Vebner. practic. observ.
in verb. Dingknottel/ Kæppen. decis. 13. num. 1.

Deinde quoad quantitatem distribuuntur in
56. determinatas, † gesetzte vnd gemessene Dienste/
l. quoties. 24. ff. de oper. liber. & indeterminatas ope-
ras, quæ pendent ex arbitrio Dominorum, & toties
præstandæ sunt, quoties exiguntur. Matth. Ste-
phan. de Jurisdic. libr. 2. p. 1. cap. 7. memb. 2. num. 195.
Andr. Geil. de Arrest. cap. 10. num. 2. & lib. 2. observ.
62. num. 11. Herm. Vultej. consil. Marpurg. 30. nume-
ro 209. volum. 2. Cardinal. Mantic. Lucubrat. Vatican.
lib. 23. tit. 2. num. 22.

Extenditur hæc ampliatio primò, ut Nobili-
bus salva servitiorum exactio & illibata conservan-
57. da sit, ut maximè saltem in nuda illorum † posses-
sione deprehendantur, neq; ullum titulum aut jus
petendi aliud allegare possint. In illa enim quasi
possessione manu teneri debent, donec per subdi-
tos in petitorio libertatis jus plenè deducatur, & in-
debita exactio detegatur. *cap. querelam. de Election.*
cap. volumus. 16. quest. 4. cap. 1. extr. Ut lite pendente.
l. penultim. ff. de aqua quotidian. & ast. Petr. Anton.
de Petra. de potestat. Princip. cap. 6. p. 2. num. 3. Matth.
Stephan. de Jurisdiction. libr. 2. p. 1. cap. 2. membr. 2.
num. 201. Thom. Maull. de Homag. titul. 4. numero 7.
Andr. Knichen. de pact. vestit. libr. 2. cap. 3. num. 55.

Rectè

Rectè ergò ait Saxo. Man soll niemand † aus seiner 58.
 Gewehr weisen / ob er gleich mit vnrecht darein
 kommen were / Landrecht. libr. 1. art. 24. Daniel
 Moller. 4. semestr. 38. num. 9. Id quod in omnibus fe-
 rè possessoris usu venit, ubi solummodò † actus pos- 59.
 fidendi considerantur, & nulla possessionis causa ex-
 ploratur. Andr. Knich. de jur. territor. cap. 5. num. 10.
 nec inspicitur iustitia † possessoris, sed vera & natu- 60.
 ralis insistentia. Francisc. Milan. decis. 3. num. 179. 180.
 p. 1. Matth. Wesenb. cons. 48. n. 30. p. 1.

Inducitur verò & acquiritur talis possessio in-
 stantanea per unicum † etiam actum, (modò non 61.
 precarium, non clandestinum, non violentum)
 Paris. consil. 25. num. 88. volum. 1. Balbus de præscript.
 in 1. part. p. 5. princip. num. 5. Trivisanus p. 2. decis. 54.
 num. 1. 2. Don. Garf. Mastrill. decis. 52. num. 2. Paris.
 de Put. de Syndic. Rubr. Jurisdictio. cap. 1. num. 4.
 Menoch. remed. 3. retin. num. 586. Meichsner. libr. 2.
 tom. 2. decis. ult. num. 154. Wesenbec. consil. 48. nume-
 ro 20. Knichen. de jure territor. cap. 3. num. 87. Et in 62.
 possessoris plerumq; ultimum † actum quoad for-
 mandam possessionem inspicimus. l. Mela. 14. §. 2.
 ibi: eam præstationem sequendam, quæ novissima fuit.
 ff. de aliment. legat. post. Cravett. & Paris. Trivisan. d.
 decis. 54. num. 7. Mastrill. d. decis. 52. num. 2. Sic e-
 nim & Imperii † recessibus non dissimilis consti- 63.
 tutio reperitur: So der ausgezogene Stand
 dem 3. Reich eins / zwey oder mehr mahl ge-
 stewart / vund das Reich also in quasi posses-
 sione

sione were/der sol nachmals vngeweigert steuren?

R. 2. Anno 48. §. Hat vber ic. Anno 78. §. Wo

64. aber. Quod tamen intelligendum de actuali, † qui cum scientia & patientia Rusticorum fuit exercitus: Siquidem in his incorporalibus nulla constat quasi possessio, nisi concurrat alterius, contra quem possidetur, scientia & patientia. *Molin. ad consuet. Paris. tit. 1. §. 7. num. 19. Wesenbec. cons. 18. num. 19.* si videlicet eorum nulla subsequatur contradictio. *Menoch. cons. 1000. num. 5. Geil. 2. obs. 66. num. 6.* Id
65. quod maximè inter personas tales, † quæ jurisdictione sunt munitæ, requiritur, contra quas facilè impressionis, violentiæ & metus præsumptio admittitur. *c. quia cognovimus. 10. q. 3. l. fin. §. iusto. ff. quod met. ca. s. l. 1. l. 3. de alien. jud. mut. caus. & per tradita à Moll. 8. Semest. 38. Petr. Ant. de Petra. de potest. Princ. c. 6. p. 2. n. 14. Covar. inc. posses. p. 2. §. 4. n. 1. 2. 3.* Unde
66. necessaria pro rusticis † traditur cautela, ut imperiosa iussione ad nova servitia coacti reclamant, protestentur, & ad Superiorem provocent. *Petra d. c. 6. num. 18. Idem de fideicommiss. quest. 12. num. 238. Menoch. 2. arbitr. cap. 160. num. 11.* Quare & tacita mur-
67. muratio † imbecilliorum omnem præscriptionis occasionem removet. *Fulv. Pacian. de probat. lib. 1. cap. 30. num. 8. Garsias. de Expens. cap. 9. num. 3.* Et reclamatio semel facta semper durasse præsumitur. Animus enim in aliquo actu semel aut bis declara-
68. tus, † præsumitur etiam in cæteris simili bus durare,

post

post Bald. Luc. de Penna, & alios, Esaias Rosacorb. pract. forens. c. 37. num. 37. 38. 39.

Extenditur secundò, ut talium servitiorum quasi possessio unius anni † & diei interstitio quæ sita 69.
sit manutenenda. Actus enim ex quo alteri præjudicium oriri posset, si non intra annum & diem retractari petatur, de jure Saxonico facienti † tribuit 70.
quasi possessionem, & inducit consensum. Landr. art. 34. lib. 1. ubi gloss. Latin. & lib. 2. art. 44. & lib. 3. art. 83. Weichbild art. 61. Hennig. Geden, cons. 4. n. 19. Matth. Coler. de process. execut. p. 1. cap. 3. num. 109. 110. & 136. & decis. 15. num. 48. Andr. Knichen. de jure territor. cap. 3. num. 143. Daniel Moller. const. 32. n. 1. p. 2. D. Berlich. p. 2. concl. 40. n. 10.

Extenditur tertio, ut in hujus quasi possessionis per decem vel plures annos continuatione † non 71.
amplius præsumatur impressio aut violentia, utpote cum Domini illi superiorem recognoscant, ad quem Rustici recursum habere potuissent. Dum ergo ad Principem non recurrunt, nec apud eum de aliqua violentia conqueruntur, non † censentur injuriam 72.
pati, sed magis operas pro debitis agnoscere. Petr. Anton. de Petra (post Bart. Luc. de Penna, Natt. & alios,) de potest. Princip. c. 6. p. 2. num. 16. Anton. Thesaur. decis. 16. num. 7. Andr. Knichen. de jure territor. cap. 3. num. 142. Thom. Maull. de Homag. t. 4. num. 4. Nisi fortè coacti & per metum † ad quiescisse proponantur, 73.
Thesaur. d. n. 7. in fin.

- Extenditur quartò, ut quoties Rustici servitiâ à Nobilibus requisita & exacta per aliquot annos præstiterunt, non jure † familiaritatis, amicitiae, aut precariò, sed jure servitutis præsumantur præstisse. *Ita post Specul. Balb. Panorm. Paris. & Alex. docet VVesenbec. cons. 18. num. 18. p. 1. & cons. 48. num. 21. Maull. de Homag. tit. 4. num. 8. Thom. Michael. de Jurisdict. conclus. 65. lit. B.* In dubio enim in cæteris etiam possessionum † capitibus illa præsumptio sumenda est. *Menoch. lib. 6. præsumpt. cap. 67. numero 13.* Notissimum siquidem est, quòd actus familiaritatis aut amicitiae † gratia, facti nullam necessitatem inferant, aut servitutem arguant. *l. ult. ff. de itin. act. uq. privat. l. qui jure familiarit. 41. ff. de adqui. posses. l. ult. ff. quemadmod. servit. amitt. Cæpolla de Serv. Urb. cap. 20. num. 1. 2. Carol. Molin. ad consuet. Paris. t. 1. §. 1. gl. 4. num. 11.* Cessat enim animus adquirendi in agente, qui ad quamcunq; contradictionem erat abstenturus, & si prohiberetur, non facturus, ut loquitur Celsus, *l. ult. ff. de itin. act. uq. privat.*
77. Si quis ergò † necessitate urgente propter incommoditatem rivi (ait Julianus,) aut quia via publica interrupta erat, per proximi vicini agrum iter fecerit, quamvis id frequenter fecit, non tamen quicquam juris adquisivit, *d. l. 1. §. ult. d. t.* etiamsi constaret de usu tanti temporis, cujus initii memoria non extat. *Paris. cons. 27. num. 56. & cons. 112. num. 39. p. 1. Johann. Vincent. Honded. vol. 1. consult. 79. numero.*

mero 50. Nicol. Valla. de Reb. dub. tractat. 7. num. 12.

Et quāvis non defint, † qui in dubio potius jus fami-
liaritatis quā servitutis in actibus præstitis præsu-
mi concludant. *Matth. Stephan. libr. 2. p. 1. cap. 7.*

membr. 2. num. 201. & Daniel Moller. lib. 4. Semestr.

cap. 38. num. 2. ratio tamen juris, & natura negotii
hac in parte contrarium † svadet. Tūm quia ta-
les præstationes nunquam ad jus libertatis & meræ
facultatis, sed quadantenus ad jus servitutis perti-
nent. Tūm quia in iis nullū commodum facientis,
sed solius accipientis deprehenditur, neq; Rusticus
sua, sed Nobilis gratiā operatur, quo casu jus servi-
tutis non amicitiae aut familiaritatis præsumitur,
prolixè *Fernand. Vasquius libr. 4. controvers. capit. 4.*

numer. 12, 13. & 14. Tūm quia tales actus, factum
hominis notabile habentes citra † servitutis eviden-
tem conjecturam exerceri non possunt. *Argu-*

mento Constitutionis Saxonicae p. 2. capite 4. Elesanter

Paris. d. cons. 112. numero 39. volum. 1. Gravetta de

antiquit. temp. p. 4. cap. ult. num. 39. 40. & 1. Nicol. Val-

la de reb. dub. d. tract. 7. n. 16. Et ita in Saxonia ob-

servari tradit *Moller. d. libr. 4. semestr. cap. 38. num. 9.*

Cum illa aliquot annorum præstatio possessionis jus

sapiat. *Aegid. Thomat. de collect. cap. Ne scienter quid*

emittatur. numero 10. fol. 402. Et servitia aliquoties

præstita præsumuntur † ex debito. *post Alvar. 81.*

Bald. & Jason. Esaias Rosacorb. practic. forens. ca-

pite 37. num. 45. (A quibus tamen divortium facit

Jacob. Menoch. de arbitr. judic. lib. 2. cap. 160. num. 17.)
 Tum quia diuturnitas, temporis intercapedo, & ex-
 actiones toties iteratae vix aliam interpretationem
 admittunt, *Greven. lib. 1. concl. 16. considerat. 1. n. 8.*

- Extenditur quintò, ut Nobilis à Principe de
 Jurisdictione & servitiis investitus etiam per uni-
 cum † actum exercitum in totius concessi juris quasi
 82. possessionem perveniat. *cap. cum Ecclesia Sutrina.*
extr. de caus. possess. & propriet. l. 8. in fin. l. 9. ff. quem-
admod. serv. amitt. Hieron. de Mont. tractat. fin. re-
gund. cap. 78. num. 1. 3. 10. 11. &c. (Quemadmodum
 & in rebus corporalibus idem evenit. In fundi c-
 nini possessione acquirenda non opus est, ut quis
 83. circumambulet † omnes glebas, sed sufficit quam-
 libet fundi partem introire, dummodo ea mente fa-
 ciat, ut totum adquirere velit. *l. possideri. 3. §. 1. ff.*
de acquir. possess. l. 21. princip. ff. de furt.) *VVesenbec.*
cons. 40. num. 20. p. 1. Menoch. lib. 2. de arbitr. cap.
160. num. 2. Francisc. Milanens. lib. 1. decis. 3. num. 235.
237. Mynsing. cons. 26. num. 3. Modest. Pistor. cons. 40.
numero 36.

- Extenditur sextò, ut Nobiles operarum ista-
 rum exactionem, quam semel legitime acquisive-
 runt, non amittant, licet per centum † annos non
 84. imposuerint subditis aliqua servitia. Talia enim
 jura in libera voluntate utentium constituta per
 non usum non amittuntur. *per trad. Andr. Rauchb.*
p. 2. q. 12. num. 2. & seqq. Schneid. de feud. p. 5. num. 97.

Borchols.

Borcholt. cap. 1. num. 24. Geil. 2. obs. 60. num. 4. Pro-
lixè Rosenthal. cap. 6. conclus. 82. per tot. & cap. 8. con-
clus. 26. lit. c. Rustici siquidem nullam adipiscuntur
 quasi possessionem libertatis, quandiu † non requi- 85.
 runtur, & requisitioni contradicunt. *Cravett. de*
antiq. tempor. p. ult. cap. ult. num. 58. Maull. de ho-
magio. tit. 3. num. 28. Non ergò sequitur: Servitia
 non sunt præstita per centum annos. Ergò non de-
 bentur. Potuit enim Dominus iis non habuisse o- 86.
 pus, quo casu † nulla incipit currere præscriptio, aut
 juris antea fundati amissio, per tradita à *VVe/enbec.*
consil. 74. num. 30. p. 2. Schrader. de Feud. p. 6. cap. 6.
num. 62. Balb. de præscript. p. 4. p. 5. princ. quest. 1. nu-
mero 5. 6. Anton. Gabriel. lib. 3. commun. conclus. Tit.
De præscript. conclus. 10. 11. & 12. D. Andr. Scheffer.
p. 3. quest. 45 num. 28. Qui num. 17. rectè concludit,
 quòd Rustici ad † multa servitia obstricti, ut maxi- 87.
 mè per centum annos minora præstiterint, adhuc
 tamen contra reliqua jus libertatis non præscripse-
 rint, per ibi notata: Nam & privilegia per non u-
 si non amittuntur, si se non † obtulit facultas uten- 88.
 di. *l. & Attilicinus 35 ff de serv. Rustic. præd. Carol.*
Tapia in l. final p. 2. cap. 1. num. 10. ff. de constitut. Prin-
cip. Meichsner. tom. 2. lib. 2. decis. ult. num. 157.

Extenditur septimò, ut tales operæ à pauperi-
 bus † etiam exigì possint, utpote quæ non aliquam 89.
 patrimonii erogationem, sed corporis laborem, a-
 nimi sollicitudinem, ac vigilantiam requirunt. *l. 1.*

§. illud. 3. l. fin. in princ. §. 1. 2. 3. & seqq. ff. de Muner. & Honor. à quibus pauperes non sunt immunes. l. cura. 4. §. inops. 2. ff. eod. Andr. Geil. de Arrest. c. 10. num. 5. Schneidwein. de Feud. p. 5. num. 105. Zasius. p. 7. n. 45. Schrad. p. 6. c. 6. n. 28. Rosenthal. cap. 8. concl. 9. num. 1.

- Extenditur octavò, ut Nobiles, casu necessitatis svadente, operas istas possint vertere † in pecunias, & ita ex servitiis personalibus in subsidium patrimoniales efficere. l. 4. ff. de admin. bon. ad civit. pertin. Itapost Bald. tenet Iacobinus de S. Georg. Rubr. de Homagiis. num. 31. Et post eum Petra de potestat. Princip. cap. 6. p. 2. num. 38. Quod tamen non facile & extra casum † necessitatis, quemadmodum dictum, admittendum. l. final. ff. de operis publ. l. Imperatores. 13. §. 1. ff. de pollicitat. l. penult. §. ult. ff. de jur. & fact. ignor. l. quidam. 17. ff. de usufruct. legat. l. liberto. 21. §. Lucius. 3. ff. de annuis legat. Thom. Maull. de Homag. t. 4. num. 19. Consistentibus † verò subditis quò minus fieri possit, nulla est dubitatio. Esai. Rosacorb. pract. forens. c. 37. n. 33.
90. 91. 92.

- Extenditur nonò, ut in dubio Nobiles pro arbitrio habeant potestatem exigendi servitia, quandoque velint, cùm in dubio pro servitiis † indeterminatis sit præsumendum. arg. c. 1. de Capitan. qui curt. vend. cap. 1. §. pen. Quid sit invest. cap. 1. in fin. Quib. mod. feud. amitt. Zasius in epit. Feud. p. 12. num. 13. Cardinal. Mantie, Lucubrat. Vatican. lib. 23. t. 2.
- 93.

num. 22. *Vvesenbec. cons. 4. num 103.* Quare etiam
indefinitè investiuntur Nobiles cum servitiis, adeò
ut antecessoribus suis imputare† debeant, si deter- 94.
minata servitia exegerunt. *Andre. Knichen. de pact.*
vestit. p. 2. c. 3. num. 53.

Extenditur decimò, ut subditi servitia debita
non Nobilium sed suo proprio† sumptu præstare 95.
teneantur, *l. suo victu. 18. ff. de oper. libert. Zasius. lib.*
1. Intellect. singul. cap. 3. num. 51. Jacobin. de S. Ge-
org. Rubr. de Roydis & operis. num. 6. Maull. de Ho-
mag. titul. 4. num. 21. Andreas Geil. de Arrestis. ca-
pite 10. num. 6. Coler. de process. execut. p. 1. cap. 9. nu-
mero 96. Cardinal. Mantic. de tacit. & ambig. con-
vent. libr. 3. tit. 9. num. 45. Quare & instrumenta,
sine quibus operæ præstari nequeunt, ipsi subditi
suo† sumptu comparant, & fracta reficiunt. *l. 2. 96.*
§. si conservatu. ff. ad l. Rhod. de jactu. ubi gloss. Rosen-
thal. de Feud. cap. 8. conclus. 22. not. lit. B. D. Berlich.
lib. 2. conclus. 65. num. 16. & num. 17. Maull. de Ho-
mag. d. loc. num. 22. Iacobin. d. loc. num. 8. Husan. de
homin. propr. cap. 6. quest. 7. num. 95.

Quod si tamen (1.) subditus adeò† inops sit, ut 97.
sibi ipsi alimenta suppeditare non possit, Dominus
inter operandum ipsi præstabit. *d. l. suo victu. 18. in*
fin. ff. de oper. libert. Maullius d. t. 4. num. 21

Quemadmodum (2.) & ita à subditis exigen-
dæ sunt operæ, ut his quoq; diebus, quibus operæ
edun-

98. eduntur, satis tempus ad † quæstum faciendum, unde ali possint, habeant. *l. aut certè. 19. ff. d. tit. Gell. de Arrest. cap. 10. num. 6.* imò tempora quoq; ad curam corporis necessaria relinquenda sunt. *l. penult. ff. eod. Coter. de process. execut. p. 1. cap. 9. numero 97.*
99. Sic etiam (3.) si precario † gratuita rogantur operæ, alimentorum onus incumbit Domino. *Surdus de aliment. t. 1. quæst. 56. num. 12. Husan. de liber. hom. cap. 6. num. 93. Maull. d. num. 21.* Ubi enim indebita præstantur opera, laborem mercedem frustrari iniquissimum est. Nam siue agrum tuum quis excolat, siue gregem pascat, siue domum ædificet, siue pabulum ac ligna comportet, siue onustus eat, siue literas cursor deferat, siue domi tuæ desidens ostia observet, deniq; quidquid operis agat, cuicunq; usus sit, dignus est operarius mercede sua, quam qui negat, sanguinis Reus arguitur: ita *Josephus à Costa. de procuranda Indorum salute. lib 3. cap. 17.* Deniq;
100. etiam eo casu, si adsit † consuetudo loci, alimenta fervientibus & operantibus sunt præstanda. *Jacobin. d. num. 6. Cardinal. Mantica. d. tit. 9. num. 45.* qui plures huc citat. *Sonsbek. de F. p. 11. num 43. Schrader. p. 6. cap. 6. num. 15. Rosenth. cap. 8. concl. 24. n. 1.*
101. Sententiam VVittebergenſium pro hac materia adscripsit *Georg. Beat. sub Rubr. Casus varii. fol. 74.*

Extenditur undecimò, ut Nobiles ista servitia
 102. sibi debita possint alteri delegare, † aut locare, etiam invito Rustico aut subdito. *l. opera. 9. l. patronus.*

*ius. 25. princip. ff. de oper. libert. l. hominis. 3. ff. de usu-
fruct. legat. l. si non sortem. 26. §. 10. ff. de condict. indeb.
Zasius. lib. 1. intellect. singul. cap. 3. num. 50. Husan. de
liber. homin. cap. 6. num. 74. Maull. de Homag. tit. 4.
num. 14. Jacobin. de S. Georg. Rubr. de Roydis. num. 1.
Baltasar. Gomer. de potestate in seipsum. libr. 2. cap. 19.
Carol. Molin. ad Consuet. Paris. tit. 1. §. 1. gloss. 3. n. 24.
Nisi forsā elegantur subditi alicui Tyranno, † per ^{103.}
quem deterior eorum fiat conditio. Hoc enim ca-
su compelli invitati non poterunt. l. 24. §. ult. ff. de fi-
deicom. libert. Matth. Coler. de process. execut. p. 1.
cap. 9. num. 42.*

Extenditur duodecimò, ut Nobiles adversus
Rusticos refractarios debita servitia detrectantes
multa pecuniaria, † arrestatione bonorum, pigne- ^{104.}
ratione fructuum, carcere, aliisq; remediis juridicis
procedere, & ad oboedientiam eos manu pratoria
compellere possint. l. si quis. 6. §. pen. ff. de pæn. Hu-
san. de lib. homin. cap. 7. num. 1. &c. Andr. Knichen.
de pact. vestit. lib. 2. c. 3. n. 55. 58. Geil. 1. obs. 17. n. 8.
& de P. P. lib. 1. c. 2. n. 20. Matth. Steph. de Iuris. lib. 2.
p. 1. c. 7. memb. 2. n. 205. Maull. de Homag. t. 4. n. 27.

Extenditur decimo tertio, ut sicubi Nobilibus
ob diffidatores, hostes, incendiariosvê periculum
immineat, Rustici ad faciendum excubias, & custo-
dienda † castra Dominorum suorum cogi possint. ^{105.}
Petr. Anton. de Petr. de potestat. Princip. cap. 6. p. 2. nu-
mer. 38. 39. & cap. 10. num. 36. Renat. Choppin. de Le-

gib. Andegau. lib. 2. cap. 1. tit. 4. num. 6. Surd. cons. 210. num. 12. Constit. Elector. p. 2. cap. 51. ubi Dan. Moller. num. 1. 2. Ripa de peste. capit. 5. num. 201. & seqq. Jacobin. de S. Georg. tit. de Homag. n. 43. D. Berlich. lib. 2. concl. 64.

106. Extenditur decimo quartò, ut Rustici Nobilibus suis obstricti sint ad extructionem & reparationem castri, seu Domus † prætoriae: Demnach setzen/ wollen vnd verordnen wir/ (ait illustrissimus Elector.) daß hinführo die Unterthanen in Unsern Landen schuldig seyn sollen / Ihrem Erbherrn (quod notandum, nicht den Gerichtsherren: si forsan eveniat. Daß ein ander die Gericht habe: Denn man helt vor den Erbherrn/ in hac materia/ von welchem die Leute ihre Güter in Lehn nehmen müssen. *Ita novissima Constitutio scripta, part. 5. cap. 1.*) zu den Geberden ihrer Rittergütter/ Bawfuhren zu thuen/ Landesordnung sub Rubr. Bawfuhren. *De quibus videnda Constitut. 52. p. 2. ubi Daniel Moller. Idem lib. 2. semestr. 31. 32. 33. D. Berlich. lib. 2. conclus. 65. Matth. VVehner. pract. observ. verb. Bawfuhren/ Id quod de jure communi aliter forsan se habet. Bechtius de salvo conduct. concl. 52. Petr. Anton. de Petra de potest. Princ. c. 6. p. 2. n. 40.*

107. Declaratur suprà dicta ampliatio decima, primò, ut non procedat, si servitia nova & insolita † Nobiles à rusticis exigunt, eos pro sola libidine ad quiduis operis excruciant. *Andr. Geil. 1. obs. 17. num. 12.*

& 2. obs. 62. num. 12. Hoc frequenter fieri experien-
 tia edocuit, quod Rustici cyclopica sævitiâ tracten-
 tur, quotidianis operis & angariis onerentur, per to-
 tam septimanam macerentur, diebus festis autem
 tabulariorum vices subire cogantur. *Coler. de pro-*
cess. exec. p. 1. c. 9. n. 68. Quæ tamen potestas nequa-
 quam † Dominis competit. *l. cum patronus. 22. in* 108.
fin. ff. de oper. libert. l. nec audiendus. 17. l. aut certè. 19.
ff. d. t. l. cum satis. 22. C. de agricol. & censit. Köppen.
q. 19. n. 9. Mantic. lucubr. Vatican. lib. 23. t. 23. n. 5.
Maull. de Homag. t. 4. num. 12. Neq; enim Grex † est 109.
 propter pastorem. *Marquard. Freherus in addit. ad*
Petr. de Andlo. lib. 1. c. 3. Vasq. in præfat. illustr. con-
trou. n. 129. Garsia de expens. cap. 21. n. 32. In hoc ve-
 rò juris per Principem concessi abusu potest Prin-
 ceps † Visitatorem deputare, qui visitet actiones 110.
 Feudatariotum suorum, quomodo tractet subditos
 suos, ut loquitur *Petra de potestat. Princip. c. 13. n. 14.*
text. l. illicitas. pr. ibi: illicitas exactiones & violen-
 tias factas prohibeat Præses provinciæ. & §. 2. 3. 4.
5. 6. ff. de offic. Præsid. Petrus Binsfeld. de injur. cap. 9.
quest. 9. Bernhard. Greven. 1. conclus. 17. numero 9.
 Et hisce casibus ubi novæ, insolitæ, intolerabiles &
 inhumanae subditis imponuntur operæ, leges † o- 111.
 minia in deterius & plena suspicionum præsumunt.
Andr. Scheffer. libr. 3. question. 45. numer. 2. 3. 4. 5.
 & seqq. Et servitia talia per vim & metum † ex- 112.
 torta fuisse censent. *l. si per impressionem. 11. C.*
de his que vi metusvè caus. capite sanè. extr. de Ex-

- cess. Pralat. Adrian. Gilman. libr. 2. decis. 4. num. 12. Cravetta. cons. 152. num. 9. & per tot. Vincent. Honded. volum. 1. consult. 86. num. 17. Esaias Rosacorb. practic. forens. cap. 37. num. 41. Non obstante, quod subditi*
113. *aliquandiu † sub tali jugo hæserint, & pluribus vicibus talia indebita servitia præstiterint. Cravett. de cons. 132. num. 9. Chassan. in consuet. Burg. Rubr. 1. §. 4. num. 14. 15. Coler. de process. execut. d. p. 1. cap. 9. num. 69. Schrader. de Feud. p. 9. sect. 5. num. 109. Imò*
114. *insolita servitia † imponenti impunè resisti posse ait Petra (post Boer. & Roland.) de potestat. Princip. cap. 8. num. 79. & post eum Bernhard. Greven. lib. conclus. 16. consid. 1. num. 9. Quod tamen periculosum est; Se-*
115. *curius est dicere, officium judicis † implorandum adversus talem impressionem, ibiq; ad inhibendum violentiæ, imò & ad poenam, æstimationem operarum jam retrò indebitè præstitarum agendum. l. 1. C. quib. caus. coloni censiti Dominos accus. lib. 11. Boer. q. 55. n. 11. & seqq. Gilman. p. 2. decis. 4. n. 13. & 15. Idem. d. p. 2. decis. 9. n. 9. Speculator. tit. de censib. exact. §. nunc dicendum. n. 2. Sic & indebita subditis gravamina*
116. *imponens feudatarius feudo & jurisdictione † privari potest. Bernhard. Greven. d. concl. 16. n. 14. Et Vasallus ob violenta ludibria, patronali imperio solvitur, Franc. Zoannet. de dupl. venat. n. 75. Renat. Choppin. de doman. lib. 2. tit. 8. num. 10. Mastril. decis. 13. num. 18. Quintil. Mandos. de Inhibition. q. 103. num. 5. Frider. Mindan. lib. 2. de mandat. c. 13. n. 10. 15.*

16. 17. 31. & per tot. *Anton. Faber. lib. 3. C. tit. 18. dif-
fin. 2. Husan. de propr. hom. c. 8. n. 27. 28. Cabedo. de-
cis. 8. n. 1. p. 2. Thom. Mich. de jurisdict. concl. 135. lit.
D. Exempla † illicitarum exactionum & eorum 117.
quæ exinde sequuta sunt, refert Matth. VVehner.
tract. Von verenderung der Regiment / c. 12.*

Declaratur secundò, ut stantibus determinatis
servitiis Nobiles illis prout ex consuetudine aut pa-
cto ab antiquis temporibus præstitæ sunt, teneantur 118.
esse contenti, neque ultra eas possint exigere quic-
quam amplius. *c. dilecto. de offic. Archidiac. l. penult.
§. caveant. C. de agricol. & censit. lib. 11. Herm. Vultei.
vol. 2. consil. Marpurg. 30. n. 210. Zasius de Feud. p. 12.
n. 13. Paris. cons. 4. n. 19. lib. 1. Schrad. p. 6. c. 6. n. 4.
Knich. de pact. vestit. lib. 2. c. 5. n. 26. 27. Anton. Goto-
fred. disput. feud. 7. concl. 2. lit. D. Matth. Vesenbec.
consil. 45. n. 14. p. 1. Unius enim servitii expressio
† est aliorum exclusio, l. 12. ff. de Judic. Rosenth. de 119.
Feud. c. 8. concl. 21. n. 1. 2. Constit. Elector. 51. p. 2. Esa.
Rosacorb. pract. forens. c. 37. n. 42.*

Declaratur tertio, quòd nobiles determina-
ta servitia habentes non habeant potestatem illa ex-
tra † modum aggravandi aut extendendi, sed potius 120.
teneantur illis uti ex boni viri arbitrio. *Husan. de
Homin. prop. c. 6. n. 68. &c. Vultei. d. cons. 30. n. 212.*
Hæc enim est mens Principis indefinitas operas con-
cedentis, ut intra modum à Vasallo usurpentur: Et
hæc est mens Rustici illas promittentis, quòd speret,

- (ait Celsus) Dominum rectè usurum, non quòd immodicè obligari velit. *l. si libertus. 30. ff. de oper. libert.* Non ergò nimis austerus sit Dominus, sed ex boni viri arbitrio moderata (consideratis bonorum & circumstantiis & subditorum conditione, qualitate, valetudine, atate, necessitate, &c. *l. ejus. 16. §. 1. l. nec audiendus. 17. ff. d. t.*) exiget servitia. *Preposit. in. cap. 1. Quib. caus. feud. amitt. num. 1. ubi Afflict. num. 29. Alvarot. num. 3. Rosenth. de Feud. cap. 8. concl. 22. num. 4. 5. 6. Maull. de Homag. tit. 4. num. 12.* Sicut enim vult ab illis honorari, ita & ipse
122. tenetur eos diligere, & tractare † ut filios. *Cravetta cons. 9. num. 37.* In quo differt bonus Magistratus à Tyranno, qui est ceu Lupus, cujus non sunt oves propriæ. *Petra de potestat. Princip. cap. 15. num. 29.* Et in omnibus servitutibus Regula stat, quòd illis
123. † civiliter uti debeamus. *l. si cui. pr. ff. de servitut. l. 5. l. ex meo. 24. l. is qui duo. 29. ff. de Serv. Rust. l. creditor. 60. §. ult. ff. Mandat. Anton. de Amat. decis. 130. num. 7. 8. Rosacorb. pract. forens. cap. 37. num. 10.* Ex antiqua verò formâ, ex consuetudine & more regionis per Judicis officium † modificanda res est,
124. *Matth. Vehner. observ. practic. verb. Dingnotull / §. etsi igitur.*

Declaratur quartò, ut Rustici operas absque mora & culpa uno anno non præstitas alio anno

125. non teneantur † supplere: veluti si morbo impedi-
antur: Nam dum languet libertus (ait Pomponius)

patrono operæ, quæ jam cedere coeperunt, pereunt.
l. interdum. 34. ff. de oper. libert. & non potest per eum
videri stetisse, quò minus operas præstet. l. libertus.
15. pr. eod. adeòque ei pereunt, cui debentur. l. operæ.
7. ff. de usufr. leg. l. sed addes 19. §. penult. ff. Locali. Ser-
vire enim nobis intelliguntur etiam hi, quos cura-
mus ægros, qui cupientes servire, propter adversam
† valetudinem impediuntur, ita Paulus in l. cum he- 126.
res. 4. §. Stichus. 8. ff. de Statulib. Coler. de process. exec.
p. 1. c. 9. n. 72. Sic nec tunc operas omissas supplere te-
netur subditus, si Dominus ipse in mora † poscendi 127.
est constitutus. l. cum patronus. 22. pr. ibi: absurdum
est credere alio die deberi officium, quàm quo is ve-
lit, cum præstandum est. ff. de oper. libert. Id quod po-
tissimum in operis indeterminatis obtinet, ubi id a-
gi videtur, ne † antè cederent operæ, quàm indictæ 128.
fuissent. l. quoties. 24. ff. d. t. c. §. licet vasallus. Si de
feud. defunc. contr. c. 1. §. ad hæc. Hic finit. lex. c. 1. ibi:
si fuero requisitus. De nov. form. fidel. Curt. jun. de F.
p. 4. n. 61. Zasius p. 7. n. 27. Sonsbeck. p. 12. n. 9. VVe-
senbec. c. 9. n. 12. Schneidw. p. 5. n. 97. Vultei. lib. 1. c.
10. n. 13. Cardinal. Mantic. de tacit. & ambig. convent.
lib. 14. tit. 29. n. 54. Sin. verò servitia sint certa &
certa die vel mense præstanda, vasallus tenetur ea
præstare, etiamsi non † fuerit interpellatus. An- 129.
dreas de Ifern. in cap. 1. §. non cogitur. num. 5. An ille
qui interf. fratr. Dom: Mozz. de Feud. tit. fin. num.
III. Duaren. de F. cap. 14. n. 12. Schneidw. d. p. 5. n. 98.

Schrad.

130. *Schra. p. 6. c. 6. n. 38.* Tunc enim † dies pro homine interpellat. *l. magnam. C. de contrah. stipul. l. si mora ff. solut. matrim. Mantie. d. tract. lib. 23. tit. 2. n. 22.*
 Quod si verò vasalli seu rustici in mora deprehen-
131. dantur, ad supplementum aut æstimationem † non immeritò adigi poterunt. *Jacobin. de S. Georg. t. 2. de Roydis. n. 2. Maull. de Homag t. 4. n. 15. Husan. de liber. hom. c. 6. n. 75.*

- Declaratur quintò, si Nobiles comparent ære bona rusticorum seu paganica, ut hoc casu ceteris ejus loci rusticis non accrescat † onus servitorum, sed novus emptor, licet sit Nobilis, nihilominus operas respectu fundi empti debitas exhibere tenetur: ne aliàs cum evidenti misellorum rusticorum dispendio, eorundem emolumenta emisse videatur. *c. conquirente. de offic. Ordinar. Cravetta cons. 642. n. 4. Matth. VVehner. in verb. Dingnotul / §. si nobiles. &c.*
132. Sunt enim illa servitia † onera realia, quæ prædiis inhærent, adeò ut quocunque vadunt prædia, ad possessores etiam ista servitia unà transcant passivè. *l. quisquis. 16. C. de Episc. & Cleric. Coler. de process. execut. p. 1. c. 9. n. 70. Schrad. de Feud. p. 6. n. 18. Rosenth. c. 8. concl. 5. n. 1. 2. 3. 4. Modestin. Pist. consil. 9. n. 48. vol. 2.*
- Res siquidem semper transit
133. †, cum suo onere & causa. *l. 12. ff. commun. præd. l. via 23. §. si fundus. l. cum fundo. 36. ff. de S. R. P. l. res pignori 10. C. de remiss. pigno. l. si debitor. 12. C. de distra. pign. Carol. Molin. de consuetud. Paris. tit. 1. §. 22. n. 156.* Et
 si se-

si secus diceremus, quid aliud statueremus, quàm
quòd Rusticis † onus ex facto Nobilium duplicare- 135.
tur. *Andr. Knich. de pact. vestit. p. 2. cap. 3. num. 108.*
qui à num. 91. usq. ad fin. cap. totam hanc rem pulcrè
illustravit. Et Johann. Köppen. quest. 61. num. 10.
Iniquissimum verò, ut onus multis † commune 136.
paucis imponatur. *l. actores. 4. C. de exact. tribut. lib.*
10. Ergò is ipse, qui fundum comparavit, etiam o-
nus ei cohærens, nullo contrario pacto obstante, a-
gnosceret tenetur. *l. penult. & l. ult. C. sine censu vel*
reliquis. Imò nec privilegia aliàs competentia in tali
rerum successione particulari juvant, adeò ut etiam
Ecclesia, † quæ rem onere tinctam comparavit, ab 137.
isto non excusetur, *cap. si tributum. 11. quest. 1. cap.*
tributum. 23. quest. 8. Zobel. p. 2. diffin. 46. num. 1. l. 8.
C. de exact. tribut. Surdus. decis. 20. num. 11. Licet
itaq; contrahendo aut in vim privilegii alicui im-
munitas concedi possit, non tamen eo cum effectu,
ut † aliis onus aliquod exindè ad crescat. *l. vacuatis. 138.*
19. C. de Decurion lib. 10. l. immunitatem. 9. C. de agri-
col. & censit. Petra de potestate Princip. cap. 32. p. 3. n. 9.
Thom. Michael de Jurisdic. concl. 26. in fin. Hinc con-
sequens est, ut quoties talis immunitas conceditur,
portio ista oneris non in detrimentum aliorum
computetur, sed potius ipsi † concedenti detraha- 139.
tur. *Carol. Tap. ad Rubr. cap. 4. num 31. ff. de constit.*
Princ. Maull. de Homag. tit. 9. num. 79. vel ut ipse
concedens onus illud ferat. *Marra. de Jurisdic. p. 4.*

cent. 1. casu 96. num. 11. Quetta cons. 20. num. 4. Georg. de Cabedo. decis. 113. num. 3. p. 2. Ita enim & in Imperio moris est, ut quoties status aliquis immediatæ
 140. subjectioni eximitur, toties onus exempti redundet in humeros eximentis. *R. A. de Anno 48 §. Und soll/ §. gleicher gestalt. Meichsner. tom. 2. lib. 1. decis. 9. & decis. 6. num. 17.* Iniquissimum aliàs foret, si unum altare cooperiretur, & alterum discooperiretur. *Acac. Enenk de privil. lib. 1. c. 12. n. 17.*

Declaratur sextò, ut Rustici saltem intra, non
 141. verò extra † castrum & domicilium Nobilium servitia præstare teneantur. *l. quod nisi. 20. §. 1. in fin. l. opera. 20. ibi: loco edi debent, ubi patronus moratur. ff. de oper. libert. l. 8. C. de annon. & tribut. lib. 10. Esa. Rosacorb. pract. forens. cap. 37. num. 43. Jacobin. de S. Georg. tit. de Roydis. num. 7.* Quætamen quæstio
 142. interpretationem admittit, & viri boni arbitrio † dirimenda est, ut in terminis respondit Scævola, *in l. Mævia. 13. §. 1. ff. de annuis legat.* Quid enim si con-
 143. suetudo † sit, ut etiam extra castrum serviant subditi. *Gilman. p. 2. decis. 4. n. 9. 10. Videatur Rosenthal. de Feud. c. 8. concl. 25. per tot. Husan. de hominib. prop. cap. 6. num. 90.*

Declaratur septimò, ut Rustico ad operas ob-
 stricto pluribus liberis relictis mortuo, illi non sin-
 144. guli † in solidum ad multiplicandas operas exigi possint, sed sufficiat, si unus eorum omnium nomine serviat, si videlicet servitii præstatio sit individua, & per plures scissa aliquo incommodo Dominum affici-

afficiat, ut in simili loquitur JCtus *in l. 5. §. penult. ff. judicatum solvi*. Quo casu plerumq; solent unum communi sumptu constituere Procuratorem † *Line* 145.
Lehenträger / Zasius de Feud. p. 12. n. 18. Andr. de Ifern. in §. omnes. n. 2. ibid. Afflict. n. 21. Alvar. n. 7. Si de feud. defuncti controu. Quod si præstatio per † partes fieri 146.
 potest, singuli pro hereditaria portione serviendo admittentur. *l. si duo. 22. ff. depositi*. Aut si unus † re- 147.
 liquorum nomine id fecerit, ab illis compensationē aliunde accipiet. *l. heredes. 22. §. contra. 10. l. heredes. 25. §. 10. 11. 12. ff. famil. herisc. l. cum pater. 77. §. hereditatem. 4. ff. de legat. 2. Carol. Molin. ad Consuet. Paris. r. 1. gl. 4. §. 2. n. 39.* Quamvis enim quoad naturam obligationis servitia individua à singulis peti possēt: attamen unius † solutione omnes liberantur. *l. si plu-* 148.
res. 44. ff. de legat. 2. l. in duobus. 3. §. final. ff. de duob. 149. reis. Aliàs absurdum foret, ut heredes plus ferrent, quàm defunctus tulisset. *Schneidw. de feud. p. 5. n. 14.* Imò iniquissimum, si Dominus eos in plus gravaret, quàm fuerat conditio parentis ipsorum, quem non 150.
 nisi pro † portione hereditaria repræsentant. *l. 14. in fin. ibi: pro qua portione. C. de rei vind. l. 1. ibi: pro portionib. hereditariis. C. si cert. pet. l. si adulta. C. de heredit. act. Arius Pinell. ad. l. 1. p. 3. n. 79. C. de bon. matern. Mich. Grass. in §. hereditas. q. 12. n. 12. Joh. Bapt. Costa. de quota & rata. q. 45. n. 6. & 7. Hart. Pistor. lib. 2. q. 9. n. 12. 13. 14. 15. Montan. de Tutel. c. 40. n. 56.*

Declaratur octavò, quòd Rustici saltem ad diurna, † nō verò ad nocturna servitia sint obstricti. *post Alb.* 151.

- Bald. Dec. Anton. de Butr. Polydorus Ripa. tract. de nocturno tempore. c. 41. num. 1. & per totum. Sunt enim operæ officium diurnum. l. 1. ff. de oper. libert. l. 2. ff. de annuis legat. Quod tamen fallit in tempore necessitatis & hostium † incurſu ingruente, poſt Bart. Jacobin. Beuſt. Huſanus de homin. propr. cap. 6. num. 96. & ſeqq. Ripa. d. cap. 41. num. 9.*

- Declaratur nonò, ut Ruſtici, qui continuo triginta & unius annorum curriculo pro ſervitiis uniformem † pecuniam præſtiterunt, jure præſcriptionis ſe à ſervitiis exemerint, & amplius ad ea edenda non teneantur. Conſtitut. Elect. 4. p. 2. ubi Daniel Moller. Joh. Köppen. quæſt. 13. num. 8. & ſeqq. D. Berlich. lib. 2. concl. 6. per tot. Extra diſpoſitionem juris Saxonicæ contrarium † ſtatuunt. Huſanus de homin. propr. cap. 2. num. 32. Knichen de pact. veſtit. p. 2. cap. 3. num. 7. Matth. VVehner. verb. Dingnotul. §. ſi annuatim. Roſacorb. præct. forenſ. cap. 37. num. 33. Roſenthal. de feud. cap. 8. concl. 21. num. 3.*

- Declaratur decimò, ut Ruſtici Domino ſuo non obſtringantur ad ſervitia, ſi & Dominus illis debitum & promiſſum officium † non præſtitit: ita poſt Bald. ait Jacobin. de S. Georg. Rubr. de Roydis. numero 48. Non enim Dominus à ſubditis præſtari ſibi petere poteſt, niſi ipſe prius ex ſua parte præſtiterit illud, ad quod ſe obligavit. l. Julianus. 13. §. offerri. 8. ff. de action. empt. l. quero. 54. §. interlocatorem. 1. ff. Locati. Paris. conſ. 33. num. 57. lib. 1. Et qui fidem,*

fidem † contractus non adimplet, facit, ut adversa 156.
 pars liberetur. *cap. frustra. de R. I. in 6. l. 12. l. 21. C. de
 pact. l. 27. ff. de inoffic. testam. Hartman. Pistor. p. 2. q.
 24. num. 4. 5. 6. Iohan. Vincent. Honded. vol. 2. consult.
 34. num. 19. Mynsing. 3. obs. 96. & 4. observ. 7. & 8.
 Schrad. de feud. p. 9. cap. 4. num. 88. Coler. de process.
 exec. p. 4. c. 1. num. 97. & num. 105. Quod etiam in
 pactionibus † juratis procedit, in quibus non cense- 157.
 tur fidem frangere, aut promissioni juratae contra-
 venire, si adversarius primò contravenerit. *cap. per-
 venit. c. sicut. ext. de jurejur. Matth. Cuno. de pact. cap.
 22. num. 95. & 96. Imò procedit etiam contra † Ma- 158.
 gistratum promissa ex suis partibus non servantem.
 Arniseus lib. 1. de jure majest. cap. 6. num. 12. Et de Au-
 torit. Princip. cap. 1. num. 4. Matth. Stephani. de Ju-
 risdiction. lib. 2. p. 1. cap. 7. num. 260. Georg. Bechtius
 de Salvo conduct. conclus. 146. Si ergò Dominus feudi
 non servat fidem Vasallo, similiter vasallus non te- 159.
 netur Domino servare juramentum fidelitatis. Car-
 dinal. Mantica. de tacit. & ambig. convent. lib. 3. tit. 17.
 numero 20.**

Ampliatur undecimò suprà dicta conclusio, ut
 Nobiles in casu necessitatis ad promovendum bo-
 num publicum, & pro evitanda charistia possint Ru-
 sticis inhibere extractiones † bladum, & ne victu- 160.
 alia tempore penuriæ extra castrum aut territorium
 extrahant. *Petra de potest. Princip. cap. 6. p. 2. num. 58.*
 Quanquam enim quilibet rerum suarum liberam

161. habeat † administrationem. *l. fin. C. de pact. l. 25. §. 1. ff. solut. matrim. l. Tutor. 8. ff. de in lit. jur.* Ita ut gravis sit injuria, si quis in re propria aliquid facere cogatur. *l. dudum. 14. C. de contr. emt. l. invitum. 11. l. in vendentis. 13. eod. Andr. Rauchb. p. 2. q. 22. numero 1. 2. 3. 4.*
162. Ob publici tamen commodi † rationem, & ut inedia consulatur, aliud dicendum. *l. 2. ff. de nundinis. l. 1. C. ut nemini liceat in empt. libr. 10. Socin. Reg. 435. l. 1. ubi Salicet. C. de Episcop. aud. Anton. Gomez. tom. 2. var. resolut. cap. 7. num. ultim. Covarr. lib. 3. resol. cap. 10. num. 3. Ludovic. Pegver. decis. 88. num. 1. & num. 3. 5.* Quali casu etiam subditi
163. merces aliàs non venales cogi possunt † ad vendendum, uti in Camera receptum esse testatur *Mynsing. 5. obs. 27. Vid. Köppen. quest. 59. Petra de potestat. Princip. cap. 13. num. 17. Roland. à. Vall. cons. 3. num. 16. volum. 2. Pancirol. cons. 116. num. 22.* Neq; enim in
164. Dominorum potestate est, bona & jura † subditorum adimere, nisi id ex causâ publicæ utilitatis fiat, & quidem refuso prius precio. *l. 13. §. si constat. 1. ff. commun. præd. l. 12. ff. de Religios. l. 2. C. de precib. Imperat. off. l. 2. C. ex quib. caus. servi pro premio. & c. l. 5. ff. de decret. ad ord. fac. l. Lucius. 11. ff. de Eviction. Matth. Coler. de process. execut. p. 2. cap. 3. num. 336. Regner. Sixtin. de Regal. lib. 2. cap. 7. num. 71. & c. 13. num. 78. de quo prolixè Bernhard. Greven. lib. 2. conclus. 56. per tot. Hotoman. illustr. quest. 1. Arius Pinell. ad Rubr. C. de rescind. vendit. p. 1. cap. 2. num. 1. Auctor Dissertat. de Jure Principat. conclus. 68.*

dreas Rauchb. p. 2. quest. 11. num. 93. & 94. Itaq; si tempore charitiæ intra castrum saltem cogantur frumenta sua Rustici vendere, non aliter nisi pro iusto & æquo, non verò pro minore precio distrahere cogi poterunt. *Pegvera d. decis. 88. num. 4. Andr. Knichen. verb. Ducum. cap. 7. num. 31. Don. Gars. Mastrill. decis. 17. num. 30. & per tot. p. 1. Alvar. Valasc. decis. 43. per tot. p. 1.* 165.

Ampliatur duodecimò, ut Nobilis Rusticos suos otiosos † possit cogere ad faciendum aliquam 166. artem, vel honestum exercitium. *Petra de potestat. Princip. cap. 15. num. 45.* Si enim corporibus utantur validis, vitæ autem occasio decens non est, hos non frustrà esse onus terræ providendum est, sed tradendi operum publicorum artificibus ad ministerium, & præpositis panificantium stationum, & hortos operantibus, aliisq; diversis artibus aut operibus, in quibus valent simul quidem laborare, simul autem ali, & segnem ita ad meliorem mutare vitam. Ita loquitur Imperat. *Novell. 80. cap. 5.* Ut non segnitie (rationem adjicit idem Imp.) eos ad illicitos actus impellente leges eos abripiant ad poenas. Otium enim non saltem passim in sacris reprehenditur, sed & multorum vitiorum † mater est, 167. *Ezech. 16. Ecclesiast. 33. Ludov. Pegver. decis. 3. num. 4. 5. 6. Nevizan. in sylv. nupt. lib. 4. num. 8. 9.* Imò naturali lege laborare jubemur. *D. Johan. Gerhard. de. cad. 5. quest. polit. q. 6.*

Amplia-

- Ampliatur decimo tertio, ut Nobiles subditis suis prohibere possint, ne extraneum aut forensem
 168. † ad se in ædes, commorandi gratia, recipiant absq;
 ipsorum dominorum consensu. *Surdus cons. 210. vol. 1. num. 15. Petra de potest. princ. cap. 11. num. 12.* Extraneum tamen semel apud illos existentem non
 169. possunt sine † causa expellere. *post Ruin. cons. 28. n. 15. vol. 1. Petra. d. c. 11. num. 17.*

- Ampliatur decimo quarto, ut Rustici per Nobiles suos cogi possint in suis domiciliis & domunculis † commorari & habitare, non verò alibi divagari, & in Dominorū præjudicium se absentare. *Surd. d. cons. 210. n. 14. vol. 2.* Etiā si aliàs coactio illa in certo aliquo loco habitandi jus libertatis naturalis infringat. *Baltasar Gomez. de potest. in seipsum. lib. 2. cap. 18. num. 3.* Unde si ab alio detineantur, & alibi operentur, iterum † revocantur. *Husan. de liber. hom. cap. 7. num. 10. Matth. Stephan. de Jurisdic. lib. 2. p. 1. cap. 7. memb. 2. num. 206. Petra de potestat. Princip. d. cap. 11. num. 14. 15.* Sicut enim Domini Jurisdictionum debent † residere in loco, ubi subditi sui sunt, utpote quorum interest habere Dominos præsentem, cum quibus possint secretè loqui, & ad eos accedere. *Petra d. tractat. cap. 15. num. 16.* Ita vicissim Dominorum interest subditos præsentem habere. *Petra cap. 13. num. 13.*

- Ampliatur decimo quinto, ut Nobiles Rusticos suos leviter † castigandi jus habeant, quod ad plagas usq; extendit. *Bald. in Auth. ad hac. C. de Latin.*

tin. libert. toll. Jacobin. de S. Georg. de Roydis. num. 10. c. duo ista. 23. quest. 4. cap. disciplina. dist. 45 Husan. de homin. prop. cap. 8. num. 18. Et quidem tantò magis quantò certius, quod & aliæ personæ † potestatem 174. Jurisdictione minorem, habentes levis castigationis facultatem exerceant. Sic enim & Patronus † liber- 175. tam, licet jam alii nuptam, leviter cohercet. *l. non solum. 11. §. quanquam. 7. ff. de injur.* Et Magister seu Præceptor † discipulum, *l. sed etsi. 5. §. fin. ff. ad l. 176. Aquil. l. item queritur. 13. §. Item Iulianus. 4. ff. Locati. Menoch. lib. 2. de arbitr. jud. casu. 364. num. 10.* Et frater senior fratrem † juniorem. *l. unic. C. de e- 177. mend. propinq. Menoch. d. loc. num. 6. 7.* Et Abbas suum monachum † aut clericum. *cap. universitatis. 24. 178. extr. de sentent. excommun. cap. cum voluntate. 54. eod.* Et Maritus † suam uxorem. *Novell. 117. §. si quis. cap. 179. 14. l. si adulterium. 38. §. Imperator. 8. ff. ad l. Iuli. de adulter. Menoch. d. cas. 364. num. 9. idem Menoch. tractat. de præsumpt. lib. 5. cap. 15. Quirin. Kubach. cent. 2. decad. 1. quest. 8. Arniseus de Matrimonio. lib. ult. Alexand. Trentacinq. lib. 1. var. resolut. Tit. de Patriapoteſtat. quest. 1. Quòd ad verbera, † baculum, 180. fustes & flagella usq; pro gravitate commissi extendit Kirchner. de Repub. disput. 1. corollar. 7. Vid. Bechtium. de salv. conduct. concl. 246.*

Ampliatur decimo sextò, ut usquam locorum ex receptis moribus, aut etiam ex pacto Rustici Nobilibus suis gallos † & gallinas dare annuatim co- 181.

- gantur. Rauchhünner: / Nonnunquam etiam añ-
182. quot modios † frumenti, aut certam pecuniæ sum-
mam, Kornpacht / Geldpacht. *Huf. de hom. propr.*
cap. 6. num. 63. 64. (ubi ait, gallinas in recognitio-
nem superioritatis & jurisdictionis dari; quoniam
183. gallinæ † plerumq; in altum volant, ibiq; nidificant,
aut noctu requiescunt, & ob id altitudinem juris si-
gnificare existimantur.) *Matth. Steph. de Iurisd. lib.*
2. p. 1. cap. 7 m. 2. num. 208. 209. Item Silberzins /
Schatzung / Zinsgeld / Sackzehend / Pachtge-
treydigt / Fastnachthünner / Herbsthünner / Wachsz-
zins / Fastnachteyer / Pfingstkäse / &c. *Matth. VVeh-*
ner. pract. obser. in verb. Dingknotell / §. redeundo.
Item Kaphanen / *Daniel Moller. ad Const. 39. part 2. in*
addit. post num. 7. ubi refert Additionator sententi-
am Lipsent. de Anno 1548. Daß die Güter / wel-
184. che Kaphanen † zinsen / nicht Mannlehen / sondern
Erbzinslehen seyn. Quod tamen in præfectura
VVeisfeldensi aliter se habere dicitur, ubi fundi
omnes, ex quibus annuatim Capones solvuntur, ha-
bentur vor Mannlehen / & mortuo rustico absq;
masculo successore ad Dominum revertuntur: Nisi
juxta Capones pecuniaria quoq; pensio, etiam in
paucis nummis, præstetur.

- Ampliant decimo septimò hanc conclusio-
nem Interpretes, ut Nobiles Rusticos suos pro lubi-
185. tu ejicere, † & prædia eorum vel aliò transferre, vel
ipsi possidere, aut ex illis villam extruere possint.

Matth.

Matth. Stephan. de Jurisdic. d. cap. 7. membr. 2. numero 206. Husan. de propr. homin. cap. 7. numer. 75. & cap. 2. numero 31. Quod tamen in his Provinciis nec frequentatur, † nec applicari habile est. Sive enim 186.
Rustici bona possideant Censitica, sive Emphyteutica, neutro casu Nobiles in Rusticorum bona se intromittere prohibebuntur. Censitica enim præsupponunt, Dominium † tam directum, quam utile 187.
ipsorum esse Rusticorum, & non Domini, cui census præstatur. Constitut. Elector. 39. p. 2. in pr. VVesenbec. cons. 62. num. 24. p. 2. Joh. Gædd. ad cap. 2. de sequestrat. possession. num. 36. Schrader. p. 2. Feud. cap. 2. num. 59. Vultej. libr. 1. F. cap. 12. num. 8. Census siquidem solvitur de re † nostra. Moller. d. cap. 39. 188.
num 6. non quòd per ejus præstationem recognoscatur ex nunc Dominus directus, censualis enim contractus † dicitur, cùm quis alicui concedit o- 189.
mnimodum jus, quod in re habuit, reservato annuo censu. Cardinal. Mantica. Lucubr. Vatic. lib. 22. tit. 3. num. 9. sed variis aliis ex causis, Vel pro recognitione subjectionis. cap. recepimus. extr. de Privileg. Covarruv. lib. 3. resol. var. cap. 7. num. 1. Vel ratione foundationis. cap. præterea. cap. quoniam de jur. patron. Vel in memoriam pristini Domini, olim ab antiquo Domino in possessorem translati. Jason. in l. 1. num. 48. C. de Iur. Emphyt. Alvar. Valasc. de jure Emphyteut. cap. 32. numero 7. Vel etiam pro mutua pecunia accepta. Valasc. d. cap. 32. n. 8. Cardinal. Mantica. Lucubr. Vatican. lib. 8. tit. 22. per totum.

- Hoc casu cum Nobilibus nullum competat domi-
 190. nium, omnis † expellendi potestas cessat, etiamsi
 per centum aut mille annos census non sit solutus.
Cardin. Mantica. d. tract. lib. 22. tit. 3. num. 10. Menoch.
lib. 3. præsumpt. 106. num. 11. Pariter si bona sint em-
 phyteutica à rusticis possessa, largiendum omninò
 191. est, Dominium † utile penes eos esse. *d. constitut. 39.*
in princip. p. 2. l. 1. §. qui in perpetuum. ff. si ager. vecti-
gal. pet. Paris. cons. 50. num. 21. lib. 1. Alvar. Valasc.
de jur. Emphyt. quest. 13. num. 1. & num. 3. in eosq; u-
 192. nà cum utili Dominio omne † emolumentum
 translatum esse, *Peregrin. cons. 13. num. 15. volum. 1.*
Andr. Knichen. lib. 2. de pact. vestit. cap. 1. numero 18.
 Notorium verò est, quòd quoad commoda fundi
 193. Dominium Utile † longè potentius sit Directo.
Cravett. cons. 411. n. 36. volum. 4. Knichen. d. c. 1. n. 32.
 Unde Emphyteuta circa illud utile Dominium mul-
 194. ta facere † potest, etiam in consulto Directo Domi-
 no, de quibus *Mantica. d. lib. 22. tit. 28. & tit. 2. n. 36.*
Donell. 9. comm. 14. & ibid. D. Hilliger. Anton. Fa-
ber. decad. 24. error. prag. & c. 5. Rutger. Rulant. in vo-
to I. Camer. num. 3. post Elbert. Leon. de jure Emphyt. &
vot. 2. num. 5. Stephan. Gratian. lib. 2. discept. forens.
cap. 377. num. 27. & seqq. Relinquitur ergò, quòd
 195. rustici etiam Emphyteutæ † non possint absq; evi-
 denti causa per Nobiles è fundis suis expelli. *Don.*
Gars. Mastrill. p. 2. decis. 193. num. 11. Joseph. Ludov.
decis. Percus. 17. num. 4. Etiam posito, quod probe-
 tur,

tur, Dominum ipsum. Directum fundo isto ob evidentem † necessitatis causam opus habere. *Alvar. 196. Valascus de jur. Emphyteut. q. 22. num. 1. per ibi allegat*
In aliis tamen Territoriis diversa Rusticorum & durior est conditio, in quibus hæc jam dicta jura non poterunt applicari. *Husan. cap. 1. num. 26. & seq.*

Ampliatur decimo octavo, ut secundum multorum locorum receptam consuetudinem liberi rusticorum in civitatibus mechanicas artes vel opificia manuatia discere, aut aliis servire absq; † Nobilium 197.
consensu prohibeantur, sed interdum pro liberatione ipsis certam pecuniam quasi λύτρον solvere, vel Dominis ipsis servire, & operari cogantur: post *Husanum, Matth. Stephan. de jurisdict. libr. 2. p. 1. cap. 7. memb. 2. num. 212. Pro quibus facit text. 1. Samuel. 7. vers. 11. 12. Exod. 18. vers. 22. VVarem. de Erenberg. cap. 9. verisimil. num. 14. & seqq.*

Ampliatur decimo nono, ut quibusdam in locis Rustici à Nobilibus in subditos recepti solvant. *Aussnahmgeld / † iterumq; si abscedant, Abfahrt / 198. Abzug / Abschoss / Auflösung. Matth. Stephan. d. cap. 7. num. 213. Iohan. Köppen. quest. 5. & 11. Andr. Knichen. de pact. vestit. p. 2. cap. 4. num. 245. De quo jure Des Abzuges latè tractant, Andr. Rauch. p. 1. quest. 15. 16. Köppen. quest. 7. Andr. Scheffer. p. 2. quest. 10. Bechtius de securitat. cap. 4. concl. 85. D. Berlich. p. 3. concl. penult. & ult. D. Reinhard. in addit. ad Dan. Moll. constit. 38. p. 2. n. 15. 16. 17. 18. 19. 20.*

Ampliatur vicesimò, ut Nobiles etiam publi-
 199. cis Rusticorum † pasculationibus uti pro pecore suo
 possint, instar reliquorum incolarum. *Covarruv.
 pract. quest. 37. n. 1. arg. l. præs. 6. C. de servit. & aq.
 Coler. decis. 218. num. 3. Andr. Knichen. de pact. ve-
 stit. p. 2. cap. 4. num. 70.* Ita tamen ut non nisi juxta
 200 † modum à Rusticis usurpatum admittantur, nec eis
 plura pecorum capita alere in publicis pasculationi-
 bus permittantur. *Alvar. Valascus de jure Emphyt.
 q. 8. num. 42. Knichen. d. c. 4. num. 73.*

Ampliatur vigesimo primò, ut pluribus sæpè
 Dominis ac Nobilibus alia quoq; in subditos suos
 201. jura † servitutem redolentia competant, & vel jure
 investituræ vel præscriptionis postea cœptæ & com-
 pletæ, veluti ut Rustici Dominorum Molendina vi-
 sitare cogantur. *Zwangmühlen / Johan. Köppen q. 20.
 Ioh. Vinc. Honded. vol. 2. consult. 84. Modest. Pistor.
 p. 2. cons. 28. q. 1. & p. 2. cons. 19. Iac. Thoming. consil.
 16. per tot. VVesenb. cons. 34. per tot. Schurff. cent. 2. cons.
 45. Vasquius lib. 1. controvers. usufr. c. 4. Anton. Theß.
 decis. 16.* Jus Furnorum *Zwangöfen / Andr.
 Knichen. lib. 2. de pact. vestit. capite 4. numero 47. Cra-
 vetta de antiq. tempor. p. 4. cap. penult. numero 1. & 4.
 Petra de potestat. Princip. cap. 6. p. 2. num. 8. & c.* Jus fa-
 bricatorii *Brawhauf / Maltzhauf / Schenck-
 recht / Knichen. d. cap. 4. numero 80. & seqq.* Jus fa-
 bricinæ, & balnei hæreditarii, *Erbschmiede / Erbs-
 badstuben / & c. Knichen. d. loc. numero 118.*

Quæ

Quæ omnia cum servitutis naturam & qualitatem habeant, & jus libertatis præsumptæ impugnent, non † nisi apertissima consuetudine, concessione, 202 aut præscriptione inducta appareant, præsupponenda erunt, *per tradit. à Cardinal. Mantic. de tacit. & ambig. lib. 23. t. 3. n. 1.*

DE LAUDEMIIIS.

Ampliatur vigesimo secundò, ut Rustici Emphyteuticos fundos possidentes, eosq; alienantes obmutatam personam vasalli teneantur Nobilibus suis præstare Relevium † seu Laudemium. *Lehen/ 203*
waar/ Lehengeld/ l. ult. C. de jure Emphyt. Carol. Molin. ad consuetud. Paris. tit. 1. §. 22. numero 1. Renat. Choppin. de Morib. Paris. lib. 1. tit. 3. num. 3. Henr. Rosenth. de feud. cap. 6. conclus. 66. num. 1. Id quod præstatur pro nova investitura † & receptione novi 204
 Emphyteutæ *Matth. Coler. decis. 33. num. 1.* seu ut Dominus novum Emphyteutam vel Vasallum laudet, agnoscat & recipiat *Bursat. cons. 137. numero 23. libr. 2. Andr. Knichen. de pact. vestit. p. 2. cap. 4. numero 156. Alciat. libr. 1. parerg. cap. 45. Cardinal. Mantic. Lucubrat. Vatican. libr. 22. tit. 21. numero 34.*
 Cujus quantitas † ex jure communi quidem est 205
 quinquagesima precii vel æstimationis rei Emphyteuticæ alienatæ. *Iason. in d. l. ult. num. 39. Iohann. Bapt. Costa. de quota & rata. capite 112. numero 2.*

De

De consuetudine verò interdum plus, interdum minus penditur. *Stephan. Gratian. Discept. forens. c. 188. num. 2. volum. 1.* Moribus Saxoniae, Thuringiae, &
 206 Franconiae plerumq; vigesima † pars, seu quinq; de centum solvi solet. *Matth. Vehner. obs. pract. verb. Handlohn/ Lehenwaar/ in pr. Coler. decis. 33. n. 3.*

Extenditur hæc ampliatio primò, ut Laudemii
 207 solutio non sit † gratuita respectu Rusticorum, sed ex necessitatis vinculo præstanda: Tùm quia est quædam exhibitio obsequii reverentialis, quam facit Emphyteyta, dum receptione investituræ Dominum recognoscit. *Menoch. conf. 297. num. 24. & seqq. lib. 3. Stephan. Gratian. disceptat. forens. libr. 2. cap. 477. num. 21.* Tùm quia est quoddam honoris
 207 † genus, quod gratitudinis ergò nomine vestituræ præstatur. *Andr. Knichen. d. pact. vestit. lib. 2. cap. 4. num. 121.* Tùm quia solvitur ex ipsa natura † contractûs. *Menoch. d. conf. 297. num. 15. Cephal. conf. 505. num. 17. Iohann. Petr. Surd. decis. 31. num. 6. libr. 1.*
 208 Tùm quia solvitur † ex legis dispositione. *l. fin C. de jur. Emphyteut. Surd. d. decis. 31. num. 7.* Tùm quia
 210 æquitatis ratio idem flagitat, ut Dominus † qui gravatur, ex aliorum contractu novum recipere possessorem. *contra l. 25. C. de pactis.* iterum percipiat aliquod relevium seu compensam. *Iohan. Bapt. Costa. de quota & rata. c. 112. num. 4.*

Extenditur secundò, ut Laudemiorum lucrum reputetur pro quodam † adventitio ipsorum fundo.

fundorum fructu, respectu Domini Directi. *Andr. Knichen. d. cap. 4. num. 121.* adeò ut extante & constituta Ususfructus servitute commodum hoc Laudemii non ad nudum Proprietarium, sed ad Usumfructuarium † pertineat. *Amedeus. de Ponte. quest. 212. laudemial. q. 20. argum. text. l. arbores. 59. §. 1. l. item si. 9. per tot. ff. de Usufr. Julius Clarus in §. Emphyteusis. quest. 23. num. 5. Hartman. Pistor. lib. 1. quest. ult. n. 5. Johan. Petr. Surd. decis. 31. num. 12. lib. 1. Iohan. del. Castell. de Usufructu. cap. 36. num. 29. 30. & seqq. Carol. Molin. ad consuet. Paris. tit. 1. gloss. 1. num. 28. & §. 33. num. 2. Dan. Moller. lib. 4. semest. cap. 5. num. 5.*

Extenditur tertio, ut hoc laudemiorum onus pertineat non ad venditorem, sed ad emptorem † seu novum possessorem. *arg. l. debet. 27. in fin. ff. 213. de edilit. edict. l. fin. §. ult. C. de jur. Emphyteut. Carol. Molin. ad Consuet. Paris. tit. 1. §. 23. num. 7. Matth. Wesenbec. cons. 16. num. 2.* Quia non venditor sed emptor est recognoscendus in Emphyteutam, & ob id ad hanc præstationem tenetur. *Renat. Choppin. de morib. Paris. lib. 1. tit. 2. num. 32. Coler. decis. 33. num. 4. Amed. de Ponte. quest. laudem 9. Daniel Moller. 4. semestr. 4. num. 1. Johan. Petr. Surdus. decis. 200. num. 4.* Quare interdum inter contrahentes talia onera habentur pro † parte precii, *arg. l. si sterilis. 21. 214. §. 5. ff. de action. empti. l. fundi partem. 79. ff. de contrahend. emqt. Franc. Zoannett. de empt. num. 80. Carol. Molin. de Usuris. num. 117. Stephan. Gratian. disceptat.*

- forens. cap. 258. num. 40.* Unde is, qui præstitit Laudemium, contractu ob pactum reemptionis revocato, & fundo reempto, etiam id, quod Laudemii nomine solvit, † repetit *Arius Pinell. adl. 2. p. 2. capite 3. num. 37. 38. C. de rescind. vendit.* Moribus vero receptis plerumq; solet certa pactione exprimi, † ad utrum contrahentium onus Laudemii solvendi spectare debeat. *Matth. VVehner. obs. præct. verb. Zandlohn / Lehenwaar / §. solviturq; Laudemium &c.*

- Extenditur quartò, ut Laudemii præstandi necessitas non saltem in Emptione; Venditione, sed & in Donatione † locum inveniat, ita ut etiam Donatarius investiendus illi subjiçiat propter eandem, quæ est in Emptione, rationem, cum & hîc Dominus novum possessorem accipiat *Guid. Pap. decis. 46. num. 1. Coler. decis. 33. num. 10. 11. 12. Hart. Pistor. 1. quest. 10. num. 31. Jul. Clar. lib. 4. Sentent. §. Emphyteusis quest. 23. num. 2. Renat. Choppin. de Legib. Andeg lib. 2. cap. 2. tit. 3. Rubr. de Laudemiis num. 17. Anton. Faber. in Codic. lib. 4. tit. 42. diffinit. 29. num. 1. & 3.* Imò tunc id locum quoq; habere videtur, quando pater † filio suo in vivis donat Emphyteusim: Hîc enim filius non jure investituræ paternæ, (in qua alias comprehensus erat, & cujus virtute etiam absq; solutione Laudemii investiri debuisset, si acquisitionē jure successionis expectasset, per ea quæ infra traduntur) sed ex nova causa, novaq; acquisitione

rione Emphyteusin ingreditur, & ob id à Laudemii
 præstatione vix erit immunis. *Zuchard in l. fin. n. 34.*
C. de Edicto Divi Adrian. toll. Petr. Surd. decis. 343. n. 6.
Stephan. Gratian. lib. 1. disceptat. forens. cap. 186. n. 22.
 De quo tamen non irrationabiliter dubitari potest.
Videatur post Afflictum Iserniam Molineum. Rosenthal.
de feudis. cap. 6. conclus. 66 num. 8. & not. lit. f. (utpo-
te cum illa adquisitio non videatur esse nova, sed po-
tius debitæ successionis præoccupata perceptio.
Anton. Faber. d. tit. 42. diffinit. 71. num. 1.) Hoc ve-
 rò, quod de donatione dictum est, declarandum
 procul dubio, si Donator † sibi ad vitam Usumfru- 220
 ctum reservavit, & demum post ejus mortem effe-
 ctum sortitur donatio. Nam & Laudemium ad
 tempus idem erit limitandum, ut rectè monet *Jo-*
hann. Bapt. Costa. de quota & rata, quest. 112. num. 11.
 Et in casu non dissimili tradit *Molin. ad Consuetud.*
Paris. tit. 1. §. 22. num. 82.

Extenditur quintò, ut etiam ex contractu per-
 mutationis † persolvendum sit Laudemium: Tùm 221
 quia persona possessoris fundi Emphyteutici immu-
 tatur, quæ sola ratio † sufficit ad oneris illius præsta- 222
 tionem *l. final. verb. transponere. & verb. transfertur.*
C. de jur. Emphyteut. Tùm quia *d. l. fin.* generaliter
 de quavis † alienatione loquitur in verb. Vendere, 223
 vel jus Emphyteuticum transferre. *Hart. Pist. lib. 1.*
q. 50. n. 28. & n. 30. Tùm quia permutatio maximè vi-

224. cina est † emptioni, imò ejus species esse putatur.
l. 2. ff. de rer. permut. l. 2. C. eod. l. 1. pr. ff. de contr. empt. cap. cum olim. 7. X. de rer. permut. l. sciendum. §. deinde. ff. de edil. edict. Amed. de Ponte. quest. laudem. 28. Matth. Coler. decis. 33. num. 13. 14. 15. Quod adeò
225. procedit, ut etiam uterq; † permutantium quilibet suo Directo Domino laudemium præstare sit obstrictus, cum utrobique utriq; Minorum onus novum possessorem recipiendi incumbat, adeoque non iniquè recompensa utrinque facienda veniat. *Hartm. Pistor. d. q. 50. num. 29. Dan. Moller. lib. 4. Semestr. cap. 3. num. 4. Andr. Knichen. de pact. vestit. p. 2. capite 4. num. 166. Et ita quoque pronunciari solet: Daß ein jeder contrahent oder permutant seines Gutes Lehnherren die Lehnwaar zu entrichten verpflichtet. Coler. d. decis. 33. num. 17. Modestin. Pistor. quest. 67. num. 1. Nec refert, ut maximè uterq; fundus*
226. permutatus ad unum † Dominum directum spectet. Nam adhuc duplex Laudemium præstabitur. *Carol. Molinaus. ad consuet. Paris. tit. 1. §. 22. num. 79. Testatur tamen D. Jacob. Schultes in addit. ad Modestin. Pistor. q. 67. num. 6. adesse constitutionem Saxoni-*
227. cam scriptam, † quæ in permutatione Emphyteuscos eatenus saltem Laudemium exigere permittat, quatenus aliquid precii, additamenti loco, accessit: Sin verò nuda fundi pro fundo fiat permutatio, nullam Laudemii petitionem esse. Et hoc moribus sui loci convenire testatur *Renat. Choppin. de Legib. Andium. lib. 2. c. 2. tit. 1. num. 8.*

Extenditur sextò, ut etiam ex causa † transa- 228.
 ctionis præstandum sit Laudemium, si contingat, ut
 ex illo manus sit mutanda, seu ut novus possessor à
 Domino veniat investiendus. *Carol. Molin. d. §. 22.*
num. 76. Hartm. Pistor. d. q. 50. num. 58. Iohan. Bapt.
Costa. de quota & rata. quest. 112. num. 12. Cæterum
 si saltem res in vim transactionis ab anteriore posses-
 sore † retineatur, & sola controversiæ liberatio per 229.
 transactionem fiat, prout variis modis transigi solet.
l. 28. l. 38. C. de transaction. hîc ob cessans Domini
 interesse Laudemii solutio non exigitur. *Molin. d.*
num. 66. Addatur Renat. Choppin. de Legib. Andium. lib.
2. c. 2. tit. 3. n. 18.

Extenditur septimò, ut etiam in † datione in 230.
 solutum Laudemium Domino sit præstandum. *Io-*
seph. Ludov. decis. Perus. 60. num. 7. Aliàs enim facilè
 aperietur via fraudibus, in præjudicium Directi Do-
 mini res Emphyteutica transferretur quovis sub fu-
 co. *Amed. de Ponte quest. Laudem. 27.* Nam Em-
 phyteuta novus ut evitaret solutionem Laudemii,
 fingeret Creditorem antecessoris sui, & ab eo fun-
 dum sibi solvendum procuraret, quod non est per-
 mittendum. *Anton. Thesaur. decis. 139. num. 1. Add.*
Hart. Pist. q. 50. n. 25. 26. 27. Facit huc illa ratio, quòd
 Datio † in solutum dicatur venditio. *l. fin. ibi: Em-* 231.
ptori similis est is, qui rem in solutum accipit. ff. Ex quibus
causis in poss. eatur. l. si prædium: 4. C. de Eviction. l. e-
leganter. in fin. ff. de pignor. action. Paris. consil. 81. n. 32.

lib. 2. Johan. Vincent. Honded. volum. 2. consult. 34. & num. 43. & cons. 41. num. 5. volum. 1. Gama decis. 295. ita ut in datione in solutum locum habeat. l. 2. C. de rescind. vendit. Simon Pistor. 9. volum. 1. per tot. Et Datio in solutum est vera venditio, in qua omnia requisita concurrunt. Dan. Moller. libr. 4. semestr. cap. 5. num. 1. Pulchrè in terminis Laudemii hoc deducit Renat. Choppin. de Legibus. Andium. p. 2. cap. 2. tit. 1. num. 7.

- Extenditur octavò, ut onus Laudemii etiam
232. post subhastationem † fundo in solutum alicui creditorum concessio locum habeat. *Anton. Faber. Cod. lib. 4. tit. 42. diffin. 30. num. 24. & diffin. 23. n. 1. Thesaur. decis. 139. num. 1. post Tiraquell. de retract. lignag §. 1. gloss. 149. num. 14. Amed. de Ponte. d. q. 27. Andr. Knichen. de pact. vestit. p. 2. cap. 4. n. 190.*
233. Ratio non inelegans redditur & hæc, quòd † id, quod fit à iudice subhastante, & postea adjudicante vel in solutum addicente, censcatur fieri ab ipso debitore, qui prima sponte debitum contraxerat. *Moller. 4. Semestr. cap. 5. num. 3. Ergò voluntate debitoris factum, ut Domino Directo novus Emphyteuta investiendus obveniat: Paria enim sunt, alienare, † & aliquid facere, propter quod sequatur alienatio. Amed. de Pont. d. q. 27. §. sequitur.*
235. Extenditur nonò, ut Laudemium in † locatione ad longum tempus facta (secundum quosdam) præstandum sit, veluti si ad decennium fiat. (De quo

quo videatur *Cardinal. Mantica Lucubrat. Vatican. lib. 5 tit. 4. num. 8. Menoch. de arbitr. judic. lib. 2. c. 5.*) Per talem enim conductionem utile † Domi-
 nium transferri dicitur. *Clem. 1. de reb. Eccl. non alien. l. 1. §. quod autem. ff. de Superfic. l. 1. ff. si ager. vectigal. Cardinal. Mantica. d. t. 4 n. 6.* & ita praeiudicationis illius
 necessitas causatur. *Hart. Pistor. p. 1 q. 50. n. 31. post Alexandr. Dec. Afflict. Speculat. Imol Boer. Alvarus Va-*
lasc. de jure Emphyteut. q. 29 n. 16. A quibus tamen a-
 lli plures, nescio an non melioribus rationibus, di-
 vortium † faciunt: Tum quia locatio non mutat
 dominium. *l. non solet. 39. ff. Locati l. 80. §. ult. l. con-*
venit. 65. ff. de contrah. empt. l. penult. §. instituto. 15. ibi:
per universum tempus. & ibi: locatis ædibus, & ibi:
non extitisse ff. de Legat. 2. Tum quia locatio ad
 longum † tempus non inducit contractum Emphy-
 teuticum. *Anton. Gomez tom. 2. var. resol. c. 3. n. 11.*
in fin. Jason. in l. 1. n. 36. C. de jur. Emphyt. prolixè Alv.
Valasc. d. c. 29 n. 19. Covarr. lib. 2. var. resol. c. 16 Ari-
us Pinell. ad l. 1. p. 3. n. 68. C. de bon. mater (qui n. 66.
prolixè illam differentiam inter locationem ad bre-
ve & ad longum tempus, † juri civili incognitam ef-
fe evincit, quamvis eum reprehendat, & contrari-
am sententiam communem laudet Mantica d. tit. 4.
n. 6.) Et hanc sententiam in puncto juris veriorē
 esse testatur & sequitur *Valascus de jur. Emphyt. d. q.*
29. n. 16 Et Renat. Chopp. de morib. Paris lib. 1. t. 3 n. 19.

Extenditur decisio, ut in casu existentis fraudis
 fraudis † inter contrahentes, si constet, eas in fraudē

Domini Directi, ne scilicet Laudemii lucrum senti-
at, aliquid temptasse, fiat locus devolutioni, & res
Emphyteutica in commissum cadat. *Amed. de Pont.*
quest. Laudem. 1. 4. & 8. Guid. Pap. decis. 171. num. 5.
Joh. Bapt. Cost. de quota & rata. q. 112. num. 6.

- Extenditur undecimò, ut Nobiles exigendi
Laudemii jus habeant, ut maximè Rusticis suis po-
241 testatem alienandi † fundos Emphyteuticos con-
cesserint. *Salicet. ad l. f. num. 2. C. de jure Emphyteut.*
Iason. ibid. nu. 4. 5. & post eos Ioh. Petr. Surdus. decis. 200.
num. 5. Matth. VVesenb. tom. 2. cons. 73. n. 47. Andr.
Knichen. de pact. vestit. p. 2. cap. 4. num. 205. Sic &
concessa licentia alienandi non censetur jus retra-
ctus remissum. *Tiraq. de Retract. lignag. § 1. gl. 9 n.*
143. 144. Carol. Molin. ad Consuet. Paris. tit. 1. §. 13.
242 *gl. 1. num. 5.* Diversa enim † sunt & ex diverso fon-
te fluunt, impetrare consensum Domini ad alienan-
dum, & impetrare investituram à Domino. A prio-
re liberatur Emphyteuta, cui libera alienandi licen-
tia concessa est. Sed non statim à posteriori. Si-
243 quidem Laudemium † non datur pro consensu, sed
pro investitura, & pro actuali traditione possessio-
nis, quæ fit novo Emphyteutæ. *l. fin. vers. & ne avaritia.*
C. de jur. Emphyt. Surdus. d. decis. 200. num. 3.
Bursat. cons. 56. num. 16. lib. 1. Et ideo nihil refert,
quoad præstandi Laudemii necessitatem, si prior
Emphyteuta potuerit vendere irrequisito Domino,
si non. *Hartm. Pistor. d. q. 50. num. 7. Zasius de Feu-*
dis.

Decian. resp. 2.
n. 42. vol. 4.

dis. p. 12. num. 25. Rosenth. de feud. cap. 9. membr. 1. numero 12. Adeoq; in casibus † ubi alienatio etiam invito Domino fieri potest, adhuc Laudemium præstandum est. *Cardinal. Mantica. lucubr. Vatican. lib. 22. tit. 21. num. 34. Menoch. cons. 297. num. 26. vol. 3. Joh. Bapt. Costa de Quota & Rata. quest. 112. numer. 21. Stephan. Gratianus. lib. 2. discept. forens. cap. 77. numero 12.* Nec dissentit *Amedeus de Pont. q. 13. §. post contractum.* 244

Extenditur duodecimò, ut Laudemii onus dureret, licet Dominus Emphyteutam investierit pro se & quibuscunq; † hæredibus & successoribus, cum per talem investituram non data sit potestas, ut Emphyteuta alium successorem absq; nova investitura in possessionem inducere possit. *Corbul. de caus. privat. ob alienat. irrequisit. dom. num. 7. ampl. 2. col. 2. Gratian. d. cap. 77. n. 10.* 245

Extenditur decimo tertio, ut licet Dominus Directus post alienationem fundi ab Emphyteuta factam novum possessorem † recipiat, cumq; nullâ Laudemii mentione factâ investiat, aut ab eo censum recipiat, adhuc tamen suo juri non censeatur præjudicasse, sed adhuc Laudemii integri exactiorem habeat, nisi expressè condonaverit. *Bursat. cons. 137. num. 24. & c. & post eum Andr. Knichen. de pact. vestit. p. 2. cap. 4. num. 195. Joh. Bapt. Costa de facti scientia. cent. 1. distinct. 11. num. 20. & de quota & rata. quest. 112. num. 26. & de Retraction. cap. 8. casu* 246

11. n. 12. *Surdus decis.* 200. num. 6. Est enim (1.) debi-
 247 tum hoc † legale, quod ex juris dispositione intro-
 ductum est. *Surd. decis.* 31. num. 7. Lex verò semper
 præcipit & semper loquitur. *l. 5. C. de Heretic. Andr. Knichen. in verb. JUS. cap. 3. num. 20.* Neq; (2.) ullus
 ordo actuum unquam per legem introductus est, ita
 ut inventuram solutio Laudemii præcedere debe-
 at, sed sufficit, si sequatur. Quo fit (3.) & hoc
 248 quòd privatio † alicujus juris sit poena, *l. in crimina-
 li. §. ibi: actione mulctetur. C. de jurisdic. Surdus
 decis.* 263. num. 5. Et nunquam locum inveniat, nisi
 expressa lege fuerit fundata. *l. 14 §. 13 ff. de Religi-
 osis. l. Prætor. 3. §. 5. ff. de sepulchro violato. Menoch. lib.
 2. de arbitr. judic. casu 276. n. 11.*

Dissentiunt permulti Doctores per *l. quidam. 12. ff. de Eviction l. servus communis. 50. §. 1 ff. de do-
 nat. int. vir. & uxor. l. de lege. 6 §. ult. & l. 1. seq. ff.
 de lege commissor. l. quod si nolit. 31. §. in factum. 17.
 ff. de edilit. edict. l. commissoria. 4. C. de pact. inter
 empt. &c.* (qui tamen textus omnes sunt respon-
 sales) ut prolixè videre est apud *Amed de Pont. q. 16.*

Rectè ergò sentiunt, qui sentiunt, quòd Lau-
 249 demium nondum exactum connumeretur † in-
 ter fructus pendentes. *Petr. Surdus cons. 84. num. 4.
 volum. 1. & post eum Johann. Bapt. Costa. de Retroact.
 c. 8. casu. 11. num. 5.*

Extenditur decimo quartò, ut etiam in testa-
 250 mētariis † acquisitionibus obtineat laudemii onus,
 vcluti

veluti si extraneus (non ex linea descendenti pro-
veniens) hæres institutus fundum Emphyteuticum
acquirat, aut ei ex titulo legati vel fideicommissi res
Emphyteutica obveniat. *Matth. VVehner. pract.
observ. verb. Handlohn / §. Itemq; si extraneo &c.
Amed. de Ponte. quest. 31. Gratian. libr. 2. disceptat.
numero 27. post Salicet ad l. fin. num. 11. C. de jur. Em-
phyteut. Costa de quota & rata. quest. 112. num. 19. 20.*

Extenditur decimo quintò, ut etiam ex vendi-
tione, cui pactum † de retrovendendo adjectum 250
est, Laudemium debeatur, non obstante, quòd em-
ptor ad revendendum sit obstrictus. *Carol. Molin.
ad consuet. Paris. tit. 1. §. 22. num. 12. Hartm. Pistor.
1. quest. 50. num. 8. Anton. Thesaur. decis. 75. num. 2.
ubi bis à Senatu ita judicatum testatur Dap. Moller.
lib. 4. semestr. cap. 3. num. 1.*

Nam aullum dubium est, quin ex tali † vendi- 252
tione Dominium in emptorem transferatur. *l. 2. C.
de pact. inter empt. & vendit. l. Herennius 43. ff. de
Usuris. Tiracquell. de retractat. convent. §. 2. gloss. 1.
num. 34. Carol. Molin. tractat. de Usuris num. 268. An-
neus Robert. libr. 3. rerum judicatar. cap. 18. Andr.
Rauchb. p. 1. quest. 37. num. 22. Anton. Faber. de er-
ror. pragmatic. decad. 22. error. 7. Ubi deducit, quòd
Emptor non præcisè teneatur revendere, sed inter-
esse præstando liberetur.*

Neq; realis † ex illo revenditionis pacto, sed sal- 253
tem personalis contra venditorem nascitur. *l. 3. C. de*

*condict. ob caus. l. 17. ff. pro socio. l. 135. §. 3. de Verb. Oblig. l. 21. §. si tibi. ff. de action. emti. Magonius. decis. 105. num. 2. Mynsing. 6. obs. 69. Herman. Vulcejus. cons. Marpurg. 19. num. 92. vol. 3. Guttierrez. de juram. p. 1. cap. 45. Cotman. cons. 39. num. 146. p. 1. Annaeus Robert. libr. 3. rer. judic. cap. 14. Stante ergò dominio in persona Emptoris, Laudemii necessitas ob
 254. possessionis † confirmationem jam fundata est. Amed. de Ponte quest. 37. vers. Contrarium verius de jure.*

Extenditur decimo sextò, ut etiam ex retractu præstandum sit laudemium si agnatus jure suo contractum & traditionem inter alios factam revocet. Hic enim propriè loquendo contractus ipse non rescinditur, sed saltem ab emptore in revocantem transfertur & Laudemii præstationi occasio aperitur. *Tiraquell. de retract. tit. 1. §. 29. num. 1. Hartm. Pistor. 1. quest. 50. num. 10.*

Declaratur hæc ampliatio vicesima secunda ^{capitulum} primò ut locum non habeat, quando persona Do- ^{n. 203.}
 255. mini Directi † mutatur, veluti si fatis concessit. Nam *l. fin. C. de jure Emphyt.* saltem de novo possessore Emphyteuseos loquitur, & de hoc eventu ita inverso nullum facit verbum: Imò nec investitura
 256. nova hoc in casu requiritur, quæ sola causa est præstandi relevii, ut pluribus persequitur *Hartm. Pistor. d. quest. 50. num. 60. Consult. Saxon. p. 1. quest. 26. num. 12. 13. Joh. Bapt. Costa. de Retrotract. cap. 8. casu 11. num. 6.* Et Laudemii præstatio intelligitur in casu
 muta-

mutatae manus, non † dominantis sed fervientis. 257.

*Andr. Isernia. in cap. 1. §. sed & res. num. 7. 10. Per quos fiat investitur. Afflict. decis. 248. & 265. Carol. Molin. ad consuetud. Paris. tit. §. 2. gl. 6. num. 5. Rosenthal. de feud. cap. 6. concl. 66. num. 7. Qua de re ex-
tat constitutio Saxonica, wann der Lehnherr stir-
bet / oder das Gut vorendert / oder seine Kinder
sich theilen / so sol keine Lehnwahre gefodert oder
gegeben werden / referente D. Jacob. Schultes ad Mo-
dest. Pistor. quest. 37. num. 8.*

Fallit hæc declaratio, quando † contraria con- 258.
suetudine aut præscriptione introductum est, ut et-
iam tali in persona Domini contingente mutatione
laudemium præstaretur. *Matth. Coler. decis. 33. num. 38. Andr. Knichen. de pact. vestit. part. 2. c. 4. n. 162.*

*ica iudicatum in caa
Biburgisæ Mithon
et Collegij Soc. P. 1. 162.
in labori 205. Claprot
Biburg. in d. 1. 162.
205. 162. 162.*

Declaratur secundò prædicta ampliatio, ut lau-
demi præstatio cesser, quando ipse Dominus Dire-
ctus † ab Emphyteuta dominium utile seu Emphy- 259.
teuticum fundum emat. *Renat. Choppin. de morib. Pa-
ris. lib. 1. tit. 3. num. 9. d. constit. Sax. noviss. §. wann
von dem Lehnhern &c. Hic enim (1) cum nec al-
terius consensus, nec investitura requiratur, etiam
laudemii solutio inutilis esset. Jason. in l. num. 43.
C. de jur. Emphyt. Matth. Vehnerus pract. observ. in
verb. Handlohn. §. Hinc si Dominus. Et (2) quia
Laudemii præstatio est onus non venditoris sed em-
ptoris. Carol. Molin. ad consuet. Paris. tit. 1. §. 23. n. 7.
Iniquissimum esset, hoc in passu regulam cum lucro*

Domini & damno Emphyteutæ venditoris inverti-
re. *Amed. de Ponte. q. 22.*

260

Declaratur tertio, si unus † ex pluribus Con-
dominis directis emat rem Emphyteuticam, is enim
tenebitur cæteris suis condominis solvere portio-
nem ratam laudemii, utpote cum omnium Domi-
norum consensus & investitura requiratur. Inter-
minis ita concludit *Johann. Bapt. Costa. de Quota &
Rata. quest. 11. num. 30.* Nunquam enim admitten-
dum, ut cæteri condomini per unius emptionem
fructu isto domini directi super re Emphyteutica
competente fraudentur. *Amed. de Ponte. quest. 23.
circa finem.*

261

Declaratur quarto, ut locum non habeat, si
Emphyteutâ mortuo emphyteusis † per successio-
nem ad filios devolvitur. Hi enim ad Laudemii ex-
solutionem compelli non possunt. *Jason. in l. final.
num. 41. ubi Salicet. num. 13. C. de Iur. Emphyt. Amed.
de Ponte q. 19. Consult. Saxon. p. 1. quest. 26. num. 10.
11. Constit. Saxon. noviss. sub tit. Lehnwaar / §. Des
gleichen wann der Besitzer.* Tùm quia illi emphy-
teusis non adquirunt † de novo, sed antea adquisi-
tam continuant, utpote cujus idem cum patre do-
minium utile retrò adq̃s̃itum habebant. *l. in suis.
11. ff. de liber. & posthum. l. ult. C. de impub. & al. subst.
Hartm. Pistor. 1. quest. 50. num. 59. Celer. decis. 33. n. 25.
Vivius decis. 496. num. 6. lib. 3. Gratian. disceptat. fo-
rens. c. 377. n. 7. p. 2. Matth. Wesenbec. cons. 38. n. 18.*

262

vol. 2. Joh. Bapt. Costa de quota & rata. quest. 112. n. 14.

Tum quia in investitura ꝛ parentis sunt comprehen- 263

si, quales ad laudem sui onus non tenentur. *Andr.*

Knich. de pact. vest. t. p. 2. c. 4. n. 158. Matth. Wesenbec.

cons. 16. n. 13. vol. 1. Joh. Bapt. Costa de facti scient. & i-

gnor. cent. 1. distinct. 11. n. 21. Hartm. Pistor. d. q. 50.

n. 51. Et pro hac opinione, quod videlicet compre-

hensum in investitura, si postea successio ad eos perve-

niat, nullum solvant Laudemium, in Saxonia ꝛ pro- 264

nunciari testatur *Colerus d. decis. 33. n. 31.*

Fallit tamen hac declaratio, si Emphyteuta fun-

dum Emphyteuticum in ꝛ remotiorem, ut maximè 265

in investitura comprehensum alienaverit. Hic enim

licet proximior comprehensus consensit, omnino

Laudemium debetur, *ita post Hern & Afflict. docet*

Johan. Petr. Surdus. decis. 343. n. 6. Steph. Gratian. disce-

ptat. forens. c. 180. n. 22. 24. 25.

Declaratur quinto, ut Emphyteutæ prædefun-

cti Vidua & liberi in ꝛ communione permanentes, 266

& fundum Emphyteuticum retinentes, nullo lau-

demio gravari possint. *Coler. d. decis. 33. n. 32.*

Declaratur sexto, si liberi à communione ad di-

visionem ꝛ provocent, & fundos Emphyteuticos in- 267

ter se dividant, ut non obstringantur Domino dire-

cto ad laudemium. *And. Knich. de pact. vest. lib. 2. c. 4.*

n. 160. Matt. Vehn. pract. obs. & b. Handlohn. §. quare

nec in successionib. Carol. Mol. ad Consu. Paris. t. 1. §. 22.

num. 69. Consult. Sax. p. 1. q. 26. n. 3. Petr. Surd. decis.

305. num. 30. ubi hanc adjicit rationem, quia & Divisio † est alienatio necessaria, ex qua Laudemii præstandi necessitas non causatur, sequitur *Hartm. Pistor. d. quest. 50. num. 55. & Coler. decis. 33. num. 33. p. 1.*
- 268
- 269 Accedit & alia ratio, quod per divisionem † non acquiratur novum dominium dividendum, sed id quod ante coheredum pro indiviso erat, pro virilibus portionibus inter eos distribuitur. *Amet. de Pont. quest. 25.* Id enim quod mihi cum alio commune est, stante adhuc communione, dicitur esse meum. *l. 46. ff. de ritu nupt. l. 2 ff. de condit. instit. l. 25. ff. de Verb. Signif. gl. in l. 5. §. 1. ff. de legat. 1. Gaddens ad l. 239. §. 9 ff. de V. S.* Et ita quoque hanc in rem Saxonica † adest constitutio, quod liberi dividentes non Laudemiumolvere teneantur, ut testatur *Jacob. Schultes. in addit. ad Modest. Pistor. p. 1. q. 37. lit. A.*
- 270

- Fallit tamen hæc declaratio secundum quosdam, quando unus † liberorum partem reliquorum emat, & ita totum retineat æstimatione condigna reliquis præstita. *Modest. Pistor. d. q. 37. num. 5. Pract. Papiens. tit. 51. gloss. 4. num. 5. Steph. Gratian. discept. forens. cap. 180. num. 23.* Hoc enim casu à divisionis natura recesserunt, & ad aliud negotium sponte sua transierunt, adeoque & Laudemii onus portare tenebuntur. *Carol. Molin. ad Consuet. Paris. §. 22. numero 72.* Qua in parte animus dividendum cautè explorandus, an in terminis divisionis permanserint, an verò sponte sua aliud negotium immiscere studuerint.
- 271

† *Hartm. Pistor. lib. 1. q. 50. n. 56.*

duerint. *Hartm. Pistor. 1. quest. 50. num. 57.* Id quod quidam præsumunt, quando inæqualis † fit divisio. 272
Petr. Surdus decis. 343. num. 7. Et hæc ita vulgò per D d. traduntur. Verùm existimârim cum *Hartm. Pistoris d. quest. 50. num. 57. & Molinæo d. tit. 22. n. 69. & seqq.* quod non statim laudemii præstandi necessitas causetur, licet plures filii in divisione fundum Emphyteuticum uni suorum fratrum † assignaverint, & ipsi pro rata portionis precium acceperint. 273
Tùm quia ex causa necessaria, utpote quia fundus commodam divisionem non recipit, ad hanc assignationem provocare coguntur. Tùm quia absq; omni consensu domini citra incursum poenæ potuerunt inter se dividere. *Clarus in §. Emphyteusis q. 14. Peregrin. de jur. fisci. tit. 6. lib. 6. n. 53.* Tùm quia iniquum foret laudemium deberi à fratribus in terminis veræ divisionis persistentibus: Est verò hoc de natura † divisionis, ut non existentibus in communione mobilibus, unus heredum totum fundum indivisum retineat, & cæteris de propria sua pecunia satisfaciat. *§. 6. Instit. de offic. Iudic. Carolus Molin. ad Consuet. Paris. d. §. 22. n. 74.* Tùm quia inter eos fratres locum habet jus accrescendi, ita ut reliquis refutantibus vel præmortuis totus fundus ad unum ipso jure pertineat. In illis verò facti speciebus † ubi 275
est locus juri accrescendi, laudemium nullum ex divisione deberi communis clamat opinio. *Gabriel. conf. 84. num. 6. lib. 1. Decian. conf. 73. vol. 2. Steph. Gratian. disceptat. forens. cap. 36. num. 5. Johan. Bapt.*

Costa de facti scientia. cent. 1. distinct. 11. n. 23. Quia ab
 276. initio in prima investitura simul sunt vocati & in †
 solidū admissi atq; approbati. *Grat. disc. for. c. 272. n. 11.*

Declaratur septimò ex mente quorundam, ut ob
 277. † retrovèditionem, quæ fit in executionem venditi-
 onis sub pacto de revendendo, nullum præstandum
 sit laudemium. Nam ista revenditio non tam est no-
 vus contractus, quàm restitutio ex priore orta, ita ut
 278. fundus priori venditori magis reddatur, quàm ut ei
 de novo adquiratur. Quare tradunt Regulam Inter-
 pretes, quòd laudemium tunc non debeatur, quan-
 do resolutio contractūs fit ex causâ prioris contra-
 ctūs ad restitutionem obligantis, *arg. l. si profundo. 33.*
C. de Transact. Tiraq. tract. de retract. convent. §. 6. gl.
2. n. 20. Steph. Gratian. lib. 1. discept. forens. c. 180. n. 16.
Arrius Pinell. ad l. 2. p. 2. n. 36. C. de rescind. vendit. Ca-
rol. Molin. ad Consuet. Paris. §. 22. tit. 1. n. 12. Hart. Pi-
stor. p. 1. q. 50. n. 22. Amed. de Pont. q. 37. Ioh. Petr. Surd.
decis. 305. n. 21.

Deinde quia talis retrovenditio non est alienatio
 279. voluntaria, sed † necessaria ex priore obligatione
 causata, imò pars & executio ejusdem, adeoq; cum
 Dominus directus primo consenserit contractui, si-
 mul etiam causam insertam, ex quâ contractus se-
 cundus oritur, comprobavit, quæ postea à nulla laude-
 mii causa superfit, *Dan. Moll. lib. 4. semestr. c. 3. n. 2. 3.*
Hart. Pistor. d. q. 50. n. 21. Surd. d. decis. 305. n. 23. Steph.
Gratian. d. c. 180 n. 17. Et ita aliquoties à senatu tuo ju-
 dicatum testatur *Amed. de Ponte. d. quest. 37.*

Sed tamen opinionem huic jam dictæ contrariam
 † non pauci tenuerunt, quòd imò ex retrovenditi. 280
 one novus emptor Laudemium præstare teneatur,
 Daß der Widerkeuffer müsse die Lehn erneuern/
 vnd dero willen Lehn rechten/ *Matth. VVehner.*
observ. pract. verb. Handlohn / §. Secus tamen est. &c.
Consult. Saxon. p. 1. quest. 25. Idq; non irrationabile
 est, Primum idèò, quia prior venditio pura erat, ex
 qua dominium & possessio revera in Emptorem erat
 translata. *Rauchb. p. 1. quest. 37. num. 22. Anton. Fa-*
ber. decad. 22. error. 7. adeoq; ex secundâ † emptio. 281
 ne de novo, nova acquisitio generabitur, utpote
 cum per pactum de revēdendo non tam hoc actum,
 ut à priore venditione discedatur, quàm ut nova po-
 tius obligatio producat. *arg. l. 58. in fin. ff. de pactis.*
 Deindè licet verum sit, quòd post pactum de retro-
 vendendo non requiratur nova conventio ad cau-
 sandam novam revenditionem, sed prior pactio ven-
 ditioni in continenti adjecta sufficiat, ut venditor
 emptori ad revendendum sit obstrictus: attamen &
 hoc verum est, quòd in unâ illâ coventionē duo † di. 282
 stincti & separati sint contractus, distinctas & sepa-
 ratas actiones producentes, ita ut ex priore Emptor
 ad possessionem actione emti agere possit, ex poste-
 riore iterum venditor precium idem offerendo ad
 retraditionem possessionis, adeoq; ad novam Do-
 minii retrò dimissi acquisitionem, nova † actione 283
 empti experiatur. *Francisc. Zoannet. ad l. 2. num.*
85, 86, C. de pact. inter Emptor. & Venditor.

Si ergò nova manus mutatio, si nova domini translatio, si nova possessionis traditio & nova possessoris investitura requiritur, cur dubitatur, an novum debeatur laudemium. *Andr. Knichen. de pact. vestit. p. 2. cap. 4. num. 172. & num. 185. ubi in terminis ita docet.* Accedit tertio, quòd opinio Doctorum (statuentium quòd Dominium vi pacti de revendendo revertatur ipso jure ad priorem Dominum) jamdudum sit explosa & ex foro relegata *Mynsing. 6. observ. 70. Sichard. ad l. 3. num. 7. C. de condict. ob caus. Zasius cons. 12. num. 37. Schurff. cons. 13. n. 5. 6. cent. 1. Wesenbec. cons. 39. num. 6. Modest. Pistoris. cons. 21. num. 4. lib. 1.* Quemadmodum quartò & illa altera sententia rejecta est, quòd ex pacto retro-

384. venditionis competat actio † realis tam contra venditorem, quàm contra tertium possessorem. *Hart. Pistor. p. 1. quest. 21. num. 7. Anton. Faber. decad. 24. err. 1. Andr. Geil. 2. obs. 16. per tot. & ibid. Bernhard. Greven.* Quò & illud facit quintò, quòd per retro-

285. venditionem prior contractus non rescindatur † retrò, sed saltem ex nunc finiatur & transferatur, aliàs, priore contractu nuda saltem fructuum perceptio vendita fuisset, quod est absurdum. Et ob id meritò jam aliud Laudemium præstandum. *Molin. d. §. 22. num. 117.* Hac verò opinione retenta, quòd videlicet Laudemium etiam à redimente sit præstandum, non difficile erit contrarias rationes evertere, considerato, quòd redimens rem venditam re-

vera de novo acquirat, uti jam dictum, & quòd re-
vera duo contractus separati una pactione cumulen-
tur, qui uti diversis translationibus & investituris,
ita etiam diversis Laudemiis causam & occasionem
præstabunt, per ea quæ tradit *Hartm. Pistor. d. quest.*
50. n. 17. 20. & 22. Joh. Bapt. Costa de Quota & Rata.
quest. 112. num. 7. Deinde alienationes necessariae,
† quæ ex libera voluntate & gratuita pactione con- 286.
trahentium proficiscuntur, necessariae alienationis
naturam & privilegia hoc in passu non merentur,
sed sicut ex voluntario contractu proficiscuntur, ita
etiam voluntariae alienationis qualitatem retinent.
l. interdum. 63. §. 1. in fin. ibi cum sua sponte sibi ob-
ligationem contraxerit. *ff. de judic. l. si fidejussor. §. 1.*
ff. qui satisd. cog. *Carol. Molin. ad consuet. Paris. tit. 1.*
§. 22. numer. 14. Vincent. Caroc. decis. 24. numer. 10.
Amed. de Ponte. quest. 27. Tiraq. de retract. consang.
§. 1. gl. 14. n. 14. Osasc. decis. Pedemont. 167. n. 28. Ubi-
cunq; ergò alienatio necessitatur ex contractu vo-
luntario, † ibi Laudemii præstatio necessaria est. 287.
Johan. Bapt. Costa. de fact. scient. inspect. 24. num. 3.
& de Quota & Rata. d. q. 112. num. 29. ut fatetur ipse
Hartm. Pistor. d. q. 50. num. 25. 26. & Amed. de Ponte.
quest. 27. Bursatus cons. 44. num. 29. Addendum &
hoc, quòd consensus Domini venditionem cum an-
nexo pacto de retrovendendo approbantis ipsi in lu-
cro Laudemii percipiendo resistere non possit, cum
illud non pro consensu, sed pro investitura novi va-

falli præstetur. *Surdus decis. 200. num. 3. & decis. 31. num. 8.* non verò pro simplici contractu, ejusq; approbatione. *Carol. Molin. d. §. 22. num. 2. Steph. Gratian. disceptat. forens. lib. 2. cap. 377. num. 11. post Bursat. cons. 56. num. 16. lib. 1.* adeò ut etiam ex alienatione, quæ invito Domino fieri potest, adhuc tamen laudemium debeatur. *Franc. Mantic. lucubr. Vatican. lib. 22. tit. 21. num. 34. de quo supra.*

288 Declaratur octavò, ut ex † causa dotis datæ, si nomine filia pater Sponso rem immobilem Emphyteuticam in dotem tradat, non debeatur laudemium *Anton. Faber. Cod. lib. 4. tit. 42. diffin. 55. numer. 1. & 8. Amed. de Ponte q. 29. Alvar. Valasc. de jur. Emphyt. quest. 14. num. 10. Molina de contract. disputat. 461. num. 9. 10.*

289 Est enim revera hæc alienatio † necessaria, utpote cum pater filiam ex dispositione legis dotare cogatur. *l. etiamsi. 19. ff. de ritu nuptiar. l. final. C. de dot. promiss. l. 6. ff. de collat. Anton. Guibert. de dotibus cap. 3. Paul. Cypreus de Sponsal. cap. 6. §. 2. n. 7.* Non ergò æquum est, ut propterea laudemium exigatur, *Gama decis. 127. num. 2. Vivius decis. 496. n. 9. Hartm. Pistor. d. q. 50. n. 54. Mastril. decis. 149. num. 1. & n. 8. Thesaur. decis. 139. n. 2.* Ea enim verè dicitur causa

290 necessaria, † quæ ex dispositione legis aut statuti oritur, ad hoc, ut Laudemii solutio non admittatur. *Joh. Bapt. Cost. de fact. scient. inspect. 24. n. 7.* Et hanc declarationem ampliat *Hart. Pistor. d. n. 54.* ut procedat, etiamsi dos † æstimata tradatur, de quo proli-

xè agit *Mastrill. d. decis. 149. per tot. Amed. de Ponte d. quest. 29.* ubi insuper & hoc requirit ad prohibendam ex causa dotis solutionem laudemii, ut pater præter bona Emphyteutica, † nihil amplius habeat. 290
 Sin alia adfint bona, tunc alienatio illa non possit dici necessaria, sed voluntaria: sequitur *Consult. Saxon. p. 1. q. 26. num. 6.* Sed ex Novella Constit. Sax. nondū typis excusa distinctio hæc rejicitur & indiscretè ex dotis datione nullum laudemium deberi disponitur in §. *vnd wiewohl.*

Declaratur nonò eveniente casu, ut contrahentes saltem tractationem † faciant de re Emphy- 291
 teutica alienanda, quam tamen alienationem non perficiant, sed statim re integra discedant, antequam tradant, aut consensum aut investituram à Domino petant, ehe dann die Lehn auffgekündiget / vnd der Keuffer an die Lehn gebracht wird / hic enim laudemium nullum debetur *Matth VVehn. obs. pract. verb. Handlohn. § quod si Rustici. & Hart. Pist. 1. q. 50. n. 13.* siquidem contrahentibus licitum sit consensu contrario ab emptione etiam perfecta mutua † 292
 pœnitentia resilire §. *ult. Inst. quib. mod. toll. oblig. l. 58. ff. de pact.* Tunc enim emptio habetur pro non facta. *l. 2. ff. de resc. vend. l. 1. C. quand. lic. ab emp. reced. Carol. Molin. ad consu. Paris. §. 13. gl. 5. n. 12.* Laudemium verò cum solvatur pro ipsa investitura & actuali traditione possessionis, quæ fit novo Emphyteutæ, *l. fin. §. & ne avaritia. C. de jur. Emph.* utiq; meritò non erit præstandum, quando investitura nulla † facienda est. 293

Surdus

Surdus decis. 200. num. 3. *Ludovic. Pegvera decis.* 156. num. 4. *Cravetta cons.* 548. num. 15. *Gaden. cons.* 25. num. 8. 9. *Mantic. in Lucubrat. Vatican. lib.* 22. tit. 35. num. 4. *Anton. Faber. Codic. lib.* 3. tit. 22. diffin. 4. num. 6. 7. Ex contractu enim tali, qui non sortitur effectum, † nec gabella, nec Laudemium exigitur. *Surdus decis.* 305. num. 25. 27. *Andr. Knichen. de pact. vestit. libr.* 2. cap. 4. num. 157. & num. 208. *Tiraquell. de retract. proxim.* §. 1. gl. 2. num. 7. Paria siquidem sunt ab initio non existere vel extitisse † quidem, sed non habuisse effectum, uti pluribus hoc illustrat *Matth. Wesenbec. cons.* 16. num. 7. 8. Hoc tamen ita intelligendum, si ante traditionem discedatur à contractu, monente *Molineo* §. 22. num. 10. Ita enim res adhuc integra dicitur, quando † traditio nondum subsequuta est. *Hartm. Pistor. 1. quest.* 50. num. 14. *Molin. d.* §. 13. gl. 5. n. 14. *Surd. decis.* 305. n. 11.

Declaratur decimò, ut non debeatur Laudemium ex contractu ipso † jure nullo. *Petr. Surd. decis.* 122. num. 10. *Amed. de Ponte. quest.* 39. *Pegvera decis.* 157. num. 3. *Anton. Faber. Cod. lib.* 4. tit. 42. diffin. 28. num. 10. *Wesenbec. cons.* 16. num. 6. p. 1. *Molin. ad consuet. Paris. tit.* 1. §. 23. num. 9. Contractus enim nullus non meretur nomen contractus. *l. non putavit. §. non quævis. ff. de bon. poss. cont. tab.* Id quod fusè illustrat *Petr. Surd. d. decis.* 122. per tot.

Declaratur undecimò, licet communis ferè Doctorum sit opinio, quòd Domino directo in fundo

do Emphyteutico ratione Laudemii † tacita compe- 298.
 tat hypotheca, ita ut novus possessor etiam ad Lau-
 demia ab antecessoribus seu præcedentibus posses-
 soribus debita exsolvenda actione hypothecaria
 compelli possit. *Don. Garf. Masrill. decis. 171. numer.*
15. 16. Vincent. de Franc. decis. 430. num. 1. Anton. *Surd. decis. 31. lib. 1.*
Faber. in Codic. lib. 4. tit. 42. diffin. 68. num. 2. Amed.
de Ponte. quest. 45. Job. Bapt. Costa de Quota & Rata.
quest. 112. n. 9. Menoch. cons. 444. num. 18. lib. 5. Ste-
phan. Gratian. lib. 2. disceptat. forens. cap. 377. num. 24.
25. 26. Carolus Molin. ad Consuet. Paris. tit. 2. §. 52. n.
139. Attamen contraria opinio rationi juris magis
 est consentanea, ut scitè docet *Petr. Surdus decis. 31.*
per tot. Cum juris sit notissimi, quòd tacita hypo-
 theca † nunquam censeatur inducta, nisi expressa le- 299.
 ge cautum inveniat. *l. 1. ibi: hypothecariam ab i-*
pse lege. C. communia de Legatis. l. fin. C. de pact. con-
vent. l. unic. §. 1. C. de rei uxori. action. l. 6. fin. C. de bo-
nis quælibet. Neguzant. de pignorib. m. 4. part. 2. n. 1.
Balduin. de pignorib. cap. 2. Donell. de pignor. cap. 4.
princ. Mozzius de pignorib. c. 2. n. 23. Franc. Mantica,
Lucubrat. Vatican. lib. 11. tit. 11. num. 1 & 5. Hoc ve-
 rò casu pro Laudemii obligatione † nulla lex un- 300.
 quam extitit, quæ tacitam hypothecam introduce-
 rit, quare etiam novâ inventionem non debet intro-
 duci. *Cravetta cons. 90. n. 2. Anton. Faber. in Codic.*
lib. 4. t. 31. diff. 1. n. 14. & tit. 42. diff. 1. n. 25.

Declaratur duodecimò, ut concurrentibus

Nn

plu-

301. pluribus † casibus petenda investiturae Laudemium non sit multiplicandum, sed saltem unum & simplex præstandum. *Renat. Choppin. de Legib. Andeg. lib. 2. c. 1. t. 3. de Laudemiis. n. 13.* Exempli gratia, proximus successor moritur, antequam investiatur, sequens si veniat, & se investiri petat, non duplex, sed unum solvit laudemium, *Gaden. cons. 25. cent. 1. Schrader. de Feud. p. 6. cap. 3. num. 26. Matth. Wesenbec. cons. 16. num. 2. & seqq.* ubi per rationes hoc deducit. *Rosenthal. de Feudis cap. 6. concl. 66. num. 10.* Idem dicendum, quoties proximior cognatus jure retractus alienationem revocat, & in personam possessoris transfert. *Hartm. Pistoris. 1. quest. 50. num. 11. 12.* Quemadmodum & eo casu, si novus Vassallus nondum petierat investituram, interim autem Dominus moriatur, ante lapsum anni & diei, hic non duo sed unum laudemium successoribus Domini directi præstandum est. *Ludolph. Schrader. d. c. 3. num. 26. & seqq. Andr. Knichen. de pact. vestit. p. 2. c. 4. num. 210. Modest. Pistor. quest. 36. num. 8.*

Hoc tamen limitandum videtur (1) in revendi-
 302. rione, † ubi ex utraque alienatione debetur laudemium separatum. *Thessaur. decis. 75. num. 3.* ut jam retrò deductum. Deinde (2) si proximior successor Emphyteuticus jure successionis acquirat fundum,
 303. & postea † cedat vel donet remotiori, hîc enim duplex laudemium deberi adserit. *Molin. ad consu. Paris. tit. 1. §. 22. num. 102.* Quemadmodum etiam (3) si

Legat-

Legatarius, † cui fundus Emphyteuticus legatus e-³⁹⁴
 rat, cedat Titio jus suum, & Titio postea ab hærede
 fundus tradatur, duplici enim Laudemio Dominum
 locupletari scribit *Molin. ad Consuet. Paris. d. tit. 1.*
§. 22. num. 109. Quòd si (4.) à contractu consum-
 mato † recedant iterum contrahentes post factam³⁰⁵
 plenariam traditionem, hîc planè novus fit contra-
 ctus, & nova alienatio, ut patet ex *l. 58. ff. de pact.* &
 proinde duo etiam Laudemia deberi minus habet
 dubietatis. *Hartm. Pistor. d. 1. q. 50. n. 17. 20.* Quòd
 verò in genere, quotiescunq; concurrunt plures a-
 lienationes, & plura laudemia solvenda restent, ipse
 solus ultimus possessor ad præstationem omnium
 compelli possit, hoc non adserent, nisi qui tacitam
 hypothecam in fundo Emphyteutico laudemii rati-
 one competere concludunt, prout facit *Joh. Bapt.*
Cost. de quota & rata. q. 112. n. 8. Quæ tamen senten-
 tia suprà est rejecta in declaratione proximè præce-
 dente. *n. 259.*

Declaratur decimo tertio, ut Laudemii qui-
 dem præstandi necessitas incumbat novo Emphy-
 teutæ, sed tamen eo non soluto non statim propter
 moram † cadat jure suo Emphyteutico, neq; ut res³⁰⁶
 illicò cadat in commissum. *Amed. de Pont. q. 19. Petr.*
Surd. decis. 31. n. 14. Nullibi enim hæc poena priva-
 tionis jure aliquo est introducta, adeoq; superstitio-
 sis inventionibus non est præsumenda, id quod plu-
 ribus rationibus & auctoritatibus tutatur *Surdus de-*
cis. 200. per totum.

Declaratur decimo quarto, ut in controversiis
 Laudemialibus, quoties de bonorum qualitate, cen-
 sitica, an Emphyteutica sint, dubitatur, in dubio
 307 † semper potius Censitica quàm Emphyteutica præ-
 sumantur. *Constitut. Sax. p. 2. cap. 39. ubi Dan. Moller.*
Jacob. Menoch. lib. 3. presumpt. c. 106. num. 3. 4. 5. per-
fusè ibi tradita. Petr. Frid. Mindan. lib. 2. de Mardat.
Judic. cap. 67. num. 8. Covarr. lib. 3. resolut. 7. num. 10.
Rutger. Rulant. post Elbert. Leon. de jure Emphyt. in voto
Camer. 4. num. 3. & seqq. Johan. Vinc. Honded. vol. 2.
Consult. 81. n. 2. Cardinal. Mantic. Lucubrat. Vatican.
libr. 22. tit. 3. n. 11. & 12.

Declaratur decimo quinto, ut Laudemia ex bo-
 308 nis † verè feudalibus non debeantur, sed saltem ex
 Emphyteuticis. In feudis enim investitura gratis
 facienda est. *Schneidw. de Feud. p. 5. num. 60. Carol.*
Molin. ad consuetud. Paris. §. 2. gl. 1. n. 4. & §. 3. gl. 2.
num. 18. Consult. Saxon. p. 1. q. 41. num. 18. Schrader.
de Feud. p. 6. cap. 3. num. 24. Andr. Knichen de pact.
vestit lib. 2. cap. 4. num. 125. Id quod limitatur, nisi
 309 peculiari † consuetudine receptum probetur, quod
 & in feudalibus investituris præstetur Laudemium.
Hartm. Pistor. 1. quest. 50. num. 61. Rosenth. de Feud.
 310 *cap. 6. concl. 66. num. 5. A consuetudine † enim tota*
 ferè Laudemiorum materia dependet, & ab ea ex-
 tenditur, qualificatur, limitatur, &c. *Hartm. Pistor.*
d. loc. num. 62. Modestin. Pistor quest. 36. n. 10. 11. 12.
Steph. Gratian. discept. forens. lib. 1. cap. 377. num. 18.

19. 20. *Renat. Choppin. de Legib. Andegav. lib. 2. cap. 2. tit. 3. de Laudemiis. n. 2* Ita tamen semper in Laudemiis interpretatio faciēda † est, ne de casu ad casum, 311. de persona ad personam, &c. fiat extensio, utpote cū sit odiosa, & strictissimi juris, *Carol. Molin. ad Consuet. Paris tit. 1. §. 23. n. 3. & §. 22. n. 81. Petr. Surd. decis. 305. n. 44.*

Declaratur decimo sextò, si Dominus novam Emphyteutam investierit absq; ullā reservatione laudemii, & postea † per continuos triginta annos 312. ab eodem canonem receperit, nec unquam debiti laudemialis mentionem fecerit. Hoc enim casu laudemii remissio & præscriptio inducitur, per tradita à *Ioh. Bapt. Cost. de Retrotract. c. 8. casu 11. n. 11. & n. 13.*

Declaratur decimo septimò, si Universitas aut collegium † Emphyteusin adquirat, & desuper à Do- 313. mino investiatur: Hoc enim casu semel saltem & ab initio præstatur Laudemium, postea verò cum possessor mutari non possit, (utpote quia civitas † & 314. Universitas nunquam moritur. *l. annuam. 6. ff. de annuis legat. l. proponebatur. 76. ff. de iud. Matth. Coler. de process. exec. p. 2. c. 1. n. 160. Donell. 8. Comment. 24. nisi aratrum in ea inducatur. l. si usufructus. 21. ff. quib. mod. usufr. amitt. l. 239. §. 6. ff. de Verb. Signif. de quo videndus D. Hill g. ad Donell. lib. 10. comm. 17. not. lit. D.*) utiq; nec renovatio investituræ, nec novi possessoris investitio, consequente nec laudemii solutio locum inveniet. *Constit. Sax. p. 1. q. 41. n. 17. verb. Wann aber ene Stadt oder Commun einmal*

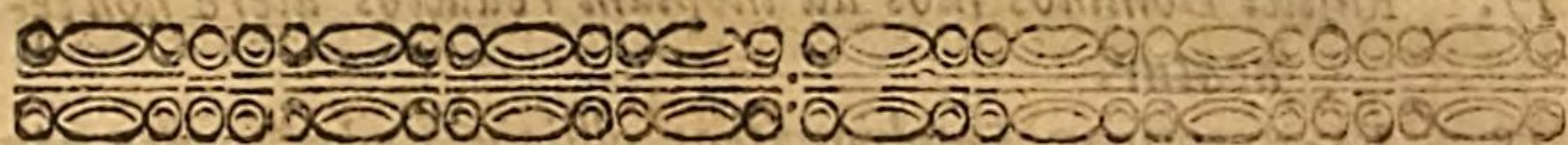
wegen Erbzinsgut investiret, und die Lehnwaar
gegeben hat/ so gibt man zu keinen zeiten mehr.

Ampliatur vigesimo tertio supra dicta Con-
315. clusio, ut sicubi Rustici ab † aliquo tertio molesten-
tur, indebitis oneribus fatigantur, ad operas injustas
vocantur, eo casu ipsi Nobiles pro suo interesse in-
tervenire, & jus Subditorum actione de Dolo, vel
interdicto, uti possidetis, vel remedio recuperandæ
possessionis etiam absque mandato tueri possint. *arg.*
l. vim facit. ff. de Vi & vi armata. Panorm. in c. dilectis.
n. 6. X. de Appell. Andr. Geil. 1. obs. 126. n. 4. Hus. de ho-
min. propr. c. 7. n. 71. Iacobin. de S. Georg. tit. de Royd.
n. 11 Menoch. remed. 3. retin. poss. n. 116. &c. Lancell. de
attentat. c. 12. limit. 50. n. 42. Et ita quotidie proces-
sus in Camera decerni testatur *Geil. d. loc.* Quinimò
316. & actione † Negatoria tali casu nobiles experiri pos-
se tradit *Mauß. de Homag. tit. 4. n. 16.* Neq; enim pro
317. solis servitutibus, sed & pro † aliis juribus vindican-
dis confessoria & negatoria applicantur *l. ei qui 16.*
ff. de servit. l. 9. §. 2. in fin. ff. de damno infecto. c. pro-
hibemus. ext. de Decimis. Petr. Costal. in l. 11. ff. si servit.
vindic. Rutger. Ruland. de Commissar. p. 3. lib. 3. c. 2. &
seqq. Herman. Vultej. consil. Marpurg. 30. n. 12. 13. p. 2.
Esaias Rosacorb. pract. forensi. cap. 37. n. 2. Oldendorp.
class. 4. act. 4. n. 5. Tobias Paurmeist. de Iurisdic. lib. 1.
cap. 29. num. 9. Meichsner. decis. Camer. tom. 2. libr. 2.
decis. 4. num. 35.

* : *

*

SUMMA.

SUMMARIA.

1. Nobiles regulariter jurisdictionem criminalem habere non intelliguntur, nisi ea expresse concessa fuerit.
2. Concessio jurium in Rusticos ab uno ad aliud non extendenda.
3. Iura per concessionem semel definita in vitis Rusticis extendi nequeunt.
4. In Iurisdictionalibus argumentum à minori ad majus non procedit.
5. Ab actibus meri Imperii ad jurisdictionem mixtam inferri non debet.
6. Nobiles subditis inhibere non possunt, ne ad superiorem provocent.
7. Appellationem tollere est de Regalibus majoribus.
8. Nobiles sumptus judiciorum, & executionem criminalium ipsi ferre tenentur.
9. Gratis quis tenetur Iustitiam facere, non pro precio.
10. Subditi à quibus sumptus judiciorum extorquentur, de injuria conqueri possunt.
11. Nisi aliud consuetudine introductum.
12. Quæ tamen consuetudo non facile extendenda.
13. Nobiles Rusticis non possunt imponere collectam, nisi specialis adsit consuetudo.
14. Nobiles Iurisdictionem in filios suos exercere non possunt.
15. Filii Nobilium in eodem judicio, quo Patres, stare tenentur.
16. Nobiles infantes expositos alere, & educare coguntur.
17. Rust.

17. Rustici Dominos suos ad inopiam redactos alere non tenentur.
18. Ex acceptione Emphyteuseos obligatio ad alimenta non præstatur.
19. Vasallus Domino Feudi ad alimenta non est obstrictus.
20. Nisi Dominus culpâ Vasalli ad paupertatē fuerit redactus.
21. Rustici pro debitis Nobilium non obligantur.
22. Iniquum esse, ut unus sit debitor, alius autem pro eo exigatur.
23. Dominus pro subditorum debitis excuti nequit.
24. Nobiles à Rusticis etiam absq; veniæ impetratione in jus vocantur.
25. Lex rusticis nullibi peculiarem veniæ impetrationem imponit.
26. Vasallus Dominum absq; venia rectè in jus vocat.
27. Nobiles contra rusticos peculiaria jura sibi vendicantes præsumptionem juris contra se habent.
28. Rustici sunt personæ liberæ.
29. Rustici omnes actus legitimos servis interdictos celebrare queunt.
30. Nobiles in rebus meræ facultatis, licet per mille annos aliquid factum proponatur, servitutem tamen sibi vendicare non possunt.
31. Rustici qui longis rerò annis molendinum Domini accesserunt, & jam accedere desinunt, non dicuntur dominum spoliare.
32. Si Rusticus factæ prohibitioni, ne ad aliud molendinum accedat, acquieverit, incipit prohibens esse in quasi possessione.
33. Prohibitio facit possessorem eum, qui antea non possidebat.

* (:) *

*

LIMITATIONES.

Uprà dicta conclusio de Nobilibus, ita ampliata limitatur primò, ut Nobiles jura & jurisdictionem super Rusticos suos habentes, regulariter merum Imperium, seu criminalem jurisdictionem † non habere intelligantur, nisi nominatim & disertè illis talis concessio ejus facta fuerit per principem, per tradita *Iacob. Menoch. lib. 2. presumpt. cap. 97. n. 23. & per tot. Carol. Tapia ad l. fin. part. 1. c. 2. n. 41. ff. de constit. Princip. Vultej. de Feud. lib. 1. c. 5. n. 5. Andr. Knich. de jure territor. lib. 2. c. 1. n. 100.* 1.

Limitatur secundò, licet Princeps Nobiles super quibusdam † juribus in rusticos investierit, non tamen propterea illis liberum sit illa extendere, & ab uno jure ad aliud præter mentem concedentis inferre. *arg. l. is qui mandat am. ff. de offic. ejus, cui mandat.* Jura enim ista per concessionem semel certificata & definita † non possunt invitis subditis extendi. *c. dilecto. de offic. Archidiacon. l. penult. §. caveant. C. de agricol. & censit. Vultejus cons. Marpurg. 30. num. 211. vol. 2.* Et absurdum foret, ut cui una aut etiam altera species potestatis concessa fuerat, is omnem potestatem habere sibi præsumat. *Cujac. ad l.* 2.

3. ff. de Jurisd. Vincent. Cabot. lib. 2. disput. cap. 5. Meichsner. tom. 2. lib. 2. decis. 4. num. 22. Hieron. de monte fin. regund. cap. 78. num. 13. 14. Quare in jurisdictionalibus rectè receptum est, quòd argumentum à minore ad majus, & è converso, locum non habeat. Petr. Faber. ad l. 70. num. 8. 9. ff. de Reg. jur. Herm. Vultei. ad l. 1. num. 8. num. 110. num. 135. C. de jurisdictione. Thom. Michael de jurisd. concl. 81. Unde nec ab a-
4. ctibus meri † imperii ad inferendum imperium mixtum concludere licet, ut maximè illud sit hoc potentius. Henning. Gæden. cons. 39. num. 23. Sic olim præsides jus gladii habuerunt. l. illicitas. 6. §. pen. ff. de offic. Præsid. & tamen jus deportandi in Insulas illis fuit denegatum. l. 6. §. 1. ff. de interdict. & releg. l. 8. §. 1. & 5. ff. de pænis. l. un. C. ne sine jussu Princip. l. 1. ff. quando appell. Quæ omnia longius persequitur Auctor Des gründlichen Berichts von der Reichsstadt Friedeberg Regalien/ &c. cap. 4. num. 144. & seqq.

- Limitatur tertio, ut Nobiles rusticis suis non possint inhibere per proclama aut Mandatum poenale, † ne ad Superiorem appellando provocent: Hoc enim cum ad jus & interesse Principis pertineat, eo invito non potest per inferiores prohiberi. Ioh. Petr. Surd. cons. 210. n. 39. vol. 2. Petr. Anton. de Petra de potest. Princ. c. 11. n. 13. Id quod & ordinationi
6. † Camera congruit, p. 2. tit. 28. §. Und dieweil/ ibi: So ordnen vnd setzen wir/ daß hinführo keiner ge-

zwingen werden soll/ sich des appellirens zu enthal-
ten / oder von gethaner Appellation abzustehen /
vnd so solches bestehe / daß alsdann solche Ver-
pflichtung an ihr selbst unbündig sey / vnd daß die
Partheyen / so sich beschweret befinden / zu appelli-
ren, ihre Appellation zu prosequiren nichts desto weni-
ger ohne einige verletzung ihrer Ehren fug vnd
macht haben sollen / Et alias appellationem ꝛ tolle. 7.
re est de Regalibus maioribus. *Gilman. lib. 2. decis. 54.*
n. 32. Regner. Sixtin. de Regal. lib. 1. c. 2. n. 16.

Limitatur quartò, ut Nobiles à Subditis suis
non possint exigere ꝛ sumptus & expensas iudicio- 8.
rum, & executionum criminalium, sed Domini i-
psi iuridici de bursa sua illas subministrare coguntur.
Iul. Clarus in §. fin. quest. 99. num. 5. Boër. decis. 303.
num. 10. Andr. Knich. de pact. vestit. p. 2. cap. 1. n. 138.
Gratis ꝛ enim tenentur facere iustitiam, non pro 9.
precio. *Petra de potestat. Princip. cap. 6. p. 2. num. 42.*
Johann. Vincent. Honded. vol. 2. consult. 84. num. 62.
Peinlich Halsgerichtsordnung Caroli V. artic. 20 ꝛ
ibi: Was aber sonst Gerichts vnd anderer Kosten
auff Besetzung des Gerichts / der Schöppen / o
der Urtheiler Kostgeld / auch GerichtsSchreib-
bern / Bütteln / Thürhütern / Nachrichter / vnd
seinem Knecht aufflauffen würde / soll durch des
Gerichts / oder desselben Gerichts Obrigkeit oh-
ne des Klägers nachtheil bezahlet werden. Di-
stinctio verò adhibenda est, an per viam accusa-
tionis, an verò in modum inquisitionis procedatur.

Illo casu quædam expensæ ab accusatoribus præstan-
dæ erunt, *d. constit. Carolin. art. 204. & art. 47. 61. 76.*
Posteriore verò Magistratui ipsi incumbet suo sum-
ptu inquirere, & ad supplicium progredi. *Ordinat.*
*Sax. Rubr. Von Unkost der peinlichen Rechtfer-
tigung/ §. Welches auch/ re. Garfias de Expensis. c. 21.*
num. 20. (ubi ait, quòd cum fiscales pœnas Domi-
ni capiant, necesse habeant & sumptum facere pro
exercenda jurisdictione) *Fernand. Vazq. illustr. con-
trovers. lib. 1. cap. 7. num. 1. Boër. decis. 303. n. 10. Iuli-
us Clar. in §. fin. q. 99. n. 5.*

8. Extenditur hæc limitatio, ut Subditi, si ab illis:
10. tales sumptus extorqueantur, † de injuria apud su-
periores queri possint. *Paris. de Puteo, & post eum*
Petr. Heig p. 2. q. 23. num. 4. Consult. Saxon. p. 4. quest.
10. num. 4.
11. Declaratur tamen iterum, nisi † consuetudine:
aliud sit introductum, & subditi continuo intersti-
tio legali soliti sint contribuere ad executiones tales
criminum, *d. Ordin. Saxon. §. Were aber auch an*
etlichen Orten/ Consult. Saxon. p. 4. q. 10. num. 9. An-
dreas Knichen. de pact. vestit. p. 2. cap. 1. num. 170. Quæ
12. consuetudo intra suos terminos strictè † detinenda,
nec ulterius extendenda est. Unde si constat, quòd
Subditi diuturno usu præstiterint das Hencfergeld/
non eodem modo tenentur etiam præstare sumtus
carceris, si criminofus absolvitur, aut indulgentia
Principis dimittitur. *Petr. Heig. d. p. 2. q. 23. n. 11. 12.*
Consult. Saxon. d. q. 10. n. 11. & n. 12.

Limitatur quintò, ut Nobiles Rusticis suis non possint imponere † aliquam collectam, quando non ex speciali consuetudine aut conventionem hoc jus adquisiverunt. *Bald. in l. hi quibus. C. de fideic. libert. Jacobin. de S. Georg. Rubr. de Homagiis. num. 33.* ubi ait, quòd debitis & consuetis servitiis nobiles debeant esse contenti. Videatur prolixè de hac limitatione *Matth. Vvesenbec. cons. 45. num. 13. 14. & seqq. volum. 1.*

Limitatur sextò, ut nobiles licet jure proprietatis habeant & exerceant jurisdictionem, non tamen eandem in filios † suos exercere possint. Tùm quia liberi cum patre pro unâ habentur personâ ob jus potestatis. *l. in suis. 11. ff. de liber. & post. l. 8. C. de suis & legit.* Tùm quia etiam vivo patre censentur Domini rerum paternarum, adeoq; etiam Jurisdictionis. Itaq; hoc casu Pater super liberos tanquam par super pares non habet imperium. *l. nam Magistratus. 4. ff. de recept. qui arbitr. l. ille à quo. 13. §. 4. ff. ad SC. Trebell.* Sed filius in eodem † judicio superiore, quo & ipse pater, stare tenebitur, & conveniri poterit, *Daß der Sohn sowol als der Vater vor ein Schrifftsatz zu achten/ Modest. Pistor. p. 4. quest. 69 per tot. Et Matth. Stephan. de jurisdict. p. 1. cap. 1. num. 73. & seqq.*

Limitatur septimò, ut Nobiles quemadmodum aliàs Lucris jurisdictionum utuntur, ita è converso etiam inter cætera hoc damnum sentiant, ut

16. infantium expositorum † alimoniam & educationem suo sumptu suscipere cogantur. *Dan. Moller. lib. 4. semest. cap. 45. per tot.* (Ubi investigat an hoc onus ad superiorem, an verò ad inferiorem pertineat jurisdictionem, & pro priore concludit *num. 8.*) *Andr. Knichen. de pact. vestit. p. 2. cap. 1. num. 133. &c.*

Limitatur octavò, ut Rustici suis Dominis quo-

17. vis eventu ad inopiam & indigentiam lapsis non † teneantur præstare alimenta, aut alia vitæ subsidia (quæ alimentorum appellatione continentur. *l. 5. §. non tantum. 12 ff. de liber. agnosc. l. 6. l. fin ff. de aliment. leg. l. verbo victus. 43. l. quos nos hostes. 134. §. verbum vivere. ff. de V. S. & ibid. Gadd.*) per text. in *l. jus alimentorum. 3. §. fin. ff. ubi pupill. educ. deb.* Quamvis enim teneant bona aliqua ab ipso Domino in
18. Emphyteusin, non tamen propterea juris † dispositio obligationem ad alimenta exindè præsumit, si non in specie hac de re aliqua conventio præcessit. *Jacobin. de S. Georg. de Homag. num. 29.* Et hoc ipsum nec jure cautum esse, nec de consuetudine observari tradit *Husan. de Homin. propr. cap. 6. num. 46.* Imò nec
19. Vasallus Domino † feudi ad talia alimenta est obstrictus. *Zafius de feud. p. 2. num. 48. Sonsbeck. p. 11. num. 46. Wesenbec. cons. 9. num. 17. Carol. Molin. ad Consuet. Paris. §. 30. num. 146. Schrader. de Feud. p. 6. cap. 6. num. 94. Jul. Clarus in §. feudum. quest. 23. Vultejus de feud. lib. 1. cap. 10. num. 35. Roland. à Valle. cons. 5. numer. 12. & seqq. volumin. 3.* Quod tamen iterum

rerum sublimitant, nisi Dominus feudi propter † 20.
 Vasallum & ejus culpam ad paupertatem fuerit re-
 ductus. Eo enim casualimenta ei deberi statuitur;
ut post Bald. Ardz. Iacobin. tradit. Husanus, d. cap. 6.
num. 47.

Limitatur nonò, ut nec Rustici † pro obliga- 21.
 tione & debito per Nobilem suum contracto tene-
 antur, nec ullo modo pro illo exigi possint. *l. nullam*
4. ibi: possessionem pro alterius debitis publicis aut
 privatis conveniri prohibemus. *C. de execut. & ex-*
act. lib. 12. l. hac definitione. 12 C. de omni agro deser-
to. Ratio enim non admittit, † ut unus sit debitor, 22.
 alius autem pro eo exigatur. *Novell. 54. cap. 1. Iason.*
in l. si ex toto. num. 16. ff. de Legat. 1. Ludolph Schrader.
de feud p. 9. c. 8. num. 9. Zasius de feudis p. 7. num. 47.
Sonsbeck. de feud p. 11. num. 45. Wesenbec. cap. 9. nu-
mer. 19. Hartm. Pistor. lib. 1. quest. 20. Schneidw. p.
5. num. 123. Quia nec è converso † dominus pro sub- 23.
 ditorum debitis excuti potest. Ut maximè ergò
 Dominus mutua pecunia accepta Creditoribus in
 Instrumento potestatem dederit invadendi perso-
 nam & bona sua, non tamen propterea Subditi pro
 Domino suo poterunt molestari. *Matth. Coler. de*
process. exec. p. 2. c. 3. n. 126.

Limitatur decimò, ut rusticus Nobilem & Do-
 minum † suum, casu ita emergente, etiam absque 24.
 veniæ singulari impetratione in jus vocare, & eun-

dem

- dem actione pulsare possit. *Jacobin. de S. Georg. Rubr. de Homag. num. 26.* Tùm quia Subditi non sunt de personis enumeratis in Edicto Prætoris. in *l. generaliter. ff. de in jus vocand. Et §. Pænalis. Instit. de action.*
25. Tùm quia etiam † omni aliâ destituimur lege, quæ subditis hac in parte peculiarem veniæ impetrationem imponat, adeoq; à singulari tali prohibitione abstinere debemus. *Jacobin. de S. Georg. d. loc. Husan. de hom. propr. cap. 6. num. 9. 10. 11.*
26. Tùm quia etiam † Vasallus Dominum suum absq; veniæ talis impetratione in jus vocare potest. *Mynsing. lib. 4. obs. 92. Andr. Geil. de pignorat. cap. 15. num. 5. Afflict. decis. 265. num. 36. Cotman. cons. 50. num. 15. p. 1. Herm. Vultej. disceptat. schol. cap. 1. ad fin. & de Feud. lib. 1. cap. 10. num. 22. Carol. Molin. ad consuet. Paris. tit. 1. §. 1. gl. 4. n. 46.*

- Limitatur undecimò, ut Nobiles, sicubi jura pecuniaria sibi contra Rusticos intendunt, habeant † præsumptionem juris contra se. *l. 2. ibi: qui sub quocunq; prætextu publici muneris possunt esse terribiles rusticano cuipiam. C. ne Rustici ad ullum obseq. lib. 11. l. qui per potentiam. C. de omni agro deserto. Carol. Molin. ad Consuet. Paris. tit. 2. §. 53. num. 16. Matth. Steph. de Iurisd. lib. 2. c. 2. memb. 2. n. 201. Andr. Gilman. lib. 2. decis. Camer. 9. n. 4. 5. 6. Gramm. cons. 147. per tot.*
28. Sunt enim Rustici personæ † liberae, & non dicuntur in servitute esse, sed saltem servire, ita ut omnes actus legitimos, servis interdictos celebra-
- re,

re, veluti testamenta facere, † contrahere, testimo- 29.
 nium perhibere &c. *Johan. Sichard. ad l. 1. num. 24.*
C. de oper. libert. adeoque in controversiis servitio-
 rum & aliorum jurium præsumptionem pro se ha-
 bent tanquam in re odiosa, donec evidenter contra-
 rium per Nobiles probetur. *Husan. de hom. prop. c. 6.*
num. 105. Rosenthal. de Feud. cap. 5. concl. 83. num. 7. lit.
G. Rol. à Vall. cons. 13. num. 46. vol. 3. D. Andr. Schef-
fer p. 3. q. 44. num. 2. 3. 4. 5.

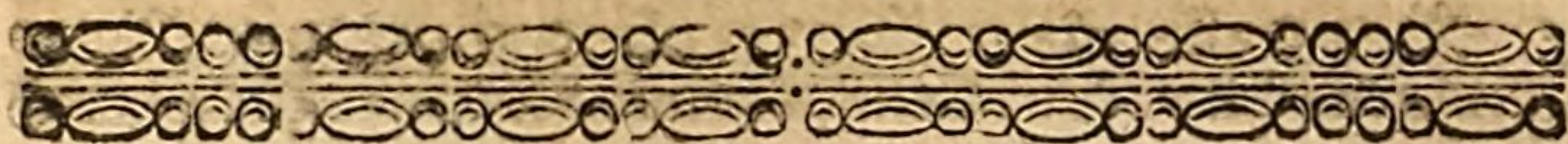
Limitatur duodecimò, ut Nobiles in rebus 30.
 meræ facultatis, † licet per mille annos à rusticis ali-
 quid factum proponatur (veluti si per 30. 60. 100. &
 plures annos ad molendinum aut furnum Domini
 ivisse probentur.) non tamen propterea servitutem
 exinde sibi vindicare, aut ut in posterum idem faci-
 ant, eos cogere possint. *l. 2. ff. de via publica. l. Credi-*
tor. 7. C. de Usuris. l. Proculus 26. ff. de damno infect. l.
si in meo. 21. ff. de aqua pluvi. arc. l. 1. §. denig. Mar-
cellus. 12. eod. c. possessiones in princ. 16. quest. 1. Andr.
Knichen. de jur. territor. cap. 3. num. 123. Petr. Anton.
de Petra de potestat. Princ. cap. 6. p. 2. num. 11. Et ob
 id Rustici, qui ita longis retrò annis molendinum
 Domini accesserunt, & jam accedere desinunt, † 31.
 non dicuntur Dominum spoliare. *Menoch. de arbit.*
judic. lib. 2. casu 160. num. 8. Thessaur. decis. 16. num. 1.
 Quemadmodum & is, qui longissimo tempore ex
 mera amicitia hospitatus est amicum, non cogitur
 in futurum eundem hospitare. *l. operis. 31. ff. de operis*
Pp libert.

- libert. l. si certis annis. 27. C. de pactis. Fernand. Vasqu. lib. 4. controvers. usufr. cap. 4. num. 9. Cravetta de antiquit. tempor. p. 4. cap. 5. num. 98. Covarru. in cap. possessor. p. 2. §. 4. num. 6. de R. L. in 6. Menoch. d. c. 160. num. 19. Et hoc omnes ita tenent Doctores. Johan. Vincent. Honded. vol. 1. consult. 82. num. 7. 8. Balb. de præscript. p. 4. partis 5. princ. q. 1. num. 2. Franc. Zoannett. ad l. 2. C. de pact. inter empt. & c. num. 254. Nul-
 32. sum enim hîc medium habile adest ad acquirendam Domino quasi possessionem. Quod si verò volen-
 tem accedere aliud molendinum Nobilis prohibue-
 rit, † & Rusticus illi prohibitioni patienter acquie-
 vit, ex eo tempore incipiet esse in quasi possessione
 prohibendi. Unde postea post lapsum triginta anno-
 rum causabitur præscriptio. Cravetta. d. c. 5. n. 99.
 Petr. d. c. 6. num. 12. 13. Zoannett. d. num. 156. Thes-
 33. saur. decis. 16. num. 7. Prohibitio enim † facit posses-
 sorem eum, qui antea non possidebat. l. si is qui pro
 emptore. 15. §. 1. ff. de Usucap. Krichen. de jur. territor.
 cap. 3. num. 133. 134. Et: de pact. vestit. lib. 2. cap. 3. n.
 87. Andr. Rauchbart. p. 2. quest. 27. num. 36. Fernand.
 Kasq. lib. 4. controvers. usu freq. cap. 4. num. 11.*

* : *

*

SUMMA.

SUMMARIA.

1. *Varia vocabuli Civitatis significationes.*
2. *Æquivocatione vocis Civitatis decepti olim Carthaginienses.*
3. *Civitas sine muris esse potest.*
4. *Vox Civitatis quid hoc loco propriè significet?*
5. *Civitatis vocabulum hodiè abusi vè accipitur.*
6. *Urbis appellatione quid veniat?*
7. *Urbs propugnaculis & mœnibus constructa sæpè civitas dici non potest.*
8. *Urbe destructa civitas potest manere.*
9. *Romani non Civitatem sed Urbem Carthaginiensium destruxerunt.*
10. *Modestinus Ictus in l. 21. ff. quemadmodum usus fr. amitt. Urbem cum Civitate non confudit.*
11. *Civitas quando mori dicatur?*
12. *Vox Civium sæpè pro Civitate & contra sumitur.*
13. *A singulis civibus ad civitatem totam malè infertur.*
14. *Soli Imperatori hodiè in Imperio competit potestas conferendi Ius Civitatis.*
15. *Varia Civitatum species.*

§. CIVITAS.

Prooemium.

His Nobilium super Rusticos & Emphyteuticos possessores juribus, jam Civium quoq; subjectionem & Civitatum jurisdictionem, vel ejus saltem particulam discutere non injucundum erit. Accipitur † verò CIVITATIS vocula variè à variis. Nonnunquam ipsam ædificiorum & prædiorum Universitatem notat *Cardinal. Mantica. Lucubr. Vatican. libr. 13. tit. 24. num. 11.* Non rarò ipsum jus civitatis *Das Bürger Recht* / uti in vulgari illa phrasi: Civitate donare, obtingit. *Meichner. tom. 4. decis. 22. num. 116.* Nec unquam cum genuino & nativo Urbis significatu confunditur & illam ædificiorum continentiam, quæ muris cingitur, importat. *Hieron. de Mont. tractat. Fin. regund. cap. 5. num. 1.*

2. Hac æquivocatione † à Romanis, Carthagenensibus sunt elusi, & ob id magno suo malo urbem pulcherrimam conflagrare viderunt. *Bodinus de Repub. lib. 1. c. 6. n. 51.* Cautius autem, Interprete Themisto-

mistocle, ambiguitatem prægustarunt (ex illo Ora-
culi effato: Civitas salva erit in muris ligneis) Athe-
nienses, & civitatem † sine muris esse posse testati 3.
sunt, dùm navibus sibi salutem quæsiverunt, & ef-
fecerunt, ut civitas ex urbe exiret. *Plutarchus in vita*
Themistoclis. Non minus etiam vocula hæc ad ipsum
Senatum, Consules, Regentes & Administratores
refertur, utpote Civitatem repræsentantes. *Zasius in*
l. Civitas. n. 6. ff. si certum petat. Meichsner. d. decis. 22.
num. 116.

Hic autem propriè ipsam † Civium seu homi- 4.
num iisdem legibus ac moribus utentium conjun-
ctionem notat *Cicer. in Somn. Scipion. & pro Sestio.*
Paurmeist. de Jurisd. lib. 2. c. ult. n. 1. & n. 8. Jacob. Tho-
ming. cons. 41. n. 24. lib. 1. (quamvis abusivè † hodiè 5.
pro coetu civium urbem muro clausam inhabitan-
tium sumatur *VVurmser. lib. 1. tit. 49. obs. 2. Paur-*
meist. d. l. n. 7. Nicol. Losæus de jur. Universitat. p. 1. c. 2.
n. 14. Hieron. de Monte. tract. fin. regund. c. 90. n. 2. Bo-
din. de Repub. lib. 1. c. 6. n. 51. Zasius ad l. 2. n. 4. & Ca-
gnol. n. 24. ff. de Orig. Juris. Vaconius à Vacuna. lib. 1.
declarat. jur. c. 21. n. 11. Et sic rectè Pompejus Remp.
in parietibus esse negavit: Magna enim diversitas
est inter Urbem & Civitatem. Urbs † siquidem ab 6.
Urbo seu à curvaturâ aratri, in determinâdis finibus
Urbis adhiberi soliti, dicta nihil est aliud quàm Locus
ipse, & domicilia mœnibus conclusa. *l. pupillus. 239.*
§. 6. ff. de V. S. c. si civitas de sententia excommun. in 6.

Johan. Gaddaus ad l. Urbis appellatio. 2. n. 16. ff. de V. S. Losaeus de jur. Universitat. p. 1. c. 2. n. 29. Unde fieri potest, ut fortissimis propugnaculis ac moenibus

- constructa sit urbs, ac hominum multitudine rerumq; ad vitam necessariatū copia locuples, nec tamen † civitas esse aut dici possit, nisi legibus ac Magistratuum Imperiis cives contineantur, *Bodin. de Rep. d. lib. 1. c. 6. n. 49. Acacius Enenkel. de Privileg. lib. 3. c. 14. n. 23.*

- Fieri & hoc potest, ut Urbe à Tyranno, vel prædonibus destructa † Civitas adhuc vivere, & omnia sua privilegia retinere dicatur. *Andr. Geil. libr. 2. observ. 81. num. 7. Steph. Gratian discept. forens. lib. 2. c. 217. n. 28.* Et in hunc modum Romani urbem Carthaginensium per Scipionem Africanum flammā & ferro † perdiderunt: Civitatem verò seu ipsos cives reservatis juribus & privilegiis integris salvam esse concesserunt. *Dom. Arum. de jur. publ. discurs. 2.* (Injuriam verò facit *Bodinus d. c. 6. n. 51. lib. 1.* Modestino † Jcto in *l. si ususfr. 21. ff. quemadm. ususfr. amittatur.* quasi hic Urbem cum Civitate, magno errore, confundisset. Si enim sanus intellectus, genuina mens, & legitima lectio attendatur, nunquā hoc intendit Jctus, quòd Carthago everfa desierit esse civitas, sed saltem exemplum inducti aratri in Carthagine refert, id quod verba illa: (Ut passa est Carthago) satis evincunt, si ad prius, non ad posterius referantur: Et scitè monet *Ludovicus Russardus*, lectionem illūc variare, &

re, & in cæteris libris talem esse contextum: Si usus-
fructus civitati legetur, & aratrum in ea inducatur,
ut passa est Carthago, civitas esse desinit, &c. Unde
Paralogismus, quem Compositionis & Divisionis
dicunt, emergit.)

Quæ omnia & argumento à posteriore ducto
tantò magis elucescunt, Si videlicet cives omnes,
urbe relictâ, separatim, & per diversas oras hinc in-
de aufugiant, & cæratione Locus inhabitatus à Ci-
vibus deseratur & destituatur. Hic enim civitas † III.
moriatur, & pro mortua, desertaq; habetur. *Rutger.*
Ruland. de commissar. p. 4. lib. 2. c. n. 24. Bodin. de Rep.
lib. 1. c. 1. n. 10. Regner. Sixt. de Regal. lib. 1. c. 6. n. 53.

Et hoc sensu cives universim sumptus cum
Civitate † esse *ioduwau&Te*, alterumq; pro altero su- 12.
mi passim dicitur. *Menoch. lib. 4. presumpt. 111. n. 14.*
Auctor Des gründlichen Berichts von des H.
Reichs Stadt Friedberg Regalien &c. cap. 2. n. 66.
Quamvis à † singulis civibus ad totam civitatem & 13.
contra mala fiat illatio. *Meichsner. tom. 4. decis. Ca-*
meral. dec. 22. num. 120. & seqq. Henricus Bruning. de
divers. Univers. speciebus. concl. 69. Auctor jam citatus
Von der Stadt Friedeberg &c. cap. 6. num. 94. &c.
& num. 111.

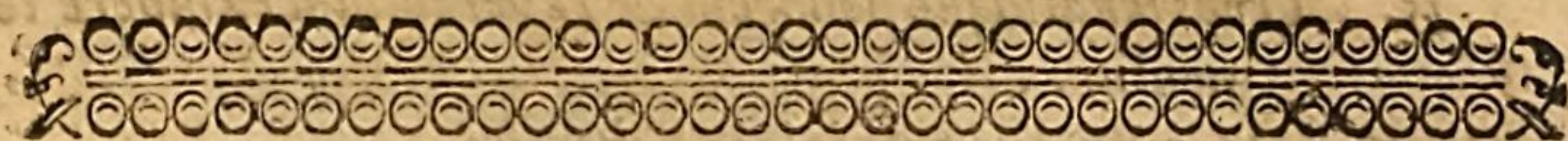
Imò nec à parte civium ad totam civitatem benè-
fit conclusio. *Meichsner. d. loc. n. 213. Carol. Tapia. ad L.*
fin. cap. 2. part. 2. num. 17. Losæus de jur. Universit.
part. 1. cap. 1. num. 11. & seqq.

In Imperio porrò Romano secundum modernum statum potestas loco alicui Spiritum & Vitam, seu Jus † civitatis, *Stadrecht*/ conferendi, soli Imperatori tanquam Regale Majus competit. *Glapmar. de arcan. Rerump. lib. 1. c. 21. in fin. Matth. Steph. de Iurisdic. lib. 2. p. 1. c. 1. memb. 2. n. 114. Obrecht. de Regal. t. 8. concl. 188. & seqq.* Et hac de re illustre exemplum refertur Maximiliani I. Imperatoris: Qui Alberto, Comiti Mansfeldensi vicum quendam jure civitatis donare sibi præsumenti, Anno 1514. hisce verbis inhibuit: *Wann nun dir/ noch jemand anders/ geziemet/ Stadtrecht/ oder anders/ das der Hohen Obrigkeit anhanget/ ohne sonder erlaubnüss auffzurichten/ So entpfehlen &c. Bocer. de Reg. cap. 2. num. 237. Thomas Michael de Iurisdic. concl. 12. Laurent. Ohm. de Iur. Episcop. concl. 13. lit. C. Henric. Brunig. de variis Universit. speciebus. concl. 13. Joachim. Cluten. rer. quotidian. concl. 22. lit. D.*

15. Et quia variae † Civitatum sunt species, *Sixtin. de Regal. lib. 1. cap. 4. n. 75. & seqq. Paurmeist. de Iurisdic. lib. 2. c. ult. n. 10. & seqq. Cluten. d. loc. concl. 27. per tot. Johan. Dauth. in sua hypotyposi. sect. 6. & 7. Auctor consilii VI. in Actis Buno vic. n. 26. & seqq.* Nos hîc de municipalibus, seu provincialibus, quæ mediatè Imperio subsunt & Principibus, Ducibus, Comitibus, &c. parent, tractaturi sumus.

* : *

*

SUMMARI A.

1. Municipales magistratus olim habuerunt Iurisdictionem.
2. Non tamen ea, quæ magis Imperij fuerunt quàm Iurisdictionis.
3. Civitates Saxon. Municipales olim inferiorem saltem habuerunt Iurisdictionem.
4. Hodie Principes Civitatibus Merum & Mixtum Imperium concedere solere.
5. Cives coram suis Senatoribus, Consulibus, &c. primam tenent Instantiam.
6. Civitas in exercitio Iurisdictionis impediri non potest à Principe.
7. Dominus territorij absq; causâ Iurisdictionem exercere nequit in subditos sui vasalli.
8. Quibus casibus Domino territorij in subditos vasalli sui Iurdictio competat.
9. Cives Municipiorum senatui suo ad Homagij præstationem tenentur.
10. In numerum Civium non assumitur, qui homagij iuramentum præstare recusat.
11. Municipales Magistratus creare possunt Cives absque jussu & scientia Domini Territorialis.
12. Provinciales magistratus emporia hebdomadalia instituere possunt.
13. Nundinas vulgares Bochenmârecte annonæ gratiâ usu introductas.
14. Publicarum Nundinarum jus ad Regalia Majora spectat.

15. *Cives senatui suo honorem & reverentiam exhibere tenentur.*
16. *Magistratus patris loco habentur.*
17. *Senatori à Cive reverentia & honor debetur.*
18. *Civitati plena proprietas rerum & locorum Communitatis competit.*
19. *In proprietate Dominus superior Civitatem impedire nequit.*
20. *Dominus Civitatis non statim est Dominus bonorum Civitatis.*
21. *A jure territorij ad proprietatem singularum rerum malè infertur.*
22. *Res Civitatum inter singulos Cives dividi possunt.*
23. *Universitas super rebus propriis absq; superioris scientiâ rectè facit statutum.*
24. *De rebus venalibus in foro proponendis Statuta per Civitatem fiunt.*
25. *Cives, ut Civitatis onera, ita & commoda sentire debent.*
26. *Municipales Magistratus etiam Officiales seu administratores rerum communium constituere possunt.*
27. *Civitates & bona earum quasi publica habentur.*
28. *Bona Civitatum verè publica non dicuntur.*
29. *Civitas Municipalis mero imperio munita statutorum Municipalium potestatem habet, etiam ad Iurisdictionis seu litis decidendæ materiam pertinentium.*
29. *Absq; superioris consensu & confirmatione.*
30. *Potestas faciendi statuta cum Iurisdictione cohæret.*
31. *Facultas condendorum Statutorum ad numerum Regalium non refertur.*

32. Statuta

32. Statuta Iuri Univerſali derogare non debent.
33. Neque etiam præjudicare Principi.
34. Lex Inferiorum legem ſuperiorum abolere nequit.
35. Conſultius eſſe requiri ſuper ſtatutis Municipalibus adſenſum & confirmationem ſuperioris.
36. De Iure Romano muros facere vel reficere ſine Principis permiſſu Civitas non poteſt.
37. Hodie verò licitum eſt cuilibet Civitati muro ſe munire.
38. Multò verò magis reparare & reficere mœnia.
39. Ad reſectionem murorum collecta Civibus imponi poteſt.
40. Subditi ad extruenda caſtra non tenentur Principi.
41. Princeps caſtra,munitiones,&c.de ſuo extruere debet.
42. Civitates etiam pro ære alieno diſſolvendo, alijsque neceſſarijs cauſis collectam Civibus indicare poſſunt.
43. In vim quaſi pacti, conventionis, conſuetudinis, &c.
44. Collecta ob propriam Collectantium neceſſitatem indiſta Regalibus non annumeratur.
45. Pecunia forenſis das Marckgeld/ ex conſuetudine Germaniæ ad ſenatum Civitatis ſpectat.
46. Bona vacantia ad fiſcum Principis ſupremi ſpectant.
46. Ius caducorum bonorum lucrandorum inter Regalia Minora refertur.
47. Civitates ſuperiorem recognoscentes Ius caducorum non habent.
48. Hodie Civitates mixtum merumque Imperium habentes etiam Ius bonorum vacantium uſurpant.
49. De Iure Saxon. bona vacantia ad Magiſtratum immediatum & Inferiorem deferuntur.

50. Municipales Civitates potestatem mulctæ dicendæ & lucrandæ habent.
51. Ius mulctandi in vim Iurisdictionis competit.
52. Magistratibus Municipalibus olim saltem ob contumaciam tuendæ Iurisdictionis causâ mulctam indicere licuit.
53. Mulctarum compendia ab Imp. Friderico Regalibus annumerantur.
54. Hodie ius mulctandi pro fructu quodam Iurisdictionis habetur.
55. Mulctæ potestas in consequentiam Iurisdictionis competit.
56. Etiam moribus Saxonie.
57. Præstatio salvi conductus regulariter ad Ius territoriale spectat.
58. Civitates Iurisdictione superiore investitæ, securitatem seu saluum conductum etiam concedere possunt.
59. Consultius est ab ipso Domino Territorij saluum conductum impetrare.
60. Magistratus Municipales in delinquentes ex officio inquirere possunt.
61. Inquisitionem quam ex officio instituit Magistratus in maleficos non tollit illud vulgatum: Wo kein Kläger ist/da ist auch kein Richter/etc.
62. Nemo ad transigendum invitus compellitur.
63. Iudex partes ad concordiam potius monere quàm compellere debet.
64. Suadentibus circumstantiis, alijsq; prægnantibus rationibus cives ab inani lite repelli possunt.
65. Municipales magistratus pro civibus suis iudicio experiri possunt.
66. Civitates scholas triviales erigere possunt.

67. Ius

67. *Ius Academiae constituenda soli Imperatori reservatur..*
68. *Subditi Principum Electorum ad extraneum tribunal evocari nequeunt..*
69. *Ne quidem per Cameram testimonij dicendi causa.*
70. *Municipia Domino territoriali de annuis proventibus rerum Universitatis rationem reddere non obstringuntur..*
71. *Civitatum Magistratus totam Civitatem representant..*
72. *Universitas & Collegium sunt nomina Iuris.*
73. *Senatus Civitatis Imperialis in locum Principis quasi electus est..*
74. *Quod Proceres Rectores Civitatis faciunt, à tota Civitate factum censetur..*
75. *Rectius Civitatum Cives turri tenentur.*
76. *Cives Magistratum defendere coguntur.*
77. *Ordinem senatorium cives observare decet.*
78. *Civitates Municipales utuntur jure minorum & gaudent jure Restitutionis in integrum..*
79. *Beneficium Restitutionis non competit ijs Universitatibus & villis, ubi pauci puta sex vel octo homines commorantur..*
80. *Cives invito Magistratu suo Ordinario alterius Iurisdictionem prorogare nequeunt..*
81. *Civitates Municipales res Universitatis nonnunquam vendere & distrabere possunt.*
82. *Certis tamen solennitatibus praecedentibus..*

83. *In Universitatibus concluditur per majorem Decurionum vel senatorum partem.*
84. *Quod à pluribus factum, prudenter & sapienter factum censetur.*
85. *Hominum ad dissentiendum facilitas efficit ut & Universitas dicatur non posse consentire.*
86. *In actibus Universitatum interesse singulorum civium concernentibus omnes consentire debent.*
87. *Ut & in causis religionem & fidem spectantibus.*
88. *Civibus municipalibus licet absque scientia Magistratus convenire & congregationes habere.*
89. *Nisi istis conventiculis contra Magistratum aliquid moliantur.*

CONCLUSIO PRIMA.

Cives coram suo Senatu primam
tenent instantiam, in eosq; ipsi
ut plurimum Jurisdictio, & alia
competunt jura.

LIM à Municipalibus Magistra-
bus Jurisdictionem † exercitam esse
extra dubium est. *l. inter. 28 l. incola. 29.*
ff. ad. Municipalem. Bodin. de Republ.
libr. 3. cap. 3. num 274. Nam & modicè
coërcendi facultatem habuerunt. *l. Magistratibus.*
12 ff de Jurisdic. Potestatem exercuerunt, l. si quis. 52.
§. si fugitivum. 12. ff. de furt.

Non verò ea, quæ † magis Imperij fuerunt
quam Jurisdictionis. *l. ea quæ. 12. ff. ad municip l. nec*
ex magistratib. 32. ff. de injur. Donell. libr. 17. com. ca-
pit. 7. & ibid. D. Hillig. lit. R. notat. Thom. Michael.
de

3. *de Iurisdic. concl. 172. 128. & seqq.* Quemadmodum & Civitates † Saxonicae Municipales olim saltem inferiorem habuerunt jurisdictionem, *Weichbild, artic. 42. & 43.*

4. Ceterum forma Reipub. immutata, postquam Imperator Statibus Imperij jurisdictionem in eorum territorijs patrimonialem effecit, ita ut eam jure suo, & dominij, non administrationis exercent, *Andr. Knich, de jur. territ. cap. 1. n. 359. Bodin, de Repub. lib. 3. cap. 5. num. 173. &c.* de quo supra dictum: Factum & hoc est, quod Principes † suis municipijs interdum ex peculiari gratia, interdum etiam alio, veluti Emptionis, &c. titulo Jurisdictionem, & Mixtum, Merumque Imperium per investituram concederent. *Matth. Stephani, de Iurisdic. lib. 2. p. 2. cap. 2. numer. 17. & cap. 7. num. 51. 52. Carol. Tapia in Rubr. de Constitut. Princ. cap. 4. num. 11. 12. Covarru. in §. possessor. part. 2. § 3. num. 4. Losens de jur. Universitat. p. 1. cap. 2. num. 22.* Adeoque non immerito illi Municipiorum & Civitatum Senatores, Consules, Praetores, aliive qui Magistratum gerunt, respectu civium † in prima adeundi sunt Instantia. *Matth. Coler. de process. execut. p. 2. cap. 1. num. 159. Thoming. consil. 24. num. 10. & seqq.*

Ampliatur haec Conclusio primò, ut Civitates Municipales, quæ à Principe per modum investiturae ita quæsitam habent Jurisdictionem in causa cognitione & exercitio Magistratus non possint

† per

† per superiorem impediri, (salvo ubique superioritatis Jure, *Andr. Knichen. de jur. Saxon. non provoc. verb. Ducum. cap. 7. num. 13. 14. Surd. cons. 47. nu. 38.*) c. *Metropolitanum. ubi gloss. 2. q. 7. l. solemus. 61. §. latrunculator. ff. de judiciis. l. 1. ff. de abigeis. Bocer. de Jurisdic. cap. 8. num. 80. Moller. libr. 4. Semestr. cap. 46. num. 9. D. Berlich. lib. 1. conclus. 2. num. 4. Matth. Coler. de process. execut. p. 2. cap. 1. num. 164. 165. 166. Petrus Anton. de Petra de Potestat. Princip. cap. 8. num. 55. & seqq. Matth. Stephan. de Jurisdic. lib. 2. p. 1. cap. 7. nu. 48. & c. Hartm. Pistor. question. 45. num. 15. p. 2. Thessaur. decis. 266. num. 4. Surd. cons. 210. num. 5. Thomas Michaël. de Jurisdiction. conclus. 134.*

Neque enim Superioritas potest operari, ut Dominus Territorij † absque causa possit exercere 7. jurisdictionem in prima Instantia in subditos sui Vassalli Ord. Camer. p. 2. tit. 1. in princ. Arnold. Engelbrecht. de Jurisdic. Imperij. conclus. 169. Schrader. de Feud. p. 10. sect. 1. num. 181. & seqq. Paris. cons. 1. num. 97. lib. 1. Paurmeister. de Jurisdiction. lib. 2. cap. 4. num. 48. Buxtorff. dissert. ad Aur. Bull. cap. 11. conclus. 94. Rosenthal. de Feud. cap. 12. concl. 1. n. 35. Vide quæ supra traduntur in §. Nobiles. Ampliat. secunda.

Quò pertinet die LandesOrdnung / sub Rubr. daß Niemandes vnersucht der ordentlichen Gerichte / vor welche die Sache gehörig / ohne Mittel Klage an vnserm Hofe gelangen lasse. HoffgerichtsOrdnung zu Leipzig, Rubr. Wer vor das
 R r Oberhoff

Oberhoffgerichte mag geladen werden. *Appellations-Ordnung/ Rubr. Wer vor vnser Appellations Gericht geladen werden/etc.*

3. Hoc tamen † fallit pluribus in causis, veluti (1.) in reservatis Principis (2.) in causis Appellationum. Si (3.) Inferior Magistratus in administranda justitia sit negligens. (4.) si publica utilitas aliud desideret. (5.) aut ordinarius ob proprium interesse sit suspectus. (6.) Si de crimine laesae Majestatis sit cognoscendum, &c. prout pluribus persequitur *Petrus Anton. de Petra. de Potestat. Princ. cap. 8. nu. 64. & seqq. Paurmeister. de Jurisdiction. libr. 2. cap. 4. num. 79. & seqq.*

- Ampliatu secundo, ut cives Municipiorum Senatui ceu suo Ordinario Magistratui, jurisdictione munito, Homagii † Juramentum, den Bürger eyd/ præstare teneantur, ubi debitam obædientiam & morem se gesturos sub fidei religione pollicentur. *Andr. Knichen. de Jur. Territor. cap. 3. num. 162. Matsb. Stephan. de Jurisdiction. libr. 2. p. 1. cap. 7. numer. 212.*

- Et hoc adeò præstandum est necessario, ut nec
10. in numerum † Civium quis adsumatur nullâ differentiâ attentâ, sive Originarius sit, sive Advena. *Knich. d. loc. n. 166.* De quo juramento & ejus formulis prolixè agit *Auctor des gründlichen Berichts von des H. Reichs Stadt Friedbergk Stand/etc. cap. 5. & 6. per tot. Thom. Mich. de Jurisd. concl. 57. in fin.*

Amplia-

Ampliatur tertio, ut Senatus, aliive Magistratus Municipales habeant jus & potestatem † creandi Cives absque jussu, scientia, & licentia Domini Territorialis. Hoc enim jure Magistratus & Jurisdictionis competit, non verò est de reservatis Principis. *Lancellott. in templo omn. judic. libr. 1. cap. 1. §. 4. numero tertio. Petrus Anton. de Petra. de Potestat. Princip. capite decimo quinto. numero primo. Laurent. Ohm. de Fur. Episcop. conclus. 13. lit. C. Adrian. Gilman. tom. 5. Symphor. Relat. 10. fol. 47. num. 1. 2. 3. & seqq. Gerlach. Buxtorff. in dissert. ad Aur. Bull. conclus. 99. lit. E. Henric. Bruning. de Fur. Univers. conclus. 50. Ad datur Auctor der Donawertischen Information p. 3. fol. 332. ubi docet, ab Imperiali Majestate nonnunquam literas Commendatitias pro jure Civitatis impetrando dari solere.*

Ampliatur quarto, ut municipales Civitates jure suo & vi Jurisdictionis sibi justo titulo concessæ etiam absque Domini superioris præscitu possint † Emporia hebdomadalia, seu 12. Nundinas Vulgares, *WochenMärkte* / instituire. *Bocerus de Regal. capite secundo. num. 239. Matth. Stephan. de Jurisdiction. libr. 2. p. 1. cap. 1. membr. 2. numer. 104.*

Neq; enim ad ea concedenda † opus est privilegijs & alijs immunitatibus, quæ aliàs Nundi-

nis solennibus coherere solent: Et non tam mercatus, quàm annonæ gratia usu quodam introducta sunt. *Thessaur. decis. 264. num. 4. Matth. VVesenbec. in parat. ad tit. ff. de Nundinis. num. 1. Andr. Knich. verb. Ducum. cap. 5. num. ⁴⁹²439. & num. 445*

14. Ipsum verò Nundinarum solennium & publicum JUS † ad Regalia Majora pertinere extra omnem est controversiam. *l. unic. C. de Nundinis. ubi Sichard. Geil. 2. obs. 69. num. 24. Thomas Michael. de jurisdict. concl. 12. lit. D. Sixtin. de Regal. lib. 1. cap. 2. num. 37. Thessaur. d. decis. 264. num. 2. Bodinus de Republ. lib. 1. cap. ult. num. 171.*

15. Ampliatur quintò, ut Cives Senatui suo viil-
lius subjectionis ad † reverentiam, honorem, & obsequium sint obstricti. *l. semper in civitate. s. princ. ff. de jur. immunitat. Rom. 13. v. 1. 1. Petr. 2. v. 14. adeò ut non possint dolo carere qui ejus imperio non parent. l. 53. in fin. ff. de re judic. l. non potest. 199 ff. de Reg. Jur. Menoch. lib. 5. presumpt. cap. 3. num. 3. num. 86.*
16. Habetur enim † Magistratus Patris loco, *l. in defensoribus. 4. C. de defensorib. civit. Novel 8. cap. 8.* Persona Magistratus subdito debet esse sancta. *l. 2. ff. de in jus voc. l. 1. ff. si quis jus dict. non obtemp. l. 13. §. 2. ff. de injur.*
Et sicut apes suum Principem, grues suum Regem ordine literato sequuntur, eum observant, venerantur: Ita longè magis hominibus potestatem suam obsequi convenit. *Frascisc. Zoanettus. de Tripartita defensione. p. 3. num. 36, & multis seqq.* Prolixè pulcerri-
ma hæc

malia de re congeffit *Georg. Bechtius. de salvo condu-
ctu. concl. 162. & multis seqq.*

Tenetur ergo civis Senatori facere † reveren- 17.
tiam, adfurgendo ipsi, honorando eum cum Bireto,
cumque salutando, &c. uti de Persona Patroni loqui-
tur *Paulus de Citadinis. de jur. Patronatus. p. 1. artic. 1. nu-
mer. 5.* Non debet superbè, nec contemtim, aut ne-
gligenter eum accedere, sed honesta & civili reve-
rentia, beneficii accepti commemoratione & grati-
ac fidelis animi sponfione, ita loquitur *Carol. Molin.
in consuet. Paris. tit. 1. §. 2. gl. 3. num. 16.*

Ampliatur sextò, ut Civitati & Universitati 18.
competant plena † proprietas, & Dominium invio-
labile rerum & locorum illius Communitatis, adeo-
que etiam libera eorundem administratio & pote-
stas, *l. 1. l. in tantum. 6. §. Universitatis. 1. ff. de rerum di-
vision. l. sed Celsus. 6. princ. ff. de contrah. emptio. l. sed quod
in littore. 14. ff. de acquir. rer. domin. l. 1. ff. de loc. public.
fru. Francis. Connan. lib. 3. comment. cap. 2. num. 2. Donell.
lib. 4. comment. cap. 4.* Ita ut Dominus superior † in 19.
proprietate ista Civitatem impediendi jus non ha-
beat. *Paurmeister. de Jurisdiction. lib. 2. c. ult. numer. 72.
Matth. Stephani de Jurisdiction. lib. 2. p. 2. cap. 2. nu-
num 153. Francisc. Hotoman. cons. 6. nu 5. VVesenb. cons. 12.
n. 7. Arnold. Engelbrecht. de Jurisdiction. Imperij. concl. 160.
lit. C.*

Nam Dominus Civitatis non statim † est Do- 20.
minus bonorum, reddituum ac proventuum civita-

tis, sed universale illud Dominium spectat ad jus
Territoriale, Superioritatis, Protectionis ac defen-
sionis. *Gaden. de jur. civitat. cons. 2. num. 5. & cons. 1.*
21. *num. 4 & 5.* Et ita à jure territorij ad † proprietatem
singularum rerum non rectè inferri potest. *Thom. consil. 10. numer. 55. Schurff. consil. 83. num. 2. cent. 2.*
Mynsing. consil. 16. numer. 34. Geilius 2. observ. 62. nu-
mer. 9.

Quare res illæ civitatum, ex causa possunt in-
22. ter † singulos cives dividi, pro parte tamen nonnun-
quam Geometrica, nonnunquam Arithmetica, uti
pulchrè deducit *Johan. Bapt. Costa de quota & rata.*
q. 34. per totum. Gaden. de jur. Civitat. consil. 2. nume-
ro octavo.

Ampliatur septimò, ut Universitas, (etiam si
nullam aliàs habeat Jurisdictionem) super rebus su-
is proprijs & earundem administratione possit statu-
ta † facere etiam absq; superioris licentia. *l. 3. §. Di-*
23. *vus. 5. ff. de sepulchro Violato. l. 2. §. fin. C. de constitut. pe-*
cun. l. 6. pr. ff. quod cujusq; Universit. nom. l. 3. §. 1. ff. de
Muner. & honor. Matth. Coler. de process. exec. p. 1. c. 3.
num. 13. Nicol. Losseus de jur. Universitat. p. 3. cap. 15. nu. 3.
Bartol. Decian. Cravett. & post eas Thom. Maufl. de
Homag. tit. 12. num. 25. dum modo statuta ista jurisdic-
tionis causam non tangant. Henning. Gaden. de jur.
Civit. cons. 2. num. 8. Thom. Michael. de Jurisdic. con-
clus. 136. lit. F. Cardin. Mantica. Lucubrat. Vatican. lib. 4.
tit. 8.

tit. 8. c. ult. num. 9. Scabin. Lips. in Resolution. quest. 46. c. ult. num. 9.

Potest itaque & statuta facere de rebus, quæ
 † Venales in foro proponendæ, imò & pro utilitate
 suorum Civium statuere, ut soli cives, exclusis extra-
 neis, res eas, quas tanquam artifices operantur, vena-
 les in foro habeant. Das frembde Handwerk's
 Leute ihre zubereitete Arbeit nicht in ihrer Stadt
 verkuuffen/ vnd feil haben dürffen/ *Modest. Pistor.
 p. 4. questio. 134. num. 7 & 8. Resolut. Scabin. Lips. d. q. 46.
 num. 10. Matth. Stephan. de Jurisd. lib. 2. p. 2. cap. 7. nu-
 mer. 45. 46.*

Hoc enim pertinet non ad jurisdictionem, sed
 ad commodam bonorum administrationem, ubi
 in primis Civium utilitatem versari sufficit, Qui
 sicut ad onera Civitatis aliàs tenentur: ita in aliis
 rum commodo sunt juvandi. *Auctor des gründlich- 25.
 chen Berichts von der Stadt Friedeberg. cap. 2. nu-
 mer. 53. 54. 55.*

Et aliàs quilibet Civis suæ Civitatis jure &
 privilegijs meritò gaudere debet. *l. 1. ff. de censib.
 Francisc. Hottoman. consil. 3. numero decimo quarto.
 Iohan. Vinc. Honded. vol. 1. consult. 5. numer. 38. &
 seqq.*

Ampliatur octavò, ut Civitates Municipales,
 etiam jurisdictionis expertes, respectu bonorum
 communium illius Universitatis habeant potestatem

26. statem † constituendorum Officialium, seu Admini-
stratorum, Superiore irrequisito, qui nec super eo-
rundem Legalitate inquirere, aut eos absque suffi-
ciente causa removeere potest. *l. Procuratores. l. quan-*
docunq. C. de Decurion. libr. 10. Losaeus. de Jur. Universit.
p. 1. cap. 3. num. 53. Gaden. cons. 2. num. 4. Sicut enim Ju-
risdictio à bonorum dominio & administratione
diversa longè est: Ita illa cessante hæc non statim ces-
sare potest.

Et ob id Universitas in re sua propria quò minus
officiales constituat, nihil impedit. *l. in re mandata.*
C. mandati. Thom. Maullius de Homagio. cap. 12. num. 24.
& seqq. Matth. Stephani. de Jurisdiction. lib. 2. p. 2. cap. 2.
num. 167. Adde supra in §. Landsassij. Limitat. 6. num. 33.
& seqq.

26. Ampliatur nonò, licet vulgò omnes civitates
(exceptâ solâ Româ) privatorum † loco haberi di-
cantur, adeò ut earū bona abusivè publica censean-
tur, *l. bona. 15. ff. de verb. signif. l. eum 16. ff. eodem. l. si*
pignus. ff. qui potiores in pign. l. 1. §. si inter. 9 ff de Ma-
gistrat. conven. l. nihil interest. ff. ad SC. Macedon. Pe-
trus Heig. p. 1. q. 23. num. 26. Andr. Geil. 2. observ. 57.
num. 8. & de Arrestus. cap. 9. num. 2. Sixtin. de Regalib.
libr. 1. cap. 4. num. 91. D. Abel Strasburg. consil. 12 nume-
ro 11. 12. Hieron. Schurff. cent. 2. consil. 83. numero se-
cundo.

Hoc tamen certo respectu & contemplatione
urbis Romæ sit intelligendum, ad majestatem po-
puli

puli Romani totam voculæ importantiam κατ' ἐξο-
χλῶ referendo, *Gædd. ad d. l. 15. nu. 2. de V. S.* quoad ea
scilicet, quæ summi & majestatici sunt imperij, *Gædd.*
ad l. 17. num. 17. ff. eod. Paurmeister. de Jurisdiction. lib. 2.
c. ult. num. 17. Herm. Vultei. cons. Marpurg. 16. num 55.
libr. 1.

Extra hanc comparisonem, relationem, & re-
spectum etiam Civitatum † bona inter publica ha- 27.
bentur. *l. inter. publica. 17. ff. de V. S. ubi Gæddæus. nu-*
mer. 15. 16. D. Hilliger ad Donell. 4. comment. 4. lit. A.
Unde dicuntur habere servos publicos *l. debitor. 19. ff.*
de Compensation. Super rebus earum subreptis ex con-
stitutione Divorum Principum Trajani, & Adriani
crimen peculatûs committitur. *l. 4. §. ult. ff. ad l. Ju-*
liam. peculat. Matth. Steph. lib. 2. p. 2. cap. 2. num. 137. &
Jeqqq.

Ampliatur decimò, quòd Civitas Municipalis
cum Jurisdictione & mero imperio per principem
investita habeat potestatem faciendi statuta † Muni- 28.
cipalia, etiam ad Jurisdictionis seu litis decidendæ,
& non saltem administrandarum rerum materiam
spectantia. *l. item eorum 6. pr. ibi; lex Municipij. ff.*
quod cujusq. Universi nom. l. 1. pr. C. de Emancip. liber. l.
municipij. 6. l. quod semel. 5. ff. de Decret. ab ord. fac. l. Ma-
gistrat. 25. ff. ad Municipal. l. prohibere. 3. §. 1. ff. de Muner.
& honor.

Et quidem etiam † absque superioris consensu 29.
ac confirmatione, ut concludunt per text. in *cap. 1.*

de constitution. in 6. c. venientes. 19. extra de Jurejur. Pa-
normitan. in c. quod Clericis. 9. num. 45. ex. de Foro compet.
Johan Bapt. Asinius de Execut. §. 6. cap. 4. num. 6 Bartol.
in l. omnes populi. num. 4. ff. de just. & jur. & ibid. Bolognet.
num. 74. & mult. seqq. Emanuel Suarez commun. opin.
verbo statuta. num. 178. Petr. Anton. de Petra de Pote-
stat. Princ. cap. 8. num. 7. Henric. Bocer. de Regalib. cap. 2.
num. 62. & num. 65. Matth. Coler. de process. Execut. p. 1.
cap. 3. num. 12. 13. 14.

Idque hodiè, postquam antiqua Jurisdictionis
 facies mutata est, indubitatum esse dicitur, ut po-
 30. testas faciendi statuta † cum jurisdictione omnimo-
 da sint connexa. post Vasqu. Petr. Heig p. 1. question. 23.
 num. 32. Henric. Bruning. de Jur. Universit. conclus. 51.
 Johan. Dauth. de Testamentis. titul. de hered. instit. nu-
 mer. 300. (quod tamen non credidit Paurmeister. de Ju-
 risdiction. lib. 1. cap. 8. num. 11 neq. Arnold. Engelbrecht.
 de Jurisdic. Imper. conclus. 159. lit. A.) quemadmo-
 dum & hoc certum est, quòd potestas condendi sta-
 31. tuta non † pertineat ad Regalia. Bocer. de Regal. d. c. 2.
 num. 64.

Hoc tamen in illis Municipiorum statutis re-
 32. quiritur, ne sint † legibus publicis contrariæ, ne de-
 rogent juri Universali, aut Territoriali, l. depre-
 catio. 9. ibi: quatenus ea nulli nostrarum legum
 adversatur. ff. ad l. Rhod. de jactu. l. final. ibi:
 quicquid.

quicquid hi disponent, firmum sit, nisi hoc publica leges prohibuerint. *ff. de collegijs & corpor.*

Unde Imperiali statuto generali vetante non potest lex Municipalis permittere sepulturam in Civitate. *l. Prator. 3. §. Divus. 5. ff. de sepulcro violato. facit l. 2. C. de offic. Præfect. Prator. Orient. Auth. Navigia: C. de furt. Auth. Omnes. C. communia de success. Petra. de Potestatib. Princip. d. capite octavo. numero septimo. & 24. Fernand. Vasq. libro primo. controuv. Usufr. cap 47. num. 6. Bocer. de Regalib. d. capite secundo. num. 63. Petr. Heig. d. q. 23. numer. 27 28.*

Quemadmodum & hoc probè attendendum, ne talia statuta præjudicium † Principis, & ad inter-³³ esse ejus, veluti ad jura fiscalia, poenas malefactorum, &c. pertineant, aliàs non valere dicuntur. *Cardinal. Mantica. Lucubrat. Vatican. libro quarto. titul. 8. num. 9. Matth. Stephan. de Jurisdiction. libr. 2. p. 2. capit. 2. numer. 54. Meichsner. tom. 3. decis. 28. num. 11.*

Neque enim lex Inferiorum † potest tollere legem superiorum. *c. cum inferior. ex. de Majoritat. & Obadient. clem. 2. de Election. Jacob. Thoming. cons. 24. q. 5. numer. 15. Andr. Knichen. in Encyclopædia capite 16.*

Et hæc ita de Jure vera esse putantur; Consultius tamen & tutius † est, Municipales³⁵ super

super statutis requirere ad sensum & confirmationem sui Principis, *id quod ita suadet post Balauum Matth. Coler. de process. execut. p. 1. cap. 3. num. 12. & Petr. Heigius. question. 23. p. 1. num. 33. & ibidem allegati. Losseus de Jure Univers. p. 3. c. 15. n. 29.*

- Ampliatur undecimò secundum plures, quod
36. licet de jure Romano † Municipales Muros nec facere, nec reficere sine Principis permisso possint, nec aliquid eis conjungere, vel supponere. *l. sacra. §. penult. ff. de rer. division. l. 2. l. 3. ff. Ne quid in loco sacro. l. 3. §. 1. ff. de operib. publicis. Francisc. Hottoman. consil. 6. numer. 2.*

- Hodiè tamen ista Reipublicæ forma antiquissima immutata civitatibus † imperio præsertim Mero & Mixto dotatis integrum sit, muro se munire, & moenia collapsa reficere. *Guid. Pap. singul. 587. Hottoman. d. cons. 9. num. 5. gloss. in d. l. 9. §. penult. ff. de rerum division. Henric. Bruning. de jur. Universit. conclus. 49. Matth. Stephan. de jurisdiction. libr. 2. p. 2. cap. 2. numer. 126.*

38. Et quidem de reparatione & refectione † forsitan minus dubij res habet propter *l. 5. C. de operib. publicis. l. 3. C. vendend. reb. Civitat. libr. 11.* Quo nomine
39. etiam † collecta privata civibus indici posset. *per tradit. Paris. cons. 25. n. 69. vol. 1. Rosenth. de Feud. c. 5. concl. 74. n. 6. in fin.*

40. Sed tamen hoc ad extruenda † castra, fortificatione & munitas arces non est referendum, utpote quod

quòd ad jus publicum, adeoque ad solum Principem spectat, & jure superioritatis ab eo exercetur. *Afflict. decis. 205. num. 70. 74. & decis. 392. num. 13. Johan. Gædd. cons. Marpurg. 33. num. 186. & seqq. vol. 3. Anton. Coler. de Jure Imper. conclus. 26. Petrus Anton. de Petra de Potestat. Princ. q. 8. numero decimo tertio. & 18.* Et ita ad Principem pertinet † de suo proprio marfu- 41.
pio, non autem de substantia subditorum arces & fortalitia facere atque reficere. *Petra. d. q. 8. numer. 19.*

Ampliatur duodecimò, ut Civitates & Universitates pro ære alieno suo dissolvendo, & pro alijs necessarijs causis & negotijs publicis. (veluti pro communi totius communitatis lite, *Roland. à Valle. cons. 17. num. 30. vol. 3.*) collectam suis membris † im- 42.
ponere possint. *arg. l. omnes. ff. de operib. publicis. & l. 1. §. penult. ubi gloss. ff. quod cuiusq. Universit. nom. Losæus de jure Universit. p. 3. cap. 9. num. 1. & seqq.* Et quidem in vim † quasi pacti, conventionis, consuetudinis, 43.
&c. *Henric. Bruning. de var. Universit. speciebus. conclus. 65.*

Neque enim hoc casu potest Regalibus adnumerari collecta † talis, quando ob propriam collectantium necessitatem imponitur. *Petra de potestat. Princ. cap. 4. num. 30. Matth. Coler. de process. exec. p. 2. cap. 3. num. 383. & seqq. VVesenbec. consil. 27. num. 20. & cons. 45. num. 10. p. 1. Caspar Glock. de contribut. concl. 12. Sixtin. de Regal. cap. 14. num. 27. 28. libr. 2.* Sed ab ipsis 44.

Universitatibus suprema jurisdictione investitis proprio jure, etiam absque licentia Superioris exercetur. *Idem VVesenbec. consil. 27. num. 20. p. 1. Paris. consil. 25. num. 69. vol. 1. Petr. Gregor. Tholos. Syntagm. cap. 7. num. 10. libr. 3. Rosenthal. de feudis. cap. 5. concl. 74. num. 60. not. lit. F. & conclus. 75. per totum. Thessaur. decis. 257. num. 1. & 4. Petr. Heig. p. 1. q. 17. num. 45. Anton. Fab. in Codic. libr. 4. tit. 39. de fin. 1. num. 4. & 5. Henning. Gaden. de jure civitat. cons. 2. num. 3. adeò ut quidam talem collectandi potestatem inter fructus jurisdictionis referre non dubitent. *Ægid. Thomat. de collectis. §. subjiciunt. num. 19. fol. 239. & nu. 16. fol. 235.**

45. Ex quo fluit, quòd etiam pecunia † forensis ex consuetudine totius Germaniæ ad Universitatem, aut ejus Senatum tanquam quoddam vectigal forense pertineat. *Das Marksgeld. Matth. VVesenbec. consil. 12. num. 67. p. 1. Matth. Stephani de Jurisd. lib. 2. cap. 2. p. 2. num. 43. Arnold. Engelbrecht. de Jurisdic. Imper. conclus. 160. lit. C.*

Ampliatur decimo tertio, licet quoad juris dispositionem potestas bona vacantia occupandi, ad solum fiscum Principis supremi pertineat, *l. 1. ff. de ure fisci. l. 1. C. de bon. vacant.* Non verò ad civitates Municipales. *l. 3. §. municip. ff. de bonor. possess. d. l. 1. C. de bon. vacant.* Et quidem ex *l. Julia* talia bona ad fiscum pertinere dicuntur. *l. quidam. 90. §. 1. ff. de leg. 1. Ulpian. in fragment. tit. 28.*

Unde

Unde jus † caducorum bonorum lucrando-
 rum inter Regalia Minora & Fiscalia refertur. *c. unic.*
Quæ sint Regal. Sixtin. de Regal. lib. 2. cap. 9. num. 34. Hie-
ron. Schurff. centur. 2. cons. 83. num. 12. Herm. Vultejus de
Feud. lib. 1. cap. 5. num. 7. Rosenthal. de Feud. cap. 5. con-
clus. 52. numero primo. Anton. Peregrin. de jure fisci. lib. 4.
titul. 3. num. 1. Petrus Gregor. de Republ. libr. 9. capite
primo. numer. 25. & in Syntagm. libro tertio. cap. 12. nu-
mer. 15. Ita ut civitates † superiorem recognoscentes
 ab hoc jure penitus arceantur. *Nicol. Losæus de jur.*
Universit. part. 5. cap. 1. num. 4. Anton. Peregrin. d. titul. 3.
num. 19.

Imò sicubi civitates obtentu alicujus privile-
 gij, aut Principalis concessionis hoc usurpaverint,
 non audiuntur, sed jus ad fiscum quasi postliminiò
 reducitur. *l. 1. C. de Bon. vacant. Rosenthal. d. concl. 52. n. 2.*
& not. lit. B.

His tamen non obstantibus hodiè mutatâ Rei-
 publicæ formâ multis in locis eò deventum est, ut ij,
 qui † jurisdictionem cum Mero, & Mixto imperio
 habent, etiam jus bonorum vacantium usurpent.
Sixtin. de Regal. lib. 2. cap. 9. num. 60. Schurff. d. cons. 83. nu-
mer. 7. cent. 2.

Et hoc de jure Saxonico † indubitatum est,
 ubi indistinctè bona vacantia ad Magistratum
 immediatum Inferiorem, jurisdictione suprema
 munitum devolvuntur. *Landrecht. libro primo.*
art. 28. Was solches dinges erblosß stirbet/
 als

als Heergewett / Erb / oder Gerade / daß sol man
 vberantworten dem Richter. *Ambros. Schurer. de he-
 red. ab intestat. tit. 17. Reg. 6. Johan. Schneidw. Rubr. de
 successione fisci. num. 8. Inst. de hered. ab intest. Matth.
 Coler. decis. 72. num. 3. 5. Henric. Bruning. de jur. Uni-
 vers. conclus. 25. lit. B. D. Andr. Goldbec. tractat. de suc-
 cess. Gerad. in 3. ordin. succed. numero septimo. & seqq.
 Andr. Knichen. de pact. vestit. p. 2. capite primo. nu-
 mer. 146.*

Ampliatur decimo quartò, ut Civitates Muni-
 50. cipales etiam de jure Romano potestatem † Mulctæ
 dicendæ & lucrandæ habeant. *l. 2. §. 1. ff. si quis in jus
 vocat. non jerit. Cujac. in parat. C. de Magistrat.
 Municipal. Bocer. de Regalib. capite tertio. numero
 duodecimo.*

51. Competit enim jus mulctandi in † jurisdic-
 tionis. *l. more. 5. l. seq. ff. de Jurisdictione. Joh. Gædd. ad
 l. 131. §. 1. num. 6 ff. de V. S. Marcus Lyclama lib. 5. memb. 5.
 cap. 2.*

52. Qamvis non adeò in vero simile sit, quod vulgò di-
 citur, olim Magistratibus Municipalibus † non o-
 mnem mulctam quovis emergente casu dicere po-
 tuisse, sed talem saltem, quæ jurisdictioni tuendæ ob
 contumaciã infligi solet. *l. cui jurisd. ff. de jurisd. l. unic.
 ff. si quis jus dicenti non obtemp. c. pastor. §. 1. de offic. Deleg.
 Anton. Peregrin. de Iure Fisci. lib. 4. tit. 8. n. 29. Iacob. Tho-
 ming. cons. 24. q. 6. n. 27. Regner. Sixtin. de Regal. lib. 2. c. 8.
 num. 25.*

Et licet non negetur, mulctarum & poenarum
Compendia ab Imperatore Friderico inter † Regalia § 3.
esse adnumerata, c. unic. *Quae sint Regal. Rosenthal. de
Feud. cap. 5. conclus. 49. num. 1.* ita ut in ærarium Principi-
pis inferri debeant. l. pen. C. de modo Mulctar.

Attamen hodiè id non ita strictè observatur;
adeò ut potius pro fructu † quodam jurisdictionis § 4.
habeantur mulctarum lucra, ut ait *Matth. VVesen-
bec. in parat. C. de modo mulctar. nu. 6. Theßaur. decis. 266.
num. 5. Garsias de expens. cap. 21. num. 22. Thom. Mich. de
jurisdict. conclus. 56. not. lit. A. Carol. Molin. ad Consuet.
Paris. tit. 1. §. 1. gl. 1. num. 1. Petr. Peckius de jure Sist. cap.
29. num. 2. Auctor des gründlichen Berichts von
des H. Reichs Stadt Friedeberg Stand/etc. cap. 13.
num. 28. 29. Arnold. Engelbrecht. de jurisdict. concl. 168.
lit. A.*

Et ita hodiè etiam Magistratibus Municipalibus
jus mulctandi in consequentiam † jurisdictionis § 5.
competit. *Bocer. de Regal. cap. 3. num. 19. Henric. Brun-
ner. de jurib. Universit. concl. 32. Andr. Knichen. de jur.
Sax. provoc. nesc. verb. Ducum. cap. 7. num. 23. (ubi num. 30.
nominatim & rectè hunc excipit casum, sicubi circa
reservata Principis delinquatur, & eorum respectu
mulcta dicenda sit, veluti si quis contra prohibitio-
nem & absque consensu Principali militavit, exteris
suos ministros, filios, vinum, lupulum, victulia, &c.
transmittat.)* Et hoc moribus Saxoniae † convenire § 6.
testatur text. *Landrecht. lib. 1. art. 53. & libr. 3. art. 32.*

& art. 45. & art. 86. Et text. in der Landes Ordnung.
tit. Was zu Ober vnd vntergericht gehörig. Matth.
Coler. de process. Execut. in prefat. num. 16. 17. 18. 19. &
part. 2. cap. 1. num. 134. Petr. Heig. p. 2. question. 22.
num. 63. & seqqq.

Ampliatur decimo quintò, licet præstatio se-
57. curitatis † & salvi conductus, quæ delinquentibus
præstari solet, ut scilicet Malefactor suam prætensam
innocentiam & tuitionem jure evincat, Das Glaid
zu auffführung gerühmter Unschuld / ad jus territo-
riale & superioritatis regulariter pertinere dicatur.
l. relegati. 4. in fin. ff. de pœnis. l. ad Bestias. 31. in fin. cod.
tit. l. 1. §. de qua autem. ff. de postulando. Matth. V. Vehner.
observat. practic. verb. Sicher Glaid zum Rechten.
Andreas Knichen. de jur. territor. capite tertio. nu-
mer. 280. & seqqq. Jacob. Thoming. cons. 24. q. 3. nu-
mero 7. 8. 9. & numero 15. 16. & c. Consultat. Saxon. p. 4.
q. 2. numer. 22. Johan. Dauth. in hypotyp. sect. 5. §. Certum
est.

Non tamen negandum est, sed potius bonis ra-
tionibus & auctoritatibus adserendum, quod Do-
mini Juridici & Civitates jurisdictione superiore in-
58. vestitæ talem securitatem † temporaliter possint
concedere. Petr. Anton. de Petra de potestate Princip.
cap. 8. num. 46. Menoch. cons. 244. vol. 3. Petr. Heig. p. 2.
q. 22. num. 42. Jacob. Menoch. de arbitr. Judic. libr. 1.
q. 81. num. 13. Henric. Bruning. de Jur. Universit. con-
clus. 30.

Et ita rectè dabunt Reo delicti alicujus in simu-
lato terminum ad comparandum, simulque securi-
tatem veniendi & recedendi ad finem usque causæ.
Ful. Clarus. in pract. crimin. §. final. q. 32. num. 14. Tùm
quia aliàs nemo citatus absque hac securitate ad lo-
cum judicij veniret. Tùm quia ad locum non tu-
tum nemo se sistere tenetur. Tùm quia carceris me-
tus justus est, qui à contumacia excusare potest. Tùm
quia aliàs facile fieret, ut absens defensionibus ejus
non rectè auditis condemnaretur. Tùm quia cita-
tio per se tribueret ipso jure salvum conductum.
Moller. 2. Semestr. cap. 1. Tùm quia concessa per
investitionem Jurisdictione etiam ea concessa intel-
liguntur, quæ ad commodiorem jurisdictionis usum
facere videntur. *Matth. Coler. de process. exec. p. 4. cap. 1.
num. 203. & seqq. Petr. Heig. d. p. 2. q. 22. numer. 36. &
seqq.*

Consultius tamen est, si citatus non ab ipso
Judice Inferiore, sed ab ipso † Domino Territorij ^{59.}
securitatem impetraverit universalem ne extra
locum Judicis Inferioris, ubi comparere tene-
tur, securitatis termini deficient. *Coler. d. cap. 1. nu-
mer. 216.*

Ampliatur decimo sextò, ut Civitates &
Magistratus Municipales ob jurisdictionem sibi
concessam super delictis intra fines Municipij com-
missis adversus delinquentem ex officio, etiam nullo

60. accusante inquirere † possint, imò non possint saltem, sed & teneantur *c. inquisitionis. c. qualiter. extra. de Accusat.* Nam & in mandatis Principum est, ut curet is, qui provinciæ præest, malis hominibus provinciam purgare. *l. præses. 3 ff. de offic. præsidis.*

Et congruit bono & gravi Præfidi curare, ut pacata & quieta sit provincia, quam regit, quod non difficile obtinebit (ait Ulpianus.) si sollicitè agat, & malis hominibus provincia careat, eosq; conquirat. Nam & Sacrilegos, Latrones, Plagiarios, Fures conquirere debet, & prout quisque deliquerit, in eum animadvertere, &c. *l. congr. 13. ff. d. t. l. 4. §. mandatis. 2. ff. ad l. Jul. de Plagiar. l. 1. C. de custodia Reorum. Novell. 128. cap. 21.* Interest enim Reipublicæ ne delicta maneant impunita. *l. ita vulneratus. 51. §. aestimatio. ff. ad l. Aquil. l. locatio. 9. §. quod illicitè ff. de Publicanis l. si operis 14. C. de pænis.* Et ita Judicis officio incūbit ex necessitate inquirere in facinorosos. *Exod. 2. v. 11. & 13. Rom. 13. vers. 12. Prov. 20. vers. 26. & cap. 24. vers. 11. 12.* adeò ut hic non † applicari possit diverbium vulgatum. *Wo kein Kläger ist / da ist auch kein Richter.* Petr. Heigius. p. 1. q. 39. num. 1. num. 20. & per totum. *Jul. Clarus in §. ult. quest. 3. §. sed certè. & q. 5. §. quero. Consult. Saxon. p. 4. q. 4. num. 3. nu. 7. 14. 15 16. & seqq. Nicol. Reusner. lib. 1. decis. 25. nu. 21. 27. 29. 30. & per tot. Sigism. Scaccia de Judic. civil & criminal. libr. 1. cap. 8. numer. 34. 35.*

Ampliatur decimo septimò, licet non negetur

ex

ex juris præscripto , neminem † posse compelli ad 62.
 transigendum & ad concordiam , sed potius cui-
 libet via & processus juris patefieri debeat , l. 3.
§. tametsi. ff. de recept. qui arbitr. l. ex stipulatione. C. de
sentent. & inter loc. cum judic. Novell. 124. capit. 4. gloss.
in l. farti. 7. §. qui jussu. ff. de his qui not. infam. Bartol. in l.
congruit. num. 4. ff. de officio Prasidis. Judex enim par-
 tes † ad concordiam potius monere & non compel- 63.
 lere potest. *Ludovic. Molina de Justit. & Jur. tractat. 5.*
disp. 32. Hoc tamen non obstante, accedente habili
 causa, & ubi litis temeritas apparet, aut ingens scan-
 dalum metuendum sit, aut ad Reipubl. turbationem
 res propendeat, aut pax publica violari prævideatur,
 armorumve periculum subsit, &c. his & alijs habili-
 bus sufficientibus tamen & probè ponderatis ex ra-
 tionibus Civitatum officiales, & qui ad jurisdictio-
 nem exercendam sunt confirmati possunt cives † ab 64.
 inani lite repellere, & ad concordiam compellere,
 adeoque stulta litigaturientium capita officio suo
 temperare. *Novell. 80. cap. 3. c. final. de Transaction l. 84.*
§. fin. ff. de legat. 1. Ventura de Valentiis in Parthen. Litig.
libr. 2. cap. 1. num. 11. & 17. præsertim si status publicus
 ex lite tali privatorum turbari facilimè possit. *Bar-*
tol in l. ambitiosa. nu. 18. C. de Decret. ab ordin. facientis.
Andr. Geil libr. 2. de Pace Public. cap. 18. num. 9. 10. Pe-
trus Anton. de Petra. de potestate Princip. capite octavo.
num. 8.

Ampliatur decimo octavò , ut Municipales

Tr 3,

Magistra-

65. Magistratus † pro civibus suis, ratione sui interesse & præjudicii, possint iudicio experiri etiam absque mandato. *gl. in §. sin autem. Instit. de Satisfact. VVarmbser. titul. 5. obser. 18. Andr. Geil. 1. obser. 126. num. 4. Et de pignor. cap. 6. num. 12. Losseus de iur. Univers. p. 1. cap. 3. num. 109. Ferrar. in Practic. sua. in forma actionis Negatoria. verb. Dictamq; domum. numero secundo. Meichsner. decis. Camer. tom. 4. decis. 27. numer. 36. 46. 56. 75. 76. Adde supra in §. Nobiles. Ampliat. 23.*

- Ampliat. decimo nonò, ut Civitates in sequentem Jurisdictionis adquisitæ, præsertim si jus Patronatûs super Ecclesiam habeant, scholam triviale, † seu particularem erigere suo jure possint. *Bartol. Muscul. de confraternitate. corollar. 2. Laurent. Ohm. de jure Episcop. concl. 16. lit. Y. Quamvis secus sit, in privilegiatis † Academijs constituendis, quale jus soli Imperatoriæ Majestati, vi Regalium Majorum est reservatum. Zasius de Feud. p. 5. num. 14. Sixtin. de Regal. libro primo. cap. 2. num. 26. Bocer. de Regal. cap. 2. num. 121. Hippol. à Collib. in Princip. cap. 30. Pruckman. de Regal. cap. 3. num. 2.*

- Ampliat. vicesimò, ut subditi Principum Electorum à nemine, pro quacunque causa, ad aliud extraneum † tribunal evocari possint, id quod Privilegij loco illis in aurea Bulla c. 11. indultum est. *Andr. Knichen. de Jur. Saxon. verb. Jus. cap. 3. num. 85. Petr. Heig. p. 2. q. 40. numer. 30. Schrader. de Feud. part. 10. sect. 1.*

sect. 1. num. 202. &c. Auctor der Donawertischen Information. fol. 124. & seqq. Buxtorff. dissertat. ad Aur. Bull. concl. 83. lit. E. not. & concl. 94. lit. A. Tilem. de Benign. obs. 4. Mynsing. 4. obs. 58. Rulant. de commissar. p. 1. libr. 5. cap. 3. numer. 23. Goldast. tom. 1. Constit. Imperial. fol. 350.

Ergo nec testimonij † dicendi causa per Came- 69
ram advocari possunt, sed in suorum Principum ter-
ritorijs ad Articulos & Interrogatoria illuc trans-
missa respondent. *Andr. Knichen. d. loc. num. 87. &
seqq. De quo prolixè tractat Andreas Rauchb. p. 1.
q. 13. per totum. Paurmeister. de Jurisdic. libr. 2. cap. 4.
num. 78.*

Ampliatur vicesimo primò, ut Municipia non
teneantur Domino suo Territoriali de annuis
† proventibus, ad Universitatem ejusque proprie- 70
tatem spectantibus ratiocinia reddere, sed ipsi de suis
Administratoribus ea absque Domini scitu & ad-
sensu petere & examinare poterunt: per pro-
lixè supra tradita, in §. *Landsassij. Limitatio-*
ne 6.

Ampliatur vigesimo secundò, ut ex consue-
tudine generali omne jus Civitatis in Consules
& Senatum à populo intelligatur translatum
ita ut tales Civitatum † Magistratus totam 71
Civitatem repræsentent. *Zasius in l. civiles, num. 11.
ff. Si cert. petatur. Castrens. in l. si præses. nume-
ro secundo. C. de transac. Meichsner. tom. 2. decis. Camer.
lib. 2.*

*Lib. 2. decis. 4. nu. 183. & tom. 4. decis. 22. nu. 116. Hottoman.
cons. 6. num. 5.*

- Sunt enim Universitas & Collegium nomina
 72. juris, † & dicuntur personæ repræsentatæ per suos
 Rectores & Moderatores. *l. 1. §. quibus. l. 2. l. sicut. 7. §.
 ult. ff. quod cujusque Universit. l. mortuo. ff. de fidejuss. l. si
 quis in suo. §. ult. C. de inoffic. testam. c. innotuit. de his, que
 fiunt à major. part. Menoch. lib. 2. arbitr. quest. casu. 598.
 num. 11. Auctor des gründlichen Berichts von des
 H. ReichsStadt Friedbergk Stand/etc. cap. 2. nu-
 mer. 106. Modest. Pistor. p. 4. question. 134. num. 5. Henric.
 Bruning. de Jur. Univers. conclus. 44. In Civitatibus
 73. Imperialibus † hoc omni quoque caret dubio in
 quibus omnis ferè pōtestas est apud Senatum, qui
 unam partem Status repræsentat, & qui in locum
 Principis est quasi electus. *Adrian. Gilman. tom. 1. p. 1.
 tit. 2. ad supplic. 1. vot. 1. n. 3.**

74. Quod ergò Proceres † Civitatis, quibus guber-
 natio & omnis administratio rerum publicarum
 concessa est, faciunt, id pro eo habetur, ac si tota ci-
 vitas fecisset. *l. 3. ibi: Si ordo dedit. ff. quod cujusque
 Universit. nomen. l. item Magistri. 14. ff. de pact. l. Munici-
 pes. 14. ff. ad municipalem. Matth. Coler. de proess. exec.
 p. 2. cap. 3. num. 361. Ergò quicquid (extra tamen con-
 tractum Mutui:) illi nomine Civitatis contraxerunt,
 gēnerunt, pacti sunt, id omne ad Civitatis lucrum
 damnumque pertinet. *Hartm. Pistor. p. 1. q. 37. num. 51.
 Steph. Gratian. lib. 2. discept. forens. c. 279. n. 6.**

Amplia-

Ampliatur vicesimo tertio, ut quemadmodum Consules, Senatores & alij Rectores civitatum suos † cives tueri, & penes privilegia, statuta, libertates, & alia jura semel illis concessa & quæsitamantenere teneantur: *Speculat. tit. de Homag. num. 8. circa fin. Zasius tractat. de Feud. p. 7. nu. 56. Bald. cons. 188. num. 5. lib. 2. Jacobin. de S. Georg. tract. de Homagio. in pr. num. 7. & 8. Intrigel. de feudis. q. 56. num. 16. Schrader. de Feud. p. 6. cap. 7. n. 4. & c.*

Ita econverso etiam † Cives ob præstitum Homagij juramentum suum Magistratum & Senatum adversus injurias in vero statu defendere cogantur. *Petr. Anton. de Petra. de potest. Princ. cap. 15. num. 42. Guid. Papa. quest. 587. Cravetta. cons. 452. num. 1. Gigas in tractat. de crim. les. majest. q. 25. num. 1. Acta Brunovic. Informat. 7. num. 168. & 169. Auctor des gründlichen Berichts / etc. c. 2. n. 74 Zasius de Feud. d. p. 7. n. 43. Schrader. p. 6. cap. 6. num. 92.*

Et ita Senatorius ordo † à civibus magnificiendus & honorandus est, nec inter Cives & Senatores proportio Arithmetica, sed Geometrica potissimum observanda est: Aliter si fiat, seditioni occasio præbetur, uti in quibusdam Franconia locis obtigisse refert *Matth. VVehner. Von veränderung der Regimenten / cap. 23.*

Ampliatur vigesimo quarto, ut civitates etiam Municipales utantur † jure Minorum, & beneficium restitutionis in integrum in casu habili læsionis

usurpare possint. *l. Respub. 4. C. ex quibus causis maiores in integr. restitut. l. Rempubl. 3. de jure Reipubl.* Et ne hi textus ad solam Civitatem & Rempubl. Romanam restringas, patet ex inscriptione textuum, & contextu Rescriptorum, quod in *d. tit. C. de jure Reipubl.* non de Romana sed alijs civitatibus respondeatur: Imò indefinite & in plurali numero Ictus Paulus ad CIVITATES hoc edictum Restitutionis pertinere adserit. *l. ergo. 22. §. 2. ff. Ex quibus causis Majores.*

Imò idem Paulus & Legatis Municipiorum quod & ipsi Reipublica (quamvis non Romanæ, *l. sed etsi. 26. §. fin. ff. d. t.* tamen Municipalis. *l. sed & hi 14. §. 1. ff. de Publicanis.*) causa abesse intelliguntur, restitutionem ex Commodi & Marci constitutione applicat *l. legatis. 8. ff. eod. tit. Mauritius. de integr. restit. cap. 417. per totum. Losaeus de jure Univers. p. 3. capite decimo octavo. num. 9. & seqq. Hartm. Pistor. p. 1. q. 37. num. 60. Johan. Vincent. Honded. vol. 1. consult. 17. num. 87. & 88. Johan. Sichard. ad l. 4. numero quarto. C. ex quibus caus. major. Sfort. Oddus de Restit. in integr. p. 1. q. 3. art. 9. 10. 11. 12. Alex. Trentacinq. libr. 2. pract. resolut. tit. De Restitut. in integr. resolut. 3. & 5.*

Hoc tamen beneficium Restitutionis ijs Universitatibus & villis, † ubi pauci, puta sex, vel octo homines commorantur, non competere ait. *Afflict. decis. 175.*

decis. 175. & post eum Anton. Gravatus. ad Octavianum Vestrium libr. 8. cap. 3. numer. 22. Sed improbat Baldus in l. Respub. n. 2. C. Ex quib. caus. major. & Mauritius d. c. 417. Sequitur Losens de jure Univers. p. 3. c. 18. num. 19.

Ampliatur vigesimo quintò, ut adeò firmiter Civitatum in suos Cives fundata sit Jurisdictio, ut nec Cives invito suo Ordinario Magistratu possint † alterius Judicis Jurisdictioni se submittere, eam- 80. que prorogare. *Lancellott de Attetat. p. 2. cap. 20. numero nono. Petr. Costal. ad l. 1. ff. de Judicijs. Thom. Michael. de Jurisdiction. conclus. 148. lit. D. E. Auctor der Donawertischen Information. p. 1. fol. 124. de quo etiam vide supra in §. Landsassij. Ampliat. 26.*

Ampliatur vicesimo sextò, ut civitates municipales etiam res † Universitatis suæ, causâ habili ac- 81. cedente, veluti vel ex necessitate æris alieni dissolvendi, vel ex evidenti aliqua utilitate, veluti ad renovanda & restauranda moenia publica, distrahere & vendere possint, dum modo non sint tales, quæ publicis usibus sunt destinatæ. *l. 1. l. 3. C. de vendend. rebus civitat. libr. 11. Henric. Bruning. de varijs Universitat. Specieb. conclus. 83. Nicol. Losens de Jur. Universitat. p. 3. capite secundo. numero primo. 2. Cardinal. Mantica. Lucubrat. Vatican. libro quarto. titul. 8. numero decimo quarto.*

Verum hoc non passim, sed multis solennita-

82. tibus † prævijs fieri debet, uti Imperator Leo in l. 3. C. de vendend. reb. civit. lib. 11. sanxit Illarum quatuor refert *Bruning. d. loc. & Losæus*. Sex verò per multa allegata deducit *Mantica d. tit. 8. num. 15. usq. ad numerum 22*. Ut videlicet (1.) Syndicus eam ob causam solenni consilio per sonum tubæ, campanæ, aut vocem Præconis convocato constitutatur. Ut (2.) ad minimum duæ partes tribuum conveniant. Ut (3.) adsit consensus Decurionum, & majoris partis eorum, qui sunt honestiores. Ut (4.) in Instrumento describantur nomina Consiliariorum singulorum. Ut (5.) adjungatur decretum Judicis. Ut (6.) denique res vendendæ singillatim in Syndicatu exprimantur.

- Ampliatur vigesimo septimò, ut in Universitatibus & ita in ijs negotijs, quæ pertinent ad communionem, & ad plures, non ut singulos, sed ut Universos, concludatur † per majorem Decurionum, Senatorumve partem. l. quod major pars. 19. ff. Ad Municipalem. l. 3. l. 4. ff. quod cujusq. Univers. nom. l. 2. C. de Decurion lib. 10. l. penult. l. ult. C. de præd Decurion. lib. 10. l. ult. C. de vendend. reb. civit. lib. 11. Unde refertur ad Universos, quod publicè fit per majorem partem. l. aliud est §. 1. ff. de Reg. Jur. ubi *Cagnol. num. 1. 2. & seqq. Andr. Geil. de Pac. Publ. lib. 2. cap. 9. num. 13. Francisc. Marcus decis. Parlam. Delphin. 383. per tot. & decis. 367. num. 1. 2. 3. vol. 1. Cachéran. decis. 39. num. 2. Capit. decis. 4. num. 1. Facult. Juridic. Ingolstadt. apud Kirchou. tom. 1.*

rom. 1. cons. 1. n. 7. Bodin. de Repub. lib. 2. cap. 6. n. 352. & lib. 2. cap. 7. num. 372. Pacian. de probat. libr. 2. cap. 43. num. 72. & 73.

Creditur ergò † prudenter & sapienter fa- 84.
ctum, quod à pluribus factum. *c. prudentiam. ex. de of-
fic. de legat.* Et integrum est iudicium, quod pluri-
morum sententia comprobatur. *c. extra. distinct. 64.
in fin. l. si quod. penult. C. de Legation. l. duo ex tribus. 39.
ff. de re judic.*

Et hoc suavit tùm Utilitas, tùm Necessitas. Im-
possibile enim est, ut omnes facile simul convenire
ac consentire possint, & ob id Universitas dicitur
non posse consentire. *l. 1. §. fin. ff. de adquir. possess. ubi
gl. l. un. ff. de libert. univers. l. 2. §. deinde. ff. de Origin. Jur.
l. metum §. animadvertendum ff. quod metus causa. Losæ-
us de jure Universit. lib. 1. cap. 3. num. 9. & 75.* Id quod
operatur hominum † ad dissentiendum facilitas. *l. 85.
qui poterat. ff. ad SC. Trebellian. c. super literis. extra. de
Rescript.*

Quod si ergò omnium consensus expectare-
tur, interim facile impediretur utilitas publica, *l. 17.
§. 6. ff. de recept. arbitr. quæ certè semper privato inter-
esse præferenda. l. penult. C. de primipilo l. fin. §. ult. C. de
caduc. tollend.*

Et ita dissensus quorundam non debet debili-
tare id, quod à maiore parte fuit constitutum. *l. nomi-
nationem. 45. C. de Decurion.* Auctor des gründlichen
Berichts von des heiligen Reichs Stadt Friedberg;

Stand / etc. cap. 11. numer. 6. 7. & seqq. Henric. Brunning. de Universitat. specieb. conclus. 47. D. Ludwig Grempp / & D. Hieronymus zum Lamb / in den ausführlichen bedenden von der Reichs Städte Session, &c. fol. 6.

Aliud longè est in actibus Universitatum in quibus tractatur de rebus concernentibus Universitatem, non tanquam talem, ubi interesse † singulos cives concernit. In ijs enim non sufficit majoris partis consensus, sed omnes expressè consentire debent. *l. per fundum. 11. ff. de Servitut. rustic. prad. c. in re communi. de R. I. in 6. l. Sabinus. 24. ff. communi dividundo. l. an unus. 11. ff. si servit. vindic. Dynus d. c. in re communi. D. Gremppius d. loc. fol. 12.*

87. Et idem quoque in causis † religionem & fidem Christianam spectantibus in Comitijis observatum esse, ut non per majora Pontificiorum vota protestantes recedere cogerentur, testatur Sleidanus. & alij. *VVarem. de Erenberg. de regni subsid. capite secundo. numero decimo nono. & capite 6. num. 53. Buxtorff. dissertat. ad Aur. Bull. conclus. 34. in fine.*

Ampliatur vigesimo octavò, licet aliàs Civibus Municipalibus † prohibitum non sit, bono fine & honesta intentione, etiam absque scientia & licen-

licentia Magistratûs convenire & congregationes
habere, *Paris. cons. 171. num. 11. lib. 4. Prosper. Farinac.
in prax. criminal. tit. 4. q. 113. num. 157. Ludolph. Schra-
der. de feud. p. 10. sect. 10. num. 28.*

Quod si tamen adversus Magistratum cives
† conventiculis suis quid moliantur, aliudve quid
monstri alant, inhiberi licitè illis potest per ipsos
Justitiæ Administratores, Consules, Prætores, &c.

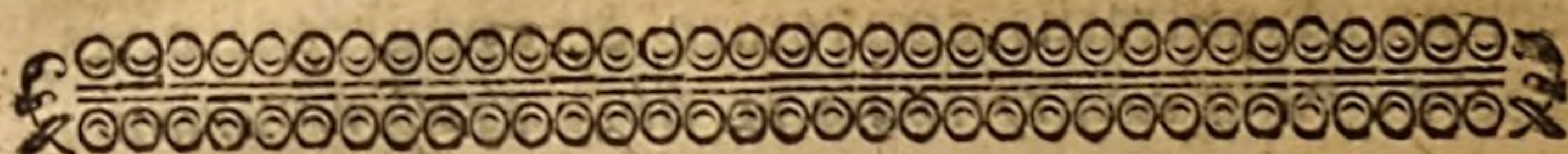
Mynsing. libro sexto. observ. 2. numero primo, &c.

Henric. Bruning. de varijs Universi-

tat. speciebus. con-

clus. 45.

SUMMARIA.

1. *Civitates Municipales Magistratum ad Iustitiam expediendam eligere aut constituere absq̃ confirmatione Principis non possunt.*
2. *Ius & potestas constituendi Magistratum ad Regalia pertinet.*
3. *Potestas indulgendi & remittendi pœnas criminum capitalium Ius superioritatis concernit.*
4. *Nec Magistratibus Inferioribus competit.*
5. *Magistratus sunt ministri, non Domini Legum.*
6. *Electores Saxonie prohibuit, ne pœnæ criminales remittantur aut in civiles transmutentur.*
7. *Ne princeps quidem delicti gratiam facere alicui potest, præsertim quando de jure divino pœna capitalis est constituta.*
8. *Impunitas delicti est incensivum delinquendi.*
9. *Quoties pœna non est juris divini, Princeps eam remittere potest.*
10. *In pœnis non capitalibus Magistratus Inferiores ex causâ legitimâ Reo gratiam facere non prohibentur.*
11. *Civitates Municipales famæ restituere nequeunt.*
12. *Nisi quod ex speciali Caroli V. post tumultus à Rusticis Anno 1526. excitatos concessione Magistratibus sub Imperio Romano competat potestas famæ restituendi.*
13. *Nisi item ex statuto Municipali famæ imminutionem quis passus sit.*

14. *Magistra-*

14. *Magistratus Municipales res furtivas retinere nequeunt.*
15. *Res illegitimè occupata ad priorem Dominum reverti debet.*
16. *Statutum, ut res furtiva Iudici quasi in commissum cadat, est invalidum.*
17. *De Iure Saxon. Index rem furtivam per annum & diem servat, intra quod tempus petenti illud restituit.*
18. *Municipalibus non competit Ius mutandæ Religionis.*
19. *Municipia Iure confiscandi destituuntur:*
20. *Investitio cum mero & mixto Imperio ius superioritatis aut Regalia non concernit.*
21. *Civitates habent arcam communem, non fiscum propriè sic dictum.*
22. *Quamquam de Iure Saxonico contrarium observetur.*
23. *Bursa sive fiscus Civitatis tacitam habet hypothecam & ius prælationis vor die versessene Schoss und Zinsen.*
24. *Municipia non habent potestatem exercendi ea quæ sunt de Regalibus.*
25. *Civitates Municipales Regalia ex peculiari concessione sibi competentia non in vim Regalium, sed Privilegi-orum possident.*
26. *Domino Territorii ad præstandum homagium Civitates obstringuntur.*
27. *Iuramentum homagii occasione feudorum introductum.*
28. *Et semper præstandum.*
29. *Nec mutari potest à Principe subditis invitis.*
30. *Princeps tenetur civitatem in eo statu conservare, in quo eam invenit.*
31. *Civitas legibus ipsius civitatis regulatur, non Domini supervenientis.*

32. Civitas suo Domino portas aperire debet.
33. Eidem ad Collectas tenetur.
34. Collectarum solutio est subjectionis tessera.
35. Civitates hostem Domini intromittere non debent sed repellere.
36. Quemadmodum & illi qui sunt in fortalitia aliquo.
37. Civitas, quæ per negligentiam hostem Domini civitatem invadere passa est, non excusatur.
38. Sicut nec pastor, qui negligentia sua lupo occasionem devorandi oves præbuit.
39. Cives suum Senatum adversus injuriam defendere debent.
40. Senatus cives suos tueri cogitur.
41. Subditos à nexu juramenti liberari, si Magistratus contra reciprocam obligationem commiserit.
42. Civis tenetur ad onera civilia.
43. Civis natus patriæ ratione munerum quodammodo videtur hypothecatus.
44. Respublica non est Domina membrorum civium suorum.
45. Civitas mixtum & merum Imperium exercere non potest in Ministros Principum.
46. Privilegium quod Princeps usurpat, ministris quoque succurrere debet.
47. Iuxta nonnullorum sententiam Civitas manus in ministros Principis inijcere potest.
48. Civis invito Senatu aliò domicilium suum transferre potest.
49. Mutato domicilio non potest quis ad prioris domicilij judicem revocari, nisi præventa Jurisdictione.
50. Domicilium mutaturus, si jam porrecto contra se libello ex abrupto migrare tētet, præsumitur dolosè id facere.
51. In casu mutandi domicilij per Magistratum certa honorum portio die Nachständer oder Abzug detrahi solet.

LIMITATIONES.

Conclusio prædicta ita confirmata & ampliata limitatur primò, ut Civitates Municipales licet Jurisdictionem Superiorem & Inferiorem habeant, non tamen vi potestatis possint Magistratum † ad Justitiam expediendam eligere aut constituere absque adsensu aut confirmatione Principis specialiter ad hoc impetrata. *l. unic. princ. ibi*: quia ad curam Principis creatio Magistratum pertinet. *ff. ad l. Jul. de ambit. l. quid. 57. in fin. ibi*: Princeps qui ei Magistratum dedit. *ff. de re jud. l. ult. pr. C. ad l. Iul. repetund. l. 5. C. de divers. Rescript. Thom. Maul. de Homagio. tit. 12. n. 28. 29. 32. 33. Petr. Gregor. de Repub. lib. 9. cap. 1. num. 34. Joh. Parlador. libr. 2. Rer. quotid. cap. 1. num. 8. Covarru. practic. quæstion. 4. numero tertio. Henric. Bruning. de divers. Univers. speciebus. concl. 27. Meichsner tom. 2. decis. Camer. lib. 2. decis. 4. n. 121. Donell. lib. 17. comm. cap. 7. Joh. Dauth. in Hypotyp. sect. 3. §. illæ civitates.*

Et propterea hoc jus & potestas constituen-
di Magistratum † inter Regalia relata est. *c. u-
nic. Quæ sint Regalia. Menoch. libro tertio. præ-*

*sumpt. 97. n. 30. Carol. Molin. ad consu. Paris. §. i. gl. 5. n. 58. Bodin. de Republ. lib. 1. cap. 5. n. 158. Renat. Choppin. de Do-
man. Franc. lib. 3. tit. 9. n. 5. Bocer. de Regal. cap. 2. nu. 67. Rosenthal. de Feudis cap. 5. concl. 87. num. 1. Imò ad
Regalia Majora. Sixtin. de Regal. lib. 2. cap. 15. num. 10. Clapmar. lib. 1. de arcan. Rerumpub. cap. 15. Vide suprà
in §. Landsassij. Ampliat. 20.*

Limitatur secundo, licet inter Dd. non pauci
sint, qui statuant, remissionem pœnarum capitali-
um sentibus, faciendam hodiè jure Magistratûs
competere omnibus illis, qui Merum imperium,
seu jus gladii usurpant, per text. *l. bodie 13. ff. de pœnis.*
Guid. Pap. decis. 233. & decis. 468. Jacob. Thoming.
cons. 45. num. 6.

3. Vix tamen hoc subsistat, cùm potius talis pote-
stas † indulgendi & remittendi pœnas criminum ca-
pitalium ipsum Jus, superioritatis & Territoriale
concernat. *l. relegat. 4. in fin. l. moris est. 9. §. sed enim.*
11. l. Divi fratres 27. ff. de pœnis. l. ad bestias. 31. pr. ff. cod.
l. 1. §. fin. ff. de quaestione. Jul. Clarus lib. 5. sentent. §. fin.
quest. 59. n. 2. Carol. Tapia. ad Rubric. ff. de const. Princ. c. 3.
n. 2. Andr. de Isern. in cap. 1. §. & bona. num. 74. Quæ
sint Regalia. Renat. Choppin. de legib. Andium. lib. 1.
cap. 48. num. 5. Thessaur. decis. 21. num. 1. Sixtin. de
Regal. lib. 1. cap. 2. num. 17. Bodin. de Republ. lib. 1. cap. 10.
num. 164. & seqq. Petr. Heig. lib. 2. quest. 22. num. 6.

4. Iudicibus ergò & Magistratibus † inferioribus
illa potestas non competit. *Anton. Peregrin. de Ju-
re Fiscis*

de Fiscis lib. 4. tit. 8. num. 19. Arnisaus lib. 1. politic. cap. 15.
 Sunt enim illi non Domini sed ministri † legum 5.
 poenas delictis statuentium, & ob id non debent clementiores esse ipsa lege. *Novell. 82. cap. 10.* Facti
 quæstio (ait I Crus) in arbitrio judicantis est: poenæ
 verò persecutio non ejus voluntati mandatur, sed
 legis auctoritati reservatur. *l. 1. §. 1. ad SC. Turpil.* Quare
 nec fustigationem in multam pecuniariam vertere
 possunt. *Petr. Heig. p. 2. q. 22. n. 23.*

Nec concedendum ut illi Magistratus, qui cri-
 minum correctionem habent, dum sitiunt pecuni-
 am, delicto ipsam sanguinis poenam flagitante, Si-
 moniam quandam civilem exercent, & ita judicijs
 abutantur. *Andr. Knichen. de jur. Saxon. provoc. verb.*
Ducum. cap. 5. n. 485. Daniel. Moller. libr. 3. semestr. c. 46.
num. 3.

Indistinctè ergò Illustrissimus Elector Saxonie
 † in Ordinatione Provinciali prohibuit. Derohals 6.
 ben/inquit, verordnen / vnd wollen wir / daß nun
 mehr in vnsern Landen weder die so Obergericht
 haben / noch die Part / solche Ubelthat ohn vnser
 außtrückliche bewilligung oder nachlassung zu ei-
 niger Geld oder anderer Straffe können / noch son-
 sten bürglich werden lassen solle / *Rubr. Das peinli-*
che Sachen nicht bürglich gemacht werden sol-
len / etc.

Quin imò nec ipsi † Principi jure Superiorita- 7.
 tisslicere criminoso in delicto notorio & probato.

impunitatem ex gratia concedere permulti statuerunt, & talem misericordiae speciem supremè improbant, præsertim in delictis illis, quæ de jure divino poenam capitalem habent. *Thom. cons. 45. num. 50.*

Non adquiescas ei, ait Jchova, nec audias, neque parcat ei oculus tuus, ut miserearis, & occultes eum, sed statim interficias. *Deut. 13. vers. 8. 9.* Et ab altari meo evelles eum ut moriatur. *Exod. 21. vers. 14.* Non accipietis precium ab eo, qui Reus est sanguinis, & ipse statim morietur. *numer. 35. vers. 31.* Quicumque effuderit sanguinem humanum, fundetur sanguis illius. *Genes. 9. vers. 6.* DEI enim judicium est, *Psal. 82.* Et abominabilis est coram eo, qui impium absolvit. *Proverb. 17. vers. 18.* Et malè facit, qui faciem in judicio cognoscit. *Levit. 19. vers. 15. Deut. 17. Proverb. 11. VVarem. de Erenberg de Regni subsid. cap. 16. num. 3.*

8. Cum itaque impunitas † delicti sit incensivum delinquendi, nolunt Politici & Theologi, ut sub prætextu Privilegij aut Gratiae flagitiorum crescat auctoritas. *l. 2. C. de Privileg. Schol.* Exempla talis gratiae & misericordiae improbatæ ex *3. Regum 2. vers. 5. 8. 9. 1. Reg. 15. vers. 3. 9. 11. 12. &c. 3. Regum. 20. vers. 42.* refert. *Petr. Heig. p. 2. q. 24. numer. 37. & seqq. Auctor discursus de jure Principatus. conclus. 49. Henric. Bruning. de var. Universitat. speciebus. conclus. 28.*

Cessante verò poenâ legis Divinæ, certum est
Jus

Jus positivum † manui Principis subijci, adeoque 9.
non immeritò poenas legi civili statutas per gratiam
Principis mutari, & remitti posse. *Andr. Knichen.*
de Jure Sax. verb. Ducum. c. 5. n. 479.

Cujus rei varias tradunt causas, ob quas lenitas
& mitigatio indulgenda sunt, uti sunt: Aetas, E-
brietas, Ira, Imperitia, Error, Casus fortuitus, Per-
sonæ status & Qualitas, Sexus, &c. *Melchior. Junius*
Politic. question. 104. per tot. Petr. Heig. d. q. 24. num. 35. &
seqq. Thoming. d. cap. 45. numer. 52. Andr. Geil. libro se-
cundo. de P. P. cap. 9. num. 24. Anton. Peregrin. de Jur.
Fisci. libr. 4. tit. ult. num. 25. Qua de re pulcerrimam
edidit disquisitionem Reusnerus post decis. 16. libr. 2.
uti prolixè ibidem videre est.

In alijs verò, † præter sanguinarias, poenis Judi- 10.
ces & Magistratus Inferiores ex causa legitima Reo
gratiam facere posse palàm est. *Heig. d. q. 22. n. 34. p. 2.*
Sixtin. de Regal. libr. 2. cap. 8. num. 16.

Limitatur tertio, ut civitates Municipales non 11.
habeant potestatem † restituendi famæ & honoribus
adversus infamiam semel irrogatam: Siquidem hoc
jus ad solum Principem pertinet. *l. 1. §. penult. ff. de*
postulando. l. 1. C. de sentent. passis. l. 1. §. fin. ibi: Principi
eum scribere oportet. ff. de questionibus. Anton. Peregrin.
de Jur. fisc. libr. 1. tit. 2. num. 54. Petr. Heig. p. 2. q. 22. nu. 21.
Sfort. Odd. de restit. in integr. q. 92. art. 9. nu. 91. Lancelot.
in templo omn. Judic. libr. 1. cap. 1. §. 4. in verb. Damna-
ros.

Quare

Quare & inter Regalia refertur. *Vultei. de Feud. libro primo. capite quinto. num. 7. Rosenthal. de Feud. capite 5. conclus. 2. num. 4. Sixtin. de Regalib. libr. 1. cap. 2. num. 21.*

12. Ex causa verò speciali Carolus V. de Anno 1526. post tumultus à Rusticis excitatos, singulis † Magistratibus sub Imperio Romano potestatem dedit, ut subditos suos famæ & honori restituerent.

Sollen eine jede Obrigkeit macht vnd gewalt haben/ihre Vnterthanen/so sich in Gnad vnd Vngnad begeben/vnd gestraffet worden seynd/nach gelegenheit vnd ihrem gefallen / widerumb in vorigen Stand ihrer Ehren zu setzen / zu qualificiren, vnd geschickte zu machen/ Rath vnd Gerichte zu besetzen / Rundschaft zu geben / vnd Ampt zutragen/etc. R. A. Zu Speyer de Anno 1526. §. Vnd wiewol der gemeine Mann/ 1c.

13. Quod si tamen ex † statuto locali Universitatis seu Civitatis alicujus fama imminuta est, hoc casu etiam restitutionem honoris per Magistratum illum fieri posse concludunt interpretes nostri. *Bartol. Bald. Luc. de Penna. Alexand. Felin. Chassan. & post eos Anton. Peregrinus de jure fisc. libro primo. titul. 2. numer. 54. Henric. Bocer. de Regalib. capite secundo. numer. 115.*

14. Limitatur quartò, ut Magistratus Municipales res † furtivas apud Furem inventas non possint sub prætex-

prætextu commissi retinere, & earum Dominum proprietate sua privare. *Matth. Coler. decis. 146. numer. 4. 5. Andr. Knichen. de Jur. Saxonico. verb. Dignum. cap. 5. num. 149. Zobel. p. 4. differ. Jur. Civ. & Sax. cap. 36. num. 11.*

Res enim illegitimè † occupata ad priorem Dominum reverti debet. *l. si captivus. 20. §. 1. ff. de captivis & postl.* Et semel Dominus factus manet Dominus, licet res sit penes alium. *l. si ve possidetis. C. de probat. l. ne quid. 7. ff. de incendio, ruina, & naufragio. l. 1. C. de naufragiis.* Id quod adeò verum est, ut nec Statutum, nec consuetudo in contrarium valeat, ut scilicet res † furtiva Judici quasi in commissum cadat. *Landr. lib. 2. art. 25. Zobel. d. num. 11. Consult. Sax. p. 4. q. 3. num. 21. & per tot. D. Leopold. Hackelm. illustr. quest. d. sp. 23. concl. 7. lit. B. Reichs Abschied zu Augspurg Anno 1559. §. Und nach dem. in verbis:*

Wir wollen daß das jenige / so entwendet / mit gewalt abgedrungen / oder gestolen / bey den Thätern / so / wie oblauret / nieder geworffen / befunden / oder aber sonst noch gänzlich / oder zum theil vorhanden / ihnen ohne entgelt widerumb zu gestellet werden sollen. *Cui ad stipulatur Constit. Carol. c. 207. & seqq.*

Monet verò Schneidwein. *ad §. ult. num. 8. Inst. de oblig. ex delict.* quòd de Jure † Saxonico Judex rem furtivam servet per annum & diem, & Domino infra illud tempus petenti restituat. *Kömpter*

aber in Jahr vnd tag nicht/ so lehrete der Richter
in seinen *Luz. per art. 25. & 31. Landrecht. lib. 2.*

- Limitatur quinto, ut Municipiis, Universitati-
bus, & Civitatibus Provincialibus vi Meri & Mixti
Imperii absque consensu & voluntate Domini Ter-
ritorialis non competat liberum mutandæ ꝛ religionis ex Pace religiosa arbitrium, utpote cum hæc potestas Immediatis Imperii statibus jus territorii habentibus, non verò Landsassis, aliisque provin-
18. cialibus (qui Principem suum expresse recognos-
cunt pro Domino Territoriali.) lege Imperii sit
concessa. *Reichs abschied de Anno 1555. §. vnd damit
etc. Arnold. Engelbrecht. de jurisd. Imp. concl. 131. &
seqq. Heintz. Bruning. de variis Universitat. speciebus
concl. 20. Ventura de Valentis in Paxthen. Litig. lib. 1.
cap. 16. num. 15. Thomas Michael de Jurisdic. cap. 49.
Petr. Syring. de Pace Religion. conclus. 40. & seqq. Vid.
supra in §. Landsassii. Ampliat. 21. Joh. Dauth. in hypo-
typ. sect. 5. §. Qui jus Presidis sacrorum &c.*

- Limitatur sexto, ut Civitates Municipales Do-
minum Territoriale pro suo Superiore recognos-
centes, licet Mero & Mixto Imperio sint investitæ,
19. non tamen Fiscum ꝛ & Jus confiscandi habeant.
*post Bartol. Bald. Matth. de Afflict. in cap. 1. num. 22.
Que sint regalia. Jacob. Thoming. cons. 41. num. 34. lib.
1. Anton. Peregrin. de jur. fisci. lib. 1. tit. 2. num. 70. &
num. 72.*

Utpote cum talis investitio cum Mero & Mixto
Impe-

Imperio saltem ad Jurisdictionalia in causis civili-
bus & criminalibus, non verò ad jus † Superiorita- 20.
tis, aut Reservata, aut Regalia pertineat. *Peregrinus. d. l. numero. 82. Iohann. Dauth. in Hypotyposi section. 5.*

Non itaque Civitates habent fiscum propriè
ita dictum, sed saltem bursam † communem, arcam 21.
communem. &c. *l. 1. §. quibus autem. 1. ff. Quod
enjusq. Universitat. glos. in l. item veniunt. §. ait Se-
natus. ff. de petit. hereditat. Hieronym. Schurffius cons.
83. num. 2. lib. 2.*

De jure tamen † Saxonico contrarium servatur. 22.
ut & civitates Municipales Merum & Mixtum Im-
perium habentes lucra fiscalia sibi vendicent, & ob
id bona vacantia illarum commodo cedant. *Landes
recht. lib. 1. art. 28. Matth. Colerus decisione 72. num.
9. & seqq. Ludov. Fachs. differ. 35. Zobel part. 2. diff.
7. num. 6. & seqq. Andr. Knichen. de jur. territor. cap.
1. num. 119. Vide supra Ampliat. 13. Et §. Nobiles
Ampliat. 4.*

Et ita quo ad hanc causam cum Bursa Civita-
tis habeatur instar Fisci, etiam tacitam † hypo- 23.
thecam & jus Prælationis in bonis Civium, Vor die
vorseffene Schoß vnd Zinsen / sibi meritò ven-
dicant. *Schurff. d. consil. 83. num. 8.*

Limitatur septimò, ut Civitates Munici-
pales non habeant potestatem exercendi ca,

24. † quæ sunt de Regalibus, utpote cùm Jus territorii non habeant, adeoq; nec Regalium sint capaces. *Matth. Steph. de Jurisdic. lib. 2. p. 2. c. 2. n. 29.*

Adeo, ut si quædam jura, quæ aliàs ad Regalia Minora referuntur per concessionem Principis, aut Præscriptionem, aliòve titulo adipiscantur, veluti jus Monetæ, teloniæ, fodinæ, mineralium, collectarum &c. Illa non in vim & modum Regalium & cum dignitate Regali, sed Privilegiorum † possidere dicantur. *VVesenbec. cons. 45. n. 10. p. 1. Matth. Steph. d. loc. num. 38. Schrader. de Feud. p. 2. cap. 3. num. 9. Rosenthal. de Feud. cap. 2. conclus. 1.*

25. Limitatur octavò, ut Civitates Municipales Domino suo Territoriali Juramentum adsecurationis † seu homagiale præstare teneantur, *Die Erbhund Landhuldigung* / id quod superioritatis quidam Effectus est. *Thom. Maul. de Homagio. tit. 1. n. 26. Matth. VVehner. in observ. Pract. verb. Landesfürstliche Obrigkeit / de quo vide supr. in §. Landsassii. Ampliat. 5.*

26. Quod tamen juramenti genus de jure civili incognitum † fuit, & occasione Feudorum postea Universali ferè consuetudine introductum. *Henric. Bruning. de Variis Univers. speciebus. concl. 33.* adeoque
27. semper secundum † consuetudinem receptam præstandum est, nec novitas illic aliqua toleratur, *c. dilecti. extr. de majorit. & obed.* adeo ut Principi illud
28. mutare † volenti, à subditis jure denegetur. *Matth. Steph.*

Steph. de Jurisd. lib. 2. p. 1. cap. 7. num. 252. 253. Speculat. tit. de Feudis. §. quoniam. versic. Et nota. Nevizant. cons. 11. num. 3. 4. Gerichtliche Acten der Stad Braunschweig Huldigung betreffend. pag. 2. numero 99. & seqq.

Tenetur enim Princeps civitatem in eo statu
 † conservare, in quo eam invenit. *l. nomine. C. de De-* 30.
curionib. lib. 10. gloss. in l. moveor. 4. C. si servus export.
veneat. Et civitas subjecta alicui Domino debet re-
 gulari † legibus, statutis, & consuetudinibus ipsius
 Civitatis, & non Domini de novo supervenientis. 31.
Bartol. Bald. Salicet. & post eos Henning, Gæden. cons. 31.
num. 7.

Limitatur nonò, ut Civitas & Universitas suo
 Domino & Principi territoriali cum suo comitatu
 venienti teneatur aperire † portas, & eum recipere, 32.
 utpote cui semper liber ingressus esse debet. *c. gran-*
dì. de supplic. neglig. prelat. lib. 6. Panormit. in c. 1. de
immanit. Eccles. Ingolstadienses. tom. 5. varior. consil.
24. num. 53. Henning. Gæden. cons. 31. num. 14. Besold.
de jurisd. Imper. Rom. c. 18. fol. 54. Matthias Steph. de
Jurisd. lib. 2. p. 2. c. 2. n. 145.

Limitatur decimò, ut Civitates municipales
 Domino territoriali ad † collectas teneantur. Hoc 33.
 enim ad jus Superioritatis & potestatem Territoria-
 lem refertur, ut Landsassii & subjecti se collectari
 patiantur *Schurff cons. 59. n. 1. 2. cent. 1. VVesenbec.*
cons. 27. num. 20. l. 1. Paris. cons. 25. num. 52. 56. & 93.
lib. 1. Meichsner. tom. 2. decis. Camer. lib. decis. 4. n. 131.

34. Et collectarum solutio est subjectionis † tessera
Hieronym. de Mor. tract. fin. regund. cap. 57. num. 7.
Henric. Bruning. de var. Universitat. Specieb. concl. 38.
de quo vide supra §. Landsassii. Ampliat. 16.

35. Limitatur undecimò, quòd civitates hostem
 † sui Domini Territorialis non possint intra suos
 muros & fundos intromittere, sed ei potius forti-
 ter resistere tenentur, adeò ut si scelerata factione
 illi facultatem depredationis dederint, dicuntur rei
 criminis læsæ majestatis. *l. si quis. 9. C. de re militari.*
libr. 12. Martin. Laudens. de crimin. læse Majestatis.
 §. 38.

36. Sic enim & illi, qui in aliquo † fortalicio po-
 nuntur, tenentur non saltem suum Dominum in-
 tromittere, sed & hostem repellere. Et dolo facit
 non tantum qui in possessionem venientem non
 prohibet, sed etiam qui circumscribendi alicujus
 causa clam & per quandam machinationem in pos-
 sessionem introducit, ut in simili loquitur JCtus in
l. dolo facit mulier. ff. si mulier ventr. nom. in possess. mis-
sa. Meichsner. tom. 4. decis. Cam. 22. n. 58.

37. Et ita non excusatur † civitas, si per negligen-
 tiam ejus, hostis Domini civitatem invasit, cum per
 diligentem resistantiam repelli potuisset: quemad-
 modum non † excusatur Pastor, si per negligentiam
 custodis lupo comedit oves. *cap. quamvis cause. 10.*
xtr. de Regul. Jur. c. non in inferenda. 23. q. 3. l. quem-
admodum. 29. §. 2. ad l. Aquil. Meichsner. d. decis. 23.
num. 56.

Limitatur duodecimò, quemadmodum Cives su-
um † Senatum ac Magistratum ordinarium, vi præ- 39.
stiti juramenti, in suo statu, dignitate ac reliquis ju-
ribus adversus injurias defendere sunt obstricti.
Laudens. in tract. de crim. les. majest. quest. 12. Gigas
de crim. les. majest. quest. 25. num. 1. Paris. cons. 101. nu-
mer. 33. libr. 1. uti supra ampliat. 23. dictum: Ut ita è
converso Senatus Magistratusve suos † Cives in suo 40.
statu, seu honoribus, juribus, libertatibus, privile-
giis, &c. conservare ac tueri teneatur. *Udalric. Za-*
sius tract. feud. p. 7. num. 56. Speculat. tit. de Homag.
num. 8. propè fin. Et sicuti liberi à parentibus defen-
duntur: ita & Magistratus suis civibus providere
debet. *l. si quis filium. princ. ff. de inoffic. testam. Ro-*
land. à Valle, cons. 18. num. 18. libr. 2. Cravett. cons. 241.
num. 7. Menoch. libr. 6. presump. 12. num. 22. Id quod
prolixè traditur in *Gerichtlichen Acten der Stadt*
Braunschweig/ p. 2. Respons. 2. num. 100. & seqq. &
num. 177. &c. Et Respons. 1. num. 1. & per tot.

Adeò ut multi JCtorum concludant, subditos
& cives à nexu † juramenti liberari, Magistratu con- 41.
tra reciprocam obligationem delinquente. *cap. 1.*
§. fin. de nova form. fidelit. Acta Brunovic. p. 1. fol. 238.
Georg. Becht. de salv. conduct. concl. 146. Matthias Ste-
phan. de Jurisdic. lib. 2. p. 1. cap. 7. num. 260. &c. Car-
dinal. Mantica. Lucubrat. Vatican. lib. 3. tit. 17. n. 14.
& seqq. Thomas Maull. de Homagio. tit. 3. num. 4. Vs-
de supr. §. Nobiles. Ampliat. 10. declarat. 10.

Limita-

- Limitatur decimo tertio, licet Civis in civitate
 42. ubilarem constituit, teneatur omnimodò sentire †
 onera civilia, neq; habeatur pro vero cive, neq; pri-
 vilegiis civitatis frui debet, nisi etiam muneribus aut
 oneribus se subjiciat. *Joh. Vincent. Honded. vol. 1. consult. 5. num. 2. & num. 38. Roland. à Valle. cons. 79. num. 38. lib. 3. Joh. Petr. Surdus decis. 60. num. 3. Gerlach. Buxtorff. dissertat. ad Auream Bullam. conclus. 99. lit. B. Decianus cons. 11. num. 21. lib. 2.* (separata enim hæc sunt, ESSE CIVEM, & HABERI PRO CIVE. *Anton. Gomez. decis. Lusit. 332. num. 7. Thom. Trivisan. decis. 25. num. 23. lib. 2.*) adeò ut civis natus quodam modo patriæ ratione munerum † videatur hypothecatus. *Cephal. cons. 451. num. 126. & post eum Auctor informat. Brunovic. 7. n. 172.*
- 43.

- Uti tamen hoc non sit extendendum ad vitam, † sanguinem, & membra civium, ita ut Respublica
 44. sit Domina vitæ, sanguinis & membrorum suorum civium (quod tamen voluerunt *Decius in l. 69. n. 4. ff. de Reg. Jur. & in cap. 2. de Constit. & ibid. allegati.*) *Ludovic. Molina de just. & jur. tract. 1. disp. 11.* Quod prolixè persequitur *Baltasar Gomez. de Amescua. de potestat. in seipsum. lib. 1. c. 1. n. 18. 19. 20. & seqq.*

- Limitatur decimo quarto, licet civitates Mero & Mixto Imperio per Principem sint investitæ, illud-
 45. que in suo Municipio & pertinentiis exercent: hoc tamen non extendendum est ad Officiales Ministros † ipsius Principis. Undè ut maximè illi intra termi-

nos Civitatis delinquant, non tamen delicti hujus cognitio aut punitio ad Senatum loci spectat, sed soli Principi competit. Utpote cum Privilegium, quod Princeps usurpat, etiā ejus † familiæ, ministris 4 6. & officialibus succurrere debeat. *l. 1. C. si quacunq; præditus potest at l. hujus ff. qui potior in pignor l. 1. §. si vir & uxor ff. ad S. C. Syllan. Matth. Wesenbec. cons. 50. n. 22. Andr. Gail. lib. 1. de Pace Publ. c. 6. n. 21. in fin.* Et ita hoc casu non tam Officialiū, quā Principis persona spectanda est. *Matth. Steph. de Jurisd. lib. 2. part. 2. c. 2. n. 96. & c. Petr. Heig. p. 2. q. 25. n. 13. & seq. Ruland. decis. Camer. q. 2. D. Dominic. Arum. discurs. Academic. 13. q. 10.*

Putant tamen non nulli, licitè posse Judices locorum manum † in tales Ministros delinquentes injicere, & vel ad Principem remittere, vel Principis consensu impetrato postea quoque punire. *l. in officialibus. 4. C. de Offic. Reſtor provinc. l. 2. C. de offic. Magist. Milit. Renat. Choppin. de Domanio l. 2. tit. 6. n. 2. Petr. Peck. de jure sistēdi c. 22. n. 3. & 4. & post eos Petr. Heig. d. p. 2. q. 25. n. 19.* 4 7.

Limitatur decimo quintò ut Jurisdictio Senatui in cives concessa non tantæ sit importantiæ, ut eos semel in numerum Civium adscitos postea invitos perpetuò detinere possint, sed adhuc etiam 4 8. dissentiente Senatu licitum est Civibus domicilium suum transferre & emigrare, modò malitiosè non fiat. *l. ordine 15. §. penult. ff. ad Municipalem. l. in bello 12. ff. de captiv. & post l. revers. Henning. Gaden. cons. 2. de injuriis n. 113. Frid. Pruckman. in § soluta*

potestas. c. 4. membr. 2. effect. 6. n. 131. Francisc. Hotte-
man. cons. 3. n. 14. Bernhard. Greven. lib. 2. concl. practie.
c. 36. considerat 2. n. 3. Joh. Vincent. Hondded. vol. 1. con-
sult. 5. n. 13. & seqq. Henric Bruning. de divers. univer-
sitat. speciebus. concl. 39. Petr. Anton. de Petra. de potestat.
Princ. cap. 13. n. 13. Bodin. de Republ. lib. 1. c. 6. n. 57.

49. Quare domicilio ita licite mutato Civis coram
Judice prioris domicili non amplius ꝑ conveniri
potest nec ibidem citatus respondere tenetur, nisi
per citationem aut litis contestationem jam præven-
ta sit Jurisdictio prioris Judicis. *l. si quis posteaquam.*
ff. de Judiciis. c. proposuisti. ex de foro compet. Dd. in l. cum
quedam puella. ff. de jurisdict. ubi Zasius n. 3.

50. Quod extendunt ut domicilium mutaturus, si
jam ꝑ porrecto cōtra eum libello ex abrupto, migra-
re tentet, præsumatur dolose, & ad eludendam pri-
oris Magistratus jurisdictionem migrare velle. *Zasius*
us d. loc. & post eum Herman. Esaias Rosacorb. Pract fo-
rens. c. 20. n. 20.

In hoc tamen transferendi domicili & migratio-
nis eventu specialibus locorum receptis moribus
certa bonorum portio vel quota, *Die Nachsteuer*
oder Abzug / detrahi ꝑ per Magistratum solet. Petr.
81. *Frid. Mindan. l. 1. de processu extrah. c. 30. n. 1. de quo vide-*
atur Ioachim Schepliz ad consuetud. March. part 3. tit. 8. §. 13. et 14.
Andr. Rauchb. p. 1. q. 17. D. Jacob Schultes ad Modestin.
Pistor. q. 124. n. 122. & c. Ernest. Cotman. lib. 1. cons. 19. n.
1. 2. & c. D. Rosa in addit. ad Dan. Moller. p. 3. constit.
ult. n. 15. D. Berlichius. lib. 3. conclus. 52. n. 12. & c.

INDEX RERUM ET

Verborum, cuius prior numerus paginam, alter numerum marginalem notat.

A bsolutione ab observatione iudicij finitur instantia. 15.54.	Actio iudicati Pupillo item, non Tutori acquiritur. 13.37
Absolutio ab instantia est sententia interlocutoria. 18.63	Actio iudicati absq. cessione competit Domino. 13.38
Abbatibus equiparantur Antistites in administratione secularium. 40. 48.	Actio iudicati non datur contra Procuratorem. 13.39
Abbas coercere potest suum Monachum. 285.178	Actore litem protelante iudex in contumaciam procedere potest. 14.44
Academiae constituendae jus soli Imperatori reservatur. 370.67	Actori lite contestata non amplius integrum, ab actione, invito Reo, resilire. 13.41
Academia & Collegium sunt nomina iuris. 372.27	Actoris renunciatio litis pro sententia absolutoria habetur. 14.45
Acta omnia absq. novo processu repetunt heredes citati uno verbo. 8.15	si Actor lite contestata sui non facit copiam, finitur instantia. 16.57.
Actor defuncti heredis privilegium non sequitur. 9.18	Actor in iteranda instantia tenetur solvere expensas. 17.61
Actoris est periculum instantiae. 11..27.	Actio manet perempta instantia. 17.59.
Actor ne instantia cadat, providere debet. 11.28	Acta ad probationem spectantia non pereunt perempta instantia. 18.65
Actor non nisi consentiente reo instantiae renunciat. 11.29	in Actione reati magis res quam persona in iudicium trahitur. 55.37.
Actio iudicati Domino acquiritur. 12.36.	

Index

- Actor sequitur forum rei.* 65.74
- Acta de consuetudine ad consilium mitti solent.* 249.19
- Actus intra annum non retractus facienti tribuit quasi possessionem.* 261.76
- Actus familiaritatis gratia facti non necessitant.* 262.76
- in Actibus exhibitis an ius familiaritatis, an servitutis praesumatur.* 263.78
- Actionem realem nasci ex pacto revocandi falsum est.* 312.284
- ex Actione negatoria experiri possunt Nobiles pro suo interesse aliquem tertium, si ab illo molestentur subditi.*
- Actiones negatoriae & confessoriae dantur non pro solis servitutibus, sed & pro aliis iuribus vindicandis.* 322.317
- ab Actibus meri imperij ad iurisdictionem mixtam inferri non debet.* 326.5.
- Administratores rerum alienarum ad rationes reddendas tenentur.* 197.35.
- Administrationis malae indicia debent esse evidentissima.* 200.43.
- Agendi ius amisisse censetur, qui liti renunciavit.* 14.46
- qui Agit in aliquo loco, cogitur vicissim ibi excipere actiones.* 53.28
- Antiflitae Abbatibus in administratione secularium equiparantur.* 40.48
- Antiquior Dominus non amittit possessionem subditorum si ab alio invitati detenti sunt.* 197.31
- Ambtsassij qui?* 206.2
- inter Ambtsassios & Schrifftassios origo differentiae unde manarit.* 207.4. Unde illam deducat Knichen. 209.11.
- Ambtsassiorum & Schrifftassiorum specificadifferenti quae?* 211.1
- Ambtsassij in prima instantia coram Curia conventi fori declinatoria uti possunt.* 211.2
- adversus Ambtsassios obtineri nequeunt inhibitiones ex Curia.* 212.6.
- Ambtsassius si una actione cum Schrifftassio pulsetur, cogitur in prima statim instantia iudicium Curiae subire.* 219.17.
- Ambtsassius factus Schrifftassius coram Curia recte convenitur.* 219.18
- Ambtsassiorum praeter Schrifftassijs duplex prerogativa.* 222.1
- Ambtsassij Schrifftassium conveniendi satisfactionem prestare coguntur.* 222.2
- Alienare & aliquid facere, propter quod sequatur alienatio, paria sunt.* 298.234
- Alienationes necessariae, quae ex causa*

INDEX

- causa voluntaria proficiscuntur necessariae alienationis naturam non merentur.* 313.286
- Alienatio quoties necessitatur ex contractu voluntario, ibi laudemij praestatio necessaria est.* 313.267.
- ex Alienatione in revenditione debetur laudemium.* 30
- Alimenta debentur subditis pauperibus operas praestantibus* 267.97.
- itemq; gratuitas operas facientibus.* 268.99
- Alimenta, si operantibus consuetudine suppeditanda omnino denegari non possunt.* 268.100
- In causa appellationis a lite contestata iudicium sumit initium.* f.6.n.8.
- Appellationis & prima instantia differunt.* 19.69
- Appellationi in Camera locus contra eos, qui immediate Camerae subsunt.* 33.24
- Appellando ab extrajudiciali gravamine is iudex, qui alias per viam querelae adeundus.* 34.25
- Appellationes dirigendae ad Principes.* 136.173
- Appellatio semper in majus Tribunal fieri debet.* 136.174
- non Appellatur ad Dominum, quoties consuetudine aliud introductum.* 136.176
- Appellandi mos olim in Boemia q̄s* 137.177
- per viam Appellationis causae ad Curiam deferuntur.* 219.14
- Appellationem tollere est de Regalibus majoribus.* 327.7
- Animus bis declaratus in similibus durare putatur.* 260.68
- Auctoritate publicā introductae sunt instantiae.* 21.75
- Austregarum privilegium habent Proceres immediate imperio subiecti loco primae instantiae.* 27.2
- Austregae unde dicantur.* 28.5.
- in Austregis singulis certa instantiae forma determinata est.* 28.7
- coram Austregis primam instantiam habent status Ecclesiastici.* 29.8.
- Austregarum beneficium competit statibus Imperij invito Imperatore.* 30.14
- in Austregarum jure nequit Imperij statibus praedicare Imperator.* 30.15
- Austregarum renunciationem postulanti Carolo V. contradixerunt imperij Principes* 31.18
- Austregis locus est etiam in extrajudiciali gravamine subditis a Principe illato.* 33.23
- Vi Austregarum contra commissarios a Caesare impetratos Promoto-*

I N D E X.

- notoriales extrahuntur.* 34.27.
- Austregis locus, etiamsi pactū inter-
vennerit, quod status velit co-
rā quovis Iudice cōveniri.* 34.28
- an coram Austregis conveniatur
Princeps subditos alterius
Principis incensum, formam-
que censualem referens, si con-
tra eos captis pignoribus pro-
cedat.* 35.30.
- ad Austregas recurrendū, si status
Imperij alterum quoquo modo
in possessione turbet.* 36.31.
- Austregis locus, etiamsi nonnun-
quam altera tantum litigan-
tium persona immediate Impe-
rio subsit.* 36.32.
- ut Austregis locus sit, utrumq; li-
tigantium debere immediate
Imperio esse subjectum: quous-
que hæc regula Mynsingeri ex-
tendenda.* 37.33.
- Austregarum iudices suo Principi
nihil refrere coguntur.* 37.35.
- Austregarum beneficio fruitur Ca-
pitulū sede quoq; vacante.* 37.63
- Austregarum privilegio potest et-
iam uti Imperator, si tanquam
Comes aut Dux cōveniatur* 38.40
- Austregis feruntur status solum
titulum Ducatus & nihil am-
plius possidentes.* 39.41.
- Austregarum beneficium exten-
ditur ad status Imperij sexus
feminei.* 40.47.
- Austregæ in feudis Imperij locum
non sortiuntur.* 47.1.
- Austregarum privilegium expirat
in causis fractæ pacis, pigno ra-
tionis, religionis, arrestorum.
litigiosæ possessionis.* 50.15.
- Austregis non est locus in causis
in quibus mandata sine clau-
sula decerni solent.* 56.16.
- Ad Austregarum Iudices non per-
tinent causæ executivæ.* 51.18.
- Austregæ non procedunt in posses-
sorio summario, aut momenta-
neo.* 51.19.
- Austregæ cessant, quoties in mero
iudicis officio causa controver-
sa consistit.* 52.21.
- Austregæ cessant in continenti,
quoties per confessionem partis
Actoris intētio probata est.* 52.23
- Austregarum privilegium expi-
rat in casu recōventionis.* 52.27
- coram Austregis status immediati
aliū immediatū convenien-
tes ibidē reconveniuntur* 53.32.
- coram Austregis non possunt re-
convenire status imperij aliū
mediatū, quando coram no-
vem suis consiliarijs in ius vo-
catur.* 54.34.
- Austregarum privilegio non ob-
stante forum sortiuntur Impe-
rij status in loco rei sitæ.* 54.35.
- Austregarum privilegium expi-
rat, quando causæ continentia
fundat*

I N D E X.

- Fundat Jurisdictionem Camera*
56.41.
- Austregis locus non est : Wann
ein Seand dem andern aus sei-
nem Kreiß ziehen wil.* 57.44.
- Austregarum beneficium non ex-
tenditur ad civitates liberas.*
57.45.
- Austregas peculiares nonnullæ ci-
vitates habent.* 58.48.
- Austregarum privilegium omni-
nò cessat, si ipsæ civitates
convenient alios Nobiles, si
ab alijs convenientur.* 59.49.
- Austregarum beneficio renunci-
antes status Imperij eo postea
uti non possunt.* 59.52.
- extra Austregarum privilegium
status Imperij ad Cameram re-
vocantur.* 59.53.
- Austregarum beneficio renunciâs-
se censentur Imperij status, si
sua sponte causæ cognitionem
ad aulam Imperatoris, aut
Cameram rejecerint.* 60.54.
- Austregarum judicium non obti-
net, si momentaneæ possessionis
judicio finito partes quoad a-
ctionem principalem in juris-
dictione Camerae consentiant.*
60.55.
- Austregarum privilegio privatur
Princeps nolens intra mensem
unum ex quatuor Imperij prin-
cipibus à Principe acturo no-*
- minatis pro commissario elige-
re.* 60.58.
- Austregarum beneficio caret prin-
ceps Austregarum formam non
observans.* 61.60.
- Austregis non fruitur Princeps
bannitus.* 62.63.
- Austregæ stricti sunt juris.* 63.66.
- Austregæ tunc conceduntur, quan-
do ipsi Principes conveniuntur.*
63.67.
- Austregæ solum ratione persona-
rum competunt.* 64.69.
- non ad Austregas sed ad Cameram
itur, quando propter servitiam
aut exactionem servitiorum in-
solitorum agitur.* 66.78.
- Austregarum instantia cessat in
causa exemptionis.* 66.79.
- Austregarum qui modi hodiè u-
surpentur.* 68.82.
- Austregarum privilegium in quib-
us causis concessum.* 70.1.
- Austregarum privilegium suum
sumsit initium post pacificatio-
nem de religione promulga-
tam.* 73.11.
- Austregæ etiam de rebus ad Ca-
meram non pertinentibus co-
gnoscere possunt.* 80.11.
- Austregarum beneficium cessat in
criminalibus, si status delin-
quens in loco delicti fuerit de-
prehensus.* 81.1.

INDEX

B.

Bannitus Princeps Austregis non fruitur. 62. 63.

Banniti pro mortuis habentur 62. 64.

à Bambergensi Episcopo sua officia in feudum accipiunt Electores seculares. 170. 53.

Bellum indicere solius Imperatoris est. 134. 168.

de Bello hodie Imperator & ordines Imperij conjunctim statuere solent. 135. 171.

Bellum se non moturum absq; ordinum consensu jurare cogitur Imperator. 135. 172.

Beneficia instantiarum adimi nequeunt invitis. 21. 76.

Beneficium Austregarum competit statibus Imperij, invito Imperatore. 36. 14.

Beneficio Austregarum fruitur capitulum sede quoq; vacante 37. 36.

C.

Carolus V. Pontifici Romano juramento fidelitatis fuit obstrictus ob regnum Siciliae. 108. 56.

Carolus V. cur nimis religiosè observaverit Pontificem. 108. 57.

Castri concessione non veniunt loca exempta. 103. 32.

in Castri concessione non venit jus territoriale. 202. 49.

à Castro ad territorium infirma consequentia. 202. 50.

Castrum, vicus, pagus &c. non uno eodemq; modo conceditur Nobilibus. 245.

ad Castra custodienda Dominorum periculo imminente tenentur Rustici. 269. 165.

ad Castrorum extruccionem rustici sunt obstricti Nobilibi. 270. 166.

ad Castra Principi extruenda non tenentur subditi. 360. 40.

Castra, munitiones, &c. de suo extruere debet Princeps. 361. 41.

in Camera directò stare tenentur status immediati. 28. 3.

in Camera qui primam instantiam meretur, pro statu Imperij habetur. 28. 4.

in Camera locus appellationi contra eos, qui immediatè Camerae subsunt. 33. 24.

Camera cum Imperatore concurrentem habet jurisdictionem. 47. 4.

Camera jurisdictione cum imperiali Majestate concurrente frustra dubitatur. 48. 5.

ante Camerae ordinationem jus cognoscendi ad Partes Curiae spectasse. 49. 11.

Camerae

I N D E X.

Camera ordinatio de casibus coram Camera & Austregis ventilandis concepta. 49. 12.

Camera potest judicare ex præventionem de Feudis minoribus. 50. 14

ad Cameram spectat cura metus armorum summovendi. 51. 17.

Camera confitentem solvere compellit. 52. 26.

in Camera decerni debent processus, si immobilia, de quibus lis, sub plurium jurisdictione situata sint. 56. 40.

ad Capitulationes cum statibus initas tenetur Princeps. 31. 17.

Capitulū sede quoque vacante Austregarum beneficio fruitur. 37. 36.

penes Capitulum omnis potestas est defuncto Episcopo. 38. 37.

apud Capitulum manet potestas jure retentionis. 38. 38.

ad Capitulum spectant feuda Imperij Principalem dignitatem habentia. 38. 39.

Carolo V. renunciationem Austregarum postulanti Imperij principes contradixerunt. 31. 18.

Caroli V. mens ex privilegio Noribergensibus dato manifesta est. 31. 19.

Cause totius via & vehiculum instantia. 7. 11.

Cause status ex persona heredis non mutatur. 9. 17.

Causa secundæ instatiæ majoris est præjudicii quàm primæ. 19. 70.

Causam nonnunquam referre principi tenentur Iudices. 37. 34.

Cause executivæ non pertinent ad Iudices Austregarum. 51. 18.

quando Cause continentia fundat jurisdictionem cameræ, expirat Austregarum privilegiū. 56. 41.

Cause continentia non dividenda. 56. 42.

Cause cognitionem si sua sponte ad aulam imperatoriam, aut Cameram rejecerint status Imperij, censentur renunciâsse beneficio Austregarum. 60. 54.

Causarum cognitionem Principibus nemo rectè interrumpit. 127. 144

Cause ad mediatos Iudices spectantes in aula Dresdensi non recipiuntur. 212. 3.

Causa in meritis justificanda quando in Curia retineatur. 217. 8.

quando Cameræ jurisdictionem fundat ipsa cause continentia, expirat privilegium Austregarum. 56. 41.

in Camera statim in prima instatiæ forum sortiuntur civitates imperiales. 58. 48.

ad Cameram provocari solet in cōpromissis si à lando reductio petatur. 59. 50.

ad Cameram revocantur status Imperij extra privilegium Austregarum. 59. 53.

Camera

A a a

INDEX

Camera jurisdictio fundatur in casu denegatae justitiae. 61. 59.
ad Camerae ordinationis observationem quatenus in nominatione Principum teneatur Princeps. 62. 62
coram Camera convenire tenetur Princeps civitatem aut subditos suos. 62. 65.
ad Cameram revocantur status immediati à Subditis conventi 64. 70.
in Camera potest extraneus, qui imperio omnino non subest, principem convenire. 65. 73
ad Cameram itur, non ad Austregas, quando propter servitiam aut actionem servitorum insolitorum agitur. 66. 78
ad Cameram appellari nequint in Criminalibus. 79. 9.
Canonistis jure est adempta cognitio rerum matrimonialium. 73. 10.
Census annuus ob protectionis jus solutus subjectionem non inferi 131. 159.
Censuicorum bonorum Dominium directum juxta atq; utile rusticorum est. 287. 187
Census solvitur de re nostra. 287. 188.
Censualis contractus quis dicatur. 287. 189.
ex Censiticis bonis Rusticos expel-

lere nequeunt Nobiles etiam non soluto censu. 288. 190
Censitica potius quàm Emphytheutice censentur bona in dubio 320. 307.
Citatio ad procuratorem dirigenda est, lite contestata tanquam ad litis Dominum. 12. 32
à Citationem potius quàm instantiam quibus in casibus absolutus intelligatur Reus. 16. 56
Citatio sola ad comparandum in Comitibus provincialibus subjectionem non probat. 127. 141
Compensationem accipere dedit à reliquis si unus reliquorum nomine servitia præstiterit. 279. 147
Commodum publicum facit, ut nonnunquam quilibet à suarum rerum administrat. non habeat. 282. 162
Commodum Laudemij non ad nudum proprietarium sed ad usufructuarium pertinet. 293. 212
ad Comitibus vocatur statim nihil præter titulum possidentes. 39. 45.
in Compromissis si à laudo redemptio petatur ad Cameram provocari solet. 59. 50.
Comites Prælati &c. à Civitatibus imperialibus conventi non habent privilegium Austregarum. 65. 72
Comitia provincialia convocandi potestatem habent Principes. 126. 141.

Comi-

I N D E X.

- Comites nonnulli licet alibi habitent, coram curia tamen Provinciali Saxonica stare tenentur* 194. 23.
- contra Commissarios à Cesare impetratos vi Austregarum extrahuntur Promotoriales.* 34. 27
- per Confessionem partis quoties Actoris intentio probata est in continenti Austregæ cessant.* 52. 23
- in Confessum nullæ sunt partes iudicis.* 52. 24
- in Confessum perinde statuitur, ut in condemnatum.* 52. 25
- Confidentem solvere compellit Camera.* 52. 26.
- per confessionem erroneam gens libera non debet trahi ad fortunam deteriore* 178. 197
- Confessio nuda nullum dominij immutati titulū suppeditat.* 178. 198
- Confessoria non pro solis servitutibus sed & præ aliis iuribus vindicandis dantur.* 322. 317
- Consentiente Reo actor potest renunciare instantiæ.* 11. 29
- Consensu partium restaurari potest instantia lapsu termini extincta.* 20. 71.
- Consensus litigantium solus ad prorogandā jurisdictionē sufficit* 60. 56
- Consensus Magistratus pro confirmatione pignoris requiritur.* 254. 39
- Consensu Domini ad alienandū impetrare, & impetrare investituram à Domino diversa sunt.* 300. 242
- Consistoriis etiam soli Laici præse se possint.* 176. 189
- quando continentia causa fundat jurisdictionem Camera expirat privilegium Austregarum.* 56. 41
- Continentia causæ non dividenda.* 56. 42
- Contrahens in aliquo loco in ej usem loci statuta consensisse videtur* 66. 75
- Contraxisse videtur litem contestatus* 66. 76
- Contributiones extraordinariæ à consensientibus subditis exiguntur.* 139. 164
- Contributiones blandè ac benignè exigendæ sunt.* 130. 155
- qui contractus fidem non adimplet, facit at adversa pars liberetur.* 282. 156.
- Contractus censualis quis dicatur,* 287. 189.
- Contrahentibus licitum est, consensu contraria ab emptione mutuâ poenitentia recedere.* 215. 192
- Ex contractu qui non sortitur effectū non debetur Laudemium.* 315. 294
- Consiliarij Principū ne suadeant suis Dominis litē inferioribus inferre* 54. 33
- Clerici heredes processum etiam continuare tenentur.* 8. 16
- Clerici ratione bonorum alibi situatorum coram iudice seculari rectè conveniuntur.* 55. 36. an Clericis ulla jurisdictio competere possit, dubitatur. 74. 15. (113. 84
- Cientes vocantur scholæ verroantes*
- Clienti interdum nullum suppeditat commodum protectio.* 116. 96.

INDEX

- Creditor hypothecarum clancularia multiplicatione alterū decipere non debet.* 254.40
- in Criminalibus nunquam instantia defuncti ad heredes transit.* 9.19
- Criminalium etiam causarum cognitio concessa intelliguntur, concessa omnium causarum Iurisdictione.* 77.2
- Criminalis causa quaelibet civili gravior.* 78.3
- in Criminalibus judiciis de vi & fama disceptatur.* 78.4
- in Criminalibus maxime statuum interest plures habere instantias.* 78.6
- Criminales causas etiam comprehendit vocabulum Litis & Negotij.* 79.8
- in Criminalibus ad Cameram appellari nequit.* 79.9
- ad Civitates liberas non extenditur privilegium Austregarum* 57.45
- Civitates habent jura Imperij regalia.* 57.46
- Civitates Imperiales forum sortiuntur statim in prima instantia in Camera.* 58.47
- Civitates nonnullae peculiare habent Austregas.* 58.48
- sive Civitates ipsae alios Nobiles conveniant, sive ab aliis conveniantur omnino tamen cessat*
- privilegium Austregarum.* 59.49
- Civitatem aut subditos suos Princeps coram Camera convenire tenetur.* 62.65
- Civitates multae in finibus Principum etiam sitae non habentur jure Landsassatus.* 104.34.
- Civitates jure regali destituta bona vacantia occupare non possunt.* 104.37
- Civitas immunis praestando jumentum subjectionis privilegium immunitatis amittit* 106.43
- Civitatibus imperialibus laxior suarum rerum est potestas.* 118.106
- Civitates Imperiales jus territoriale etiam in suis civitatibus habent* 179.203. *immediate imperio subsunt.* 180.204. *in matriculam imperij sunt relatae.* 180.205. *in suo districtu obtinent locum principis* 180.206. *tantum possunt in suo populo, quantum Imperator in imperio.* 180.207 *Dominiatur nobilia, Imperij membra* 180.208. *habent jura Regalia & Fiscalia.* 180.209. *Ius Archivum* 181.210. *jura majestatica* 181. *jus legatorum* 181.212. *ad exeros Reges una cum aliis statuum Litis mittunt suos legatos.* 181.213. *sessionem & votum in Comitibus Imperialibus tenent.* 181.214. *liberum habent religionis exercitum.*

I N D E X

- ciui* 181. 215. eadem in suo genere habent jura qui princeps in Principatibus. 182. 217.
- Civitates non habent die Landsfürstliche Obrigkeit. 182. 219
- Civitates hactenus jure superioritatis usæ sunt. 183. 220
- Civitas nunquam moritur. 314
- Civitates Saxon. Municipales olim habuerunt inferiorem saltem jurisdictionem. 348. 3
- Civitatibus hodie merum & mixtum imperium concedere solent Principes. 348. 4
- Civitas in exercitio Jurisdictionis impediri non potest à Principe. 349. 6.
- Civitati plena proprietas rerum & locorum Communitatis competit. 353. 18.
- Civitatem impedire nequit Dominus superior in proprietate. 353. 19.
- Civitatis Dominus non statim est Dominus bonorum Civitatis. 353. 20
- Civitatum res inter singulos cives rectè dividi possunt. 354. 22
- per Civitatem fiunt Statuta de rebus venalibus in foro proponendis. 355. 24.
- Civitates & bona eorum quasi publica habentur. 357. 27
- Civitatum bona verè non dicuntur publica sed abusive. 356. 26
- Civitas Municipalis mero imperio munita statutorum Municipali-um potestatem habet, etiam ad Jurisdictionis seu litis decidendæ materiam pertinentibus absq; superioris consensu & confirmatione. 257. 28. & 29
- Civitas de jure Romano muros facere vel reficere sine Principis permissu non potest. 360. 36.
- Civitati cuilibet hodie licitum est muro se munire 360. 37. multò magis reficere ac reparare. 360. 38.
- Civitates superiorem agnoscentes jus lucrandorum bonorum vacantium ad caducorum non habent. 363. 47.
- Civitates hodie merum mixtumq; imperium habentes etiam jus bonorum vacantium usurpant. 363. 48.
- Civitates Municipales potestatem dicendæ & lucrandæ mulctæ habent. 364. 50.
- Civitates jurisdictione superiore investitæ securitatem seu salvum conductum cōcedere possunt. 366. 58.
- Civitates scholas triviales erigere possunt. 370. 66.
- Civitatum magistratus totam civitatem representat 371. 71.
- Civitates Municipales utuntur jure minorum, & gaudent Restitutione in integrum. 373. 78.
- Civitates Municipales res universita-

I N D E X.

- eis nonnunquam vendere & distrabere possunt.* 375.81.
Civitates Municipales Magistratum ad justitiam expediendam eligere aut constituere absq. confirmatione principis non possunt. 383.1.
Civitates Municipales fama restituere nequeunt. 387.11.
Civitates habent arcam communem non fiscum propriam. 390.21.
Civitates municipales Regalia ex peculiari concessione sibi competentia non in vim Regalium, sed Privilegiorum possident. 392.25.
Civitas legibus ipsius civitatis, non Domini supervenientis regulatur. 393.31.
Cives coram suis Senatoribus, Consulibus, &c. primam tenent instantiam. 348.5.
Cives Municipiorum senatui suo ad Homagij præstationem tenentur. 350.9.
Civium in numerum non assumitur, qui Homagium præstare recusat. 350.10.
Civis creari potest à Magistratu municipali absq. jussu & scientia Domini territorialis. 351.11.
Cives senatui suo reverentiam honoremq. exhibere tenentur. 351.15. itemq. Senatori. 352.17.
Cives, ut civitatis onera, ita & commodâ sentire debent. 355.23.
Cives Civitatum rectius turrinentur. 373.75.
Cives Magistratum defendere coguntur. 373.76.
Cives decet observare Senatorium ordinem. 373.77.
Cives invito Magistratu suo ordinario alterius jurisdictionem prorogare nequeunt. 375.80.
Civibus Municipalibus licet absq. scientia Magistratus convenire & congregationes habere. 378.88. nisi istis conventiculis contra Magistratum aliquid moliantur. 379.89.
Cives suum Senatum adversus injuriam defendere debet. 395.39.
Civis tenetur ad onera civilia. 396.42.
Civis natus patriæ ratione munerum, quodammodo videtur hypothecatus. 396.43.
Civis invito senatu domicilium aliò transferre potest. 398.48.
Criminales causæ etiam ante ordinationem camerae coram paribus curiæ ex personis principum imperij trāsumptis disceptari solite. 80.12.
in Criminalibus cessat beneficium Austregarum si status delinquens in loco delicti fuerit deprehensus. 81.1.

I N D E X.

- Consuetudo est causa & origo jurisdictionis.* 194.
- à Consuetudine tata laudemiorum materia dependet.* 320. 310.
- Collectæ duplices.* 129. 151.
- Collectæ rebus possessorum imponi possunt, etiam si personæ Domino non sint subiectæ.* 129. 152.
- Collectæ ex speciali causa debitæ, subjectione non inferunt.* 131. 158.
- Collecta Civibus imponi potest ad refectionem murorum.* 360. 39.
- Collectam indicare Civibus possunt civitates pro ære alieno dissolvendo alijsq; necessarijs causis* 361. 42.
- Collecta indicitur in vim quasi pacti conventionis, consuetudinis &c.* 361. 43.
- Collecta ob propriam collectantiū necessitatem indicta Regalibus non annumeratur.* 361. 44.
- coram Curia provinciali Saxonica stare tenentur comites nonnulli, licet alibi habitent.* 194. 23.
- in Curia convenitur Ambtsassius iudice mediato justiciam denegante.* 215. 1.
- in Curia quando causa in meritis justificanda retineatur.* 217. 8.
- ad Curiam recurritur in casu iustitiæ nimis protractæ.* 218. 10.
- item quoties litigantes consulto litem protelent.* 218. 13.
- ad Curiam deferuntur causæ per viam appellationis.* 219. 14.
- Curia jurisdictioni locus in castro reconventionis.* 219. 15.
- cum Curia Princeps concurrentem habet jurisdictionem.* 223. 4.
- Curiam prævenire potest Elector, ut Cameram Imperator.* 223. 6.
- Curia jurisdictio cessat, si recta consensu litigantium causa ad aulicum Iudiciū perveniat.* 224. 7.
- Curia jurisdictioni non subicitur, habens privilegium de non comparando in Curia.* 224. 9.

D.

- Damnum & lucrum litis pertinet ad Dominum.* 12. 35.
- Datio insolutum dicitur venditio.* 297. 231.
- in Datione insolutum præstatum laudemium.* 297. 230.
- à Debitore ipso fieri censetur id, quod fit à iudice subhastante.* 298. 233.
- Defensio totius territorij spectat ad officium Principis.* 114. 88.
- Deliberatus animus ex geminatis præsumitur.* 71. 4.
- ex Delicto quis forū sequitur.* 81. 2.
- in Delictis non attenditur, unde quis oriundus.* 81. 3.
- Depositiones testium retrò usurpatæ etiam postea vim probandi habent.* 19. 68.

Dies

I N D E X.

*Dies nonnunquam pro homine in
terpellit. 276. 130.*

*Dilatorijs exceptionibus duranti-
bus lite nondum contestata ne-
centum quidem annis instantia
perimitur. fol. 6. & 7. n. 9.*

*Dispositio cessat cessante ratione.
51. 20.*

*Dominus potest assistere Procu-
ratori. 12. 33.*

*ad Dominum pertinet lucrum &
damnum litis. 12. 35.*

*Domino acquiritur actio judicati
12. 36.*

*Domino competit actio judicati
absq. cessione. 13. 38.*

*Domino nocet procuratoris negli-
gentia. 13. 40.*

*Dominus feudi de rebus ad feu-
dam spectantibus saltem habet
jurisdictionem. 108. 59. 60.*

*Dominus feudi nequit excedere
terminos feudales in exercitio
jurisdictionis. 109. 62.*

*Dominus feudi causarum ex delicto,
contractu &c. descendantium
cognitionem non habet. 109. 62.*

*Dominus nonnunquam licitur is,
qui Dominus territorij non est.
110. 70.*

*Dominus subditis in tutelam al-
terius se conferre volentibus
ex Aur. Bulla contradicere pot-
est. 114. 89.*

Dominus subditos invitos aliena-

re non potest. 115. 91.

*Dominium utile jurisdictionis præ-
valet directo ratione exercitij.
248. 15.*

*Dominus servum suum apud se ma-
numittere potest. 258. 44.*

*Dominus subditos tractet ut filios.
274. 122.*

*si Dominus promissum officium
non præstat, Rustici etiam ad
servitiam non obstringuntur.
280. 155.*

*Dominium bonorum censiticorum
tam directum quam utile Ru-
sticorum est. 287. 187.*

*Dominium bonorum Emphyteuti-
corum utile penes Rusticos est.
288. 191.*

*cum Dominio rei utile omne emo-
lumentum transit. 288. 192.*

*Dominium utile quoad commodum
potentius directo. 288. 193.*

*Dominium utile secundum quos-
dam per conductionem ad lon-
gum tempus transfertur. 299.
236.*

*Dominium utile in locatione ad
longum tempus non transire,
verius dicitur. 299. 237.*

*Dominus investiens nulla mentio-
ne Laudemij integram habet
ejus persecutionem. 301. 246.*

*Dominium novum non acquiri-
tur dividendibus per divisio-
nem. 308. 269.*

Domino

I N D E X.

- Domino directo ratione laudemij non competit hypotheca tacita in fūdo Emphiteutico.* 317. 298
- Dubia inter subditos iudicio superioris definiri decet.* 127. 146
- in Dubio pro possessore pronunciat.* 262. 75
- in Dubio bona potius Censitica quàm Emphiteutica censentur.* 320. 307.
- Dolo ne Dominus laudemium consequatur commisso, res Emphiteutica in commissum cadit.* 299. 240.
- Dresdensi in aula causæ ad mediatos iudices spectantes non recipiuntur.* 212. 3
- Ducis nomen olim saltem administrationis titulus 96. 2. hodie patrimoniale factum.* 96. 3
- Domicilium figens immediatus imperij status in alterius territorio ipsius Landsassius non efficitur.* 195. 24.
- per Domicilij constitutionem fundatur subiectio.* 195. 25
- Domicilium in aliquo constituens illius loci legibus obstringitur.* 207. 6
- ex dotis datæ causa non datur laudemium.* 314. 288
- Dotare filiam necessario ex dispositione Legis cogitur Pater.* 314. 289.
- Dos etiamsi æstimata tradatur non tamen debetur Laudemium.* 314. 291.
- Divisio bonorum est alienatio necessaria.* 308. 268
- per divisionem dividendis non acquiritur novum dominium.* 308. 269.
- Dividentes liberi de jure Saxonico laudemiumolvere non tenentur.* 308. 270
- si Divisio inæqualis est facta dividentes aliud negotium divisioni immiscere voluisse censentur.* 309. 272.
- Divisionis natura est, ut non existentibus rebus mobilibus unus heredum totū fundum retineat, cæterisq; satisfaciatur.* 309. 274
- Donatio Magistri militum militibus facta seipso autore valet.* 255. 43.
- in Donatione etiam exigitur laudemium.* 294. 217.
- quoties Donatio demum post mortem donantis effectum sortitur, laudemium quoq; ad idem tempus limitatur.* 295. 220.

E.

- Ecclesiastici status corā Austregis primā habent instantiam.* 29. 8
- Ecclesiastici Principes ratione bonorum, feudalium pro secularibus habentur.* 29. 9
- Ecclesiastici Principes quomodo invest-*

I N D E X.

- vestiantur.* 29. 10
- Ecclesiastici Principes comprehenduntur nomine Prælatorum.* 9. 11
- Ecclesiastici principes ad auxilium & consilium vocati comparere debent.* 30. 13.
- Ecclesiastici Principes saltem dispensatores iurium sibi concessorum* 96. 5.
- Ecclesia rem oneribus subiectam emens ab ea non est immunis.* 277. 137.
- Emptori non venditori incumbit onus Laudemij.* 293. 213
- Emptor novus ex retrovenditione tenetur ad laudemium.* 311. 280
- ex Emptione secunda nova etiam adquisitio generatur.* 311. 18
- in Emptione de retrovendendo duo sunt distincti contractus, distinctas quoque actiones producentes.* 311. 282
- contra Emptorem habet actionem emptio venditor, vendens oblato a se precio, intercedente pacto retrovenditionis.* 311. 283.
- Electores seculares officias sua ab Episcopo Bambergensi in feudum accipiunt.* 107. 53
- Emphyteuticorum bonorum utile dominum est penes Rusticos.* 288. 192
- Emphyteua in re in Emphyteusin data multa facere potest etiam in consulto Domino.* 288. 194
- Emphyteuta absque causa non possunt a Nobilibus ex fundis expelli.* 288. 198
- Emphyteuta & Rustici mutata persona Vasalli, tenentur ad Relevium & laudemium.* 291. 203
- Emphyteusin quando pater donat filio suo in vivo etiam tunc exigitur Laudemium.* 294. 218
- Emphyteusin a patre donatam filius ingreditur ex nova causa novaque acquisitione.* 284. 219
- Emphyteuticum contractum non inducit locatio ad longum tempus.* 299. 238
- Emphyteuticum fundum si ipse Dominus directus emat, cessat Laudemij præstatio.* 305. 259.
- Emphyteuticam rem si unus ex pluribus condominis emat, tenetur cæteris condominis ad præstandum pro rata laudemium.* 306. 260.
- Emphyteusi per successionem ad filios de voluta cessat exactio Laudemij* 306. 261
- Emphyteusin antea adquisitam continuant Filij.* 306. 262.
- Emphyteutico fundo in remotiorem translatum licet investitura sit comprehensus, laudemium debetur.* 307. 266
- Emphyteuta defuncti vidua & liberi in communione manentes, a præstatione laudemij sunt immunes.* 307. 266
- Emphyteutici fundi si dividantur inter liberos, liberi onere laudemij gravare non debent.* 307. 267
- Emphy*

I N D E X.

- Emphyteuticum fundum licet plures filij adsignent uni, non tamen locus exactioni Laudemij.** 309.273
- Emphyteutico in fundo ratione laudemij tacita hypotheca non competit Domino directo.** 317.298
- Emphyteuticus successor proximior si jure successionis adquirat fundum & donet remotiori duplex solvendum est laudemium.** 318.303
- Emphyteuticum fundum legatum si legatarius alicui cedat jus suum, cui postea ab herede fundus tradatur duplici laudemio locupletatur Dominus.** 329.304
- ex Emphyteuticis saltem bonis debetur laudemium.** 320.308
- Emphytheusis si adquirat universitas & desuper investiatur semel saltem ab initio praestatur laudemium.** 321.313
- Emphyteutico jure non privatur quis per moram, non soluto Laudemio.** 319.306.
- Episcopis jura regalium & dignitatum abnegans Arnoldus Brixianus haeresis incusatus est.** 29.12
- Episcopo defuncto omnis potestas est penes Capitulum.** 38.37.
- Episcopalia jura habent Principes Germaniae ex transactione Passaviensi.** 74.12
- an Episcopis aut Clericis ulla jurisdictio competere possit dubitatur.** 74.15.
- Episcopalia jura habent status imperij reformati.** 175.187
- ad Episcopalem ordinem quae spectant, per Theologos expediri convenit.** 176.188
- Episcopalia quaedam jura magis superveniente consuetudine, qua pacificatione Passaviensi quae sita.** 176.190
- propter Exactiones illicitas Feudatarius, feudo privari potest.** 272.116
- Ex actionum illicitarum exempla** 273.117.
- Executivae causae non pertinent ad judices Austregarum.** 51.19.
- in Exemptionis causa cessat Austregarum instantia.** 66.79
- Exemptionis causae biennio finire debent.** 67.82
- in exceptionibus dilatoriis versantibus lite nondum contestata necentum quidem annis instantia perimitur.** f.6.n.9
- Accipere actiones vicissim in eo loco quis cogitur, ubi agit.** 53.28
- in Extra judiciali etiam gravamine à Principe subditis illato Austregis locus.** 33.24
- ab Extrajudiciali gravamine appellando is iudex, qui alias per viam querelae adendum.** 34.25.
- Extraneus qui imperio omnino non subest, Principem potest convenire in Camera.** 65.73

I N D E X.

Extranei cujuslibet auxilium re-
cte implorant subditi auxilio
Magistratus destituti. 117. 101.
Extraneorum auxilium cum peri-
culo conjunctum. 117. 104.
Extraneus semel apud aliquos ex-
istens, sine causa expelli nequit.
 284. 169.
Existere, sed non habere effectum:
& : omnino non existere paria
sunt. 316. 295.

F.

de Fama & vi in criminalibus ju-
dicij disceptatur. 78. 4.
Familiaritatis gratia facti actus
non necessitant. 262. 76.
an Familiaritatis, an servitutis
jus præsumatur in actibus ex-
hibitis. 263. 77.
Favorabile est plures habere in-
stantias. 21. 77.
Feudo controverso ad Dominum
reverso instantia cum Vasallo
cepta ad illum pertinet. 10. 25.
Feuda Imperij principalem digni-
tatem annexam habentia, ad
capitulum spectant. 38. 39.
in Feudis Imperij locum non sor-
tiuntur Austregæ. 47. 1.
Feuda Regalia solus Imperator
confert. 47. 2.
de Feudis Regalibus solus Impe-
rator judicat. 47. 3.

in Feudo Imperij immediato omnis
cessat concurrentia. 48. 6.
de Feudo Imperij cognitione com-
missam fuisse proceribus Impe-
rij, confirmatur exemplo 50. 13.
Feudi jus concedens Vasallo Prin-
ceps id excepisse intelligitur,
quod ipsi tanquam Principi
competebat. 101. 21.
Feudi concessio subditum per se non
efficit. 106. 48.
Feudi Dominus de rebus saltem ad
feudum spectantibus habet ju-
risdictionem. 108. 59. 60.
Feudales terminos in exercitio
jurisdictionis Dominus feudi
excedere nequit. 109. 61.
ex Feudi recognitione non immi-
nitur jus superioritatis. 109. 63.
Feudi ratione vasallus forum sor-
titur coram Domino. 110. 71.
in Feudalibus causis prorogatio-
ni jurisdictionis nullus est lo-
cus. 186. 236.
Feudali qualitati bona sua subijce-
re cuilibet liberum est. 207. 5.
 (Ferdinandus Austriacus cum Ma-
 ria Angliæ Regina matrimoni-
 um contrahere noluit. 41. 53.)
Feudatarius indebita servitia ex-
igens feudo privari potest. 272.
 116.
Feudi domino fidem non servante
liberatur Vasallus à juramen-
to fidelitatis. 281. 12.

Feudum;

INDEX

Feudū si proximior successor Emphyteuticus jure successionis adquirat & donet remotiori, duplex solvendum est laudemium. 318. 303.

in Feudis tunc demum debetur laudemium, si id ipsum consuetudine receptum. 320. 309.

Fœminei sexus status Imperij etiam Austregarum beneficio fruuntur. 40. 47.

Fœmine virilia & gravia Imperij negotia sustinere possunt. 40. 49

Fœmine etiam ad Reipubl. culmen sedere solitæ. 40. 50.

Fœminæ olim imperârunt Pontificibus. 41. 56.

Forma pronuntiandi de instantia. 9. 21.

Fori privilegium non attenditur in reconventionem. 53. 30.

Forum rei sequitur actor. 65. 74.

Forum quis sequitur ex delicto. 81. 2.

Forum sortitur coram Domino vasallus ratione feudi. 110. 71.

Forum sortiri & subditum esse non equiparantur. 110. 72.

Fidem frangere in pactionibus juratis quis non censetur, si adversarius promissioni primo contravenerit. 281. 158.

Fidem violare non videtur subditus, magistratum ex suis partibus promissa non servante. 281. 158.

Fiscales causæ celeriter expediendæ. 67. 80.

ad Fiscum Principis supremi spectant bona vacantia. 362. 46.

Frater senior fratrem juniorem coercere potest. 285. 157.

Filius familiæ Consul apud se ipsum emancipari & adoptari potest. 255. 46.

ad Filios devoluta per successionem emphyteusi cessat laudemij præstatio. 306. 261.

Filij Emphyteusin antea adquisitam continuant. 306. 262.

Filij in investitura parentis comprehenduntur. 307. 263

in Fundi possessione vel unicâ partem introire sufficit. 264. 83.

Fundus, ex quo Capones solvuntur, habetur pro Erb Zinslehn. 286. 184.

ex Fundis Emphyteutæ absq; causa non possunt à Nobilibus expelli. 288. 195. licet Dominus fundis istis ob evidentem necessitatis causam opus habeat. 789. 196.

Fundum Emphyteuticum si ipse Dominus directus emat, cessat laudemij præstatio. 305. 259.

Fundo Emphyteutico in remotiorem translato, licet in investitura sit comprehensus laudemium datur. 307. 265.

Frumenti medios aliquot, certam-

de pecunie summam annuatim dare Nobilibus coguntur Rustici. 286.182.
Fruclibus pendentibus connumeratur laudemium nondum ex-actum. 302.249.

G.

Geradæ cur ad eum, cui jurisdictio criminalis competit, devolvatur. 250.
Gallos & Gallinas dare Nobilibus coguntur Rustici 285.181.
Gallinæ quam ob causam in recognitionem superioritatis dari soleant. 286.183.
Germani in verbis reverentialibus modum excedant. 179.201.
Daß er für allen Gerichten solle vorgennomen werden: de quibus iudicibus sint accipiēda hæc verba. 35.29.
Generalis ordinatio generaliter intelligenda. 71.2.
ex Geminatis animus deliberatus præsumitur. 71.4.
Gēs una potest iura alterius assumere absq. submissione. 128.148.
Gens libera per erroneam confessionem ad fortunam deteriorationem trahi non debet. 178.197.
in Gravamine etiam extrajudiciali subditis à Principe illato Austregis locus est. 33.23.
à Gravamine extrajudiciali appellando iudex is, qui aliàs per

viam querela adeundus. 34.25.

H.

ad Heredes instantia transmittitur. f. 8. n. 13.
Heredes in loco iudicii accepti processum continuare debent. f. 8. n. 14.
Heredes citati uno verbo omnia acta absq. novo processu repetunt. f. 8. n. 15.
Heredes clerici etiam processum continuare tenentur. f. 8. n. 16.
ex Heredis persona status causæ non mutatur. f. 9. n. 17.
Heredis defuncti actor privilegium non sequitur. 9. 18.
contra Heredes nunquam transit instantia defuncti in criminalibus. 9. 10.
Heredes obstringuntur ad pœnâ pecuniariâ in causis fractæ pacis. 9. 29
contra Heredem singularem nonnunquâ instantia continuatur. 10. 23
ad Heredem singularem quando instantia litis motæ transeat. 10. 2
Heredes, non procurator, quamvis adsit, instantiam reassumere tenentur. 10. 26.
Heredem omninò non extare, vel, extare quidem, sed tamen incapacem esse successionis, paria sunt. 251. 28.
Heredis nudum nomen sequentibus successoribus non nocet. 251. 29.

INDEX

- Heredes plus ferre non oportet, quā defunctus iulisset.* 279. 149
- Heredes non nisi proportionē hereditariā defunctum repræsentant.* 279. 150.
- Homagiorum multe species sunt.* 105. 41.
- in Homagio præstando forma antiqua venit observanda.* 247. 7.
- ad Homagij præstationē tenetur Senatui suo Cives municipiorū.* 350. 9
- Homagij iuramentum qui præstare recusat, in numerum civium non assumitur.* 350. 11.
- Homagij iuramentum occasione feudorum introductum.* 27.
- Hostium incurſu ingruente Rustici ad officia diurna pariter ac nocturna tenentur.* 289. 152.
- Homo hominis mei meus homo non est.* 247. 11.
- Hypothecarum clancularia multiplicatione creditor alterum decipi non debet.* 254. 40.
- Hypotheca tacita ratione laudemij non competit Domino directo in feudo Emphyteutico.* 317. 298.
- Hypotheca tacita non censetur inducā, nisi expresse lege id cautum inveniatur.* 317. 299.
- Hypothecam tacitam multa lex introduxit pro obligatione laudemij.* 317. 300.
- I
- in Inferiores jus superioritatis nequeunt transferre Principes.* 100. 16.
- Inferiores iurium superioritatis incapaces.* 100. 17.
- Inferiores iura superioritatis sibi vendicantes crimen læsæ maiestatis incurrunt.* 100. 20.
- Inhabilis vel incapax dicitur in loco statuti acquirere prohibens.* 252. 30.
- Inhibitio in casu appellationis ab extrajudiciali gravamine non decernitur in Camera.* 34. 26.
- Insidia crebræ struuntur magnatibus eorumq; libertati.* 302. 52.
- Inhibitiones ex Curia adversus Ambassadors obtineri nequunt.* 212. 6
- Inhibitoriorum mandatorum impetrationes sunt, quasi extrajudiciales provocaciones.* 212. 7
- Inhibitio non nisi contra eum, qui primam instantiam in Curia meretur, impetrari debet.* 212. 8
- Imperator & Imperij ordines hodie conjunctim de bello statuere solent.* 135. 171.
- Imperator se absq; ordinum consensu bellum non morurum jurare cogitur.* 135. 172.
- Imperator ex qualibet provincia subditos etiam mediatos evocare potest.* 177. 238.
- Imperatore presente potestas & jurisdictio statim quiescit.* 190. 1.
- Imperator Oceano comparatur.* 121. 20.
- Impera-*

INDEX

<i>Imperatori urbi appropinquanti offeruntur claves portarum.</i> 191.3. <i>Imperatore præsente hodie statibus manet sua potestas.</i> 191.5. <i>Imperator in causa propria Iurisdictionem exercet.</i> 253.35 <i>Imperator liberos suos naturales apud se rectè legitimat.</i> 255.47 <i>Immediati status directò in Camera stare tenentur.</i> 28.3 <i>qui immediate Camerae subsunt, contra eos appellationi in Camera locus.</i> 33.24 <i>Immediate imperio subiectum esse debere utrumq; litigantium, ut Austregis sit locus: quousq; extendendum.</i> 37.33 <i>Immediata imperij subiectio sine territorio potest subsistere.</i> 39.42. <i>Immediate imperio subiectus quis esse potest, qui tamen imperij status non est.</i> 201.46 <i>Immediate imperio subiectum esse & statum imperij esse differunt.</i> 201.47 <i>Immunitas ita concedenda, ne alteri onus ad crescat.</i> 277.138 <i>Immunitatem concedenti portio oneris detrahatur.</i> 277.139 <i>Impedimento sublato ipsum jus impediens cessat.</i> 249.20 <i>adversus impressionem iudicis officium implorandum</i> 272.115	<i>Imperatore invito beneficium Austregarum competit statibus imperij.</i> 30.14 <i>Imperator statibus Imperij in iure Austregarum projudicare nequit.</i> 30.15 <i>Imperator legibus, quibus se devinxit statibus, tenetur.</i> 30.16 <i>Imperator quoad primam instantiam in status nullam habet iurisdictionem.</i> 32.21 <i>Imperator etiam si tanquam Dux aut comes conveniatur, Austregarum privilegio uti potest.</i> 38.40. <i>Imperator solus Feuda Regalia confert.</i> 47.2 <i>Imperator solus de Feudis Regalibus iudicat.</i> 47.3 <i>Imperatorem representant Saxo & Palatinus Electores vacante Imperio.</i> 48.7 <i>Imperator solus iura regia & dignitates confert.</i> 100.18 <i>Imperator potest alterius inferioris vasallus esse.</i> 107.52 <i>Imperator regnum ad ad haeredes non transfert.</i> 121.113 <i>Imperatoris quaedam reservata aliis communicari dicuntur.</i> 123.120 <i>Imperatorem esse, & in territorio suo haberi loco Imperatoris differunt differunt.</i> 124.130 <i>Impe-</i>

INDEX

<i>Imperator solus bellum indicit.</i> 134.	<i>Instantie terminus prolongari ne-</i>
168	<i>quit.</i> 15.52
<i>Imperij negotia gravia & virilia su-</i>	<i>de Instantie termino, quæ constitutio</i>
<i>stinere possunt fœmina.</i> 40.49	<i>in Polonia, & consuetudo in Un-</i>
<i>Immediatè subjecti habent privile-</i>	<i>garia.</i> 15.52
<i>gium Austregarum.</i> 27. 2.	<i>Instantia in Criminalibus finitur</i>
<i>Instantiam primam in Camera qui</i>	<i>morte Rei.</i> 15.53
<i>meretur pro statu Imperij habe-</i>	<i>Instantia finitur absolute ab ob-</i>
<i>tur.</i> 28.4	<i>servatione judicij</i> 15.54
<i>Instantie certa forma de terminata</i>	<i>quibus in casibus à citatione potius,</i>
<i>est in singulis Austregis.</i> 28.7	<i>quàm instantia absolutus intelli-</i>
<i>quoad instantiam primam Impera-</i>	<i>gatur Reus.</i> 16.55. & 56
<i>tor in status nullam habet jurisdic-</i>	<i>Instantia finitur per sententiam defi-</i>
<i>tionem.</i> 32.21.	<i>nitivam.</i> 16.58
<i>Statim in prima instantia forum sor-</i>	<i>Instantiâ finitâ ex integro agi posse.</i>
<i>tiuntur in Camera civitates im-</i>	17.95
<i>periales.</i> 58.47	<i>Instantia peremptâ manet actio.</i> 17.
<i>Instantie non debent multiplicari ci-</i>	60
<i>tra necessitatem.</i> 59.51	<i>in Instantia iteranda expensæ ab A-</i>
<i>Instantias habere in criminalibus</i>	<i>ctore solvendæ sunt Reo.</i> 17.61.
<i>plures maximè interest statuum.</i>	<i>elapso termino Instantie præfixo pe-</i>
78.6.	<i>rit litis pendentia.</i> 18.62
<i>in prima instantia conventi Ambassasij</i>	<i>absolutio ab instantia est sententia</i>
<i>coram curia, fori declinatoria uti</i>	<i>interlocutoria.</i> 18.63
<i>possunt</i> 211.2	<i>Instantiâ sublatâ tollitur vitium liti-</i>
<i>Instantie ordo confunditur, ni sua cu-</i>	<i>giosi.</i> 18.64
<i>iq; relinquatur Jurisdictio.</i> 212.4.	<i>Instantiâ peremptâ Acta ad probati-</i>
<i>Instantie beneficio renunciari potest.</i>	<i>onem spectantia non pereunt.</i>
224.8.	18.65.
<i>Instantie terminus quinam</i> 14.	<i>Instantiâ sublatâ, quæ dependent à</i>
47	<i>litis pendentia, possunt usurpari.</i>
<i>Instantie terminus in processibus ex-</i>	18.66
<i>ecutivis.</i> 14.49	<i>Instantie primæ & appellationis dif-</i>
<i>Instantie terminus in processibus</i>	<i>ferentia.</i> 19.69
<i>summaris.</i> 15.50	Ccc
	Instan-

INDEX

<i>Instantia secunda causa majoris est præjudicii quam prima.</i> 19.70 <i>Instantia lapsu termini extincta, partium consensu restaurare potest.</i> 20.71. <i>Instantia diversa pro diversitate territoriorum sunt introductæ.</i> 21.74. <i>Instantia publicâ autoritate introducta.</i> 21.75 <i>Instantiarum beneficia adimi nequeunt invitis.</i> 21.76 <i>Instantias habere plures favorabile esse.</i> 21.77 <i>Instantia tres habent mediata Imperio subditi.</i> 27.1 <i>Instantia quid.</i> f.5.n.1 <i>Instantia opponitur liti.</i> f.5.n.2. <i>Instantia perimi potest salvo manente jure persequendi.</i> f.6.n.5 <i>Instantia incipit à litis contestata tempore.</i> f.6.n.6. <i>Instantia incipit item ab actu litis contestationem representante</i> f.6.n.7 <i>Instantia ne centum quidem annis in exceptionibus dilatoriis versantibus lite nondum contestatâ, perimitur.</i> f.6.n.9 <i>Instantia ne lite quidem contestatâ emergente questione, de qua disputandum perit.</i> f.7.n.10 <i>Instantia via & vehiculum causæ.</i> f.7.n.11. <i>Instantia perempta sententia ferri requirit.</i> f.7.n.12 <i>Instantia</i>	<i>Instantia ad heredes transmittitur.</i> f.8.n.13 <i>Instantiam totam non extinguere in quibusdam delictis per mortem rei.</i> 10.22. <i>Instantia nonnunquam continuatur contra heredem singularem.</i> 10.23 <i>Instantia litis quando ad singularem successorem transeat.</i> 10.24 <i>Instantia cum Vasallo cepta pertinet ad Dominum Feudo controverso ad eundem reverso.</i> 10.25 <i>Instantia ad heredes reassumenda, quamvis procurator adsit.</i> 10.26 <i>Instantia ne cadat, providere debet. Actor.</i> 11.28 <i>Instantia non nisi consentiente reo renunciat Actor.</i> 11.29 <i>Investituram à Domino impetrare, & consensum ad alienandum impetrare diversa sunt.</i> 300.242 <i>pro Investitura & traditione possessionis datur Laudemium.</i> 300.243 <i>Investiens Dominus nulla mentione laudemij integram habet ejus persecutionem.</i> 301.246 <i>Investitura nova opus non est, quoties persona Domini immutatur.</i> 304.256 <i>Investituram si nulla facienda, nullum etiam præstandum Laudemium.</i> 315.293 <i>pluri.</i>

I N D E X.

- pluribus Investitura petenda casibus concurrentibus, Laudemium non est multiplicandum* 318. 301
- si investitura facta, nulla injecta mentione Laudemij & continuos triginta annos canonem Dominus receperit Laudemij præscriptio inducitur.* 321. 312.
- quis Iudex intelligendus per verba: Daß er vor allen Gerichten solle fürgenommen werden.* 35. 29
- Iudex actore litem protelante, procedere potest in contumaciam.* 14. 44
- Iudicium in causa Appellationis incipit à lite contestata.* f. 6. n. 8.
- Indicati actio acquiritur Domino.* 12. 36
- Indicati actio acquiritur Pupillo, non tutori.* 13. 37
- Indicati actio non datur contra Procuratorem.* 13. 39
- Indicati actio absq; cessione competit Domino.* 13. 38
- Iudices nonnunquam causas Principi referre tenentur.* 37. 34
- Iudices Austregarum Principi suo nihil referre coguntur.* 37. 35
- Iudices ordinarij nequeunt inhibere jurisdictionis prorogationem.* 60. 57.
- Iudex superior juxta inferioris statuta judicare debet.* 126. 138
- Iudex ordinarius quando adeundus.* 212. 8.
- Ius agendi nullum habere censetur renunciando liti.* 14. 46
- Ius potest Majori & adversus Majorem dici, si sese alterius jurisdictioni subicit.* 53. 28.
- in Iustitiæ denegata casu fundatur Camerae jurisdictio.* 61. 59.
- ob Iustitiam protractam causa ad Superiorem devolvitur.* 61. 61.
- Ius territoriale quando primùm Principibus concessum.* 96. 6.
- Ius territoriale cur Principibus datum à Carolo Magno.* 97. 7.
- Ius territoriale non semper conceditur sub nomine der Landesfürstlichen Obrigkeit.* 97. 9.
- Ius Principum die Landsfürstliche Obrigkeit à jure der Landes Ober vnd herrlichkeit distinguendum est.* 98. 10
- Ius superioritatis in inferiores transferre nequeunt Principes.* 100. 16.
- Iurium superioritatis in inferiores capaces.* 100. 17.
- Iura Regia & dignitates solus Imperator confert.* 100. 18
- Iura regia apud principes resident tanquam scabellum pedum eorum* 100. 19.
- Iurisdictionem nullam habet Imperator in Status quoad primam Instantiam.* 32. 21.

I N D E X.

<i>ad Iurisdictionem prorogandam solus litigantium consensus sufficit.</i> 60.56. <i>Iurisdictionis prorogationem inhibere nequeunt Iudices ordinarij.</i> 60.57. <i>Iurdictio Camera fundatur in casu denegatae iustitiae.</i> 61.59. <i>Iurisdictione omnium causarum concessa, etiam causarum criminalium cognitio concessa intelligitur.</i> 77.2. <i>Iurdictio iudicis in loco delicti tolli non potest.</i> 79.10. <i>Iurisdictionem in omnes causas habere censentur, qui habent jus territorij.</i> 101.22. <i>Iustitiam denegante Iudice mediato Ambtassius in Curia convenitur.</i> 215.1. <i>Iustitiam non administrante iudice inferiore ad superiorem causa devolvitur.</i> 215.2.61.61. <i>Iustitia si per inferiorem denegata fuerit, iurisdictioni Camerae locus.</i> 216.3.61.59. <i>in iustitiae denegatae casu exemptum causa ad aulam imperatoriam devolvenda.</i> 216.4. <i>Iustitiam denegatam quomodo probare teneatur actor.</i> 216.5. <i>in iustitiae denegatae casu juris communis cum Saxonico congruentia.</i> 217.6. <i>in Iustitiae denegatae probationem</i>	<i>quo casu quis evitare valeat.</i> 217.7. <i>Iustificanda in meritis causa quando retineatur in Curia.</i> 217.8. <i>ad Iustitiae administrationem si se offerat Magistratus, quae formula pronunciandi.</i> 217.9. <i>in Iustitiae nimis protracta casu ad Curiam recurritur.</i> 218.10. <i>Iustitiae denegatae idem effectus qui protractae.</i> 218.11. <i>Iustitiam administrare gratis quis tenetur.</i> 327.9. <i>in Iurisdictionis exercitio Civitates impediri non possunt à Principe.</i> 349.6. <i>Iurisdictionem exercere nequit Dominus territorij in sui Vasalli subditos.</i> 349.7. <i>Iurdictio quibus casibus competat in subditos Vasalli.</i> 350.8. <i>in Iurisdictionalibus argumentum à minori ad maius non procedit.</i> 326.4. <i>ad iurisdictionem mixtam inferri ab actibus meri Imperij non debet.</i> 326.5. <i>Iurisdictionem in filios suos exercere non possunt Nobiles.</i> 329.13. <i>Iurisdictionem alicujus loci sibi adscribens eam probare tenetur.</i> 101.24. <i>Iurisdictionem in villas territorio suo subjectas saepe non habet Princeps.</i> 103.28. <i>Iuris-</i>

I N D E X.

- Iurisdictio universalis per specialem exemptionem suspendi potest.* 103.30.
- à Iurisdictione exemptum esse, & esse extra jurisdictionem aliqujus nonnunquam idem sunt.* 103.31.
- Iurisdictionem saltem de rebus ad feudum spectantibus habet Dominus feudi.* 108.59.
- in Iurisdictionis exercitio Dominus feudi nequit excedere terminos feudales.* 109.61.
- Iurisdictioni nullius derogatur per protectionem alterius.* 115.95.
- Iurisdictio Ecclesiastica etiam competit statibus Imperij reformatis.* 174.180.
- Iurisdictio Ecclesiastica cum jure territorij per tractationem Passaviensem est unita.* 174.181.
- Iurisdictio super personis Ecclesiasticis concessa etiam est statibus Imperij reformatis.* 175.182.
- Iurisdictio per privatos dari nequit.* 185.228.
- Iurisdictio hodie patrimonialis effecta est.* 185.229.
- Iurisdictionis prorogandæ facultas hodie abrogata est.* 185.230.
- Iurisdictioni alterius se subijcere invito Domino illicitum.* 185.231.
- in Iurisdictionis prorogata casu Princeps causas ad se advocare potest.* 185.232.
- in Iurisdictione prorogata non raro decernuntur mandata pœnalia.* 185.233.
- Iurisdictionis prorogationi nullus est locus in causis feudalibus.* 186.234.
- Iurisdictionem in alterius territorio affectans, dicitur ipsum territorium violare.* 192.10.
- Iurisdictionis causa & origo est consuetudo.* 194.21.
- Iurisdictionem nonnunquam tribuit ei consuetudo, qui eam retrò non habuit.* 194.22.
- Iurisdictio personæ jus dicentis activè, loco subiecto passivè inherere dicitur.* 207.7.
- Iurisdictio à territorio separari nequit.* 208.8.
- Iurisdictio quo respectu annumeretur servitutibus.* 208.208.9.
- Iurisdictio relabitur ad superiorem in casu denegatæ & protractæ justitiæ.* 218.12.
- Iurisdictione perpetua quilibet armatus juramentum fidelitatis exigere potest.* 246.3.
- Iurisdictio censetur privative concessa.* 248.14.
- Iurisdictionis dominium utile prævalet directo ratione exercitij.* 248.15.

INDEX

- Iurisdictio Principis quibus in casibus ad Nobilium subditos extendatur.* 248.16.
- Iurisditionem criminalem habentes Nobiles bona vacantia occupare possunt.* 249.22.23.
- Iurisditionis voluntariae actus a contentiose differunt.* 255.48.
- in Iurisditionis voluntariae actibus sui ipsius quis potest esse iudex.* 255.49.
- Iurisditionem habuerunt olim Magistratus municipales.* 347.1
- Iurisditionem inferiorem saltem habuerunt olim Civitates Saxoniae Municipales.* 348.3.
- Ius territorij habentes iurisditionem in omnes causas habere censentur.* 101.22.
- Ius territoriale etiam ad fines territorij quoad omnem iurisditionis speciem spectat.* 102.25.
- Ius territorij aut superioritatis ad eum pertinet, cuius territorij limites attingunt.* 102.26.
- Ius territorij non competit in eum, qui speciali modo a iurisditione ejus sese exemit.* 103.27.
- Ius superioritatis etiam ad subditos sub alio Principe bona feudalia possidentes extenditur.* 106.44.45.
- Ius superioritatis ex feudi recognitione non imminuitur.* 109.62
- Iure territoriali non derogatur per id, quod nonnulla castra ju-*
- re quodam ad alios principes spectent.* 111.74.
- Iura non facile extendenda.* 111.76
- Ius territoriale non evanescit ex diversorum jurium specibus super aliquam provinciam.* 112.79.
- Iuri territoriali non praedjudicat protectio.* 113.81.
- Ius defendendi solum transfertur submissione in protectionem.* 113.82.
- Ius protectionis est principium iurisditionis.* 114.86.
- Ius superioritatis & regalia saepe confunduntur.* 125.134.
- Ius territoriale simplex a iure Principatus distinguendum est.* 182.216.
- Iura territorialia etiam competunt den Landesfürsten / 183.222. item principibus Silesiae.* 184.225.
- Ius territoriale non ad solos immediatos Imperij status pertinet.* 184.226.
- Iure communi in alienum iudicium consentire permissum.* 184.227
- Iuri territoriali non subijcitur, qui per vim & metum subjectionis iuramentum praestare coactus est.* 196.30.
- Ius territoriale non venit in concessione castri.* 202.49.
- Ius territoriale non in infinitum extendendum.* 202.50.
- Iura territorialia Principum ex recenti-*

I N D E X.

- recētiōribus consuetudinibus & Imperij constitutionibus determinanda.* 203.55.
- Ius occupādi bona vacantia etiam ad utēfilia extenditur.* 250.24.
- Ius retortionis contra eum locum usurpatur, in quo retrō non in usu est.* 252.32.
- Ius sibi ipsi reddere nemo potest.* 253.34.
- Iuri accrescendi in quibus casibus locus est, in ijs nullum præstatur laudemium.* 309.275.
- à Iure territoriali ad proprietatem singularum rerum malè infertur.* 354.21.
- Iuramētum subjectionis præstandū est Dominis territorij* 105.38
- Iuramentum subjectionis respectu personæ præstatur, & reverā efficit subditum.* 105.39.
- Iuramenti subjectionis formula.* 105.42.
- Iuramentum subjectionis præstando civitas immunis amittit privilegium immunitatis.* 106.43.
- Iuramenti fidelitatis formula.* 106.46.
- Iuramentum subjectionis à iuramēto fidelitatis differt.* 107.49.
- Iuramentum subjectionis fortius quam fidelitatis.* 107.51.
- qui Iuramentum fidelitatis per vim aut metum præstare coactus est, iuri territoriali non subijcitur.* 106.30.
- Iuramentum vi exactum ne quidem accedente Principis confirmatione subjectionem operatur.* 107.32.
- Iuramentum fidelitatis, quilibet perpetua jurisdictione armatus exigere potest.* 246.3.
- Iuramentum quem in finem à subditis præstetur.* 246.4.
- Iurare de fidelitate detrectans, rebellionis suspicionem incurrit.* 246.5.
- Iuramentum non est præstandum, si in contrarium sit consuetudo.* 246.6.
- L.
- Landes Obrigkeit oder hohe Obrigkeit quo respectu dicatur.* 97.8.
- Landsassios suos habere princeps quo respectu dicatur.* 98.11.
- Landsassij unde dicantur.* 99.12.
- Landesass & Landes Obrigkeit respicere se mutuò tanquam activum & passivum.* 99.13.
- Landsassius quis.* 99.14.
- Landsassiatum facile definiri non posse.* 99.15.
- Landsassiatum jure multæ Civitates etiam in finibus Principum sitæ non habentur.* 104.34.
- Landsassij comparere in Tribunali tenentur.* 127.145.
- Landsassij etiam inviti comparere coguntur.* 128.147.
- Landsassij ad collectas, census, &c. Dominis sunt obligati.* 128.150.
- Laici

INDEX

- Laici etiam soli consistoriis prae-
se possunt. 176.189
- Legatarius si fundum Emphyteu-
ticum legatam cedat alicui jus
suum, cui postea ab herede fun-
dus tradatur, duplici laudemio
Dominus locupletatur. 319.304
- Legibus quibus se statibus devin-
xit Imperator tenetur. 30.16
- Lex inferiorum legem Superiorem
abolere nequit. 350.34
- ein Lehntreger, Procurator quare
sit constituendus. 279.145
- ad Laudemium & Relevium te-
nentur Rustici & Emphyteutae
mutata Vasalli persona. 291.203
- Laudemium praestatur pro nova
investitura. 291.204
- pro Laudemio quinq; de centum
moribus Saxonis solvi debent
292.206
- Laudemij quantitas de jure Civi-
li. 291.205
- Laudemij solutio ex necessitatis
vinculo solvenda est. 292.207
- Laudemij solutio est quoddam ho-
noris genus, praestaturq; ex na-
tura contractus. 229.108 ex
dispositione Legis 292.209. ex
ratione aequitatis. 292.210.
- Laudemii lucrum habetur pro fru-
ctu fundi respectu Domini di-
recti 292: eii.
- Laudemii commodum non ad nudum
proprietaryum sed ad usu fructu-
arium pertinet. 293.212
- Laudemij onus incumbit emptori non
venditori. 293.213
- Laudemium interdum pro parte pre-
cij reputatur. 293.214
- is qui Laudemium praestiterit contra-
ctu ob pactam reemptionis revo-
cato id quod Laudemij loco solvit,
repetit. 294.215.
- Laudemij onus ad quem spectare de-
beat, nonnunquam inter contra-
hentes exprimitur. 294.216
- Laudemii solutio exigitur etiam in
donatione 294: 217. etiam tunc
quando pater filio suo in vivis
donat Emphyteusim 294.218.
- Laudemium ad idem tempus limi-
tatur, quoties donatio demum
post mortem donantis suum
effectum sortitur. 295.220
- Laudemium quoq; solvitur ex contra-
ctu permutationis. 295.221
- Laudemium praestatur ex causa trans-
actionis. 297.228
- Laudemii praestationis locus est in
donatione in solutum 297.230.
- Laudemii onus quoq; locum habet
post subhastationem, fundo ali-
cui creditorum in solutum con-
cesso. 298.232.
- Laudemium in locatione ad longum
tempus facta etiam locum sorti-
tur. 298.235.
- Laudemii exigendi jus Nobilibus
manet

I N D E X.

- Integrum, etiamsi in alienationem fundi Emphyteutici consenserint.* 300. 241.
- Laudemium datur pro investitura & traditione possessionis.* 300. 243.
- Laudemium etiam præstandum iis in casibus, ubi alienatio invito Domino fieri potest.* 301. 244.
- Laudemij præstatio quoque necessaria est, quoties quis pro se, heredibus, & quibuscunque successoribus investitus est.* 301. 245.
- Laudemium est debitum legale.* 302. 247.
- Laudemium, nondum exactum annumeratur fructibus pendentibus.* 301. 245.
- Laudemij onus obtinet in testamentarijs acquisitionibus.* 301. 249.
- Laudemium solvendum est in venditione cum pacto de retrovendendo.* 301. 250.
- Laudemium etiam tunc præstandum, quando agnatus contractum inter alios factum revocat.* 304. 254.
- Laudemium, mutata Domini persona exigi non potest.* 304. 255.
- Laudemij præstatio intelligitur in casu mutatae manus servientis.* 305. 257.
- Laudemium, ut & mutato Domino sit præstandum, consuetudine aut præscriptione induci potest.* 305. 258.
- Laudemij præstatio cessat, si ipse Dominus directus fundum Emphyteuticum emit.* 305. 259.
- Laudemij exactio cessat, si Emphyteusis per successionem ad filios devolvatur.* 306. 261.
- Laudemium debetur Emphyteutico fundo in remotiorem translato, etiamsi in investitura sit comprehensus.* 305. 265.
- Laudemij onere gravari non debent liberi, & vidua Emphyteutæ in communione manentes,* 307. 266. *nec si fundi Emphyteutici inter eos dividantur.* 307. 267.
- Laudemium de jure Saxonico solvere non tenentur liberi bona dividentes.* 308. 270.
- Laudemium est præstadium quando unus liberorum emit partem reliquorum.* 308. 271.
- Laudemij exactio loci non est, quando plures filij fundum Emphyteuticum uni adsignent.* 309.
- Laudemium nullum solvitur iis in casibus, in quibus locus est juri ad crescedi* 309. 275. *nec in venditionibus, cum pacto de retrovendendo.* 310. 376.
- ad Laudemium tenetur novus emptor ex retrovenditione.* 311. 280.
- Laudemij præstatio necessaria est,*
D d d quoties

I N D E X.

- quoties alienatio necessitatur ex contractu voluntario.* 313.287.
- Laudemium non debetur ex causa dotis datæ.** 314.288.
- Laudemium non debetur ex contractu ipso jure nullo.** 316.297
- nec, quando nulla investitura est faciēda.* 315.293. *nec ex contractu qui nō sortitur effectum.* 316.294.
- Laudemij ratione non competit Domino directo tacita hypotheca in fundo Emphyteutico.** 317.298.
- pro Laudemij obligatione nulla lex tacitam hypothecam introducit.** 317.300.
- Laudemium non est multiplicandum, concurrentibus pluribus casibus petendæ investituræ.** 318.301.
- Laudemium debetur in revenditione ex utraq; parte.** 318.302.
- Laudemium duplex solvendum, si proximior successor Emphyteuticus jure successionis adquirat feudum & donet remotiori** 318.303. *item si legatarius fundum Emphyteuticum legatum alicui jus suum cedat, cui postea ab herede fundus tradatur,* 319.304. *item si à contractu consummato iterum recedant contrahentes.* 319.305.
- Laudemio non soluto per moram non privatur quis jure Emphyteutico.** 319.306.
- Laudemium saltem debetur ex bonis Emphyteuticis.** 320.308.
- Laudemium debetur in feudis tunc demum si idipsum consuetudine receptum.** 320.309.
- Laudemiorum materia tota à consuetudine dependet.** 320.310.
- Laudemia sūt stricti juris.** 321.311.
- Laudemij præscriptio inducitur, si investitura facta nullā injecta mentione Laudemij, & continuos triginta annos canonem receperit Dominus.** 321.312.
- Laudemium semel saltem ab initio præstatur, si Universitas Emphyteusina adquirat, & de super investiatur.** 321.313.
- Liebe getrewen/vnserm gnädigsten Herren/ hæ vocula inter Clientes & Patronos usurpari solita.* 179.202.
- Libertatis quasi possessionem non adquirunt Rustici, nisi requisiti contradicant.** 265.85.
- Libertatis jus contra majora servitia non præscribunt Rustici præstantes minora.** 265.87.
- Liti opponitur instantia.** 5.2.
- Litis vocabulum ambiguum.** 5.3.
- Litis vocula hic significat causam controversiæ, seu actionem.** 5.4.

<i>Liti renunciatio agendi nullum jus habere censetur.</i> 14.46. <i>Lites ad immortalitatem usque porrigi nefas.</i> 14.48. <i>Litis pendentia perit per lapsum termini instantia praefixi.</i> 18.62 <i>à Litis pendentia quae dependent, instantia finita usurpari possunt.</i> 18.66. <i>Item inferre inferioribus ne suadeant suis Dominis Consiliarij Principum.</i> 54.33. <i>Item contestatus contraxisse videtur.</i> 66.76. <i>Litis ac Negotij vocabulum etiam causas criminales comprehendit.</i> 79.8. <i>Loca deserta & inculta jure territorij intra limites illius pertinent ad Principem.</i> 104.35. <i>Loca deserta occupans Privatus ea sua non facit.</i> 104.36. <i>in Locatione ad longum tempus facta laudemium etiam locum sortitur.</i> 298.235. <i>Locatio ad longum tempus non transfert utile dominium.</i> 299.238. <i>Locationis ad breve, & ad longum tempus differentia juri civili ex sententia Arij Pinelli incognita.</i> 299.239. <i>Locatio ad longum tempus non inducit contractum Emphyteuticum.</i> 299.238. <i>Lucrum & damnum litis ad Do-</i>	<i>minum pertinent.</i> 12.35. M. <i>si quis Major sese alterius jurisdictioni subijcit, potest ei & adversus eum jus dici.</i> 53.29. <i>Majestatis supremæ quodnam officium.</i> 115.94. <i>Majestatis summæ quæ sunt, ea etiam membris quoad eorum provincias communicata videntur.</i> 121.110. <i>Majestas à persona Imperij inseparabilis.</i> 121.117. <i>Majestatis supremæ proprium jus est mittendi legatos.</i> 276.192. <i>Maria Ungariæ Regina Regem se scripsit, & regni Majestatem Sigismundo nubens retinuit.</i> 41.51. <i>Matrimonium rem merè spirituale esse asserunt Pontificij.</i> 72.6. <i>Matrimoniales causas sibi vendicant Pontificij.</i> 72.7. <i>Matrimoniales contractus ratione formæ & substantiæ esse seculares.</i> 72.8. <i>de Matrimonialibus verba Lutheri.</i> 73.9. <i>Matrimonialium rerum cognitio Canonistis jure est adempta.</i> 73.10. <i>Matrimonium non probat uxoris nominatio.</i> 178.199. <i>Maritus coercere potest suam uxorem.</i> 285.179. <i>Magistratum constituendi jus in</i>

INDEX

- fo territorio habent status impe-*
rij.
Magistratum constituendorum ius
à nonnullis ad Regalia majora re-
fertur. 137.179.
Magistratus quilibet extra suam pro-
vinciā pro privato habetur. 192.7
Magistratus etiam minimus in suo
territorio quolibet etiam maxi-
mo magistratui extraneo major est.
 192.8
Magistratus injurias sibi illatas ipsi
vindicare possunt. 253.36
Magistratum non se vindicare vide-
tur iudex offensus. 354.37
Magistratus consensus pro confir-
matione pignoris requiritur. 254.
 39.
Magistratus filios suos apud se rectè
emancipat. 255.47
Magistratu promissa ex suis parti-
bus non servante, subditus fidem
violare non videtur. 281.158
Magistratus Municipales olim habu-
erunt jurisdictionem. 347.1. cre-
are possunt cives absque jussu &
scientia Domini Territorialis.
 351.11. *instituere emptoria hebdo-*
matalia. 351.12
Magistratus Patris loco habentur.
 352.16
Magistratus Municipales etiam Offi-
ciales seu administratores rerum
communium constituere possunt.
 356.26.
Magistratus immediatus & inferior
de jure Saxonico lucratur bona
vacantia. 363.49
Magistratibus municipaelibus olim
saltem ob contumaciam tuenda
Iurisdictionis causa multam in-
dicere licuit. 364.60
Magistratus Municipales in delin-
quentes ex officio inquirere pos-
sunt. 368.68
Magnatibus crebræ struuntur iusi-
die, itemq; eorum libertati. 202.
 52.
Mandata pœnalia decernuntur non
raro in prerogata Iurisdictione.
 186.234
Mandatorum inhibitoriorum impe-
trationes sunt quasi extrajudiciales
provocationes. 213.7
Mandata cum Clausula non decer-
nuntur in Camera adversus medi-
atè subjectos. 213.10
Mediatè subditi Imperio tres habent
Instantias. 27.1
per Moram non soluto Laudemio non
privatur quis jure Emphyteutico.
 319.306
Mors rei non tollit aut extinguit in
delictis quibusdam totam instan-
tiam. 10.22.
Mors Rei finit instantiam in crimi-
nalibus. 15.53
Muros facere vel reficere de jure Ro-
mano Civitas non potest sine per-
missu Principis. 360.36
Muro se cingere bodie cuilibet civita-
tile.

INDEX

illicitū est ac mœnia reparare 360.38
ad Murorum refectionem collecta
Civibus imponi potest. 360.39
ad Multa per solutionem subditi ex
causa cogi possunt. 138.149
Mutatione personæ mutatur conditio
bonorum. 103.18
Municipales Magistratus olim habu-
erunt jurisdictionem. 347.1
Municipales Saxon. Civitates olim in-
feriorem habuerunt jurisdictio-
nem. 345.3
Municipales Magistratus etiam offi-
ciales seu administratores rerum
communium constituere possunt.
 356.26.
Municipales civitates multa dicen-
dæ & lucranda potestatem habent
 364.50.
Municipalibus Magistratibus olim
saltem ob contumaciam tuendæ ju-
risdictionis causa multam indi-
cere licuit. 364.52
Mynsingeri regula: Utrinq; litigan-
tium, ut Austregis sit locus, debere
immediate Imperio esse subiectū:
quousq; sit extendæ. 37.33.
Multa dicendæ & lucranda potesta-
tem habent civitates municipales
 364.50.
Multandi jus in vim Jurisdictionis
competit. 64.51. & 365.56
Multam olim saltem ob contumaci-
am tuendæ Jurisdictionis causa li-
cuit indicare Magistratibus mu-
nicipalibus. 364.52

Multarum compendia ab Impera-
tore Friderico Regalibus anume-
rantur. 365.54.

Multandi jus hodie pro fructu quo-
dā jurisdictionis competit. 365.53

N

Necessitas ex illicito facit licitum.
 117.100

non Necessitant actus familiaritatis
gratia facti. 262.76

Necessitate urgente per vicini fun-
dam iter faciens nihil juris sibi
adquirat. 262.77

Necessitate urgente Nobiles pecuni-
am pro operis exigere possunt.
 266.90.91

Necessaria causa est illa quo ex dispo-
sitione legis aut Statuti oritur 314.
 290

Negotia Imperij gravia & virilia.
sustinere possunt feminae. 40.40

Negotij vocabulum etiam causas cri-
minales comprehendit. 79.8

Negatoria dantur non pro solis
servitutibus sed & pro aliis juri-
bus vindicandis. 322.317

Nundinae vulgares, Wochenmärckte
te annonæ gratia usu introductæ.
 351.133

Nundiarum publicarum jus ad Rega-
lia Majora spectat. 352.14

Ex Noriberge nsium Privilegio ma-
nifesta est mens Caroli V. 31.19

Noribergensium Privilegium recita-
tur verbotenus. 32.20.

D d d 3

Nobi-

Nagfau
 390.57.

I N D E X.

- Nobilius** nonnunquam alia jura, quandam servitutis speciem referentia competere in Rusticos 290.201
- Nobilibus** jura non aliter, nisi præscriptione aut acquisitione &c. adquisita sint, competere. 291.202
- Nobiles** pro suo interesse contra aliquem tertium si ab illo molestentur subditi, agere possunt. 322.315. imò & ex actione negatoria experiri. 322.316.
- Nobiles** jurisdictionem criminalem habere non intelliguntur, nisi ea expresse concessa fuerit. 325.1
- Nobiles** subditis inhibere non possunt, ne ad superiores provocent 326.6
- Nobiles** sumptus judiciorum & executionum criminalium ipsi ferre tenentur. 327.8
- Nobiles** subditis non possunt imponere collectam, nisi specialis adsit consuetudo. 329.13
- Nobiles** jurisdictionem in filios exercere non possunt. 329.14
- Nobiles** infantes expositos alere & educare coguntur. 330.16
- Nobiles** à Rusticis etiam absq; veniæ impetratione in jus vocantur 331.24.
- Nobiles** contra Rusticos peculiaria jura sibi vendicantes præsumptionem juris contra se habent. 332.27
- Nobiles** in rebus mære facultatis licet per mille annos aliquid factum proponatur, servitutem tamen sibi vendicare non possunt. 333.30
- Nobiles** immediate imperio subiecti hodiè non habentur pro statibus imperij. 200.44
- Nobiles** status imperij esse desierunt. 201.48
- Nobilium** mediatorum & immediatorum differentia usu invaluit. 206.1
- Nobiles** prædia rustica acquirentes Jurisdictioni Præfectorum se subiciunt. 208.10
- Nobilibus** non uno eodemq; modo concedi castra vicos pagos, &c. 245.1
- Nobilibus** obstricti sunt Rustici ad juramentum fidelitatis. 246.2
- Nobiles** Rusticos suos coram suis Officialib. Præfectis, &c. convenire queunt. 248.17
- Nobiles** bona vacantia occupare possunt. 249.22. si videlicet jurisdictionem criminalem habent 249.23
- Nobiles** utensilia successore nullo extante ad fiscum Principis deferuntur. 25.26
- Nobilibus** tunc cedunt utensilia, quando cognata defuncta eo in loco degit, ubi utensilia extraneis denegantur. 251.27
- cum

I N D E X.

- cum Nobilibus juridicis si cōtra-*
batur alteri superiori pignoris
insinuatio faciēda nō est. 254.38
- Nobiles coram propriis scabinis*
testamēta facere possunt. 255.14
- Nobilibus etiam nullum titulum*
allegantibus operæ exhibendæ.
 258.57
- Nobilis de jurisdictione investitus,*
unico actū quasi possessionem sibi
adquirat. 264.82
- Nobilee cum indeterminatis servi-*
tiis investiri solent. 264.94
- Nobiles operas debitas alijs loca-*
re & delegare possunt. 268.102
non tamen tyranno. 269.103
- Nobiles refractarios manu præ-*
toria ad servitia compellere
queunt. 269.104
- Nobilibus ad extructionem castro-*
rum obstricti sunt Rustici. 270.106
- Nobilium potestas quousq; in Ru-*
sticos extendatur. 271.108
- Nobiles servitiis determinatis de-*
bent esse contenti. 273.118
- Nobilis bona Paganica emens te-*
netur ad servitia. 276.132
- ex Nobilium factō non debet du-*
plicari onus. 277.135
- Nobiles in casu necessitatis Rusti-*
cis possunt inhibere extractio-
nes bladorum. 281.160
- Nobiles Rusticos otiosas ad facien-*
dam aliquam artem vel hone-
stum exercitium cogere queunt.
 283.166
- Nobiles subditis prohibere possunt*
ne extraneum absq; Dominorū
consensu ad se recipiant. 284.168
- Nobiles jus habent Rusticos leviter*
castigandi. 284.173
- Nobiles an pro libitu possint eji-*
cere Rusticos? 286.185
- Nobiles in bona Rusticorum se in-*
tromittere prohibentur in pro-
vinciis Saxonie. 287.186
- Nobiles Rusticos ex bonis censiti-*
cis etiam non soluto censu ex-
pellere nequeunt. 288.191
- Nobiles publicis Rusticorum pa-*
sculationibus uti possunt. 290.
 199 juxta modum tamen à Ru-
 sticis præscriptum. 290.200
- O
- Landes Obrigkeit / hohe Obrigkeit /*
quo respectu dicatur. 97.8
- Obædientia veri Domini non est*
minuenda. 114.87
- Onus ex Nobilium factō duplicari*
non debet. 277.135
- Onus multis commune paucis non*
imponendum. 277.136
- Onus eximenti in eximentem redun-*
dat. 278.140
- Operas uno anno omissas altero*
supplere non tenentur Rustici
 274.125
- Operæ si non sint postulata etiam*
non supplendæ. 276.127
- Operæ ante non cadunt, quàm indi-*
cata. 276.128
- Operæ

Nundinae et Me-
catus. 351.12

I N D E X.

<i>Operæ pro fructu jurisdictionis habentur.</i> 256.51. <i>Operarum à Rusticis præstandarum origo unde manarit.</i> 256.52. <i>Operæ nullæ debentur extra consensum promittentis.</i> 257.53. <i>Operæ vi jurisdictionis non dantur.</i> 257.54. <i>Operæ dividuntur in Bagendienste & Handdienste respectu modi præstationis.</i> 257.55. item <i>indeterminatas & in indeterminatas.</i> 258.56. <i>Operæ Nobilibus etiam nullum titulum allegantibus præstandæ.</i> 258.57. <i>ad Operarum quasi possessionem acquirendam, scientia & patientia Rusticorum desideratur.</i> 260.64. <i>Operarum præstationes ad jus servitutis pertinent.</i> 263.79. <i>nec citra servitutis conjecturam exercentur.</i> 263.80. <i>Operæ etiam à pauperibus exigiqueunt.</i> 265.89. <i>pro Operis pecuniam possunt exigere Nobiles.</i> 266. <i>urgente nempe necessitate.</i> 266.90.91. <i>Operæ omninò in pecunias possunt consentientibus subditis.</i> 266.92. <i>in Operarum præstandarum dubitatione pro determinatis præsumitur.</i> 266.93.	<i>Operas præstare coguntur Rusticæ sumptu proprio.</i> 267.95. <i>Operas præstantibus pauperibus Dominus alimenta suppeditare debet.</i> 267.97. <i>Operas gratuitas præstantibus alimenta etiam debentur.</i> 268.99. <i>Operas debitas alijs locare & delegare Nobiles possunt.</i> 268.102. <i>Operæ tyranno locari non debent.</i> 269.103. <i>Operæ novæ ubi imponuntur lex deterior suspicatur.</i> 271.111. <i>Ordinatio generalis generaliter intelligenda.</i> 71.2. <i>Ordinatio cameralis p.2.tit.4. emphaticè loquitur.</i> 71.3. <i>Ordinatio cameralis p. 2. t. 2. etiam spiritualium causarum facit mentionem.</i> 72.5. <i>Ordinatio cameralis de quibus causis generaliter loquatur.</i> 77.1. <i>ante Ordinationem Camera etiam cause criminales coram paribus Curia ex personis Principum Imperij transsumptis disceptari solita.</i> 80.12. <i>Ordinum dignitatem salvam esse publicè interest.</i> 196.28. <i>Otium multorum vitiorum mater est.</i> 285.167. <i>Princeps</i>

I N D E X.

P.

<i>Princeps tenetur ad Capitulationes cum statibus initas.</i> 31.17. <i>Principes Ecclesiastici ratione bonorum feudalium & regalium pro secularibus habentur.</i> 29.9 <i>Principes Ecclesiastici quomodo investiantur.</i> 29.10. <i>Principes Ecclesiastici comprehenduntur nomine praelatorum.</i> 29.11. <i>Principes Ecclesiastici ad auxilium & consilium vocati comparere debent.</i> 30.13. <i>Princeps subditos alterius Principis in censum formamq; censualem referens, si contra eos captis pignoribus procedat, an coram Austregis conveniatur.</i> 35.30. <i>Principi nonnunquam causam referre coguntur iudices.</i> 37.34. <i>Principi suo nihil referre coguntur Iudices Austregarum.</i> 37.35 <i>Princeps nolens intra mensem unum ex quatuor Imperij Principibus a Principe acturo nominatis pro commissario eligere, privilegio Austregarum privatur.</i> 60.58. <i>Principes Germanie milites conscribere possunt.</i> 135.169. <i>Princeps alio auxilio destitutus proprijs armis vim propulsare potest.</i> 135.170	<i>Principes in suo territorio tantundem possunt, quantum Imperator in Imperio.</i> 120. 108. hoc axioma quatenus procedat. 121. 114. <i>Principes Imperij habent jura Majestatis.</i> 120. 109. <i>Principes in suis territorijs debentur Imperatores.</i> 121. 111. <i>Principes plus juris respectu successionis habent in territorijs suis, quam Imperator in Imperio.</i> 121. 112. <i>Principes regalia habet ex concessione Imperij.</i> 122. 118. <i>Princeps principatum suum transmittens ad heredem tantam habet in eo potestatem, quantum in Imperio Imperator.</i> 123. 121. <i>Principes legibus territoriorum suorum non obligantur.</i> 123. 122 <i>Principes utuntur plenitudine potestatis, nec non clausula illa von Gottes gnaden.</i> 123. 123 <i>Princeps in suo territorio jura communia tollere potest.</i> 124. 125. <i>Ex justa & legitima causa rem suam alicui auferre.</i> 124. 126. <i>Delicta capitalia remittere.</i> 124. 127. <i>Salvum conductum prestare.</i> 124. 128. <i>Monetam cudere.</i> 124. 128. <i>Principes territorijs suis Regalia recte exercet.</i> 125. 131.

I N D E X.

- vincialia condere possunt.* 125. *Princeps in casu prorogata jurisdictionis causas advocare potest.* 185. 232.
- 135. jura communia novis in eorum locum surrogatis tollere.* 125. 136. *habent potestatem convocandi comitia provincialia.* 126. 139. *per fines territorij edicta publica affigere possunt.* 126. 142. *in provincijs suis omnia quæ ad justitiæ administrationem spectant, expedire queunt.* 127. 143.
- Principibus cognitionem causarum nemo recte interrumpit.* 127. 144.
- Principes habent jus conducend vias publicas in provincijs suis.* 132. 160.
- ad Principis jus pertinet viarum securitas.* 132. 161.
- Principes debent habere latruncultores ad explorandas vias.* 132. 162.
- Princeps, soluto pedagio, ad damni in suo territorio illati refusionem tenetur.* 133. 163.
- Principibus competit facultas convocandi ad arma.* 133. 164. *intrade solennis.* 134. 165. *apertura castrorum tempore belli.* 134. 166. *insignia in locis territorij depicta.* 134. 167.
- Principes habent jus mittendorum legatorum.* 176. 191. & 193. *voce prætoria compellare solent subditos vnsere liebe getreuen.* 178. 195.
- Princeps subditos suos testimonij dicendi causa ad suam tribunal jure territoriali evocare potest.* 186. 237.
- Princeps in Academia, cujus Patronus est, commorans supra Rectorem in sessione locatur.* 191. 4.
- Princeps Imperij jurisdictionem intra suatantum territoria exercere potest.* 192. 6.
- Princeps ex urgente causa visitatorem ratiocinijs Civitatum præficere potest.* 199. 41.
- Princeps commodum Reipublicæ procurare, damna verò præcavere debet.* 199. 42.
- Princeps cum curia concurrētem habet jurisdictionem.* 223. 5.
- Princeps absq; causa Nobili jurisdictionem in Rusticos auferre nequit.* 247. 8. *nec adum ullum jurisdictionis voluntariæ exercere.* 247. 9.
- Principes Visitatores constituere debent, qui explorent, quomodo Nobiles tractent subditos.* 251. 110.
- Principes hodie merum & mixtum Imperium concedere solent civitatibus.* 348. 4.
- Principi*

I N D E X.

- Principi non tenentur subditi ad extruenda castra.* 360. 40.
- Princeps de suo extruere debet castra, munitiones &c.* 361. 41.
- Princeps formam Austregarum non observans beneficio Austregarum caret.* 61. 60.
- quatenus Princeps ad observationem ordinationis Camera in nominatione principum teneatur.* 62. 62.
- Princeps bannitus Austregis non fruitur.* 62. 63.
- Princeps tenetur Civitatem aut subditos suos coram Camera convenire.* 62. 65.
- Principem conventurus subditus Imperio mediatè subiectus unum ex octo modis Ord. p. 2. tit. eligere potest.* 62. 68.
- Principes Germaniæ jura Episcopalia habent ex transactione Passaviensi.* 74. 12.
- Principes Germaniæ duplicem personam sustinent.* 74. 13.
- Principes in loco delicti puniti non obstante ulla aut dignitate, aut privilegio.* 82. 4.
- Principes primùm ab Imperatore creati sunt.* 95. 1.
- Principum, Ducum &c. nomina olim saltem administrationis tituli fuerunt.* 96. 2.
- Principum, Ducum &c. nomina hodie patrimonialia facta.* 96. 3.
- Principes seculares jus suum ad heredes transferunt.* 96. 4.
- Principes Ecclesiastici saltem dispensatores jurium sibi concessorum.* 96. 5.
- Principibus quando primùm fuerint concessa jura territorialia.* 96. 6.
- Principibus in quem finem jura territorialia data à Carolo magno.* 97. 7.
- Principes jus superioritatis in inferiores transferre nequeunt.* 100. 16.
- apud Principes resident jura Regia tanquam scabellum pedum eorum.* 100. 19.
- Princeps Vasallo concedens jus Feudi id excepisse intelligitur, quod ipsi tanquam principi competebar.* 101. 21.
- Princeps sæpe in villas territorio suo subiectas jurisdictionem non habet.* 103. 28.
- Principes Imperij feuda recognoscunt ab inferioribus.* 108. 55.
- ad Principis officium spectat totius territorij defensio.* 114. 88.
- Princeps injuriarum potest convenire subditos alterius tutelæ se committentes.* 114. 90.
- Principis alicujus subditi clientele Imperatori se tutò committere possunt.* 115. 93.

I N D E X.

- Papa** potest alterius inferioris
Vasallus esse. 107. 52.
- Pastor** propter gregem, non grex
propter Pastorem. 271. 109.
- Patronus** libertam coercere pot-
est. 285. 175.
- Pasculationibus** Rusticorum pu-
blicis uti possunt Nobiles. 290.
199. juxta modum tamen à Ru-
sticis præscriptum. 290. 200.
- in Pacis** fractæ causis ad pœnam
pecuniariam obstringuntur he-
redes. 9. 20.
- in Pactionibus** iratis non censetur
quis fidẽ frangere, si adversarius
promissioni primò contravene-
rit. 281. 157.
- Par in parem** non habet Imperi-
um. 108. 58.
- Patrocinium** alterius implorare
subditi non prohibentur, si Do-
minus territorij subditos tueri
vel nolit, vel non possit. 116. 98.
- Pecunia forensis**, Das Marck-
geldt ex consuetudine Germa-
niæ ad Civitatis Senatum per-
tinet. 362. 45.
- Petri Heigij** patrocinium suscipit
Justus Zinzerlingus. 33. 22.
- Philippæ Camerinae** monumen-
tum. 41. 54.
- Periculum instantiæ** actoris est.
11. 26.
- Redagio soluto** princeps ad damni
in suo territorio illati refusio-
- nem tenetur. 133. 163.
- Personæ** mutatione mutatur con-
ditio bonorum. 193. 18.
- Personæ** digniores sunt rebus. 194
19.
- Personæ** privilegiatæ, ut Studiosi,
&c. alicubi habitantes subjecti
non fiunt. 196. 29.
- Personæ** nonnullæ potestatem ju-
risdictione minorem habentes
levis castigattonis facultatem
exercere queunt. 285. 174.
- Permutatio** vicina est emptioni
venditioni. 296. 224.
- ex permutationis** contractu solvi-
tur laudemium. 295. 221.
- Permutantium** uterq; quilibet suo
Domino tenetur ad Laudemi-
um 296. 225. licet permutatus
fundus ad unum Dominum spe-
ctet. 296. 226.
- Privatio** alicujus juris est pœna.
203. 248.
- Præceptor** coercere potest disci-
pulum. 285. 176.
- Privatus** occupans bona deserta
illa sua non facit. 104. 36.
- Privatorum** consensu Dominos
emolumento juridicali frau-
dari æquum non est. 186. 235.
- Pontificibus** olim imperârunt fæ-
mine. 41. 56.
- Pontificij** matrimonium rem me-
rè spiritualem esse adferunt.
72. 6.

INDEX

Pontificij sibi vendicant causas ma- rimoniales. 72.7.	insistentia 259.60. actus ultimus inspicitur. 259.62
Pontificiorum nulla Jurisdictio inter- ris protestantium. 74.14	de Possessoris constitutio Imperialis. 259.63
ad Pœnam pecuniariam obstringun- tur heredes in causis fractæ pacis. 9.20.	ad quasi Possessionem operarum adquirendam scientia & pati- entia Rusticorum desideratur. 260.64
Pœnam l. properandum iudices ho- diè facile evitare possunt. 21. 72	In quasi possessione per aliquot an- nos continuata, non præsumitur violentia. 261.71
Pœnalia mandata decernuntur non rarò in prorogata Jurisdictione. 186. 234	pro Possessore pronuntiatur in dubio. 262.75
in Possessione si status imperij alterum quoquo modo turbet, ad Austre- gas recurrendum. 36.31	quasi Possessionem sibi Nobilis de Ju- risdictione investitus unico actu adquirat. 264.82
in Possessoris etiam status imperij in loco rei sitæ conveniuntur. 55.38	Privilegium defuncti heredis non se- quitur actor. 9.18
Possessoria in loco rei possessæ propo- nuntur. 55.39	Privilegium juri communi derogat. 224.10.
Possessionis exercitium & subsequens præscriptio ad actus diversos per- peram extenditur. 112.78	Potentius ad se trahit infirmius. 193. 16
quantum Possessum, tantum præscri- ptum. 112.77	Privilegium non utendo quando a- mittatur. 265.88
Possessio bonorum sola subditum non efficit. 192.12	Processum continuare debent here- des in loco judicij accepti. 8.14
ob Possessionis solam causam publici juris auctoritas muneribus sub- jugari nequit. 193.13	absq; Processu novo heredes citati u- no verbo omnia acta repetunt. 8.15
Ubi quis Possidet bona, sœpe in eo loco neq; originarius est, neq; incola, 193.14	Processum continuare tenentur et- iam heredes Clerici. 8.16
in Possessoris causa possessionis non attenditur. 259.59. sed naturali	in Processu executivo quinam instan- tia terminus. 14.49
	in Processibus summaris quinam in- stantia terminus. 15.50
	E e e 3, Proco-

INDEX

- Proceres Imperio immediatè sub-*
jecti loco primæ instantiæ ha-
bent privilegium Austregarum
27.2.
- Proceribus Imperij cognitionem*
de Feudo Imperij commissam
fuisse, exemplis confirmatur.
50.13.
- Procurator, quamvis adsit, instan-*
tiam reassumere non tenetur,
sed heredes. 10.26.
- Procurator litem contestatus litis*
est Dominus. 11.30.
- Procurator rectè substituit alium*
in sui locum. 12.31.
- ad Procuratorem citatio dirigen-*
da est. 12.32.
- Procuratori Dominus adfistere*
poteſt. 12.34.
- Procurator non nisi causâ cognitâ*
removendus. 12.35.
- non Procuratori, sed Domino ad-*
quiritur actio judicati. 12.36.
- Promotoriales contra commissari-*
os à Cæsare impetratos extra-
buntur vi Austregarum. 34.27.
- Proprietas plena rerum & loco-*
rum communitalis competit
Civitati. 353.18.
- in Proprietate Dominus superior*
Civitatem impedire nequit.
353.19.
- ad Proprietatem rerum singula-*
rum à jure territorij malè in-
fertur. 354.21.
- l. Properandum, hodie non ob-*
servatur. 20.72.
- in Protestantium terris Pontificia-*
rum nulla jurisdictio. 74.14.
- Protectio juri territoriali nō præ-*
judicat. 113.81.
- qui sub Protectione alicujus sunt,*
non statim dicuntur subditi.
113.83.
- Protectioni alterius se subycere*
nequeunt subditi in præjudici-
um Principis. 114.85.
- Protectionis jus est principium*
Jurisditionis. 114.86.
- Protectio nullius Jurisdictioni de-*
rogat. 115.95.
- Potestas omnis est penes Capitu-*
lum defuncto Episcopo. 38.37.
- Potestas manet apud Capitulum*
jure retentionis. 38.38.
- Protectio interdum nullum suppe-*
ditat commodum. 116.96.
- in Protectione imploranda cautè*
agendum. 117.102.
- si Protectores recipiendi jus à sub-*
ditis præscriptum, impunè alia-
rum principum patrocinio u-
tuntur. 118.105.
- Provincia una plurium dominatui*
subyci poteſt. 111.75.
- Provinciales liberè sibi constituunt*
administratores. 198.39.
- Præscriptioni officit etiam tacita*
Rusticorum murmuratio. 260.
67.
- Præscriptio nulla contra Domi-*
num currit, si is servitijs non
opus habeat. 265.86.
- Præ-*

I N D E X.

- Præscriptionis jure à serviis immunes sunt rustici, qui triginta & unius annorum spacio pecuniam præstiterunt.* 280.153.
- Præscriptione induci potest, ut mutato Domino Laudemium sit solvendum.* 305.258.
- Præscriptio Laudemij inducitur, si investitura facta, nulla injecta mentione Laudemij, & continuos 30. annos canonem Dominus receperit.* 321.312.
- Q.**
- Quæstione emergente de qua disputandum, instantio, ne lite quidem contestata perit.* 7.10.
- R.**
- Ratione cessate cessat dispositio.* 51.20
- Rationem exigere à Villis provincialibus de proventibus annuis status non possunt.* 197.33.
- Rationibus Domino aliquem adhibenti impunè non parent Universitates.* 197.34.
- ad Rationes reddendas tenentur alienarum rerum administratores.* 197.35.
- Rationes reddende Domino rerum administratarum.* 138.36.
- Rebellionis suspicionem incurrit detrectans jurare de fidelitate.* 246.5.
- in Reconventionis casu privilegium Austregarum expirat.* 52.27.
- in Reconventionem non attenditur privilegium fori.* 53.30.
- Reconveniens novis sumptibus in instruendo judice fatigari non debet.* 53.31.
- in Reconventionis casu locus jurisdictioni Curia.* 219.15.
- in Reconventionem quis ad sistendum sese per satisfactionem compellitur.* 219.16.
- Reo consentiente Actor renunciare potest instantia.* 11.29.
- Renunciatio litis, quæ fit ab actore, pro sententiâ absolutoriâ habetur.* 14.45.
- Renuncians liti nullum agendi jus habere censetur.* 14.46.
- Reus quibus in casibus potius à citatione quàm ab instantia absolutus intelligatur.* 16.56.
- Reo expensæ sunt solvendæ ab actore in iteranda instantia.* 17.61.
- ad Reipublicæ culmen sedere solita femina.* 40.50.
- Reipubl. forma hodie alia ac olim.* 204.56.
- Res transit cum onere.* 276.134.
- Rerum suarum quilibet moderator & arbiter.* 282.161.
- Res tunc dicitur integra, quando traditio nōdum subsequuta est.* 316.296
- Rerum & locorum communitatis plena proprietas competit Civitati.* 353.18.

INDEX

- Res civitatum inter singulos cives recte exercent.* 125. 131
dividi possunt. 354. 22
- Retentionis jure manet potestas apud Capitulum.* 38. 38
- ad Relevium & Laudemium tenentur Rustici & Emphyteutæ mutata Vasalli persona.* 291. 203
- Religionis exercitium mutandi potestatem habent status Imperij* 174. 182.
- Revenditio non tam est novus contractus, quam restitutio ex prior orta.* 31. 27
- Revenditio est alienatio necessaria priore obligatione causata.* 310. 278
- ex Retrovenditione tenetur novus emptor ad Laudemium.* 310. 279
- ex Revendendi pacto nasci actionem realem falsum est.* 312. 284
- per Retrovenditionem prior contractus non rescinditur.* 312. 285.
- in Revenditione ex utraq; alienatione debetur Laudemium.* 302
- Regem se scripsit Maria Hungaria Regina & regni majestatem Sigismundo nubens retinuit.* 41. 51. 52.
- Regalia feuda solus Imperator confert* 47. 2
- de Regalibus feudis solus Imperator judicat.* 47. 3
- Regalia imperij jura habent civitates Imperiales.* 58. 46
- Regalia in suis territoriis principes recte exercent.* 125. 131
- Regalia sub Principatu tacite comprehenduntur.* 125. 131
- Regalia jus superioritatis non complectuntur.* 125. 133
- Regalia & jus superioritatis sæpe confunduntur.* 125. 134
- ad Regalia Majora spectat jus Publicarum Nundinarum.* 352. 14.
- inter Regalia minora refertur jus caducorum bonorum regalium.* 363. 46.
- Regalibus annumerantur multarum compendia ab Imp. Friderico.* 365. 53
- Rogationes Principum in effectu sunt præcepta.* 130. 156
- Ridiculum judicij publici ab uxore Bellisarii exerciti exemplum.* 41. 55.
- Rustici tempore charistiae intra castrum frumenta sua ut vendant, cogi possunt, non tamen nisi iusto ac vero precio.* 285. 165
- Rusticos otiosos cogere queunt Nobiles ad faciendam aliquam artem, vel honestum exercitium.* 285. 166
- Rustici cogi possunt in suis domiciliis commorari & habitare, non vero alibi divagari.* 284. 170.
- Rustici si alibi operentur, revocari queunt.* 284. 171
- Rustici Nobilibus dare coguntur Gallos & Gallinas.* 255. 181. Nonnunquam

<p>numquam aliquot modios frumenti. 286.182.</p> <p>Rusticorum liberi multis in locis absque consensu Nobilium alijs servire prohibentur. 289.197.</p> <p>Rustici quibusdam in locis in subditos accepti solvere coguntur auffnahmgeld/discessuri vero absand 289.198.</p> <p>Rusticorum publicis pasculationibus uti possunt Nobiles. 290.199. juxta modum tamen à Rusticis præscriptum. 290.200.</p> <p>Rustici & Emphyteuta mutata personâ Vasalli tenentur ad relevium & laudemium. 291.203.</p> <p>Rustici Dominos suos ad inopiam reductos alere non tenentur. 330.17</p> <p>Rustici pro debitis Nobilium non obligantur. 331.21.</p> <p>Rustici sunt personæ liberae. 332.28.</p> <p>Rustici omnes actus servis interdictos celebrare queunt. 333.29.</p> <p>Rustici qui longis retrò annis molen-
dinum Domini accesserunt, &
iam accedere desinunt, non dicun-
tur dominium spoliare, 333.31</p> <p>Rustici nobilibus ad juramentum fi-
delitatis præstandum sunt obstri-
cti. 245.2.</p> <p>Rustici bona sua censitica &c. absq;
consensu Nobilium alienare ne-
queunt. 252.33.</p> <p>Rustici Nobilibus operas præstare. 156.50.</p> | <p>Rusticorum scientia & patientia ad
operarum quasi possessionem ad-
quirendam desideratur. 260.64.</p> <p>Rustici ad nova servitia coacti pro-
vocare possunt. 260.66.</p> <p>Rusticorum tacita etiam murmura-
tio præscriptioni officit. 260.67.</p> <p>Rustici de operis exactis non queren-
tes, pro debitis eas agnoscunt. 261.
72. nisi vi aut metu coacti tacue-
rint. 261.73.</p> <p>Rustici servitia per aliquot annos
præstita jure servitutis præstitisse
putantur. 262.74.</p> <p>Rustici quasi possessionem libertatis
non adquirunt, nisi requisiti con-
tradican. 265.85</p> <p>Rustici servitia minora præstantes
cōtra majores non præscribunt jus
libertatis. 265.87.</p> <p>Rustici proprio sumptu præstare co-
guntur operas. 267.95.</p> <p>Rustici suo sumptu comparant instru-
menta ad operas necessaria. 267.
96.</p> <p>Rustico inopi operas præstanti Do-
minus alimenta suppeditare debet
267.97.</p> <p>Rusticis tempora ad curanda corpo-
ris necessaria relinquenda. 268.
98.</p> <p>Rustici ad custodienda Dominorum
castra periculo imminente te-
nentur.</p> |
|---|---|

<i>tenentur.</i>	269. 105.	<i>non præstiterit.</i>	280. 155.
<i>Rustici ad extructionem castrorum Nobilibus sunt obstricti.</i>	270. 106.	S.	
<i>Rusticis non exigenda insolita & nova servitia.</i>	270. 107.	<i>Salutis expedienda ratio omnis honesta est.</i>	117. 99.
<i>in Rusticos quousq; extendatur Nobilium potestas.</i>	271. 108.	<i>Salvum conductum seu securitatem etiam concedere possunt Civitates jurisdictione superiore investita.</i>	366. 58.
<i>Rustici operas uno anno omittas altero supplere non tenentur.</i>	27. 125.	<i>Salvi conductus præstatio regulariter ad jus territoriale spectat.</i>	366. 57.
<i>Rustici extra territorium ad præstanda servitia non obstringuntur.</i>	278. 141.	<i>Salvum conductum à Domino territorij impetrare tutius & consultius est.</i>	367. 59.
<i>an Rustici etiam extra territorium servire teneantur: Viri boni arbitrio decidenda est quæstio.</i>	278. 142.	<i>Saxo & Palatinus Electores Imperatorem repræsentant vacante Imperio.</i>	18. 7.
<i>Rustici extra castrum ut serviant, si consuetudine introductum, etiam tenentur.</i>	278. 143.	<i>Schrißtsassij qui inter Schrißtsassios & Ambtsassios, unde manarit origo differentie.</i>	206. 3.
<i>Rustico ad operas obstricto, pluribus liberis relictis mortuo sufficit, si unus omnium nomine serviat.</i>	278. 144.	<i>unde illa deducat Knichen.</i>	207. 4.
<i>Rustici solum ad diurna officia obligantur.</i>	279. 151.		209. 11.
<i>hostium autem incursu ingruente etiam ad nocturnatenentur.</i>	280. 152.	<i>Schrißtsassij alium contentum nulla satisfactione onerantur.</i>	223. 3.
<i>Rustici qui pro servitijs triginta & unius annorum spacio pecuniam præstiterunt, jure præscriptionis à servitijs sunt immunes.</i>	280. 153.	<i>Schrißtsassius nonnunquam in aula Principis primam subire instantiam necesse habet.</i>	223. 4.
<i>Rustici ad officia non obstringuntur, si Dominus promissum officium</i>		<i>Schrißtsassiorum quoq; liberi Curie jurisdictionem subire coguntur.</i>	225. 12.
		<i>Servitia sunt onera realia.</i>	276. 133.
		<i>Servitia dividua à singulis proportio-</i>	

INDEX

- ne hereditaria præstari possunt.* 279.146.
- Servitia si anus reliquorum nomine præstiterit, à reliquis compensationem accipere debet.* 279.147
- Servitiorum unius præstatione ceteri liberantur.* 279.148
- non pro Servitutibus solis, sed & aliis juribus vindicandis dantur confessoria & negatoria* 322.317
- Sententia ferri nequit perempta instantia.* 7.12
- Senatui suo Cives ad Homagij præstationem tenentur.* 350.9. honore & reverentiam exhibere tenentur. 352.15
- Senatori à Cive reverentia & honor debetur.* 253.17
- ad Senatum Civitatis pertinet pecunia forensis das Marckgeld/362.45*
- Senatus Civitatis Imperialis est quasi in Principis locum electus.* 373.73
- quando propter Servitia insolita agitur, itur ad Cameram, non ad Austregas.* 66.78
- Servitiorum quasi possessio quam diu manu tenenda.* 261.69
- Servitia per aliquot annos præstita jure servitutis præstitisse putantur Rustici.* 262.74
- ad Servitutem pertinent operarum præstationes.* 263.79
- citra Servitutis conjecturam non exercentur operarum præstationes* 263.80
- Servitia aliquoties præstita præsumuntur ex debito.* 263.81
- Servitiorum exactioni ne centum quidem annorum spacio præscribitur* 264.84
- Servitia nova & insolita à Rusticis non sunt exigenda.* 270.107
- Servitia insolita, si præstantur, vi extorta esse censentur.* 271.112
- etiam ea aliquandiu si præstiterint subditi.* 272.113
- Servitia insolita imponenti resisti potest.* 272.114
- Servitiis determinatis debent esse contenti Nobiles.* 273.118
- Servitij unius expressio aliorum est exclusio.* 273.119
- Servitia indeterminata non nimis aggravanda.* 273.120
- in Servitiorum exactione consideranda subditorum conditio.* 274.121
- Servitutibus civiliter utendū.* 274.123
- à Servitiis excusatur adversa valetudine impeditus.* 275.126
- Servitia indeterminata ex more vel consuetudine moderationem suscipiunt.* 274.124
- Servitia certa die præstanda citra interpellationem vel requisitionem debet Vasallus.* 275.129
- contra Singularem heredem nonnunquam continuatur instantia.* 10.23
- ad Singularem successorem quando instantia litis mota transeat.* 10.24
- Sigismundo nubens Maria Ungarie regina Majestatem imperij retinuit.* 41.52
- propter Servitiam quando agitur ad Camera itur nō ad Austregas.* 66.78
- Status Imperij est dignitas persone.* 39.43. Fff 2
- Statum

I N D E X

- Statum Imperij esse est dignitas à per-
sona inseparabilis.* 39.44
- Status nihil præter titulum habentes
ad Comitia vocantur.* 39.45
- Status nihil præter titulum possiden-
tes sessionem habent perinde ut cæ-
teri status.* 39.46
- Statibus impuberibus dantur tutores
in Camera, etiamsi de Ducatus ju-
risdictione disputetur.* 52.22
- Status immediati alium immedia-
tum coram Austregis convenientes
dem reconveniuntur.* 53.32
- Status Imperij alium mediatum co-
ram Austregis non possunt recon-
veniri, quando coram novem suis
consiliariis in jus vocantur.* 54.34
- Status Imperij in loco rei sitæ forum
sortiuntur, non obstante Austro-
garum privilegio.* 54.35
- Status Imperij privilegio Austrega-
rum renunciantes eo postea uti
non possunt.* 59.52
- Status Imperij ad Cameram revocan-
tur extra privilegium Austrega-
rum.* 59.53
- Si status Imperij sua sponte causæ co-
gnitionem ad aulam Imperatoris
aut Cameram rejecerint, censentur
renunciassse beneficio Austregarum*
60.54.
- Status immediati à subditis conventi
ad Cameram revocantur.* 64.70
- Status in magni momenti causis non
debent esse deterioris conditionis.*
78.5
- Statuum maxime interest in crimi-
nalibus plures habere instancias.* 78.6
- Status delinquens si fuerit in loco de-
lictæ deprehensus, non fruitur pri-
vilegio Austregarum.* 81.1
- Status seculares jus suum ad heredes
transferunt.* 96.4
- Status Imperij habet jus constituendi
magistratum in suo territorio.*
137.178
- Statibus Imperij reformatis competit
jurisdictio Ecclesiastica* 174.180
- Jurisdictio item super personis Eccle-
siasticis.* 175.183
- Status Imperij cognoscere possunt de
causis spiritualibus.* 175.184. de
causis excommunicationū. 175.185
- sue religionis homines tantum e-
vehere ad dignitates* 175.186. ha-
bent jura Episcopalia. 175.187
- Städte / quid denotet hæc vo-
cula.* 182.218
- Status Imperij in alterius status terri-
torio ex delicto vel contractu fo-
rum sortitur.* 192.9
- Status Imperij in alterius territorio
bona possidens, non tamen ejus est
Landsassius.* 192.11
- Status imperij ob dignitatem alteri
non potest subjici ex sola bonorum
possessione.* 193.15
- Status rei non mutat conditionem per-
sonæ.* 193.17
- ut status imperii alterius Landsassius
esse queat propter bona possessa,
consuetudine induci potest.* 194.20
- Statum Imperii esse maximum est dig-
nitatis culmen.* 195.26
- Status imperii non dijudicatur ex pa-
trimonii & habitationis qualitate.*
196.27. Sta-

I N D E X.

<p><i>Status à villis provincialibus de pro-</i>
 <i>ventibus annuis non possunt ratio-</i>
 <i>nem exigere.</i> 197.33</p> <p><i>Status imperii qui sint.</i> 201.46</p> <p><i>Status Imperii esse, & immediate</i>
 <i>imperto subjectū esse differūt.</i> 201.47</p> <p><i>Statuta loci iudicii attendenda.</i> 66.77</p> <p><i>in Statuti loco acquirere prohibitus</i>
 <i>dicitur incapax vel inhabilis.</i> 352.30</p> <p><i>Satutum rectè facit Universitas super</i>
 <i>rebus propriis.</i> 354.23.</p> <p><i>Statuta de rebus venalibus in foro</i>
 <i>proponendis fiunt per Civitatem</i>
 <i>355.24.</i></p> <p><i>Statutorum faciendorum potestas cū</i>
 <i>iurisdictione coheret.</i> 258.30.</p> <p><i>Statutorum condendorum facultas</i>
 <i>ad numerum Regalium non refer-</i>
 <i>tur.</i> 358.31.</p> <p><i>Statuta iuri universali derogare non</i>
 <i>debent.</i> 358.32.</p> <p><i>Statuta praeiudicare Principi non de-</i>
 <i>bent.</i> 359.33.</p> <p><i>super Statutis Municipalibus ad sensum</i>
 <i>& confirmationem superioris re-</i>
 <i>quiri consultius est.</i> 359.35</p> <p><i>Status causæ ex persona heredis non</i>
 <i>mutatur.</i> 9.17</p> <p><i>Status mediatè imperio subditi tres</i>
 <i>habent instantias.</i> 27.1.</p> <p><i>Status immediate imperio subiecti pri-</i>
 <i>mæ instantiæ loco privilegium ha-</i>
 <i>bent Austregarum.</i> 27.2</p> <p><i>Status immediati directo in Camera</i>
 <i>stare tenentur.</i> 28.3</p> <p><i>pro Statu imperij habetur, qui pri-</i>
 <i>mam instantiam in Camera me-</i>
 <i>retur.</i> 28.4</p> <p><i>Status imperii trium ordinum.</i> 28.6</p> | <p><i>Status ordinis Ecclesiastici coram Au-</i>
 <i>stregis primā habent Instantiā</i> 29.8.</p> <p><i>Statibus Imperii invito Imperatore</i>
 <i>competit beneficium Austregarum</i>
 <i>30.14</i></p> <p><i>Statibus imperii in Iure Austregarum</i>
 <i>præiudicare nequit Imperator.</i>
 <i>30.15</i></p> <p><i>in Status nullam habet Iurisdictionem</i>
 <i>Imperator quoad primam In-</i>
 <i>stantiam.</i> 32.21</p> <p><i>si Status imperii alterum quoquo</i>
 <i>modo in possessione turbet, ad Au-</i>
 <i>stregas recurrendum.</i> 36.31</p> <p><i>Status solum titulum Ducatus & ni-</i>
 <i>hil amplius possidentes Austregis</i>
 <i>fruuntur.</i> 39.41</p> <p><i>Subditum non efficit sola bonorum</i>
 <i>possessio.</i> 192.12.</p> <p><i>Subditorum possessionem non amittit</i>
 <i>Dominus antiquior, si ab alio invi-</i>
 <i>ti detenti sunt.</i> 197.31.</p> <p><i>subditus subditi mei, meus subditus</i>
 <i>non est.</i> 147.10.</p> <p><i>subditos sui Vasalli Superior nec colle-</i>
 <i>ctare, 247.12. nec onus aliquod</i>
 <i>imponere potest.</i> 248.13.</p> <p><i>subditos in causa Dominiorum indi-</i>
 <i>care plenum suspicione.</i> 248.18.</p> <p><i>Subditorum conditio in servitiorum</i>
 <i>exactione consideranda.</i> 274.121.</p> <p><i>subditos suos tractet Dominus ut fi-</i>
 <i>lios.</i> 274.122</p> <p><i>Subditi nonnunquam merces aliā nō</i>
 <i>venales; cogi possunt ut vendant</i>
 <i>282.163.</i></p> <p><i>Subditis bona auferri non possunt,</i>
 <i>nisi ex causa publicæ utilitatis, re-</i>
 <i>Fff 3.</i></p> |
|--|---|

I N D E X

- fuso prius precio.* 282.164
ut Subditorum interest Dominos ha-
bere presentes, ita Dominorum
quoque subditos. 284.172,
si Subditi ab aliquo tertio molestentur,
tunc ex actione negatoria ex-
periri possunt Nobiles pro suo in-
teresse contra illum tertium 322.
 316
Subditi ad extruenda castra non te-
nentur principi. 360.40
Subditi à quibus sumptus judiciorum
extorquentur de injuria conqueri
possunt. 328.10
Subditis gravamine etiam extrajudiciali
à Principe oneratis Austregarum be-
neficiū competit. 33.23
Subditus mediātè imperio subiectus Prin-
cipem conventurus unum ex octo mo-
dis Ord. p. 2. tit. 8. eligere potest 62.68
Subditum esse & forum sortiri non aequi-
parantur. 110.72
Subditi non statim dicuntur, qui sub
protectione alicujus sunt. 113.83
Subditi alterius protectioni se subicere ne-
queunt in prejudiciū principis. 114.85
Subditis in alterius tutelam se conferre
volentibus Dominus ex Aur. Bulla
contradicere potest. 114.89
Subditos alterius tutela se committentes
princeps injuriarum potest convenire
 114.90
Subditos invitos alienare Dominus non
potest. 115.91
Subditorum opes exhauriuntur stipendio
pro Advocatia numerando. 115.92
Subditi alicujus Principis clientela Impe-
ratoris tunc committunt. 115.93
Subditi alterius patrocinium implorare
non prohibentur, si Dominus territo-
rii illos tuere vel nolit, vel non pos-
sit. 116.98
Subditi auxilio Magistratus destituti cu-
juslibet extranei opem recte implorant.
 117.101
Subditis crudeliter habitis alterius auxi-
lium convocare licitum. 118.107
Subditi ad multa persolutionem cogi pos-
sunt ex causis. 128.149
Subiectio imperij immediata sine territo-
rio potest subsistere. 39.42
Subiectio est persona relatio. 109.63
Subjectionem non inducit obligatio va-
fallatica 110.73
Subjectionem non probat sola citatio ad
comparendum in Comitibus Provincia-
libus. 126.141
Subiectio probatur ex comparitione in Co-
mitibus provincialibus: 126.140 ex solu-
tione collectarum. 131.157
Subjectionem non inferunt collectæ ex spe-
ciali causa debita 131.158. nec annuus
census ob protectionis jus solutus. 131.159
Subjectionem non arguit nominatio. Un-
serm gnedigen Herrn. 178.196
Subiectio fundatur per domicilii constitu-
tionem. 195.25
Subjectionem non operatur juramentum
vi exactum ne quidem accedente
Principis confirmatione. 197.32

T

Terminus instantia quinam. 14.48.
Terminus instantia in processu executivo
quinam. 14.49
Terminus instantia in processibus sum-
mariis. 15.50
Terminus instantia prolongari nequit.
 15.51
de Termino instantia constitutio Polo-
nia & consuetudo ungarie. 15.52.
per Termini instantia prefixi lapsum pe-
rit lris pendentia. 18.65
Termino

I N D E X.

<i>Termini lapsu instantia extincta partium</i>	<i>iudicati.</i>	13.37
<i>consensu restaurari potest.</i>	<i>Tutores dantur Impuberibus statibus in</i>	
20.71	<i>Camera etiamsi de Ducatus Iurisdic-</i>	
<i>Territoria diversa diversas habent in-</i>	<i>etione disputetur.</i>	52.22
<i>stantias.</i>		
21.74	<i>V</i>	
<i>Territorialia jura quando primum prin-</i>	<i>Vasallatica quantitas subditum non ef-</i>	
<i>cipibus fuerint data.</i>	<i>ficit.</i>	106.47
96.6.	<i>Vasallus inferioris potest esse Papa vel</i>	
<i>Territorialia jura in quem finem à Ca-</i>	<i>Imperator.</i>	107.52
<i>rolo Magno data Principibus</i>	<i>Vasallus nonnunquam dicitur sui Domini</i>	
79	<i>subditus, sed abusive</i>	109.95
<i>Territoriale jus non semper conceditur sub</i>	<i>Vasallus potest dici subditus ratione Ser-</i>	
<i>nomine & qualitate der Landes</i>	<i>vitiorum & fidelitatis.</i>	110.69
<i>fürstlichen Obrigkeit.</i>	<i>Vasallus ratione feudi forum sortitur co-</i>	
97.9	<i>ram Domino.</i>	110.73
<i>Testium depositiones retro usurpata et-</i>	<i>Vasallatica obligatio cur non inducat sub-</i>	
<i>iam postea vim probandi habent.</i>	<i>jectionem.</i>	110.73
19.68	<i>Vasallus servitia certâ die prestanda circa</i>	
<i>Territorii jus habentes jurisdictionem in</i>	<i>interpellationem vel requisitionem de-</i>	
<i>omnes causas habere consentur.</i>	<i>bet.</i>	275.129
101.23	<i>Vasalli in mora constituti ad supplemen-</i>	
<i>qua intra Territorii limites sunt, omnia</i>	<i>tum tenentur.</i>	276.131
<i>presumuntur in fide & patrocinio il-</i>	<i>Vasallus à juramento fidelitatis liberatur</i>	
<i>lius Domini.</i>	<i>Domino feudi fidem non servante.</i>	281.159
101.25.	<i>Vasalli personâ mutatâ ad Relevium &</i>	
<i>Territoriale jus etiam ad fines territorij</i>	<i>Laudemium tenentur Rustici & Em-</i>	
<i>quoad omnem Iurisdictionis speciem</i>	<i>phyteuta.</i>	291.203
<i>spectat.</i>	<i>in venditione cum pacto de retrovenden-</i>	
102.25.	<i>do inita laudemium solvendum est,</i>	
<i>cuius Territorium attingunt limites, ad</i>	<i>303.251. ex venditione cum pacto de re-</i>	
<i>eum quoque ius superioritatis pertinet.</i>	<i>trovendendo transfertur dominium</i>	
102.26.	<i>303.252. nascitur indidem actio per-</i>	
<i>Territorii jus non compatit in eum, qui</i>	<i>sonalis. 303.253. nullum etiam presta-</i>	
<i>speciali modo à Iurisdictione eius se ex-</i>	<i>tur Laudemium. 310.276. Venditor in-</i>	
<i>emit.</i>	<i>tercedente pacto retrovenditionis ven-</i>	
103.27	<i>dens oblato à se precio contra emptorem</i>	
<i>in Territorio Principis esse, & de Territo-</i>	<i>habet actionem ex empto.</i>	311.283.
<i>eiusdem esse, diversa sunt.</i>	<i>Veritas à pluribus melius investigatur</i>	
103.29	<i>21.78.78.7.</i>	
<i>Territorij Iure ad Principem pertinenti</i>	<i>Verba reverentialia non tam obligatoria,</i>	
<i>locâ deserta & inculta intra limites</i>	<i>quàm adulatoria censentur.</i>	178.200.
<i>illius.</i>	<i>Villarum</i>	
104.35		
<i>Testamenta facere possunt Nobiles coram</i>		
<i>propriis scabinis.</i>		
255.41		
<i>Testamentorum insinuationes ad Iurisdic-</i>		
<i>tionem voluntariam spectant.</i>		
255.42		
<i>in Testamentariis quoq; acquisitionibus</i>		
<i>obtinet laudemij onus.</i>		
302.250		
<i>ex Transactionis causa prestatur laudemi-</i>		
<i>um</i>		
197.228.		
<i>nisi in vim transactio-</i>		
<i>nis res saltem ab anteriore possessore re-</i>		
<i>tineatur.</i>		
297.229		
<i>non Tutori sed pupillo acquiritur actio</i>		

INDEX.

<i>Villarum res non pertinent ad Dominum territorii.</i>	198.37.	<i>Ufus longevus aequiparatur conventioni</i>	183..221.
<i>Villa arcam habent communem & proventus proprios.</i>	198.38.	<i>ad Usufructuarium, non ad nudum proprietarium pertinet Laudemii commodum.</i>	293.212.
<i>Violentia praesumptio militat contra personas jurisdictione munitas.</i>		<i>ad Utensilia extenditur ius occupandi bona vacantia.</i>	250.24.
<i>Universitates impune non parent Domino rationibus aliquae adhibenti.</i>	197.34	<i>Utensilia Nobilium, successore nullo extante, ad fiscum Principis deferuntur.</i>	251.26.
<i>Universitates arcam habent communem & proprios proventus.</i>	198.38.	<i>Utensilia tunc cedunt Nobilibus, quando cognata defuncta eo in loco degit, ubi utensilia extraneis denegari solent.</i>	251.27.
<i>Universitas si Emphytheusim adquirat, & desuper investiatur, semel saltem ab initio praestatur laudemium.</i>	321.313	<i>Utensilia non lucratur Magistratus, si defuncta cognata ibi habitaverit, ubi ius retortionis receptum non est.</i>	252.31.
<i>Universitas nunquam moritur.</i>	321.314	<i>Uxoris nominatio matrimonium non probat.</i>	178.199.
<i>Universitas, super rebus propriis recte facit Statutum.</i>	354.23	<i>Wochenmärkte nundinae vulgares annonae gratia usu introductae.</i>	351.13.
<i>Universitas & Collegium sunt nomina Iuris.</i>	372.72		
<i>Urbis appellatione quid veniat.</i>	338.8		
<i>Urbs propugnaculis & moenibus constructa saepe civitas dici non potest</i>	38.7.		
<i>Urbe destructa civitas potest manere.</i>	338.8.		

FINIS.

Lipsiae,

TYPIS GROSIIANIS

Excudebat JUSTUS JANSONIUS
Wardensis Cimbro-Danus.

Ziegler, Kaspar

Communes conclusiones ad auream praxin Nic. Calvoli

Lipsia 1617

Bamberg, Staatsbibliothek -- J.c.q.171#2

urn:nbn:de:bvb:12-bsb11704087-7

VD17 1:013947B